

รายงานการวิจัย
เรื่อง

การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นและตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษา
เพื่อความเป็นเลิศ

Development Model Local Education and Indicators Quality
Education to Excellent

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยยศ ชาวระนอง

มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

ปี 2560

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยสวนดุสิต

รายงานการวิจัย
เรื่อง

การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นและตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษา
เพื่อความเป็นเลิศ

Development Model Local Education and Indicators Quality
Education to Excellent

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยยศ ชาวระนอง
หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

2560

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยสวนดุสิต

(งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนจากงบประมาณแผ่นดินด้านการวิจัย ปีงบประมาณ 2558)

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาจาก รองศาสตราจารย์ ดร.ไพรัตน์ วงษ์นาม ประธานหลักสูตรปริญญาเอก สาขาวิจัย วัฒนผลและสถิติประยุกต์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ที่ปรึกษางานวิจัยที่ให้คำปรึกษาด้านการออกแบบการวิจัยและการตรวจสอบการวิเคราะห์ ข้อมูลรวมทั้งเสนอแนะเทคนิคในการนำเสนองานวิจัย รองศาสตราจารย์ ดร.เบญจวรรณ กี่สุขพันธ์ อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิตที่ให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการ ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาผลการวิจัยและประเมินคุณภาพงานวิจัย ผู้สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลและผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่าน ขอขอบคุณเจ้าของหนังสือ เอกสาร เว็บไซต์ บทความ งานวิจัย วิทยานิพนธ์ทุกท่านที่ปรากฏหรือมิได้ปรากฏอยู่ในท้ายบรรณานุกรมเล่มนี้

ขอขอบคุณผู้บริหารกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ที่ให้ข้อมูล พร้อมทั้งคณาจารย์บุคลากรโครงการความร่วมมือฯ ที่ได้อนุเคราะห์ช่วยเหลือรวบรวมข้อมูลเพื่อตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบและตัวบ่งชี้

ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่กรุณาตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ขอคุณอาจารย์ ดร.วิโรจน์ พรหมสุด ที่กรุณาให้คำแนะนำและเขียนรายงานในส่วนของการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิและการจัดกระบวนการกลุ่ม ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ บุคลากรของศูนย์นครนายกที่อนุเคราะห์ในการตรวจสอบความถูกต้องในการพิมพ์ จัดรูปแบบและประสานงานเป็นกำลังใจและให้ความช่วยเหลือในการทำงานวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติที่เห็นความสำคัญและสนับสนุนทุนในการวิจัยครั้งนี้

สุดท้ายขอขอบคุณคุณพ่อ คุณแม่และครอบครัว คุณครู-อาจารย์ทุกท่านที่ได้สั่งสอนวิชาความรู้ทำให้งานวิจัยเล่มนี้สำเร็จไปได้ด้วยดี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยยศ ขาวระนอง
มิถุนายน 2560

หัวข้อวิจัย	การพัฒนาารูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นและตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษา เพื่อความเป็นเลิศ
ผู้ดำเนินการวิจัย	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยยศ ชาวระนอง
หน่วยงาน	หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต ศูนย์การศึกษานอกที่ตั้งนครนายก
ปีที่ทำวิจัย	2560

บทคัดย่อ

การพัฒนาารูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นและตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษาเพื่อความเป็นเลิศ มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อพัฒนาารูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นและตัวบ่งชี้คุณภาพทางการศึกษาสู่ความเป็นเลิศ และ (2) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นและตัวบ่งชี้คุณภาพทางการศึกษาสู่ความเป็นเลิศกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 15 คน และสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 8 คน เพื่อพัฒนาารูปแบบและตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบกับข้อมูลเชิงประจักษ์ กับผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั่วประเทศได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน จำนวน 640 คน และตรวจสอบความสอดคล้องของตัวบ่งชี้คุณภาพทางการศึกษาสู่ความเป็นเลิศกับข้อมูลเชิงประจักษ์จำนวน 780 คนวิเคราะห์โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันด้วยโปรแกรม AMOS

ผลการศึกษาพบว่า

1. รูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศ ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ 39 ตัวบ่งชี้ ดังนี้ 1) การนำองค์การ ประกอบด้วย 7 ตัวบ่งชี้ 2) การวางแผนเชิงกลยุทธ์ ประกอบด้วย 5 ตัวบ่งชี้ 3) การมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ประกอบด้วย 5 ตัวบ่งชี้ 4) การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ ประกอบด้วย 7 ตัวบ่งชี้ 5) การมุ่งเน้นครูและบุคลากร ประกอบด้วย 4 ตัวบ่งชี้ 6) การจัดการกระบวนการ ประกอบด้วย 4 ตัวบ่งชี้ 7) ผลลัพธ์ ประกอบด้วย 7 ตัวบ่งชี้

2. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสองตัวบ่งชี้การจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศ(EDPEX) พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดี ซึ่งพิจารณาจากค่าไค-สแควร์(χ^2) มีค่าเท่ากับ 881.99 ท้ององศาอิสระ(df) เท่ากับ 519 ค่าความน่าจะเป็น(p.) เท่ากับ 0.00 ค่า GFI เท่ากับ .95 ค่า CFI เท่ากับ .99 และค่า RMSEA เท่ากับ 0.03โดยมีน้ำหนักในแต่ละองค์ประกอบดังนี้ ด้านตัวบ่งชี้การนำองค์การ(ILEAD) มีจำนวน 7 ตัวบ่งชี้ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเป็นบวกมีค่าเท่ากับ 0.87 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์ (ISTRA) มีจำนวน 5 ตัวบ่งชี้ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเป็นบวกมีค่าเท่ากับ 0.92 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านการมุ่งผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (ICUST) มีจำนวน 5 ตัวบ่งชี้ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเป็นบวกมีค่าเท่ากับ 0.96 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านการวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ (IANAL) มีจำนวน 7 ตัวบ่งชี้ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเป็นบวกมีค่าเท่ากับ 0.97 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านการมุ่งเน้นครูและบุคลากร (IPEOP) มีจำนวน 4 ตัวบ่งชี้ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเป็นบวกมีค่าเท่ากับ 0.96 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกตัว ด้านการจัดการกระบวนการ (IPROC) มีจำนวน 4 ตัวบ่งชี้ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเป็นบวกมีค่าเท่ากับ

0.91 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และด้านผลลัพธ์ (IOUPT) มีจำนวน 7 ตัวบ่งชี้ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเป็นบวกรมามีค่าเท่ากับ 0.92 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกตัวแสดงให้เห็นว่าตัวบ่งชี้ทั้ง 39 ตัวเป็นตัวบ่งชี้การจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศ (EDPEX) เหมาะสมที่จะนำมาใช้เป็นตัวบ่งชี้คุณภาพการจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศ

Research Title Development of Local Educational Management Model and Educational Quality Indicator for excellence
Researcher Assistant Professor Dr. Chaiyos Chaoranong
Early Childhood Curriculum Division, Faculty of Education,
Suan Dusit University Education Center outside Nakhon Nayok
Year of Research 2560

Abstracts

Development of local educational management model and educational quality indicator for excellence. Objectives (1) To develop a local educational management model and educational quality indicator for excellence; and (2) To examine the consistency of the local education management model and educational quality indicator. Excellence with empirical data. Data were collected by interviewing 15 experts and 8 experts were selected to develop the model. Verify pattern conformance with empirical data. There were 640 randomly selected multidisciplinary administrators and the consistency of the educational quality indicator for excellence with empirical data of 780 persons. Confirmed elements with AMOS program.

The study indicated that

1. The local education management model for excellence consisted of 7 elements, 39 indicators as follows: 1) Organization consisted of 7 indicators. 2) Strategic planning consisted of 5 indicators. 3) Focus on learners and stakeholders. Stakeholders consist of 5 indicators. 4) Measurement, analysis and knowledge management consist of 7 indicators. 5) Teacher and staff focus consists of 4 indicators. The process consists of 4 indicators. 7) The result consists of 7 indicators.
2. The results of the second-order affirmative analysis of local education management indicators for excellence (EDPEX) showed that the models were consistent with the empirical data. The chi-squared (χ^2) value is 881.99 at degrees of freedom (df) of 519. The probability (p.) is 0.00. The GFI is .95. The CFI is .99 and the RMSEA equals .03 by weight in each element as follows: The ILEAD indicator had seven indicators with a positive weight value of 0.87, statistically significant at .01. The strategic planning (ISTRA) had a total of five indicators. Positive weight was 0.92, statistically significant at .01. The focus group and stakeholders (ICUST) had five indicators with positive weight values. 0.96 was statistically significant at .01 level. The measurement, analysis and knowledge management (IANAL) had 7 indicators with positive weight of 0.97 at the .01 level of significance. The teachers and staff

(IPEOP) had 4 indicators with a positive weight of 0.96, statistically significant at .01 level. All of the IPROC's had 4 indicators. The positive weight was 0.91 and statistically significant at .01 and the IOUPT (7 items) were 0.92 at the .01 level of significance. All indicators show that the 39 indicators are indicators of local education for excellence (EDPEX), which will be used as indicators of the quality of local education management. excellent

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญภาพ	ฐ
บทที่ 1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญ	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
ขอบเขตการวิจัย	4
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
การปฏิรูปการศึกษา	7
การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษา	16
การจัดการศึกษาท้องถิ่น	18
การประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาเพื่อความเป็นเลิศ	19
การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย	27
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	37
กรอบแนวความคิดของการวิจัย	49
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย	
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	51
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	51
การเก็บรวบรวมข้อมูล	53
การวิเคราะห์ข้อมูล	54

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
ส่วนที่ 1 การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศ	69
ส่วนที่ 2 การพัฒนาตัวบ่งชี้การจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศ	120
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
สรุปผลการวิจัย	157
อภิปรายผล	161
ข้อเสนอแนะในการนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์	163
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป	164
บรรณานุกรม	165
บรรณานุกรมภาษาไทย	165
บรรณานุกรมภาษาต่างประเทศ	166
ภาคผนวก	167
ประวัติผู้วิจัย	183

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	กรอบการพิจารณาการจัดการศึกษาสู่ความเป็นเลิศ	24
2	ผลการวิเคราะห์ประเด็นจากการสัมภาษณ์ สรุปรายามองค์ประกอบขององค์ประกอบร่วม หมวดที่ 1 การนำองค์การ (Leadership)	70
3	ผลการวิเคราะห์ประเด็นจากการสัมภาษณ์ สรุปรายามองค์ประกอบขององค์ประกอบร่วม หมวดที่ 2 การวางแผนเชิงกลยุทธ์ (Strategic Planning)	72
4	ผลการวิเคราะห์ประเด็นจากการสัมภาษณ์ สรุปรายามองค์ประกอบขององค์ประกอบร่วม หมวดที่ 3 การมุ่งผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Customer Focus)	74
5	ผลการวิเคราะห์ประเด็นจากการสัมภาษณ์ สรุปรายามองค์ประกอบขององค์ประกอบร่วม หมวดที่ 4 การวัด การวิเคราะห์ และปรับปรุงผลการดำเนินการ (Measurement, Analysis, and Knowledge Management)	76
6	ผลการวิเคราะห์ประเด็นจากการสัมภาษณ์ สรุปรายามองค์ประกอบขององค์ประกอบร่วม หมวดที่ 5 การมุ่งเน้นครูและบุคลากร (Workforce Focus)	78
7	ผลการวิเคราะห์ประเด็นจากการสัมภาษณ์ สรุปรายามองค์ประกอบขององค์ประกอบร่วม หมวดที่ 6 การจัดการกระบวนการ (Process Management)	80
8	ผลการวิเคราะห์ประเด็นจากการสัมภาษณ์ สรุปรายามองค์ประกอบขององค์ประกอบร่วม หมวดที่ 7 ผลลัพธ์ (Results)	81
9	ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย ความเบ้ และค่าความโด่งของตัวแปรสังเกตได้ของรูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศด้านการนำองค์การ	92
10	ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย ความเบ้ และค่าความโด่งของตัวแปรสังเกตได้ของรูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศ	94
11	ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย ความเบ้ และค่าความโด่งของตัวแปรสังเกตได้ของรูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศ ด้านการมุ่งผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	95

สารบัญญัตราจ (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
12	ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย ความเบ้ และค่าความโด่งของตัวแปรสังเกตได้ของรูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่น สู่ความเป็นเลิศ ด้านการวัด วิเคราะห์และการจัดการความรู้	97
13	ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย ความเบ้ และค่าความโด่งของตัวแปรสังเกตได้ของรูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศ ด้านการมุ่งครูและบุคลากร	99
14	ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย ความเบ้ และค่าความโด่งของตัวแปรสังเกตได้ของรูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่น สู่ความเป็นเลิศ ด้านการจัดการกระบวนการ	101
15	ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย ความเบ้ และค่าความโด่งของตัวแปรสังเกตได้ของรูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่น สู่ความเป็นเลิศ ด้านผลลัพธ์	102
16	แสดงค่าน้ำหนักองค์ประกอบโมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันรูปแบบ การจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศด้านการนำองค์กร (LEAD)	104
17	แสดงค่าน้ำหนักองค์ประกอบโมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันรูปแบบ การจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศด้านการวางแผนกลยุทธ์ (STRA)	106
18	แสดงค่าน้ำหนักองค์ประกอบโมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันรูปแบบ การจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศด้านการมุ่งผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ ส่วนเสีย (CUST)	108
19	แสดงค่าน้ำหนักองค์ประกอบโมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันรูปแบบ การจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศด้านการวัด วิเคราะห์และการจัดการ ความรู้ (ANAL)	110
20	แสดงค่าน้ำหนักองค์ประกอบโมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันรูปแบบ การจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศด้านการมุ่งครูและบุคลากร (PEOP)	112
21	แสดงค่าน้ำหนักองค์ประกอบโมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันรูปแบบ การจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศด้านการจัดการกระบวนการ (PROC)	115
22	แสดงค่าน้ำหนักองค์ประกอบโมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันรูปแบบ การจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศด้านผลลัพธ์ (OUTP)	117

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
23	ผลการวิพากษ์ตัวบ่งชี้การจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศ เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความเป็นไปได้ของตัวบ่งชี้ในการนำไปปฏิบัติ โดยการสนทนากลุ่ม	120
24	ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย ความเบ้ และค่าความโด่งของตัวแปรสังเกตได้ของรูปแบบการพัฒนาตัวบ่งชี้การจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศด้านการนำองค์การ(ILEAD)	130
25	ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย ความเบ้ และค่าความโด่งของตัวแปรสังเกตได้ของรูปแบบการพัฒนาตัวบ่งชี้การจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์ (ISTRA)	131
26	ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย ความเบ้ และค่าความโด่งของตัวแปรสังเกตได้ของรูปแบบการพัฒนาตัวบ่งชี้การจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศด้านการมุ่งมุงผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (ICUST)	132
27	ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย ความเบ้ และค่าความโด่งของตัวแปรสังเกตได้ของรูปแบบการพัฒนาตัวชี้วัดการจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศ ด้านการวัด วิเคราะห์และการจัดการความรู้ (IANAL)	133
28	ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย ความเบ้ และค่าความโด่งของตัวแปรสังเกตได้ของรูปแบบการพัฒนาตัวชี้วัดการจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศด้านการมุ่งเน้นครูและบุคลากร (IPEOP)	134
29	ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย ความเบ้ และค่าความโด่งของตัวแปรสังเกตได้ของรูปแบบการพัฒนาตัวบ่งชี้การจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศด้านการจัดการกระบวนการ(IPROC)	135
30	ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย ความเบ้ และค่าความโด่งของตัวแปรสังเกตได้ของรูปแบบการพัฒนาตัวบ่งชี้การจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศด้านผลลัพธ์ (IOUTP)	136
31	แสดงค่าน้ำหนักองค์ประกอบโมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน รูปแบบกาพัฒนาตัวบ่งชี้การจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศด้านการนำองค์การ (ILEAD)	137

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
32	แสดงค่าน้ำหนักองค์ประกอบโมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันรูปแบบการพัฒนา ตัวชี้วัดการจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์ (ISTRA)	139
33	แสดงค่าน้ำหนักองค์ประกอบโมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันรูปแบบการพัฒนาตัวบ่งชี้การจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศด้านการมุ่งผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (ICUST)	140
34	แสดงค่าน้ำหนักองค์ประกอบโมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันรูปแบบการพัฒนาตัวบ่งชี้การจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศด้านการวัดวิเคราะห์และการจัดการความรู้ (IANAL)	142
35	แสดงค่าน้ำหนักองค์ประกอบโมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันรูปแบบการพัฒนาตัวบ่งชี้การจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศด้านการมุ่งครูและบุคลากร (IPEOP)	144
36	แสดงค่าน้ำหนักองค์ประกอบโมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันรูปแบบการพัฒนาตัวบ่งชี้การจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศด้านการจัดการกระบวนการ (IPROC)	145
37	แสดงค่าน้ำหนักองค์ประกอบโมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันรูปแบบการพัฒนาตัวบ่งชี้การจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศด้านผลลัพธ์ (IOUTP)	146
38	แสดงค่าน้ำหนักองค์ประกอบโมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับหนึ่งตัวบ่งชี้การจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศ (EDPEX)	148
38	แสดงค่าน้ำหนักองค์ประกอบโมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับหนึ่งตัวบ่งชี้การจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศ (EDPEX)	154

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	กรอบแนวคิดในการวิจัย	49
2	ขั้นตอนและวิธีดำเนินการวิจัย	67
3	ร่างเป็นรูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศ	69
4	รูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศ	85
5	การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันแสดงค่าน้ำหนักองค์ประกอบโมเดล การวิเคราะห์ องค์ประกอบเชิงยืนยันรูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่น สู่ความเป็นเลิศด้านการนำองค์กร (LEAD)	105
6	การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันแสดงค่าน้ำหนักองค์ประกอบโมเดล การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันรูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่น สู่ความเป็นเลิศด้านการวางแผนกลยุทธ์ (STRA)	107
7	การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันแสดงค่าน้ำหนักองค์ประกอบโมเดล การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันรูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่น สู่ความเป็นเลิศด้านการมุ่งผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (CUST)	109
8	การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันแสดงค่าน้ำหนักองค์ประกอบโมเดล การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันรูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่น สู่ความเป็นเลิศด้านการวัด วิเคราะห์และการจัดการความรู้ (ANAL)	111
9	การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันแสดงค่าน้ำหนักองค์ประกอบโมเดล การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันรูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่น สู่ความเป็นเลิศด้านการมุ่งครูและบุคลากร(PEOP)	114
10	การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันแสดงค่าน้ำหนักองค์ประกอบโมเดล การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันรูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่น สู่ความเป็นเลิศด้านการมุ่งครูและบุคลากร(PEOP)	116
11	การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันแสดงค่าน้ำหนักองค์ประกอบโมเดล การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันรูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่น สู่ความเป็นเลิศด้านการจัดการกระบวนการ (PROC)	118
12	เป็นรูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศ	119
13	การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันตัวแปรรูปแบบการพัฒนาตัวบ่งชี้ การจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศด้านการนำองค์กร (ILEAD)	138

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่		หน้า
14	การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันตัวแปรรูปแบบการพัฒนาตัวบ่งชี้การจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศด้านด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์ (ISTRA)	139
15	การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันตัวแปรรูปแบบรูปแบบการพัฒนาตัวชี้วัดการจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศด้านการมุ่งผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (ICUST)	141
16	การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันตัวแปรรูปแบบการพัฒนาตัวชี้วัดการจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศด้านการวัด วิเคราะห์และจัดการความรู้ (IANAL)	143
17	การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันตัวแปรรูปแบบการพัฒนาตัวชี้วัดการจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศด้านการมุ่งครูและบุคลากร (IPEOP)	144
18	การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันตัวแปรรูปแบบการพัฒนาตัวชี้วัดการจัดการศึกษา ท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศด้านการจัดการกระบวนการ (IPROC)	145
19	การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันตัวแปรรูปแบบการพัฒนาตัวบ่งชี้การจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศด้านผลลัพธ์ (IOUTP)	147
20	การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับหนึ่งตัวบ่งชี้การจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศ (EDPEX)	152
21	การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสองตัวบ่งชี้การจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศ (EDPEX)	155

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญ

สถานการณ์ปัจจุบันการปฏิรูปการศึกษาเป็นเรื่องที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมไทย รัฐบาลจึงได้ผลักดันเพื่อให้การปฏิรูปการศึกษาเป็นวาระแห่งชาติ โดยได้เร่งรัดในการร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ตามบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญ จนกระทั่งได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับแรกขึ้น ซึ่งมีผลใช้บังคับ ตั้งแต่วันที่ 20 สิงหาคม พ.ศ. 2542 เป็นต้นมาและถือว่าเป็นกฎหมายแม่บทที่เป็นหัวใจสำคัญในการปฏิรูปการศึกษา ของประเทศการดำเนินงานปฏิรูปการศึกษาเพื่อให้บรรลุผลตามเจตนารมณ์ ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ดังกล่าว จะต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจจากทุกฝ่ายในสังคม ทั้งภาครัฐ เอกชนและประชาชนทั่วไป (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2544, หน้า 17) การปฏิรูปการศึกษาเป็นเรื่องใหญ่ที่สำคัญยิ่งต่ออนาคตของประเทศ เพราะการปฏิรูปการศึกษา คือ การปรับทั้งระบบกระบวนการของระบบการเรียนรู้ การคิดของบุคคลและสังคมเกี่ยวกับตนเอง สิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น สิ่งแวดล้อม และธรรมชาติ เพื่อพัฒนาสร้างสรรค์ความรู้ใหม่และสิ่งใหม่ให้ผสมผสานได้กับมรดกทางวัฒนธรรมในอดีต อันจะเป็นประโยชน์ต่อชีวิตและสังคม ทั้งในปัจจุบันและอนาคต โดยมุ่งให้มีสันติกับตนเอง กับสังคม กับเพื่อนร่วมโลกและกับธรรมชาติ ด้วยความสำคัญต่อทั้งชีวิตในปัจจุบันและอนาคตเช่นนี้ การปฏิรูปการศึกษาจึงจะต้องเป็นการระดมความคิดและสร้างสรรค์ร่วมกัน จากบุคคลทุกกลุ่มทุกฝ่าย และร่วมกันนำสู่การปฏิบัติ โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ต่อส่วนร่วมเป็นหลัก และจากความก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว ของเทคโนโลยีใหม่ ๆ ได้ผลักดันการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตรอบโลกไปอย่างคาดไม่ถึง ถ้ารู้เท่าทัน เลือกสรรสิ่งที่เป็นประโยชน์มาประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับสังคมและสิ่งแวดล้อม ความรู้และเทคโนโลยีก็จะช่วยเสริมความอยู่ดีมีสุขให้บุคคลและสังคมได้ถ้วนทั่ว (ลีปนพนท์ เกตุทัต 2545, หน้า 1-2)

การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นการกำหนดแนวทางยุทธศาสตร์ในการจัดการเรียนรู้ โดยร่วมกันสร้างรูปแบบและแนวปฏิบัติในการเสริมสร้างประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยเน้นที่องค์ความรู้ ทักษะ ความเชี่ยวชาญและสมรรถนะที่เกิดกับตัวผู้เรียน เพื่อใช้ในการดำรงชีวิตในสังคมแห่งความเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน การให้การศึกษาสำหรับศตวรรษที่ 21 ต้องเปลี่ยนแปลงทัศนะ (Perspectives) จากกระบวนทัศน์แบบดั้งเดิม (Tradition Paradigm) ไปสู่กระบวนทัศน์ใหม่ (New Paradigm) ที่ให้โลกของนักเรียนและโลกความเป็นจริงเป็นศูนย์กลางของกระบวนการเรียนรู้ เป็นการเรียนรู้ที่ไปไกลกว่าการได้รับความรู้แบบง่าย ๆ ไปสู่การเน้นพัฒนาทักษะและทัศนคติ ทักษะการคิด ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะองค์การ ทัศนคติเชิงบวก ความเคารพตนเอง นวัตกรรม ความสร้างสรรค์ ทักษะการสื่อสาร ทักษะและค่านิยมทางเทคโนโลยี ความเชื่อมั่นตนเอง ความยืดหยุ่น การจูงใจตนเอง และความตระหนักในสภาพแวดล้อม และที่สำคัญคือความสามารถใช้ความรู้อย่างสร้างสรรค์ (The ability to

handle knowledge effectively in order to use it creatively) ถือเป็นทักษะที่สำคัญจำเป็นสำหรับการเป็นนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นความท้าทายในการที่จะพัฒนาเรียนเพื่ออนาคต ให้นักเรียนมีทักษะ ทักษะคิด ค่านิยม และบุคลิกภาพส่วนบุคคล เพื่อเผชิญกับอนาคตด้วยภาพในทางบวก (Optimism) ที่มีทั้งความสำเร็จและมีความสุข (อนงค์ สินธุศิริ, 2557)

สถานศึกษาเป็นสถาบันทางสังคมที่มีหน้าที่จัดการศึกษาเพื่อพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพตามที่หลักสูตรกำหนด โดยมุ่งหวังให้ผู้เรียนผ่านระบบการศึกษามีความรู้ มีคุณธรรมสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข และสามารถปฏิบัติงานเป็นผู้ผลักดันให้ระบบเศรษฐกิจ การเมืองและการปกครอง เจริญก้าวหน้าอย่างต่อเนื่องไป ในอนาคตภารกิจของสถานศึกษาจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะในสภาวะการณ์ที่สังคมโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วอันเนื่องมาจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศ และการแข่งขันทางเศรษฐกิจตลอดจนการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองในประเทศทำให้สถานศึกษาจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนวิธีคิด และรูปแบบการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องให้มีประสิทธิภาพประสิทธิผลหรือความเป็นเลิศในการทำหน้าที่สร้างและพัฒนา “คน” ให้เป็น “มนุษย์” ที่มีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขด้วยการพึ่งตนเอง

การศึกษาไทยได้มีความพยายามในการส่งเสริมสถานศึกษาให้ก้าวสู่ความเป็นเลิศมาโดยลำดับ เช่น โครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝัน โครงการโรงเรียนดีประจำตำบล โรงเรียนต้นแบบ โรงเรียนดีเด่นรางวัลพระราชทาน เป็นต้น โรงเรียนคุณภาพดังกล่าวมุ่งให้เกิดการพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ มีความเป็นเลิศและเกิดความเสมอภาคในการให้บริการทางการศึกษาที่เท่าเทียมกันและได้มาตรฐาน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2547 อ้างถึงใน พร็ิมเพรา วราพันธ์พิพิธ, 2556, หน้า 5) และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553) ได้ส่งเสริมคุณภาพโดยจัดทำระบบบริหารจัดการคุณภาพในรูปแบบโรงเรียนมาตรฐานสากลซึ่งได้รับการยอมรับว่าเป็นระบบที่สามารถพัฒนาสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศได้ ซึ่งระบบบริหารคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากลได้อิงแนวทางการดำเนินงานมาจากเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ (Thailand Quality Award: TQA) ที่มีพื้นฐานเทคนิค เช่นเดียวกับรางวัลคุณภาพแห่งชาติของหลายประเทศ ในชื่อที่แตกต่างกัน เช่น สหรัฐอเมริกาซึ่งเป็นต้นแบบ เรียกว่า Malcom Baldrige National Quality Award (MBNQA) ออสเตรเลีย เรียกว่า Australia Business Excellence Award (ABEA) สิงคโปร์เรียกว่า Singapore Quality Award (SQA) ญี่ปุ่นเรียกว่า Japan Quality Award (JQA) และสหภาพยุโรป เรียกว่า European Quality

จากการติดตามการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น โดยสถานศึกษาส่วนใหญ่เปิดสอนในระดับก่อนประถมศึกษาและประถมศึกษามากที่สุด รวมทั้งได้ขยายการสอนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายตามความพร้อมของแต่ละท้องถิ่น (สำนักประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2553, ก-จ) ซึ่งเป้าหมายที่สำคัญของการจัดการศึกษาท้องถิ่น (นพดลย์ เพชระ, 2557) เพื่อให้เกิดความเข้มแข็งของท้องถิ่น ประกอบด้วย ความสามารถในการพึ่งพาตนเองได้ทางเศรษฐกิจ ความสามารถในการแก้ไขปัญหาของตนเอง และการมีเอกลักษณ์และความยั่งยืนของท้องถิ่น ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่าเป้าหมายของการจัดการศึกษาท้องถิ่น คือ 1) ถ่ายทอด

ความรู้ ทักษะ ภูมิปัญญา ในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตบนพื้นฐานของทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่นนั้น 2) ถ่ายทอดความเชื่อและค่านิยมของท้องถิ่น และทำให้สมาชิกมีลักษณะคล้ายคลึงกัน จนเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นนั้น ๆ และทำให้คุณลักษณะเอกลักษณ์ของท้องถิ่นได้สืบสานต่อเนื่อง ยั่งยืน และ 3) เป็นการเรียนรู้ และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ของสมาชิกในท้องถิ่นในการแก้ไขปัญหาของตนเองและท้องถิ่น โดยใช้ภูมิปัญญาของตนเองได้ ส่วนปัจจัยสำคัญในการวางแผนการศึกษาท้องถิ่นให้ประสบความสำเร็จ ได้แก่ 1) ปัจจัยทางด้านบุคคลที่ต้องมีทัศนคติและจิตสำนึกต่อประชาชนอย่างเหมาะสม เปิดโอกาสให้ผู้นำชุมชนหรือบุคคลที่มีความคิดริเริ่มในการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาให้มีบทบาทในการพัฒนาอย่างเต็มความสามารถ 2) ปัจจัยด้านการบริหาร เป็นผลที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามระเบียบราชการหรือองค์กรพัฒนาเอกชน ควรนำมาใช้ให้มีความยืดหยุ่นในการปฏิบัติพอสมควร เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ค่อนข้างเป็นอิสระและไม่ผูกพันกับระเบียบราชการมากเกินไป และ 3) ปัจจัยด้านโครงสร้างชุมชนซึ่งสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีภารกิจหน้าที่ตามที่กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นกระทรวงมหาดไทย กำหนด คือ การกำกับ ติดตามและควบคุม การบริหารงานวิชาการ งานงบประมาณ งานบริหารงานบุคคล และงานบริหารทั่วไป สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ได้ให้ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในส่วนที่เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยให้จัดเป็นวาระแห่งชาติว่าด้วยการปฏิรูปการเรียนรู้และการพัฒนาผู้เรียน และให้ปรับสภาพของโรงเรียนที่มีคุณภาพดีให้มีฐานะเป็นนิติบุคคล ตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดไว้ในมาตรา 39 ตลอดจนข้อมูลการวิจัยเพื่อพัฒนานโยบายส่งเสริมการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเห็นว่าการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีโอกาสก้าวสู่ความสำเร็จได้ดีเนื่องจากความใกล้ชิดกับประชาชน และมีความคล่องตัวในด้านงบประมาณ ประกอบกับได้มีข้อเสนอแนะให้เร่งพัฒนากระบวนการเรียนรู้ เพื่อยกระดับมาตรฐานด้านผู้เรียนให้สูงขึ้นซึ่งเป็นข้อเสนอแนะที่สอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ.2552-2561) ที่ให้มีการส่งเสริมพัฒนาสถานศึกษาเพื่อยกระดับมาตรฐาน ดำรงรักษา มาตรฐานและพัฒนาสู่ความเป็นเลิศ (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา องค์การมหาชน, 2555)

การจัดการศึกษาท้องถิ่นในรูปของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กซึ่งมีจุดมุ่งหมายในการพัฒนาเด็ก 0-6 ขวบได้รับการเลี้ยงดูอย่างถูกต้องจะโตขึ้นเป็นคนดี เป็นคนฉลาด และเป็นคนมีความสุข ซึ่งมีความหมายมากต่อชีวิตและประเทศชาติ ปีหนึ่งๆ มีเด็กเกิดใหม่ 7-8 แสนคน เด็กปฐมวัยทั้งหมดก็จะถึง 4-5 ล้านคน ฉะนั้นควรระบบการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับแนวทางและกลยุทธ์ในการพัฒนาการศึกษาอย่างมีคุณภาพด้วยความสำคัญดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554, หน้า 4)

เพื่อให้การจัดการศึกษาท้องถิ่นในระดับปฐมวัยเป็นไปตามนโยบายและแนวทางการปฏิรูปการศึกษาและสามารถพัฒนาผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นไปตามเกณฑ์คุณภาพการจัดการศึกษาผู้วิจัยจึงได้ศึกษาการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นและตัวบ่งชี้คุณภาพทางการศึกษาสู่

ความเป็นเลิศ สำหรับรองรับการเปลี่ยนแปลงตามสภาวะทางเศรษฐกิจ การเมืองและกระแสโลกยุคใหม่ ในศตวรรษที่ 21 เพื่อใช้เป็นแนวทางปฏิบัติแก่สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในระดับปฐมวัย ให้มีแนวทางในการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ และรักษาคุณภาพนั้นได้อย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการทำวิจัยเรื่องนี้คณะผู้วิจัยได้ตั้งวัตถุประสงค์ของการวิจัยไว้ดังนี้

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นและตัวบ่งชี้คุณภาพทางการศึกษาสู่ความเป็นเลิศ
2. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นและตัวบ่งชี้คุณภาพทางการศึกษาสู่ความเป็นเลิศกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ขอบเขตการวิจัย

คณะผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของโครงการวิจัยไว้ดังนี้

1. ขอบเขตด้านประชากรที่ศึกษา ได้แก่ ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษามี 4 กลุ่ม คือ
  - 1.1 ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาปฐมวัย ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 15 คน
  - 1.2 กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการศึกษาท้องถิ่นและการประเมินคุณภาพทางการศึกษาจำนวน 10 คน
  - 1.3 หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รักษาการ ครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่รับผิดชอบด้านการประกันคุณภาพเพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของตัวบ่งชี้กับข้อมูลเชิงประจักษ์จำนวน 2,500 คน
2. ขอบเขตด้านเนื้อหา มีดังนี้

ผู้วิจัยศึกษารูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นและตัวบ่งชี้คุณภาพทางการศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ที่เหมาะสมโดยศึกษาองค์ประกอบต่างๆเช่น นโยบายการปฏิรูปการศึกษา รูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่น ปรัชญาและหลักการจัดการศึกษา การพัฒนาหลักสูตร การบริหารหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ หลักสูตรการจัดการเรียนรู้การประเมินผลการเรียนรู้ แนวคิดคิดเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การบริหารและการจัดการศึกษากลุ่มเป้าหมายการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาและอื่น ๆ นำมากำหนดเป็นตัวแปรในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้แก่

2.1 ตัวแปรต้น ประกอบด้วย

- 2.1.1 นโยบายการปฏิรูปการศึกษา
- 2.1.2 การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษา
- 2.1.3 การจัดการศึกษาท้องถิ่น
- 2.1.4 การประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาสู่ความเป็นเลิศ

2.1.5 การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย

2.2 ตัวแปรตาม ประกอบด้วย

2.1.1 รูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นและตัวบ่งชี้คุณภาพทางการศึกษาสู่ความเป็นเลิศ

2.1.2 ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นและตัวบ่งชี้คุณภาพทางการศึกษาสู่ความเป็นเลิศกับข้อมูลเชิงประจักษ์

3. ขอบเขตด้านเวลา การวิจัยครั้งนี้ใช้เวลาในการดำเนินการ 12 เดือน 1 ตุลาคม 2558 – 30 มิถุนายน 2560

คำจำกัดความที่ใช้ในงานวิจัย

การจัดการศึกษาท้องถิ่น หมายถึง การบริหารจัดการในด้านการศึกษา ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในระดับปฐมวัย หรือก่อนประถมศึกษา เป็นการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมแก่ผู้เรียน โดยศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

รูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศ หมายถึง องค์ประกอบของการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ออกแบบมาเพื่อช่วยให้หน่วยงานจัดการศึกษาใช้เป็นแนวทางที่จะบูรณาการในการจัดการผลการดำเนินการของหน่วยงาน ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ได้แก่

การนำองค์การ (Leadership) หมายถึง การที่ผู้บริหารมีบทบาทในการชี้นำ การกำหนดวิสัยทัศน์ ค่านิยมพันธกิจ และความคาดหวังในการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา และสื่อสาร วิสัยทัศน์ ค่านิยมพันธกิจ และความคาดหวัง ไปสู่บุคลากรเพื่อการปฏิบัติงานไปสู่เป้าหมาย มีการตัดสินใจอย่างมีธรรมาภิบาล และเป็นแบบอย่างที่ดีในการประพฤติตนเพื่อสร้างศรัทธาให้กับบุคลากร มีการดำเนินงานอย่างมีหลักธรรมาภิบาล ยึดมั่นในกฎระเบียบ และสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อบุคลากรและชุมชน

การวางแผนเชิงกลยุทธ์ (Strategic Planning) หมายถึง กระบวนการในการจัดทำแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา โดยมีการวิเคราะห์บริบทของสถานศึกษา ชุมชนและท้องถิ่น การวิเคราะห์ SWOT การเปิดโอกาสในการรับฟังเสียงสะท้อนของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อการจัดทำแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา มีกระบวนการดำเนินงานตามกระบวนการของ PDCA โดยมีการวางแผนกลยุทธ์ แผนการดำเนินงานเป็นระยะ มีกิจกรรมโครงการดำเนินงาน ที่มีผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน มีการดำเนินการให้เป็นไปตามแผน มีการตรวจสอบ ประเมินผล และเสียงสะท้อนของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

การมุ่งผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Customer Focus) กระบวนการในการสร้างช่องทางสื่อสาร สร้างสัมพันธ์ภาพอันดีระหว่างกันของผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองชุมชนและท้องถิ่น เพื่อเป็นภาคีเครือข่ายความร่วมมือในกระบวนการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาผู้เรียน การศึกษาความต้องการของผู้ปกครองชุมชนและท้องถิ่น รับฟังเสียงสะท้อน ข้อเสนอเรียนแล้วนำเสียงเหล่านั้นไปปรับปรุงแก้ไขอย่างทันที่

การวัด การวิเคราะห์ และปรับปรุงผลการดำเนินการ (Measurement, Analysis, and Knowledge Management) หมายถึง การรวบรวมข้อมูลสารสนเทศในด้านต่างๆ เพื่อใช้ในการวางแผน ดำเนินงาน ตัดสินใจ และพัฒนาผลการดำเนินงาน การจัดหาทรัพยากรสารสนเทศ การมีศูนย์บริการ ข้อมูลสารสนเทศ ภูมิปัญญาท้องถิ่น การนำเทคโนโลยี สารสนเทศ นวัตกรรม มาใช้ในการส่งเสริมการเรียนรู้ และมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับภายในและภายนอก

การมุ่งเน้นครูและบุคลากร (Workforce Focus) หมายถึง การกำหนดหน้าที่ ภาระงาน การสรรหาและคัดเลือกครูและบุคลากร การพัฒนาครูและบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถ มีสมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการ มีขวัญกำลังใจในการทำงาน การที่สถานศึกษาจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับการทำงานและสามารถเป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับชุมชนและท้องถิ่น

การจัดการกระบวนการ (Process Management) หมายถึง การกำหนดวัตถุประสงค์ วางแผนการบริหารสถานศึกษา กำหนดวิธีการดำเนินงานและการประเมินผลการดำเนินงานที่ชัดเจน การวางแผนผลสัมฤทธิ์ของงาน มีการวิเคราะห์ชุมชนและท้องถิ่น มีระบบการปฏิบัติงานของครูและบุคลากร ระบบข้อมูลสารสนเทศ แผนบริหารความเสี่ยงและระบบประกันคุณภาพ ที่สนับสนุนการบริหารจัดการ

ผลลัพธ์ (Results) หมายถึง การตรวจสอบประเมินผลการดำเนินการ และแนวโน้มของสถานศึกษาในมิติต่างๆ ประกอบด้วย (1) ผลลัพธ์ด้านการเรียนรู้ของผู้เรียน (2) ผลลัพธ์ด้านการมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (3) ผลลัพธ์ด้านงบประมาณ และการระดมทรัพยากร (4) ผลลัพธ์ด้านการมุ่งเน้นครูและบุคลากร (5) ผลลัพธ์ด้านประสิทธิผลของกระบวนการ และ (6) ผลลัพธ์ด้านภาวะผู้นำและความรับผิดชอบต่อสังคม

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้รูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นและตัวบ่งชี้คุณภาพทางการศึกษาสู่ความเป็นเลิศที่เหมาะสมกับบริบทของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
2. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ตัวชี้วัดที่สามารถนำไปใช้ในการกำกับการบริหารจัดการในเชิงนโยบาย เพื่อการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศ
3. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสามารถนำตัวชี้วัดที่ได้ไปใช้ในการประเมินศูนย์ฯ ของตนเพื่อการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ได้มาตรฐานการจัดการศึกษาสู่ความเป็นเลิศด้านสังคมและชุมชน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยศึกษารูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นและตัวบ่งชี้คุณภาพทางการศึกษาสู่ความเป็นเลิศที่เหมาะสมโดยศึกษาองค์ประกอบต่าง ๆ เช่น นโยบายการปฏิรูปการศึกษา รูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่น ปรัชญาและหลักการจัดการศึกษา การพัฒนาหลักสูตร การบริหารหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ หลักสูตรการจัดการเรียนรู้ การประเมินผลการเรียนรู้ แนวคิดคิดเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การบริหารและการจัดการศึกษากลุ่มเป้าหมายการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาและอื่น ๆ นำมากำหนดเป็นตัวแปรในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

ตัวแปรต้น ประกอบด้วย

1. การปฏิรูปการศึกษา
2. การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษา
3. การจัดการศึกษาท้องถิ่น
4. การประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาเพื่อความเป็นเลิศ
5. การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย
6. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
7. กรอบแนวความคิดในการวิจัย

1.การปฏิรูปการศึกษา

จากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทางเศรษฐกิจและสังคม จึงจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนระบบการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคมนั้นคือ การปฏิรูปการศึกษา

1.1 ความหมายของการปฏิรูปการศึกษา

วิทยากร เชียงกูล (2541, หน้า 226) ได้กล่าวถึงการปฏิรูปการศึกษาในความหมายกว้างว่า หมายถึง กระบวนการค้นคว้าวิจัย เรียนรู้ เผยแพร่และเปลี่ยนแปลงของสังคม ทั้งสังคมที่ทำให้นักเรียน เด็ก และเยาวชนที่อยู่นอกระบบโรงเรียน และประชาชนทุกคนมีโอกาสได้เรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ วิชาพิจารณา มีประสิทธิภาพและมีจิตสำนึก เข้าใจความจำเป็นที่จะต้องปฏิรูปสังคมทั้งหมด เพื่อประโยชน์ของสังคมส่วนรวมในระยะยาว

การปฏิรูปการศึกษา หมายถึง การเปลี่ยนแปลงโครงสร้าง รูปแบบ กระบวนการจัดการเรียนการสอนการบริหารจัดการและระบบสนับสนุนต่างๆ ไม่ว่าจะด้านงบประมาณ อุปกรณ์เครื่องมือหรือเทคโนโลยี ที่สำคัญคือการเปลี่ยนวิธีคิดใหม่ให้สอดคล้องกับสังคมใหม่ (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา องค์การมหาชน เฉพาะกิจ, 2544, หน้า 2)

พันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร (2544, หน้า 6 - 26) กล่าวว่า การปฏิรูปการศึกษา หมายถึง การเปลี่ยนแปลง อย่างรุนแรง (Radical Change) และรวดเร็ว ต้องออกนอกกรอบหากวิธีให้ได้ก็ยากไป โรงเรียนด้วยจิตตอยากรเรียนหนังสือ เด็กได้เรียนรู้ เล่นให้มีความรู้ เกิดความเพลิดเพลิน เรียนรู้ด้วยความสุข ต้องปรับระบบการศึกษาด้วยการมองการศึกษาเป็นองค์รวมโดยให้เรื่องศาสนา ศิลปะ และ วัฒนธรรมเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ดังนั้นทุกอย่างที่พบจะเรียนได้ทั้งหมด โดยมีครูทำหน้าที่ เป็นผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator)

การปฏิรูป (ปฏิ + รูป) หมายถึง การปรับเปลี่ยนเพื่อให้ได้สิ่งที่ดีขึ้น สมบูรณ์ขึ้นกว่าเดิม การปฏิรูปการศึกษาไทยจึงหมายถึง การปรับเปลี่ยนทางการศึกษาของไทย เพื่อให้ได้คนไทยนั้น มีคุณภาพสูงชันกว่าเดิมทั่วถึงมากกว่าเดิมและประสิทธิภาพการบริหารจัดการสูงชันกว่าเดิม การปฏิรูปการศึกษา จึงมีแต่วันเริ่มต้น แต่ไม่มีวันจบสิ้น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 1)

รุ่ง แก้วแดง (อ้างถึงในนิภา น้ำแก้ว, 2548, หน้า 11) ได้ให้ความคิดเห็นว่า การปฏิรูปการศึกษา หมายถึง การเปลี่ยนแปลงแนวคิดเรื่องการศึกษา โดยต้องสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องใหม่ว่า การศึกษามีรูปแบบที่หลากหลายทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต ตั้งแต่ก่อนเกิดจนตาย การศึกษาเป็นของปวงชนทุกคน (Education for All) และทุกคน ทุกหน่วยของสังคมก็ต้องร่วมพลังเพื่อการศึกษา ฉะนั้นผู้รับการศึกษา ก็คือคนทุกคนในสังคม และผู้จัดการศึกษาก็คือทุกหน่วยของสังคมที่สามารถเป็น ที่เรียนได้ แม้กระทั่งบุคคลก็มีสิทธิที่จะจัดการศึกษาให้กับตัวเองได้ ดังที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้กำหนดสิทธิทางการศึกษาไว้ให้กับคนไทยทุกคน ทั้งในฐานะของผู้เรียนและผู้จัดการศึกษา

จากความหมาย ดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การปฏิรูปการศึกษา หมายถึง ระบบการศึกษาที่มีการเปลี่ยนแปลงจากเดิมสู่แนวการจัดการศึกษาใหม่ ทั้งโครงสร้าง รูปแบบ กระบวนการจัดการเรียนการสอน การบริหารจัดการและระบบสนับสนุนต่างๆ ไม่ว่าด้านงบประมาณ อุปกรณ์เครื่องมือหรือเทคโนโลยี ที่สำคัญคือการเปลี่ยนวิธีคิดใหม่ให้สอดคล้องกับแนวการศึกษาใหม่ เพื่อ ยกระดับสติปัญญาของคนทั้งประเทศให้มีคุณภาพสูงชันอย่างรวดเร็ว เพื่อให้ได้คนและสังคมที่มีคุณภาพ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ สามารถสร้างองค์ความรู้และแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง จากสภาพแวดล้อม ให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ และส่งเสริมปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

1.2 ความสำคัญของการปฏิรูปการศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ให้ความสำคัญกับการปฏิรูปการศึกษา ด้านต่างๆ ดังนี้ (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2544, หน้า 4-5)

1. ปฏิรูประบบการศึกษา ให้สอดคล้องซึ่งกันและกันทั้งระบบ ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย
2. ปฏิรูปการเรียนรู้โดยให้ความสำคัญแก่หลักสูตรผู้เรียนเนื้อหาสาระ วิธีการเรียนการสอน แหล่งเรียนรู้ และกระบวนการเรียนรู้ในชุมชน

3. ปฏิรูประบบการบริหารและการจัดการทั้งของหน่วยงานรัฐองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชน โดยเน้นการกระจายอำนาจ

4. ปฏิรูปครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา โดยถือว่าเป็นผู้ประกอบวิชาชีพชั้นสูงเน้นมาตรฐานและจรรยาบรรณของวิชาชีพ และการพัฒนาตนเองต่อเนื่อง

5. ปฏิรูประบบทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา เพื่อระดมทรัพยากรจากแหล่งต่างๆ มาใช้เพื่อการจัดการศึกษาจัดสรรทรัพยากรให้ถึงผู้เรียนอย่างเสมอภาค และเป็นธรรม มีระบบการบริหารทรัพยากรที่มีความคล่องตัวอย่างมีประสิทธิภาพตรวจสอบได้

เพื่อให้การปฏิรูปดังกล่าวบังเกิดผล จำเป็นต้องอาศัยปัจจัยบางประการซึ่งกฎหมายกำหนดไว้อย่างน้อยสี่ปัจจัย ได้แก่

1. การมีส่วนร่วมของบุคคล กลุ่มบุคคล และสถาบันต่างๆ ในสังคม
2. มาตรฐานและระบบประกันคุณภาพ
3. การระดมการจัดการและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทุกด้านเพื่อการศึกษา
4. การใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

ประเวศ วะสี (2544, หน้า 15,18) กล่าวในการประชุมวิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาในวาระแห่งชาติถึงการปฏิรูปการศึกษาว่า วัตถุประสงค์ของการปฏิรูปการศึกษาคือ ทำอย่างไรจึงจะยกระดับสติปัญญาของคนทั้งประเทศได้ในเวลาอันรวดเร็วให้เข้าใจความเป็นจริงและสามารถเผชิญกับปัญหาปัจจุบันและอนาคตโดยสามารถรักษาสมดุลของเราไว้ได้และมีความยั่งยืน และจุด สำคัญของการปฏิรูปการศึกษาคือ การสร้างจินตนาการใหม่ในสังคมไทย และเป็นจินตนาการใหญ่ ที่ผ่านมามีจินตนาการเล็กและเป็นเพียงส่วนหนึ่ง ด้วยเหตุนี้ทางการเมือง จึงจำเป็นต้องสร้างจินตนาการใหม่ การอภิวัฒน์ทางปัญญาอยู่ที่ การบริหารจัดการด้วยรูปแบบใหม่ (new management) ไม่ใช้การบริหารแบบราชการ เพราะการบริหารแบบราชการไม่มีการจัดการมีแต่การบริหาร ซึ่งการจัดการแนวใหม่เท่านั้นที่จะเป็นพลังของความสำเร็จ

1.3 ความเป็นมาของการปฏิรูปการศึกษา

สิปปนนท์ เกตุทัต (2545, หน้า 3-20) ได้กล่าวถึงความเป็นมาของการปฏิรูปการศึกษาไทยสรุปได้ดังนี้

การปฏิรูปการศึกษาครั้งแรกของไทย เริ่มในสมัยรัชกาลที่ 5 ในช่วงปี พ.ศ. 2430-2475 เป็นการปฏิรูปทั้งระบบและกระบวนการที่ต่อเนื่องกันเป็นเวลายาวนาน เพื่อความทันสมัยและปลอดภัยจากการล่าอาณานิคมของประเทศตะวันตก ด้วยพระปรีชาสามารถของรัชกาลที่ 5 ที่ทรงดำเนินนโยบายทางการทูต ได้นำความรู้ทางตะวันตกมาประยุกต์ใช้จึงได้ปฏิรูปทุกระบบของประเทศไทยสู่ความทันสมัยบนรากฐานของวัฒนธรรมไทย การศึกษาก็เป็นระบบหนึ่งที่ได้ปฏิรูปให้สอดคล้องกับระบบกฎหมาย การปกครอง การคมนาคมขนส่ง การแพทย์ พยาบาล และสาธารณสุข ฯลฯ การปฏิรูปการศึกษาดำเนินการมาอย่าง

ต่อเนื่องจากการศึกษาในวัด ในวังและในครัวเรือน มาเป็นการศึกษาในโรงเรียน มีการจัดทำโครงการ การศึกษาหรือแผนการศึกษาแห่งชาติ หรือพระราชบัญญัติการศึกษา เพราะแต่ละโครงการหรือแผนในขณะนั้น เป็นพระบรมราชโองการ จึงถือเสมือนเป็นพระราชบัญญัติในปัจจุบัน นอกจากนี้ ก็มีการจัดทำหลักสูตร โดย ประยุกต์ให้เข้ากับสังคมไทย มีการจัดตั้งโรงเรียนประถม และมัธยม โรงเรียนฝึกอาชีพ มีการจัดตั้งโรงเรียน ฝึกหัดครูมีการจัดตั้งมหาวิทยาลัย ฯลฯ สอดคล้องทั้งระบบ อย่างไรก็ตาม ด้วยสภาพเศรษฐกิจและสังคม การศึกษาจึงกระจุกตัวอยู่ในเมือง ในตัวจังหวัดเป็นหลัก ซึ่งกล่าวได้ว่า ความสำเร็จเนื่องมาจากพระปรีชา สามารถ และภาวะผู้นำ ของพระมหากษัตริย์ทั้ง 3 พระองค์ คือ รัชกาลที่ 5 รัชกาลที่ 6 และรัชกาลที่ 7 รวมทั้งเสนาบดีกระทรวงธรรมการและเสนาบดีกระทรวงศึกษาธิการที่มีความจริงจัง และความจริงจัง ที่ ผลักดันงานการศึกษาเพื่อความทันสมัยและปฏิรูประบบอันขึ้นอย่างสอดคล้องกัน

การปฏิรูปการศึกษาครั้งที่ 2 เป็นการปฏิรูปการศึกษาเพื่อชีวิตและสังคม ซึ่งหลังการเปลี่ยนแปลง การปกครองเมื่อ พ.ศ. 2475 ก็มีการปรับปรุงแผนการศึกษาแห่งชาติหลายแผน แต่ละแผนก็ยังเป็น พระบรมราชโองการตามประเพณี แต่ก็มีสภาพเป็นพระราชบัญญัติ นอกจากนี้ มีการปรับปรุงเป็นจุด ๆ ตาม สภาพปัญหา เช่น มีความพยายามปรับปรุงให้สามัคยาจารย์ เป็นครูสภา เป็นสถาบันวิชาชีพ แต่ครูสภาก็มิได้ ดำเนินการตามเจตนารมณีนั่นมากนัก มีการจัดตั้งมหาวิทยาลัยขึ้นมาใหม่อีกหลายแห่ง

คณะกรรมการวางพื้นฐานเพื่อการปฏิรูปการศึกษาได้ศึกษาอย่างกว้างขวาง โดยเริ่มต้นจาก สภาพของโลก สภาพการเปลี่ยนแปลงในสังคมไทย และความขัดแย้งต่าง ๆ ในขณะนั้น แล้วร่วมกันสรุป ปัญหาได้ 3 ประการ คือ

1. สภาพรอบโลกและประเทศเปลี่ยนไปอย่างกว้างขวาง แต่การศึกษาก็มิได้เปลี่ยนตามไปหรือ เปลี่ยนไปนำสังคม

2. การศึกษาควรเป็นสื่อปรับความเข้าใจระหว่างคนกลุ่มต่าง ๆ ในประเทศ แต่ก็มิได้มีบทบาทมากนัก

3. เมื่อพิจารณาเนื้อหาของการศึกษา การศึกษาเองก็อ่อนล้า อู้ยอ้ายไม่เสมอภาค คุณภาพอ่อน ความพยายามในการปฏิรูปการศึกษาคั้งนี้ เริ่มอย่างจริงจัง ตั้งแต่กลางปี พ.ศ. 2517 จนถึง พ.ศ. 2519 แต่การปฏิรูปไม่ครบทั้งระบบ ปรับปรุงได้เป็นบางจุด ทำให้การปฏิรูปการศึกษาไม่ประสบความสำเร็จ ด้วยเหตุผลดังนี้

1. สภาพการเมืองและสังคมไม่เอื้อ มีการแบ่งเป็นฝ่ายซ้ายและฝ่ายขวา

2. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเอง เป็นผู้สั่งให้ยุติการปฏิรูปการศึกษาไว้กว่า 1 ปี ทำให้มี การหยุดชะงัก

3. ในช่วงเวลาตั้งแต่ พ.ศ. 2517 - 2523 มีรัฐมนตรี 10 คน มีวาระการดำรงตำแหน่งเฉลี่ยคนละ 6 เดือน เปรียบเทียบกับยุคสมบูรณาญาสิทธิราชย์ มีรัฐมนตรี 5 คน เฉลี่ยคนละ 8 ปี และยุค พ.ศ. 2475 - 2517 มีรัฐมนตรี 27 คน เฉลี่ยคนละ 1 ปี 6 เดือน ดังนั้น จึงไม่สามารถปฏิรูปการศึกษาให้ต่อเนื่องได้

4. รัฐมนตรีแต่ละคนมีภาวะผู้นำ มีความจริงจังและจริงใจในการปฏิรูปการศึกษาต่างกัน

5. ข้าราชการประจำ ครู และพ่อแม่ สับสนว่ารัฐบาลจะเอาอย่างไรแก่การปฏิรูปการศึกษา ครั้งที่ 2 ต้อง ชะงักลง และเกิดความรุนแรงทางการเมือง เมื่อวันที่ 6 ตุลาคม พ.ศ. 2519

การปฏิรูปการศึกษา ครั้งที่ 3 เป็นการปฏิรูปการศึกษาเพื่อนำทางสู่สังคมแห่งปัญญา และการเรียนรู้ ในช่วงทศวรรษที่แล้วมา มีการเปลี่ยนแปลงรอบโลกรวดเร็วมาก เพราะเทคโนโลยีสารสนเทศ (information and communication technology : ICT) ได้แพร่ซึบไปทั่วทุกวงการ ไม่เฉพาะแต่วงการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี แต่ได้มีการนำมาใช้ในระบบเศรษฐกิจ ธุรกิจ การปกครอง การเมือง ศาสนา วัฒนธรรม ฯลฯ กล่าวโดยสรุป เทคโนโลยีนี้ได้ซึบเข้าไปในวิถีชีวิต ทั้งในเมืองและในชนบท ทั้งโลกกลายเป็นตลาดเดียว เป็นโลกไร้พรมแดน ใครและสังคมใดไม่รู้เท่าทัน ก็ถูกเอาเปรียบ ทั่วโลกมีการแข่งขันสูง ไม่ว่าเราจะชอบหรือไม่ก็ตาม สภาพแวดล้อมโดยทั่วไปน่าวิตก มีผลให้เศรษฐกิจไทย หดหวบลงในปี พ.ศ. 2540 แล้วแพร่กระจายไปทั่วเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ก็เป็นผลมาจากการไม่รู้เท่าทัน และสังคมไทยเตรียมตัวไม่ทันการเปลี่ยนแปลงนั่นเอง

นักวิชาการและภาคเอกชนในประเทศไทย ได้ตระหนักถึงความสำคัญในเรื่องนี้ ได้หารือร่วมกัน และเห็นว่าต้องปฏิรูปการศึกษา โดยเริ่มจากระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพราะเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนา และเตรียมตัวสู่โลกในยุคสารสนเทศได้จัดตั้งคณะทำงานเพื่อวางพื้นฐานการปฏิรูป การศึกษาไทยในยุคโลกาภิวัตน์และให้ข้อเสนอแนวการปฏิรูปการศึกษาคณะทำงานได้วางยุทธศาสตร์การปฏิรูปไว้ 4 ขั้นตอน คือ

1. จุดประกาย โดยการจัดประชุม สัมมนาในภูมิภาคต่าง ๆ ซึ่ให้เห็นปัญหาร่วมกัน ทำหนังสือและเอกสารต่าง ๆ เช่น ความฝันของแผ่นดิน ความจริงของแผ่นดิน ฯลฯ

2. ขยายความคิด โดยการสัมผัส สัมภาษณ์ โรงเรียน นักการศึกษา พ่อแม่ ครูที่กำลังปรับปรุง การศึกษาให้เป็น คิดเป็น ทำเป็น คิดชอบ เห็นชอบ ให้นักเรียนรู้วิธีเรียนรู้ จนความคิดได้แพร่กระจายไปทั่ว

3. พิชิตความเปลี่ยนแปลง แพร่กระจายความคิดร่วมกับหน่วยงานรัฐร่างพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ

4. ออกแรงผลักดันสู่ความสำเร็จ ร่วมกับทุกองค์กร ทำความเข้าใจร่วมกัน เพื่อปฏิรูปการศึกษา คณะกรรมการวางพื้นฐานเพื่อการปฏิรูปการศึกษาได้กระตุ้นระดมให้องค์กรต่างๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ประชาชน ฯลฯ ร่วมงานกันในระดับรากหญ้า จากล่างสู่บน ด้วยความหวังว่าจะผลักดันรัฐบาล ฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติ ให้รวมพลังกันปฏิรูปการศึกษาจนกระทั่งมีพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งถือว่าเป็นกฎหมายการศึกษาฉบับแรกของไทยเกิดขึ้น โดยผ่านสภาผู้แทนราษฎร และจุดประสงค์อย่างเป็นเอกฉันท์ แม้แต่รัฐบาลที่ ฯพณฯ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี ก็แถลงนโยบายต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544 ในด้านการศึกษาไว้ว่ารัฐบาลจะปฏิรูป การศึกษา ตามเจตนารมณ์แห่งรัฐธรรมนูญ และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เพื่อพัฒนา สังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งความรู้หลังจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ได้นำมาบังคับใช้ตั้งแต่ พ.ศ. 2542 (แก้ไขอีกครั้งใน พ.ศ. 2545) พระราชบัญญัติการศึกษานี้มุ่งเน้นการปฏิรูปการศึกษา โดยมี สาระสำคัญตามเอกสารนโยบายปฏิรูปการศึกษา พ.ศ. 2545 มี 5 ประการ พร้อมยุทธศาสตร์การ ดำเนินการที่สอดคล้องกัน (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2545, หน้า 2-20) นอกจากนี้ เกรียงศักดิ์ เจริญ วงศ์ศักดิ์ (2544, หน้า 5-13) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาให้ประสบความสำเร็จไว้อย่างน่าสนใจ 8 ประการดังนี้

1. ยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาปฐมวัย เป็นยุทธศาสตร์เพื่อส่งเสริมให้พ่อแม่และผู้ดูแลเด็กเล็กได้รับการอบรม เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ ในพัฒนาการของเด็ก โดยเฉพาะพัฒนาการด้านการเรียนรู้ และสติปัญญา โดยมีหน่วยงานที่มีความชำนาญด้านเด็กเป็นผู้ดำเนินการภายใต้การสนับสนุนของรัฐบาล รวมทั้งการดำเนินงานด้านอื่น ๆ เช่น การจัดการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กพิการ การกระจายโอกาสทางการศึกษาอย่างทั่วถึงให้แก่เด็กปฐมวัยโดยประสานความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นๆที่เกี่ยวข้องตลอดจนการประกันคุณภาพและการเพิ่มงบประมาณให้แก่การศึกษาปฐมวัย

2. ยุทธศาสตร์การศึกษาเพื่อการคิดครบ 10 มิติ เป็นการจัดหลักสูตรการคิด 10 มิติเพิ่มเติมในหลักสูตรการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับประถมศึกษาจนถึงมหาวิทยาลัยเพื่อสร้างคนที่พึงประสงค์สำหรับศตวรรษให้พร้อมด้วยความคิด 10 มิติ อันประกอบด้วยความคิดเชิงวิทยาการ การคิดเชิงวิเคราะห์ การคิดเชิงสังเคราะห์ การคิดเชิงเปรียบเทียบ การคิดเชิงมีโนทัศน์ การคิดเชิงสร้างสรรค์ การคิดเชิงประยุกต์ การคิดเชิงกลยุทธ์ การคิดเชิงบูรณาการ และการคิดเชิงอนาคต

3. ยุทธศาสตร์การสร้างธนาคารหลักสูตร หมายถึง การรวบรวมหลักสูตรการศึกษาที่มีความหลากหลาย เพื่อตอบสนองความต้องการ ของผู้เรียนแต่ละคนตามความถนัด และระดับความสามารถของผู้เรียน ธนาคารนี้ ควรทำหน้าที่ให้คำปรึกษาแนะนำแก่สถาบันการศึกษาที่ต้องการพัฒนาผู้เรียนแต่ละบุคคลด้วย

4. ยุทธศาสตร์การสร้างโรงเรียนอัจฉริยะ เป็นการเสนอแนวการจัดการเรียนการสอนเป็นพิเศษสำหรับเด็กปัญญาเลิศ โดยได้เสนอเกณฑ์การคัดเลือก มาตรการการดำเนินงานและเป้าหมายไว้ค่อนข้างครอบคลุม โดยมีความเชื่อว่าเด็ก ๆ เหล่านี้ จะเป็นแกนนำที่สำคัญ ในการพัฒนาประเทศต่อไปในอนาคต

5. ยุทธศาสตร์การเปลี่ยนสื่อเพื่อพัฒนาชาติ ได้เสนอให้มีกระบวนการพัฒนาหนังสือแปลเพื่อพัฒนาความรู้ให้กับคนในชาติ เกิดการพัฒนาทางวิทยาการสาขาต่าง ๆ โดยมีแนวทางการดำเนินงานหลากหลาย เช่น จัดตั้งสำนักแปลแห่งชาติ การสร้างนักแปลและการพัฒนาการรักการอ่านหนังสือ เพื่อทำให้คนในชาติไปถึงสุดพรมแดนความรู้ และนำไปสู่การพัฒนาประเทศในที่สุด

6. ยุทธศาสตร์ความเป็นสากลควบคู่ความเป็นไทยเป็นยุทธศาสตร์ที่จะสร้างคนไทยในอนาคตให้มีลักษณะของความเป็นสากล โดยไม่ละทิ้งความเป็นไทย โดยเฉพาะในการติดต่อสื่อสารภาษาอังกฤษ ดังนั้น จึงเสนอยุทธศาสตร์การพัฒนาภาษาอังกฤษ โดยกำหนดให้เป็นนโยบายระดับชาติ และคาดหวังให้คนไทยในอนาคตต้องเป็นคนเรียนรู้ตลอดชีวิตจึงต้องสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ เพื่อให้สามารถก้าวทันความเปลี่ยนแปลงของโลก

7. ยุทธศาสตร์การกระจายความรับผิดชอบด้านการศึกษา เป็นยุทธศาสตร์ร่วมพลังในสังคมให้ร่วมกันรับผิดชอบการจัดการศึกษา ซึ่งนอกจากให้เอกชนมีบทบาททางการศึกษาทุกระดับ รวมทั้งเป็นผู้จัดตั้งกองทุน เพื่อการศึกษาสำหรับกลุ่มคนที่เฉพาะเจาะจงต่าง ๆ แล้ว ทุกฝ่ายในสังคมควรจัดตั้งกองทุนเวลา เพื่อให้คนในสังคมอุทิศเวลาช่วยกันสร้างสรรค์สังคมในส่วนที่ตนพอจะช่วยได้ นอกจากนี้ ได้เสนอการสร้างเครือข่ายที่ครอบคลุมเพื่อพัฒนาการศึกษาทั้งระบบด้วย

8. ยุทธศาสตร์การสร้างชุมชนนักวิชาการสร้างชาติ ยุทธศาสตร์นี้เป็นยุทธศาสตร์สุดท้าย ภายหลังจากปฏิรูปการศึกษาแล้ว เพื่อสร้างสังคมที่เต็มไปด้วยผู้ใช้ปัญญาในการดำเนินชีวิต เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนตลอดไปจะเห็นได้ว่า จากความเป็นมาของการปฏิรูปการศึกษาดังกล่าวแล้วข้างต้นจนถึงการประกาศใช้ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เพื่อการปฏิรูปการศึกษาให้ก้าวหน้าและล้ำหน้า การศึกษานานาชาติประเทศนั้น ก็เพื่อความหวังที่จะเห็นผลสำเร็จในอีก 5-10 ปีข้างหน้า การปฏิรูประบบหลักสูตร วิธีสอน บุคลากร และทรัพยากรสนับสนุน ต้องเป็นไปในทิศทางเดียวกัน การปฏิรูปการศึกษาจึงจะบรรลุผล ในภาพรวมของประเทศนั้น รัฐบาลโดยกระทรวงที่เกี่ยวข้อง เป็นผู้นำและจัดสรรทรัพยากรให้การปฏิรูปการศึกษาเดินหน้าไปได้ด้วยดี ในส่วนของโรงเรียนนั้น ชุมชน ผู้ปกครอง ครูและนักเรียนต้องช่วยกัน โดยยึดวัตถุประสงค์ตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เป็นแนวทางหลัก จึงนับได้ว่าการปฏิรูปการศึกษาของไทยมีการเปลี่ยนแปลงและมีความก้าวหน้ามาตามลำดับ

สาระสำคัญของการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เป็นกฎหมายแม่บททางการศึกษาระดับแรกของไทย นับว่าเป็นเครื่องมือสำคัญยิ่งในการปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทย เกิดขึ้นจากบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ในมาตรา 81 ที่กำหนดให้รัฐต้องจัดการศึกษา อบรม และสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษา อบรม ให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม จัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ ปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม สร้างเสริมความรู้และปลูกจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมือง การปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สนับสนุนการค้นคว้าวิจัยในศิลปวิทยาการต่าง ๆ เร่งรัดการศึกษาวិทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อการศึกษาพัฒนาประเทศ พัฒนาวิชาชีพครูและส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะและวัฒนธรรมของชาติ รวมทั้งในการจัดการศึกษาของรัฐ ให้คำนึงถึงการมีส่วนร่วม ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชนตามกฎหมายบัญญัติและให้คุ้มครองการจัดการศึกษาซึ่งประกาศกฎหมายทางการศึกษา เมื่อวันที่ 19 สิงหาคม พ.ศ. 2542 มีผลบังคับใช้วันที่ 20 สิงหาคม พ.ศ. 2542 และมีการแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ซึ่งมีสาระสำคัญตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ดังกล่าวทั้ง 9 หมวด และ 78 มาตรา (ฝ่ายวิชาการ, สำนักพิมพ์เดอะบุคส์, 2546, หน้า 8-16) ดังนี้

1. ความมุ่งหมายและหลักการ ประกอบด้วยความมุ่งหมายของการจัดการศึกษาที่ต้องเป็น ไป เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข การจัดการศึกษา จัดระบบโครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษา โดยยึดหลัก มีเอกภาพด้านนโยบายและมีความหลากหลายในการปฏิบัติ มีการกระจายอำนาจ มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาและการจัดระบบประกันคุณภาพทุกระดับ มีหลักการส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง มีการระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการศึกษาและให้บุคคล ชุมชน และองค์กรมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

2. สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา เร่งรัดจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับ การศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปี ที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย กำหนดให้บิดา มารดาหรือผู้ปกครองมีหน้าที่จัดให้บุตรหรือบุคคลในความดูแลได้รับการศึกษา รวมทั้ง กำหนดให้องค์กรท้องถิ่น บุคคล ครอบครัว สถาบันต่าง ๆ และชุมชนมีสิทธิและมีส่วนร่วมในการจัด การศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. ระบบการศึกษา การจัดการศึกษามีสามรูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ นอกระบบ และตาม อัจฉริยะ กำหนดให้มีการเทียบโอน ระหว่างการศึกษาต่างระบบได้ การจัดการศึกษาในระบบมี 2 ระดับ คือ การศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาระดับอุดมศึกษา รวมทั้งกำหนดให้เด็กต้องเข้าเรียนในสถานศึกษาขั้น พื้นฐานและต้องได้รับการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี

4. แนวการจัดการศึกษา การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ ถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด และกระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียน สามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ โดยต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการ เรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา และการจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้ ดำเนินการจัดเนื้อหาให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ใช้ จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง จัดการเรียนการสอน โดยผสมผสานความรู้ด้านต่าง ๆ และคุณธรรมสนับสนุนให้ผู้สอนจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ และจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นในทุกสถานที่และทุกเวลา มีการจัดให้มีหลักสูตรแกนกลางและหลักสูตร ท้องถิ่นและส่งเสริมการเรียนรู้ในชุมชน

5. การบริหารและการจัดการศึกษา ปฏิรูประบบบริหารและการจัดการศึกษาของรัฐ องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น และเอกชน ให้มีประสิทธิภาพ มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา เปิดโอกาสให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาตามความพร้อม ความเหมาะสมและความ ต้องการภายในท้องถิ่น และกำหนดให้การบริหารและการจัดการศึกษาของเอกชน มีความเป็นอิสระตาม หลักเกณฑ์การประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเช่นเดียวกับสถานศึกษาของรัฐ

6. มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา จัดให้มีระบบการประกันคุณภาพเพื่อพัฒนา คุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วยระบบการประกันคุณภาพภายในและระบบการ ประกันคุณภาพภายนอก ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายใน และให้สถานศึกษาให้ความร่วมมือในการประกันคุณภาพภายนอก

7. ครูและบุคลากรทางการศึกษา ปฏิรูประบบ กระบวนการผลิตและการพัฒนาครูและบุคลากร ทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง และให้มีองค์กรวิชาชีพครูมีหน้าที่ กำหนดมาตรฐานวิชาชีพ ออกและเพิกถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ กำกับดูแลการปฏิบัติตามมาตรฐานและ จรรยาบรรณของวิชาชีพ รวมทั้งการพัฒนาวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษา

8. ทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษาปฏิรูประบบการจัดสรรและการลงทุนเพื่อการศึกษา ให้มีประสิทธิภาพ ให้มีการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษาทั้งจากรัฐ องค์กรปกครองส่วน

ท้องถิ่น บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ สถาบันสังคมอื่น และต่างประเทศมาใช้ในการจัดการศึกษา

9. เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ส่งเสริมให้มีการผลิต การพัฒนาแบบเรียน ตำรา หนังสือวิชาการ สิ่งพิมพ์อื่น ๆ วัสดุอุปกรณ์และพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ส่งเสริมให้มีการพัฒนาบุคลากรทั้งในด้านผู้ผลิต และผู้ใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา รวมทั้งสนับสนุนให้มีการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

จากสาระสำคัญของ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ดังกล่าว ได้สรุปสาระสำคัญที่เป็นหัวใจของการปฏิรูปการศึกษาครั้งนี้ได้ 7 ด้าน คือ

1. ด้านความเสมอภาคของโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานตลอดชีวิต และในช่วงการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย

2. ด้านคุณภาพมาตรฐานการศึกษา จัดให้มีระบบการประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับทั้งระบบการประกันคุณภาพภายใน และการประกันคุณภาพภายนอก ให้ได้ตามเกณฑ์มาตรฐาน

3. ด้านระบบบริหารและสนับสนุนทางการศึกษา มีการกระจายอำนาจสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษาเปิดโอกาสให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาตามความพร้อม ความเหมาะสม และความต้องการของท้องถิ่น

4. ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษามีระบบพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับวิชาชีพชั้นสูง มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ

5. ด้านหลักสูตร มีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วยหลักสูตรแกนกลางและหลักสูตรท้องถิ่น ให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน โดยกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน รวมทั้งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

6. ด้านกระบวนการเรียนรู้ มีการปฏิรูประบบและกระบวนการเรียนรู้ โดยถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุดและให้ผู้เรียนรู้วิธีการเรียนรู้

7. ด้านทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา มีการระดมและกระจายทรัพยากร จัดการศึกษาให้กว้างขวาง ทั่วถึงและเป็นธรรม โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วม

เพื่อให้มีการปฏิบัติให้เข้าถึงสาระสำคัญ ซึ่งเป็นหัวใจหลักของการปฏิรูปการศึกษาครั้งนี้ จึงต้องปรับปรุงระบบการศึกษาให้ยืดหยุ่น เชื่อมโยงกันได้ระหว่างการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย มีการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี และเรียนได้ 12 ปี ตามความสะดวก โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย มีการปรับปรุงคุณภาพอุดมศึกษาและการอาชีวศึกษา ในแนวการจัดมุ่งปรับระบบการเรียนการสอนให้ผู้เรียน เป็นสำคัญ โดยเฉพาะให้รู้วิธีเรียนรู้ เรียนรู้คู่คุณธรรม มีการวางมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษาทั้งจากภายในและโดยผู้ประเมินภายนอก ยกกระดับมาตรฐานวิชาชีพครู มีซึ่งระบบพัฒนาครู จัดให้มีเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มีการ ระดมและจัดสรรทรัพยากรในระบบบริหาร มุ่งให้โรงเรียนและสถานศึกษาเป็นแกนในการบริหารจัดการ โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วม ทำให้ส่วนกลางเล็กลง แต่มีคุณภาพและประสิทธิภาพกระจายอำนาจการบริหารสู่สถานศึกษา ประสานงานโดยเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อให้มีการปรับระบบให้

สอดคล้องกัน จำเป็นต้องปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารครู และทรัพยากรทางการศึกษาให้ เป็นไปอย่างเหมาะสม สอดคล้องต่อไป

จากการศึกษาความหมาย ความสำคัญ ความเป็นมา และสาระสำคัญของการปฏิรูปการศึกษาตาม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 สรุปได้ว่า การปฏิรูป การศึกษาครั้งนี้ จะสำเร็จได้ต้องมีองค์ประกอบอย่างน้อย 8 ประการ ดังนี้

1. เข้าใจสภาพการเปลี่ยนแปลงรอบโลกและการเปลี่ยนแปลงของประเทศไทย
2. มีแผนงานที่เป็นระบบ ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมนำ ร่วมเปลี่ยนแปลง
3. ฝ่ายการเมืองมีภาวะผู้นำ มีเจตนาที่ดี มีแรงจูงใจให้ผู้อื่นร่วมปฏิบัติ มีความจริงจัง และจริงใจ มุ่งผลประโยชน์ต่อส่วนรวมและอนาคตของประเทศเป็นสำคัญ
4. มีความต่อเนื่อง ไม่กลับไปกลับมา ไม่ก่อให้เกิดความสับสน
5. มีความสามารถวางแผนปฏิบัติ ติดตาม ประเมินและปรับปรุง โดยใช้ระบบบริหารแบบครบ วงจร (plan do check act)
6. มีแม่ทัพที่รู้จักใช้คน ใครมีความสามารถด้านใดก็ส่งเสริม และสนับสนุน
7. ครู พ่อแม่ และสถาบันในท้องถิ่น สถาบันอื่นในสังคม เข้าใจและช่วยสนับสนุนอย่างเต็มที่
8. สื่อมวลชนต้องเข้าใจและช่วยสนับสนุน ช่วยเสริมสร้างความเป็นปึกแผ่นให้เกิดแก่ วงการศึกษาไทยอย่างต่อเนื่อง

2. การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษา

รูปแบบ หมายถึง วิธีการดำเนินงานที่เป็นขั้นตอน กระบวนการ ต้นแบบอย่างใดอย่างหนึ่ง ที่อาจ เป็นโครงสร้างโปรแกรม แบบจำลอง หรือตัวแบบที่จำลองสภาพความเป็นจริง ที่สร้าง ขึ้นจากการลดทอน เวลาและเทศะ พิจารณาว่ามีสิ่งใดบ้างที่จะต้องนำมาศึกษาเพื่อใช้แทนแนวความคิด หรือปรากฏการณ์ใด ปรากฏการณ์หนึ่งโดยอธิบายความสัมพันธ์ของ องค์ประกอบต่าง ๆ ของรูปแบบนั้น ๆ (Keeve, 1988) สำหรับการพัฒนารูปแบบนี้้อาจจะมีขั้นตอนในการดำเนินงานแตกต่างกันออกไป แต่โดยทั่วไปแล้วการ พัฒนารูปแบบแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน คือ การสร้างรูปแบบ (Construct) และการหาความเที่ยงตรง (Validity) ของรูปแบบ ส่วนรายละเอียดในแต่ละขั้นตอนว่ามีการ ดำเนินการอย่างไรนั้นขึ้นอยู่กับลักษณะ และกรอบแนวคิด ซึ่งเป็นพื้นฐานในการพัฒนา รูปแบบนั้น ๆ โดยมีหลักการอย่างกว้าง ๆ เพื่อกำกับการสร้าง รูปแบบไว้คือ รูปแบบควรประกอบ ขึ้นด้วยความสัมพันธ์อย่างมีโครงสร้างมากกว่าความสัมพันธ์เชิงเส้นตรง แบบธรรมดา อย่างไรก็ตาม ความเชื่อมโยงแบบเส้นตรงธรรมดาทั่วไปนั้นก็มีประโยชน์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งใน การ ศึกษาวิจัยในช่วงต้นของการพัฒนารูปแบบซึ่งควรใช้เป็นแนวทางในการพยากรณ์ผลที่จะเกิดขึ้นจากการ ใช้รูปแบบได้ สามารถตรวจสอบได้โดยการสังเกตและหาข้อมูลสนับสนุนด้วย ข้อมูลเชิงประจักษ์ได้ ควร จะต้องระบุหรือชี้ให้เห็นถึงกลไกเชิงเหตุผลของเรื่องที่ศึกษา ดังนั้น นอกจากรูปแบบจะเป็นเครื่องมือในการ พยากรณ์ได้ควรใช้ในการอธิบายปรากฏการณ์ ได้ ด้วยรูปแบบควรเป็นเครื่องมือในการสร้างมโนทัศน์ใหม่

และสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปร ในลักษณะใหม่ซึ่งเป็นการขยายองค์ความรู้ในเรื่องที่เรากำลังศึกษาด้วย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2556)

นอกจากนี้จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบ พบว่า การพัฒนารูปแบบที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลจนได้รับความเชื่อถือนั้น จำเป็นจะต้องมีขั้นตอน ในการดำเนินงานสอดคล้องกับกระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ได้แก่ การกำหนดปัญหาของรูปแบบ การตั้งสมมติฐาน การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการสรุปผล รวมทั้งการได้รับการยืนยันจากผู้เชี่ยวชาญตามกรอบแนวคิด ซึ่งเป็นพื้นฐาน ในการพัฒนารูปแบบนั้น ๆ และการทดลองใช้รูปแบบเพื่อวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในการนำรูปแบบไปใช้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2556)

รูปแบบการศึกษาในแต่ละประเทศมีความแตกต่างกันออกไป ส่วนใหญ่ยึดแนวทางมาตรฐานเดียวกัน เพื่อประโยชน์ในการเทียบเคียงระหว่างกันได้ สำหรับประเทศไทยนั้น ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 กำหนดนั้นแบ่งการศึกษาออกเป็น 3 รูปแบบ ได้แก่ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ดังนี้ (วิจิตร ศรีสอ้าน, 2543)

1. การศึกษาในระบบ เป็นการศึกษาที่กำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและการประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาที่แน่นอน ซึ่งการศึกษารูปแบบนี้จัดในโรงเรียน วิทยาลัย มหาวิทยาลัย หรือสถาบันการศึกษาที่มีชื่อเรียกอย่างอื่น สามารถจัดการศึกษาในชั้นเรียนหรือเป็นการศึกษาทางไกล

2. การศึกษานอกระบบ เป็นการศึกษาที่ยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบ วิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาการศึกษา การวัดและประเมินผลโดยคำนึงถึงความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของแต่ละบุคคล เช่น การศึกษานอกโรงเรียน การฝึกอบรมหลักสูตรต่างๆ

3. การศึกษาตามอัธยาศัย เป็นการศึกษาที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ได้ด้วยตนเองตามความสนใจ ศักยภาพ ความพร้อมและโอกาส สามารถศึกษาได้จากบุคคล สภาพแวดล้อม สื่อหรือแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ การศึกษาแบบนี้มีความยืดหยุ่น เปิดโอกาสให้ผู้สนใจสามารถเลือกเนื้อหาที่สนใจตรงกับความต้องการของตนเองและสามารถศึกษาในเวลาที่ไม่ติดจากภารกิจอื่นได้ เช่น การฟังบรรยายพิเศษ การศึกษาจากเอกสาร การเยี่ยมชมการสาธิต การสืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตหรือแหล่งเรียนรู้อื่นๆ

การเชื่อมโยงการศึกษาทั้ง 3 ระบบให้เกิดประโยชน์สูงสุดนั้น การศึกษาทั้ง 3 ระบบ เป็นวิธีการเรียนรู้ตลอดชีวิตซึ่งสามารถนำไปพัฒนาชีวิตและสังคมจึงต้องมีการผสมผสานการศึกษาทั้ง 3 ระบบเข้าด้วยกัน กล่าวคือ บุคคลเรียนรู้การศึกษาตามอัธยาศัยตั้งแต่เกิดโดยการเลี้ยงดูจากพ่อ แม่ ผู้ปกครอง และการเรียนรู้ อยู่ร่วมในชุมชน รวมถึงการเรียนรู้จากแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ จึงสรุปได้ว่าการเรียนรู้เป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตตั้งแต่เกิดจนตาย

ในการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบนั้น ผู้วิจัยได้ยึดการพัฒนารูปแบบโดยใช้วิธีการสร้างและพัฒนารูปแบบโดยอาศัยกรอบแนวคิดการจัดการศึกษาเพื่อความเป็นเลิศ (Education criteria for Performance Excellence : EdPEX) ที่ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ได้แก่

1) การนำองค์การ 2) การวางแผนเชิงกลยุทธ์ 3) การมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 4) การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ 5) การมุ่งเน้นครูและบุคลากร 6) การจัดการกระบวนการ และ 7) ผลลัพธ์ มาใช้ในการออกแบบ โดยในแต่ละองค์ประกอบจะเป็นกระบวนการวิธีการดำเนินการตามขั้นตอนในแต่ละองค์ประกอบ

3. การจัดการศึกษาท้องถิ่น

1. เป้าหมายที่สำคัญของการจัดการศึกษาท้องถิ่น

การจัดการศึกษาท้องถิ่นมีเป้าหมายเพื่อให้เกิดความเข้มแข็งของท้องถิ่น ซึ่งประกอบด้วยความสามารถในการพึ่งพิงตนเองได้ทางเศรษฐกิจ ความสามารถในการแก้ไขปัญหาของตนเอง และการมีเอกลักษณ์และความยั่งยืนของท้องถิ่น ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่า เป้าหมายของการจัดการศึกษาท้องถิ่น คือ

1.1 ถ่ายทอดความรู้ ทักษะ ภูมิปัญญา ในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตบนพื้นฐานของทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่นนั้น

1.2 ถ่ายทอดความเชื่อและค่านิยมของท้องถิ่น และทำให้สมาชิกมีลักษณะคล้ายคลึงกันจนเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นนั้น ๆ และทำให้คุณลักษณะเอกลักษณ์ของท้องถิ่นได้สืบสานต่อเนืองยั่งยืน

1.3 เป็นการเรียนรู้ และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ของสมาชิกในท้องถิ่นในการแก้ไขปัญหาของตนเองและท้องถิ่น โดยใช้ภูมิปัญญาของตนเองได้

2. ปัจจัยสำคัญในการวางแผนการศึกษาท้องถิ่นให้ประสบความสำเร็จ

2.1 ปัจจัยทางด้านบุคคล ที่ต้องมีทัศนคติและจิตสำนึกต่อประชาชนอย่างเหมาะสม เปิดโอกาสให้ผู้นำชุมชนหรือบุคคลที่มีความคิดริเริ่มในการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาให้มีบทบาทในการพัฒนาอย่างเต็มความสามารถ

2.2 ปัจจัยด้านการบริหาร เป็นผลที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามระเบียบราชการหรือองค์กรพัฒนาเอกชน ควรนำมาใช้ให้มีความยืดหยุ่นในการปฏิบัติพอสมควร เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ค่อนข้างเป็นอิสระและไม่ผูกพันกับระเบียบราชการมากเกินไป

2.3 ปัจจัยด้านโครงสร้างชุมชน

2.3.1 ลักษณะความสัมพันธ์ของชุมชน

2.3.2 โครงสร้างของประชากร

2.3.3 วัฒนธรรมที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วม

2.3.4 ค่านิยมของชุมชน

2.3.4 คุณภาพของประชากร

2.3.6 โครงสร้างของอำนาจ

2.3.7 ลักษณะการตั้งถิ่นฐานของชุมชน

2.3.8 ทรัพยากรและสภาพแวดล้อมของชุมชน

3. การนำแผนไปสู่การปฏิบัติให้บรรลุผลสำเร็จ

ในการจัดการศึกษาท้องถิ่นให้บรรลุผลสำเร็จ ครูซึ่งเป็นผู้มีบทบาทสำคัญจะต้องดำเนินการดังนี้
ศึกษาท้องถิ่นเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจลักษณะและบริบทของท้องถิ่น

- 3.1 จัดทำเนื้อหาสาระ บทเรียนและหลักสูตรเพื่อใช้สอนนักเรียน
- 3.2 จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น จริยธรรม ประเพณีและวัฒนธรรมของท้องถิ่นมาเรียนรู้
- 3.3 จัดทำแหล่งการเรียนรู้ของท้องถิ่น
- 3.4 ใช้ชุมชนเป็นแหล่งการเรียนรู้ของนักเรียน
- 3.5 จัดกิจกรรมการเรียนรู้ของประชาชนในท้องถิ่น
- 3.6 สร้างเครือข่ายการเรียนรู้กับกลุ่มกิจกรรมต่างๆ

4. การประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาเพื่อความเป็นเลิศ

เกณฑ์การประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาเพื่อความเป็นเลิศ (Education criteria for Performance Excellence : EdPEX) ออกแบบมาเพื่อช่วยให้หน่วยงานจัดการศึกษาใช้เป็นแนวทางที่จะบูรณาการในการจัดการผลการดำเนินการของหน่วยงาน ซึ่งจะให้ผลลัพธ์ดังนี้

1. การจัดการศึกษาที่มีการปรับปรุงอย่างสม่ำเสมอให้แก่ผู้เรียน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาและความยั่งยืนของหน่วยงาน
2. การปรับปรุงประสิทธิผล และขีดความสามารถโดยรวมของหน่วยงาน
3. การเรียนรู้ระดับหน่วยงานและระดับบุคคล

เกณฑ์ EdPEX มาจากเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติของประเทศไทย ซึ่งมาจากเกณฑ์คุณภาพการศึกษาของสหรัฐอเมริกา ลักษณะของเกณฑ์ EdPEX เป็นเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินองค์กรในภาพรวม อยู่บนกรอบของการดำเนินงานที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศ สามารถใช้ประเมินได้ทั้งระดับอุดมศึกษาและหน่วยงานที่จัดการศึกษา เป็นเกณฑ์ความเป็นเลิศเดียวกันกับระบบอื่นๆ ที่ได้มีการริเริ่มใช้ในภาคส่วนต่างๆ ในประเทศไทย ได้แก่ PMQA (เกณฑ์ประเมินหน่วยงานภาครัฐ), HA (เกณฑ์ประเมินโรงพยาบาล), TQA (เกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ), SELF (เกณฑ์ประเมินโรงเรียน) เนื้อหาในเกณฑ์ EdPEX เป็นข้อกำหนดของระบบการบริหารจัดการองค์กรในเรื่องหลักๆ โดยอาศัยแนวคิดและทฤษฎีของการจัดการที่เป็นระบบตามบริบทของหน่วยงานและการปรับปรุงผลการดำเนินงานที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศ สอดแทรกหลักการของการบริหารจัดการที่อยู่บนระบบค่านิยมที่สร้างความยั่งยืนให้กับองค์กร และความสมดุลของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่ม

1.วัตถุประสงค์ของเกณฑ์ EdPEX

1.1 พัฒนาเกณฑ์คุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศที่เป็นสากล ให้เหมาะกับบริบทของหน่วยงานจัดการศึกษาในท้องถิ่นของไทย

1.2 ส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศ เพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้แนวปฏิบัติที่ดี การจัดระดับเทียบเคียง (Benchmarking) และดำเนินงานที่เป็นเลิศของหน่วยงานจัดการศึกษาในท้องถิ่นในการก้าวสู่ความเป็นเลิศอย่างก้าวกระโดด

1.3 ส่งเสริม สนับสนุนให้หน่วยงานจัดการศึกษาในท้องถิ่นพัฒนาคุณภาพการศึกษา ระบบการบริหารจัดการด้วยเกณฑ์คุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ที่สามารถเทียบได้ในระดับสากล

2.การทำความเข้าใจกับเกณฑ์ EdPEX

2.1 การบริหารจัดการทั่วทั้งองค์กร

2.2 บุคลากรพันธกิจ ระบบงาน กับแนวคิดของการขับเคลื่อนสู่ความเป็นเลิศ

2.3 การตั้งเป้าหมายที่ท้าทาย เพื่อให้เกิดโอกาสในการพัฒนา

2.4 การเข้าใจบริบท ความสามารถ ความท้าทาย ความได้เปรียบ และสภาพแวดล้อมการแข่งขันในระดับหน่วยงาน

2.5 การบริหารจัดการกระบวนการ และระบบงานอย่างมีประสิทธิภาพ

2.6 การกำหนดตัวชี้วัดที่จะใช้ขับเคลื่อนองค์กรไปสู่ความสามารถในการแข่งขัน และสร้างความยั่งยืน

2.7 การปรับปรุงระบบงานและกระบวนการเพื่อนำไปสู่ผลลัพธ์ที่ดีขึ้นในภาพรวม

2.8 การค้นหากระบวนการที่เป็นเลิศ และการจัดการความรู้ขององค์กร

2.9 การพัฒนาให้รวดเร็วทันกับการเปลี่ยนแปลงและสภาพแวดล้อมการแข่งขันภายนอก

การบริหารจัดการทั่วทั้งหน่วยงาน: มองจากบริบทขององค์กรเป็นหลัก มีองค์ประกอบหลักที่สำคัญ 6 หมวด มีผลลัพธ์ที่สะท้อนความสามารถในการแข่งขัน ซึ่งเกณฑ์ถูกพัฒนามาจากค่านิยมความเป็นเลิศ 11 ประการ

1. การนำองค์การอย่างมีวิสัยทัศน์

2. การศึกษาที่มุ่งเน้นผู้เรียน

3. การเรียนรู้ระดับองค์การและระดับบุคคล

4. การให้ความสำคัญกับบุคลากร และคู่ความร่วมมือ

5. ความคล่องตัว

6. การมุ่งเน้นอนาคต

7. การจัดการเพื่อนวัตกรรม

8. การจัดการโดยใช้ข้อมูลจริง

9. ความรับผิดชอบต่อสังคม

10. การมุ่งเน้นที่ผลลัพธ์และการสร้างคุณค่า

11. มุมมองเชิงระบบ

ค่านิยมชุดนี้คือแนวคิดของเกณฑ์ที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศ และเนื้อหาในเกณฑ์

3. คุณลักษณะสำคัญของเกณฑ์ EdPEX

3.1 เกณฑ์มุ่งเน้นผลลัพธ์ : ผลลัพธ์ที่สำคัญของสถาบัน 5 ด้าน ดังนี้

3.1.1 ผลลัพธ์ด้านกระบวนการและการเรียนรู้ของผู้เรียน

3.1.2 ผลลัพธ์ด้านการมุ่งเน้นลูกค้า

3.1.3 ผลลัพธ์ด้านการมุ่งเน้นผู้ปฏิบัติงาน

3.1.4 ผลลัพธ์ด้านการนำองค์กร และการกำกับดูแลหน่วยงาน

3.1.5 ผลลัพธ์ด้านงบประมาณ การเงิน และการตลาด

3.2 เกณฑ์ไม่กำหนดวิธีการที่เฉพาะเจาะจง และสามารถปรับใช้ได้

3.3 เกณฑ์บูรณาการสาระสำคัญทางการศึกษา

3.4 เกณฑ์สนับสนุนมุมมองเชิงระบบเพื่อให้เป้าประสงค์สอดคล้องไปในแนวทางเดียวกันทั่วทั้งหน่วยงาน

3.5 เกณฑ์สนับสนุนการตรวจประเมินที่เน้นเป้าประสงค์

4. หลักการของความเป็นเลิศ มีส่วนประกอบ 3 ด้าน ดังนี้

4.1 กลยุทธ์การประเมินที่ผ่านการกลั่นกรอง และมีการนำไปปฏิบัติมาแล้วเป็นอย่างดี

4.2 มีการปรับปรุงตัววัด และดัชนีชี้วัดผลลัพธ์การดำเนินการ โดยเฉพาะผลการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างต่อเนื่องทุกปี

4.3 แสดงให้เห็นชัดเจนถึงความเป็นผู้นำในด้านผลการดำเนินการและการปรับปรุงผลการดำเนินการ โดยเปรียบเทียบกับสถาบันซึ่งเทียบเคียงกันได้ และกับเกณฑ์เปรียบเทียบที่เหมาะสม

เพ็ญจันทร์ อุปพงษ์ และศักดิ์ไทย สุรกิจบวร ได้ศึกษา การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนอนุบาลเอกชนสู่ความเป็นเลิศ พบว่า มี 7 องค์ประกอบ ได้แก่

1. การนำองค์กร ประกอบด้วย 9 ตัวแปร ดังนี้ 1) ผู้บริหารชี้แจงนโยบาย แนวคิดการบริหารจัดการ โรงเรียนอนุบาลเอกชนสู่ความเป็นเลิศให้บุคลากรทุกคนรับทราบ 2) ผู้บริหารอธิบายวิสัยทัศน์ ค่านิยมวัตถุประสงค์ และแผนปฏิบัติการให้ครูและบุคลากรทุกคนได้รับทราบเพื่อนำไปปฏิบัติให้สอดคล้องกับเป้าหมาย วิสัยทัศน์ เอกลักษณ์ และอัตลักษณ์ของโรงเรียน 3) ผู้บริหารกำหนดเป้าหมายวัตถุประสงค์ วิสัยทัศน์ที่ชัดเจน โดยการมีส่วนร่วม ร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้อง 4) ผู้บริหารมีการวางแผน การจัดการโครงการ โดยมีแผนงานและกำหนดระยะเวลาการดำเนินการที่ ชัดเจน 5) ผู้บริหารมีการบริหารจัดการที่ดีตามกฎระเบียบและหลักธรรมาภิบาล 6) ผู้บริหารจัดการตามแนวทางที่ได้ ตกลงร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ 7) ผู้บริหารกำหนดให้มีการรายงานผลการดำเนินงานของโรงเรียนให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ทุกคนได้รับทราบ 8) ผู้บริหารมีภาวะผู้นำและสำนึกรับผิดชอบต่อสังคม 9) ผู้บริหารให้การสนับสนุนชุมชนและสังคม ทุกตัวแปรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และมีความสอดคล้องในระดับมาก

2. การวางแผนกลยุทธ์ ประกอบด้วย 5 ตัวแปร ดังนี้ 1) ผู้บริหารกำหนดวิธีการและขั้นตอนที่สำคัญในการวางแผนกลยุทธ์ 2) ผู้บริหารให้บุคลากร ผู้ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนกลยุทธ์ โดยให้มีการจัดทำแผน ระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว 3) ผู้บริหารกำหนดให้มีการจัดทำแผนปฏิบัติการและนำสู่การปฏิบัติให้บรรลุ วัตถุประสงค์ 4) ผู้บริหารกำหนดวิธีการติดตามผลการดำเนินงานตามแผนกลยุทธ์ที่ถูกต้อง และเหมาะสม 5) ผู้บริหาร กำหนดให้มีการนำผลการดำเนินงานตามแผนกลยุทธ์มาพัฒนาและปรับปรุงการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ ทุกตัวแปรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และมีความสอดคล้องในระดับมาก

3. การมุ่งเน้นผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ประกอบด้วย 7 ตัวแปร ดังนี้ 1) มีการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้เรียนเป็นรายบุคคล 2) โรงเรียนให้ความสำคัญกับการเตรียมความพร้อมพัฒนาด้านสติปัญญา อารมณ์ ร่างกาย สังคม และความเป็นพลเมืองที่ดีของผู้เรียนเป็นสำคัญ 3) จัดกระบวนการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยให้ชุมชน มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน 4) นำผลการประเมินความก้าวหน้าของนักเรียนมาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของครู 5) ประเมินความพึงพอใจของผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชน 6) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตอบสนองต่อพัฒนาการของผู้เรียน 7) เน้นการใช้ทรัพยากรในชุมชนหรือภูมิปัญญาในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์สูงสุด ทุกตัวแปรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และมีความสอดคล้องในระดับมาก

4. การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบย่อย 5 ตัวแปร ดังนี้

4.1 การวัด วิเคราะห์ และปรับปรุงผลการดำเนินงาน ประกอบด้วย 3 ตัวแปร ได้แก่ 1.1) กำหนดวิธีการวัด และประเมินผล ที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ 1.2) มีตัวบ่งชี้ที่ชัดเจน 1.3) มีการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาองค์การอย่างเป็นระบบ

4.2 การจัดการสารสนเทศ ความรู้และเทคโนโลยีสารสนเทศ ประกอบด้วย 2 ตัวแปร ได้แก่ 2.1) มีการวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศเพื่อปรับปรุงอย่างเหมาะสม 2.2) มีวิธีการจัดการข้อมูล สารสนเทศ ความรู้ และเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อนำไปใช้ในการปฏิบัติงานเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ ทุกตัวแปรมีความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด และมีความสอดคล้องในระดับมาก

5. การมุ่งเน้นทรัพยากรบุคคล ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบย่อย 10 ตัวแปร ดังนี้ 1) มีการระบุคุณวุฒิ ความรู้ สมรรถภาพของครู และบุคลากรที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานในหน้าที่ที่รับผิดชอบ 2) มอบหมายภาระงาน ให้กับครูและบุคลากรตามความรู้ความสามารถของแต่ละบุคคล 3) ครู และบุคลากร ได้ใช้ความรู้ความสามารถสูงสุด ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้งานสำเร็จตามวัตถุประสงค์ 4) สร้างและรักษาสภาพแวดล้อมในการทำงาน และ บรรยากาศที่เอื้อต่อการทำงานของครูและบุคลากร เพื่อให้รู้สึกพอใจและทำงานได้อย่างเต็มที่ มีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน 5) มีนโยบายการบริหารทรัพยากรบุคคล และกระบวนการบริหารทรัพยากรบุคคลที่เป็นระบบชัดเจน 6) ประเมินผลการปฏิบัติงานของครูอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง และบุคลากรอย่างสม่ำเสมอ และนำผลการประเมินไปใช้เพื่อพัฒนาบุคลากรและปรับปรุงคุณภาพการปฏิบัติงาน 7) สร้างวัฒนธรรมองค์การที่ดี มีการจูงใจเพื่อสร้าง

ตารางที่ 1 กรอบการพิจารณาการจัดการศึกษาสู่ความเป็นเลิศ

หมวด	กรอบการพิจารณา
1 การนำองค์กร	<ul style="list-style-type: none"> - ระบบการขึ้นนำองค์กร - การสร้างความยั่งยืนให้กับองค์กรโดยผู้บริหารระดับสูง - การสื่อสารและสร้างความผูกพันกับคนทั้งองค์กร - ระบบการกำกับดูแล - การขึ้นนำสังคม - การสร้างให้สังคมและชุมชนดีขึ้น
2 การวางแผนเชิงกลยุทธ์	<ul style="list-style-type: none"> - การกำหนดวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ (ทิศทาง) ที่สำคัญ - การค้นหาความได้เปรียบและความท้าทายเชิงกลยุทธ์ขององค์กร - การวางแผนเชิงกลยุทธ์ที่มีประสิทธิผล - การถ่ายทอดยุทธศาสตร์สู่แผนงานและโครงการต่างๆ - การพิจารณาทรัพยากรเพื่อให้ยุทธศาสตร์บรรลุตามแผนงาน
3 การมุ่งเน้นลูกค้า	<ul style="list-style-type: none"> - การรับฟังและรวบรวมข้อมูลจากผู้เรียน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อนำมาใช้ประโยชน์ - การสร้างหลักสูตรที่ตอบสนองกลุ่มผู้ใช้ - การสร้างกลไกต่างๆ เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิผลที่ดี - การพัฒนาสัมพันธภาพเพื่อนำไปสู่ความผูกพันกับผู้เรียนและลูกค้า (ทั้งในปัจจุบันและอนาคต) - การแก้ไขข้อร้องเรียนที่มีประสิทธิผล
4 การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้	<ul style="list-style-type: none"> - การใช้ข้อมูลเพื่อการติดตามผล และเพื่อปรับปรุงกระบวนการทำงาน ผลลัพธ์ขององค์กร ประสิทธิภาพของการตัดสินใจในระดับ - การค้นหาและขยายผลของ Best Practice - การเลือกใช้ข้อมูลเชิงเปรียบเทียบ - การปรับปรุงผลการดำเนินงานขององค์กร - การจัดการระบบ IT ที่มีประสิทธิภาพ - การจัดการระบบ KM ทั่วทั้งองค์กร (เพื่อให้เกิด Knowledge Asset)

ตารางที่ 1 กรอบการพิจารณาการจัดการศึกษาสู่ความเป็นเลิศ (ต่อ)

หมวด	กรอบการพิจารณา
5 การมุ่งเน้นบุคลากร	<ul style="list-style-type: none"> - การบริหารอัตรากำลังและการวางแผนพัฒนาขีดความสามารถที่ได้ผล - การสร้างบรรยากาศที่เกื้อหนุนต่อการทำงานที่เกิดสมรรถนะสูง - การดูแลสภาพแวดล้อมและสวัสดิการ - การสร้างความผูกพันและการพัฒนาบุคลากร - การประเมินผลและความก้าวหน้าของบุคลากร
6 การมุ่งเน้นระบบปฏิบัติการ	<ul style="list-style-type: none"> - การวางแผนความคิดในการออกแบบระบบงานและกระบวนการทำงานต่างๆ - การบริหารงานในทุกส่วนให้เกิดคุณภาพ ประสิทธิภาพ - การควบคุมและการปรับปรุงงาน - การควบคุมต้นทุนโดยรวมขององค์กร - การจัดการห่วงโซ่อุปทาน (ห่วงโซ่อุปทาน หมายถึง Supplier) - การป้องกันภัยและเตรียมพร้อมในการรับมือกับภัยพิบัติที่อาจเกิด - การจัดการนวัตกรรมขององค์กร
7 ผลลัพธ์	<ul style="list-style-type: none"> - ตัววัดของผลลัพธ์ที่สำคัญของหลักสูตร งานวิจัย งานบริการ และกระบวนการต่างๆ / ลูกค้า และผู้เรียน / บุคลากร / ผู้นำ และการกำกับดูแล / การเงิน และการตลาด - การปรับปรุงผลลัพธ์ - การเทียบเคียงและการเป็นผู้นำ

สรุป การจัดการศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ได้แก่ การนำองค์การ การวางแผนเชิงกลยุทธ์ การมุ่งผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การวัด การวิเคราะห์ และปรับปรุงผลการดำเนินการ การมุ่งเน้นครูและบุคลากร การจัดการกระบวนการ และ ผลลัพธ์ ดังนี้

การนำองค์การ (Leadership) หมายถึง การที่ผู้บริหารมีบทบาทในการชี้แนะ การกำหนด วิสัยทัศน์ ค่านิยมพันธกิจ และความคาดหวังในการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา และสื่อสาร วิสัยทัศน์ ค่านิยมพันธกิจ และความคาดหวัง ไปสู่บุคลากรเพื่อการปฏิบัติงานไปสู่เป้าหมาย มีการตัดสินใจอย่างมีธรรมาภิบาล และเป็นแบบอย่างที่ดีในการประพฤติตนเพื่อสร้างศรัทธาให้กับบุคลากร มีการดำเนินงานอย่างมีหลักธรรมาภิบาล ยึดมั่นในกฎระเบียบ และสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อบุคลากร และชุมชน

การวางแผนเชิงกลยุทธ์ (Strategic Planning) หมายถึง กระบวนการในการจัดทำแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา โดยมีการวิเคราะห์บริบทของสถานศึกษา ชุมชนและท้องถิ่น การวิเคราะห์ SWOT การเปิดโอกาสในการรับฟังเสียงสะท้อนของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อการจัดทำแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา มีกระบวนการดำเนินงานตามกระบวนการของ PDCA โดยมีการวางแผนกลยุทธ์ แผนการดำเนินงานเป็นระยะ มีกิจกรรมโครงการดำเนินงาน ที่มีผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน มีการดำเนินการให้เป็นไปตามแผน มีการตรวจสอบ ประเมินผล และเสียงสะท้อนของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

การมุ่งผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Customer Focus) กระบวนการในการสร้างช่องทางสื่อสาร สร้างสัมพันธ์ภาพอันดีระหว่างกันของผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองชุมชนและท้องถิ่น เพื่อเป็นภาคีเครือข่ายความร่วมมือในกระบวนการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาผู้เรียน การศึกษาความต้องการของผู้ปกครองชุมชนและท้องถิ่น รับฟังเสียงสะท้อน ข้อร้องเรียนแล้วนำเสียงเหล่านั้นไปปรับปรุงแก้ไขอย่างทันที่

การวัด การวิเคราะห์ และปรับปรุงผลการดำเนินการ (Measurement, Analysis, and Knowledge Management) หมายถึง การรวบรวมข้อมูลสารสนเทศในด้านต่างๆ เพื่อใช้ในการวางแผนดำเนินงาน ตัดสินใจ และพัฒนาผลการดำเนินงาน การจัดหาทรัพยากรสารสนเทศ การมีศูนย์บริการข้อมูลสารสนเทศ ภูมิปัญญาท้องถิ่น การนำเทคโนโลยี สารสนเทศ นวัตกรรม มาใช้ในการส่งเสริมการเรียนรู้ และมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับภายในและภายนอก

การมุ่งเน้นครูและบุคลากร (Workforce Focus) หมายถึง การกำหนดหน้าที่ ภาระงาน การสรรหาและคัดเลือกครูและบุคลากร การพัฒนาครูและบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถ มีสมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการ มีขวัญกำลังใจในการทำงาน การที่สถานศึกษาจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับการทำงานและสามารถเป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับชุมชนและท้องถิ่น

การจัดการกระบวนการ (Process Management) หมายถึง การกำหนดวัตถุประสงค์ วางแผนการบริหารสถานศึกษา กำหนดวิธีการดำเนินงานและการประเมินผลการดำเนินงานที่ชัดเจน การวางแผนมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน มีการวิเคราะห์ชุมชนและท้องถิ่น มีระบบการปฏิบัติงานของครูและบุคลากร ระบบข้อมูลสารสนเทศ แผนบริหารความเสี่ยงและระบบประกันคุณภาพ ที่สนับสนุนการบริหารจัดการ

ผลลัพธ์ (Results) หมายถึง การตรวจสอบประเมินผลการดำเนินการ และแนวโน้มของสถานศึกษาในมิติต่างๆ ประกอบด้วย (1) ผลลัพธ์ด้านการเรียนรู้ของผู้เรียน (2) ผลลัพธ์ด้านการมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (3) ผลลัพธ์ด้านงบประมาณ และการระดมทรัพยากร (4) ผลลัพธ์ด้านมุ่งเน้นครูและบุคลากร (5) ผลลัพธ์ด้านประสิทธิภาพของกระบวนการ และ (6) ผลลัพธ์ด้านภาวะผู้นำและความรับผิดชอบต่อสังคม

จากการสังเคราะห์เอกสาร สามารถสรุปได้ว่า รูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศ มี 7 องค์ประกอบ ได้แก่

- 1) การนำองค์กร
- 2) การวางแผนเชิงกลยุทธ์

- 3) การมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
- 4) การวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้
- 5) การมุ่งเน้นครู บุคลากร
- 6) การมุ่งเน้นการปฏิบัติการ
- 7) ผลลัพธ์

5. การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย

1. ความหมายของการศึกษาปฐมวัย

การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยนั้นเป็นการศึกษาที่มุ่งอบรมเลี้ยงดูเด็ก เพื่อส่งเสริม พัฒนาการเด็กให้มีการเตรียมความพร้อมและได้รับการพัฒนาทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา อย่างเหมาะสมในทุกๆ ด้านและพร้อมที่จะเข้ารับการศึกษาในการเรียน ชั้นประถมศึกษาคำว่า การศึกษาปฐมวัยจึงเป็นการศึกษาที่ให้แก่เด็กแรกเกิด จนถึงอายุ 6 ปี หรือ 8 ปี สำหรับบางประเทศ โดยให้หมายถึง การบริการดูแล และให้การศึกษา แก่เด็กอายุ แรกเกิดถึงอายุ 8 ปี โดยจัดในรูปแบบของการดูแลทารก ดูแลเด็กเล็ก และโรงเรียนอนุบาล (กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2545: 3; อ้างอิงจาก Woodill, Woodilet; et. al. 1992) ซึ่งทำให้ ลักษณะการจัดการจัดการศึกษามี 2 แบบ คือ บริบาลศึกษาและอนุบาลศึกษา โดย บริบาล ศึกษา จะเน้นการดูแลเด็กเล็กอายุน้อยกว่า 3 ขวบ หรือ 3 ขวบลงมา สอนการดูแลเด็ก และ การส่งเสริมเด็กอายุ 3 – 5 ปี จัดเป็นการอนุบาลศึกษา

จะเห็นได้ว่า การศึกษาอนุบาล หมายถึง การจัดการศึกษาในลักษณะของ การอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษา เพื่อที่เด็กจะได้รับพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ตามวัยและความสามารถของแต่ละบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับ หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. 2546: 31)

สรุปได้ว่า การศึกษาปฐมวัย หมายถึง การจัดการศึกษา อบรมเลี้ยงดูให้เด็กที่มีอายุ 3 – 5 ขวบ เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมให้แก่เด็กในด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ให้เด็กสามารถช่วยเหลือตัวเองได้ อยู่ร่วมกับสังคมได้อย่างมีความสุข

2. จุดประสงค์ของการศึกษาปฐมวัย

การจัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัยศึกษา จะมุ่งเน้นการอบรมเลี้ยงดูเป็น ส่วนใหญ่ไม่มีการพัฒนาเด็กในด้านการอ่าน เขียน แต่เป็นการเตรียมเด็กเพื่อความพร้อม ในการเรียนสำหรับการศึกษาปฐมวัย มีจุดประสงค์เพื่อจัดการศึกษาเป็นบริการการดูแล และเลี้ยงดูเด็กให้เป็นไปอย่างเหมาะสมกับพัฒนาการพร้อมกันนั้น ยังเป็นการให้การศึกษา เพื่อ ส่งเสริมการปรับตัวให้เข้ากับสังคม เพื่อทักษะทางปัญญา และพัฒนาการทุกด้านให้กับเด็ก รวมถึงการช่วยเด็กด้อยโอกาส และการให้การศึกษาแก่ผู้ปกครอง เพื่อการเลี้ยงดูเด็กให้ดี (กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2545: 6 ; อ้างอิงจาก Essa. 1996: 19 – 20)

ดังนั้น การศึกษาจึงเน้นการส่งเสริม พัฒนาการให้แก่เด็กในทุกๆ ด้านมีจุดมุ่งหมายดังต่อไปนี้ (เยวพา เดชะคุปต์. 2542: 18 – 19) 1. ด้านร่างกาย ส่งเสริมความเจริญเติบโต ความแข็งแรงของร่างกาย ปลูกฝังนิสัยทางสุขภาพอนามัย ฝึกกิจนิสัยและสุขนิสัย รู้จักรักษาความสะอาด เลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ รู้จักการใช้ห้องน้ำห้องส้วมได้ถูกต้อง ฝึกให้เล่นและออกกำลังกายเพื่อบริหารกล้ามเนื้อ และประสาทสัมผัส และรู้จักพักผ่อน อย่างถูกวิธี 2. ด้านจิตใจและอารมณ์ส่งเสริมด้านสุขภาพจิต เช่น ปลูกฝังให้รู้จักควบคุมอารมณ์ มีจิตใจร่าเริงแจ่มใส ชื่นชมต่อความไพเราะและสิ่งสวยงาม ฝึกให้มีจิตใจเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ซื่อสัตย์มีสัมมาคารวะ กตัญญูทวาทีเคารพเชื่อฟัง ประหยัด ขยันหมั่นเพียร อดทน มีระเบียบวินัย และเชื่อถือคำสอนของศาสนา 3. ด้านสังคม ส่งเสริมการพัฒนาลักษณะนิสัย เช่น ปลูกฝังให้เด็กรู้จักเคารพ ตนเอง กล้าพูด กล้าแสดงออกด้วยตนเอง ในทางที่ถูกต้องตามขนบธรรมเนียมประเพณี รู้จัก เล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น เคารพสิทธิและหน้าที่ตลอดจนความรับผิดชอบ ฝึกให้เป็นผู้รู้จักการรับ การให้ พร้อมทั้งจะปรับตัวเข้ากับสังคมและสิ่งแวดล้อมที่ดี 4. สติปัญญา ส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา เช่น ให้รู้จักหาเหตุผลจนเกิด ความเข้าใจ และรู้จักตัดสินใจด้วยตนเอง สนใจต่อสิ่งต่างๆ รอบตัว มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ฝึกให้เป็นคนว่องไว รักการเรียนรู้รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์และมี ประสบการณ์พอที่จะ เรียนในระดับต่อไป จะเห็นได้ว่าการจัดการศึกษาระดับอนุบาลมุ่งที่จะฝึกความ พร้อมให้แก่เด็กเพื่อให้เด็ก ได้รับการพัฒนาและมีพัฒนาการที่ดีเต็มตามศักยภาพและเหมาะสมกับวัย

พัฒนาการเด็กในช่วงปฐมวัยเป็นพื้นฐานของพัฒนาการซึ่งจะส่งผลกระทบต่อเด็กในวัย ต่อมาของชีวิต ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์และสังคม การพัฒนาในช่วงปฐมวัยจึงต้องได้รับการเอาใจใส่ให้เด็กได้รับการพัฒนาอย่างถูกวิธี และมีคุณภาพ เพื่อเป็นทรัพยากรที่มี คุณค่า องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นในฐานะหน่วยงานการปกครองที่มีหน้าที่รับผิดชอบการพัฒนาคุณภาพชีวิต และการ จัดบริการสาธารณะให้แก่ประชาชนในพื้นที่ จึงต้องรับผิดชอบการจัดบริการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อจัด การศึกษาปฐมวัยให้เด็กได้รับการพัฒนาเตรียมความพร้อมอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ

3. การถ่ายโอนภารกิจด้านศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งขึ้นเพื่อทำหน้าที่ในการจัดบริการสาธารณะให้แก่ ประชาชน เป็น หน่วยงานบริหารราชการส่วนท้องถิ่นที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด สามารถรับรู้ถึงสภาพ ปัญหาและความต้องการของชุมชนได้เป็นอย่างดี บริการสาธารณะด้านการศึกษาเป็นภารกิจสำคัญ ประการหนึ่ง กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการ ได้โดยมีการกำหนดภารกิจการจัด การศึกษาไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540 ดังนั้นจึงได้มีการถ่ายโอนบทบาทให้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่ในการจัดการศึกษา ร่วมกับหน่วยงานราชการอื่นๆ ซึ่งระบุไว้ใน กฎหมายว่าด้วยการจัดการศึกษา สรุปได้ดังนี้ (สำนักกฎหมายมงคลธรรม [ออนไลน์] : 2005)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้บัญญัติในส่วนที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาไว้ ในหลายมาตราสรุปได้ดังนี้

มาตรา 41 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีสิทธิจัดการศึกษาระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับ ตามความพร้อม ความเหมาะสม และความต้องการภายในท้องถิ่น

มาตรา 42 ให้กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินความพร้อม ในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และมีหน้าที่ประสานส่งเสริมให้องค์กร ปกครองส่วน ท้องถิ่นสามารถจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายและได้มาตรฐานการศึกษา รวมทั้งการเสนอแนะการ จัดสรรงบประมาณอุดหนุนการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ได้บัญญัติและในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการถ่ายโอนการจัดการศึกษา ในเรื่องของระยะเวลา และ การดำเนินการไว้ดังนี้ คือ

มาตรา 16 กำหนดให้เทศบาล เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ ใน การจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง โดยได้รับบุในหน้าที่ เกี่ยวกับการจัดการศึกษาไว้ในมาตรา 16(9)

มาตรา 16(9) ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถจัดการศึกษาได้ คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ([ออนไลน์] 2004) ได้จัดทำ แผนปฏิบัติการเพื่อกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจตามแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น และประกาศในราชกิจจานุเบกษาฉบับประกาศทั่วไป เล่ม 118 ตอนพิเศษ 4ง วันที่ 17 มกราคม 2544 ได้กำหนดให้มีการถ่ายโอนภารกิจจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

กระทรวงมหาดไทย ให้ถ่ายโอนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของกรมพัฒนาชุมชนให้กับ เทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด และองค์การบริหารส่วนตำบล ในปี พ.ศ. 2545

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ ให้ถ่ายโอนการจัด การศึกษาระดับก่อนวัยเรียน หรือปฐมวัย และการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยถ่ายโอนให้แก่ องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นทุกประเภทเมื่อผ่านเกณฑ์ประเมินความพร้อม ซึ่งได้มีการถ่ายโอนโครงการที่เกี่ยวข้องเริ่ม ใน ปี พ.ศ. 2544 ได้แก่

1. โครงการถ่ายโอนกิจกรรมการจัดการศึกษาก่อนประถมศึกษา (วัสดุการศึกษา) ให้กับ เทศบาล เมืองพัทยา กรุงเทพมหานคร องค์การบริหารส่วนจังหวัด และ องค์การบริหารส่วนตำบล (ถ้ามี)
2. โครงการถ่ายโอนกิจกรรมอาหารเสริม (นม) และโครงการอาหารกลางวัน ให้กับเทศบาล เมืองพัทยา องค์การบริหารส่วนจังหวัด และองค์การบริหารส่วนตำบล
3. กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม ให้ถ่ายโอนศูนย์อบรมเด็กก่อนระดับประถมศึกษา ในปี พ.ศ. 2545 พร้อมทั้งถ่ายโอนโครงการกิจกรรมอาหารเสริม (นม) ในปี พ.ศ. 2544 ให้กับเทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด และองค์การบริหารส่วนตำบล
4. กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ให้ถ่ายโอนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ระดับ มัธยมศึกษา) เมื่อผ่านเกณฑ์ประเมินความพร้อม และให้ถ่ายโอนงานการศึกษาพิเศษ ผ่านโครงการการจัด

การศึกษาปฐมวัย ซึ่งพื้นฐานที่สำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เนื่องจากเด็กพัฒนาการศึกษาพิเศษ โครงการจัดการศึกษาเพื่อคนพิการ งานจัดการศึกษาสงเคราะห์ งานดำเนินการศึกษาพิเศษในโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยถ่ายโอนเงินอุดหนุนค่าอาหารเสริม (นม) ให้ทุกโครงการ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ มีนโยบายลดภาระการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย โดยถ่ายโอนการจัดการศึกษาอนุบาล 3 ขวบ ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในปีการศึกษา 2544 โดยมีเป้าหมาย ดังนี้

1. โรงเรียนในสังกัดจะไม่จัดอนุบาล 3 ขวบ

2. สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สนับสนุนด้านวิชาการและ มาตรฐานคุณภาพ เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความพร้อมในการจัดการอนุบาล 3 ขวบ ซึ่งในการดำเนินงานได้ประสานงานกับกระทรวงมหาดไทย และแจ้งให้สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดดำเนินการตามนโยบาย โดยให้ความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านต่างๆ ดังนี้

2.1 ด้านอาคารสถานที่ หากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดขาดแคลนอาคารสถานที่ในการจัดอนุบาล 3 ขวบ และประสงค์จะขอใช้อาคารสถานที่ของสถานศึกษา ให้ดำเนินการตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่า ด้วยการขอใช้อาคารสถานที่ของสถานศึกษา พ.ศ. 2539

2.2 ด้านครูอัตราจ้างหรือครูที่ทำการสอนอนุบาล 3 ขวบเต็ม ในระหว่างที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังไม่สามารถจ้างครูผู้สอนอื่นมาทดแทนได้ ให้สถานศึกษาให้ความร่วมมือดำเนินการสอนในปีการศึกษา 2544 ไปตามเดิมก่อน

2.3 ด้านวิชาการ ให้สถานศึกษาสนับสนุนด้านวิชาการแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งในด้านการเป็นห้องเรียนต้นแบบและสนับสนุนเอกสารสื่อต่างๆ นอกจากนั้นยังได้เตรียมการถ่ายโอนงบประมาณที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย (อนุบาล 3 ขวบ) ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครปฐม 2544)

4. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

การปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นรูปแบบการปกครองที่เกิดจากการกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปยังท้องถิ่น โดยอยู่ภายใต้บทบังคับว่าด้วยอำนาจสูงสุดของประเทศ อันเป็นรากฐานของ การปกครองระบอบประชาธิปไตย ทำให้ประชาชนในท้องถิ่นรู้จักการปกครองด้วยตนเอง มีการเลือกตั้งเพื่อให้คนในท้องถิ่นได้เข้าไปมีส่วนร่วมเป็นฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหารของท้องถิ่น มีฐานะเป็นนิติบุคคล มีอิสระและสิทธิในการปกครองตนเองโดยไม่ขัดต่อกฎหมายและนโยบายของรัฐในอาณาเขตที่กำหนด และนอกจากนั้นยังมีอำนาจในปกครองบังคับบัญชา และการ ตราข้อบัญญัติเพื่อกำหนดดำเนินการ รวมถึงการจัดเก็บรายได้โดยชอบด้วยกฎหมาย ได้มีการออก พระราชบัญญัติเปลี่ยนแปลงฐานะสุขาภิบาลขึ้นเป็นเทศบาล ใน พ.ศ. 2542 ดังนั้นการปกครอง ส่วนท้องถิ่นจึงมี 5 รูปแบบ คือ

1. เทศบาล

2. องค์การบริหารส่วนตำบล

3. องค์การบริหารส่วนจังหวัด

4. กรุงเทพมหานคร

5. เมืองพัทยา

การวิจัยนี้ได้ศึกษาเกี่ยวกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่อยู่ในความดูแลของเทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบลเท่านั้น เทศบาลถูกแบ่งเป็น 3 ประเภท ตามขนาดของเทศบาล ดังนี้

เทศบาลนคร เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสำหรับเมืองขนาดใหญ่ที่มีประชากรตั้งแต่ 50,000 คนขึ้นไป และมีรายได้เพียงพอต่อการให้บริการสาธารณะตามหน้าที่ที่กฎหมายบัญญัติไว้ การจัดตั้งเทศบาลนครกระทำโดยประกาศกระทรวงมหาดไทยยกฐานะเป็นเทศบาลนครตาม พ.ร.บ.เทศบาล พ.ศ. 2496 (ฉบับล่าสุด) ปัจจุบันมีเทศบาลนครอยู่ 22 แห่งทั่วประเทศ เทศบาลนครสองแห่งแรกของไทยคือเทศบาลนครกรุงเทพ และเทศบาลนครธนบุรี ซึ่งปัจจุบันได้ยุบ รวมกันกลายเป็นกรุงเทพมหานคร เทศบาลนครประกอบด้วยนายกเทศมนตรีทำหน้าที่หัวหน้าฝ่ายบริหารและสภาเทศบาลที่มีสมาชิกจำนวน 24 คนมาจากการเลือกตั้งของราษฎรในเขตเทศบาลทำหน้าที่เป็นฝ่ายนิติบัญญัติ นายกเทศมนตรีมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของราษฎรในเขตเทศบาลมีรองนายกเทศมนตรีมาจากการแต่งตั้งของนายกเทศมนตรี นอกจากนี้ยังมีสำนักงานเทศบาลซึ่งมีปลัดเทศบาลเป็นหัวหน้าพนักงานเทศบาล ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานธุรการและหน่วยงานให้บริการประชาชนภายใต้การบังคับบัญชาของนายกเทศมนตรี

เทศบาลเมือง ท้องถิ่นใดที่ยกฐานะเป็นเทศบาลเมืองได้ต้องมีลักษณะดังนี้

1. ท้องถิ่นที่เป็นที่ตั้งของศาลากลางจังหวัดทุกแห่งให้ยกฐานะเป็นเทศบาลเมืองได้โดยไม่ต้องคำนึงถึงหลักเกณฑ์อื่น ๆ ประกอบ

2. สำหรับท้องถิ่นที่มีเขตที่ตั้งของศาลากลางจังหวัด จะยกฐานะเป็นเทศบาลเมืองได้ จะต้องประกอบด้วยลักษณะดังต่อไปนี้

2.1 เป็นท้องถิ่นที่มีพลเมืองตั้งแต่ 10,000 คนขึ้นไป

2.2 ราษฎรอาศัยอยู่หนาแน่นเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 3,000 คนต่อ 1 ตารางกิโลเมตร

2.3 มีรายได้พอที่จะปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายกำหนดไว้

เทศบาลตำบล เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสำหรับเมืองขนาดเล็ก การจัดตั้งเป็น เทศบาลตำบลกระทำโดยประกาศกระทรวงมหาดไทยยกฐานะท้องถิ่นเป็นเทศบาลตำบล ตาม พ.ร.บ. เทศบาล พ.ศ. 2496 โดยทั่วไปเทศบาลตำบลมีฐานะเดิมเป็นสุขาภิบาลหรือองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เทศบาลตำบลมีนายกเทศมนตรีคนหนึ่งทำหน้าที่หัวหน้าฝ่ายบริหารและสภา เทศบาลซึ่งประกอบด้วยสมาชิก 12 คน ที่ราษฎรในเขตเทศบาลเลือกตั้งมาทำหน้าที่ฝ่ายนิติบัญญัติ นายกเทศมนตรีมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของราษฎรเขตเทศบาล เทศบาลตำบลมีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยและความสะอาด สร้างและบำรุงถนนและท่าเรือ ดับเพลิงและกู้ภัย จัดการศึกษา ให้บริการสาธารณสุข ส่งคมสงเคราะห์ และรักษาวัฒนธรรมอันดีในท้องถิ่น นอกจากนี้ยังอาจจัดให้มีสาธารณูปโภคและสาธารณูปการอื่น ๆ ได้ ตามสมควร เทศบาลตำบลโดยทั่วไปมีชื่อตามตำบลที่เทศบาลตั้งอยู่ แต่เขตเทศบาลอาจครอบคลุมพื้นที่เพียงบางส่วนของตำบล พื้นที่ตำบล นอกเขตเทศบาล (นอกเขตเมือง) จะอยู่ในความดูแลขององค์การ

บริหารส่วนตำบล (ซึ่งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับล่างสำหรับพื้นที่ชนบท) บางครั้งเทศบาลตำบลอาจครอบคลุมพื้นที่ บางส่วนของตำบลอื่นที่อยู่ข้างเคียง หากท้องถิ่นที่เป็นเทศบาลตำบลเจริญเติบโตขึ้นจนมีประชากรถึง 10,000 คน และมีรายได้พอควร ก็อาจได้รับการยกฐานะขึ้นเป็นเทศบาลเมือง (องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสำหรับขนาดกลาง) ซึ่งจะมีอำนาจหน้าที่และความเป็นอิสระมากขึ้น และเขตเทศบาลก็อาจขยายออกไปตามชุมชนเมืองที่ขยายตัวโดยยุบรวมกับ องค์การบริหารส่วนตำบลข้างเคียงที่กลายเป็นเมือง

5. การบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาล

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาล จัดตั้งขึ้นโดยอยู่ในความดูแลของส่วนการศึกษาซึ่งอาจมีฐานะเป็นกองการศึกษาหรือฝ่ายการศึกษา ขึ้นอยู่กับปริมาณงานและคุณภาพของงาน โดยมีหน้าที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาของเทศบาล และในการจัดการศึกษาของเทศบาลนั้นอยู่ในการควบคุม ดูแลของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย โดยมีสำนักบริหารการศึกษาท้องถิ่นเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการส่งเสริมและสนับสนุนให้เทศบาลสามารถดำเนินการจัดการศึกษาภายใต้ระเบียบกฎหมายและนโยบายของรัฐบาล สำนักบริหารการศึกษาท้องถิ่นมีโครงสร้างทางการบริหาร

6. การจัดการพัฒนาเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

การจัดการศึกษาปฐมวัยมีปรัชญาอยู่ที่การให้ความรัก ความอบอุ่น ที่มุ่งเตรียมความพร้อมให้กับเด็ก การจัดการศึกษาเด็กอายุ 3-6 ปี ให้เกิดวุฒิภาวะทางกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา มีพัฒนาการถึงระดับหนึ่งเพื่อเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้พฤติกรรมใหม่ๆ ได้ง่ายขึ้น (วิรัตน์ บัวขาว 2543) หลักสูตรหรือแนวการจัดการประสบการณ์ ปรัชญาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยนั้นมุ่งพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 5 ปี บนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดู และการส่งเสริมกระบวนการการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการของเด็กแต่ละคนตามศักยภาพ ภายใต้บริบทสังคมและวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ ด้วยความรัก ความเอื้ออาทรและความเข้าใจของทุกคน เพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เกิดคุณค่าต่อตนเองและสังคม โดยคำนึงถึงแนวคิดเกี่ยวกับพัฒนาการของมนุษย์ การเรียนรู้ การเล่นของเด็ก วัฒนธรรมและสังคม ซึ่งต้องสร้างหลักสูตรที่เหมาะสมโดยพิจารณาจากวัยและประสบการณ์ของเด็กบนพื้นฐานของประสบการณ์เดิมและประสบการณ์ใหม่ที่เด็กจะได้รับซึ่งต้องมีความหมายกับตัวเด็ก โดยให้โอกาสทั้งเด็กปกติ เด็กด้อยโอกาส และเด็กพิเศษ ให้ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ หลักสูตรการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยนั้นมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เด็กมีพัฒนาการที่ครอบคลุมด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และสติปัญญา ดังนี้ (กรมวิชาการ 2546)

1. ร่างกายเจริญเติบโตตามวัย และมีสุขนิสัยที่ดี
2. กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรงใช้ได้อย่างคล่องแคล่วและประสาน สัมพันธ์กัน
3. มีสุขภาพจิตดีและมีความสุข
4. มีคุณธรรม จริยธรรมและมีจิตใจที่ดีงาม
5. ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี การเคลื่อนไหว รักการออกกำลังกาย
6. ช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมกับวัย

7. รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมและความเป็นไทย
8. อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและปฏิบัติตนเป็นสมาชิกของสังคมในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
9. ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย
10. มีความสามารถในการคิดและการแก้ปัญหาเหมาะสมกับวัย
11. มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์
12. มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ และมีทักษะในการแสวงหาความรู้

โครงสร้างของหลักสูตรจะกำหนดโครงสร้างในการเรียนรู้หรือแนวการจัดประสบการณ์สำคัญแบ่งเป็น 4 ด้าน คือ

1. ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย ได้แก่
  - 1.1 การทรงตัวและการประสานสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อใหญ่
    - 1.1.1 การเคลื่อนไหวอยู่กับที่และการเคลื่อนไหวเคลื่อนที่
    - 1.1.2 การเคลื่อนไหวพร้อมวัสดุอุปกรณ์
    - 1.1.3 การเล่นเครื่องเล่นสนาม
  - 1.2 การประสานสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อเล็ก
    - 1.2.1 การเล่นเครื่องเล่นสัมผัส
    - 1.2.2 การเขียนภาพและการเล่นสี
    - 1.2.3 การปั้นและประดิษฐ์สิ่งต่าง ๆ ด้วยดินเหนียว ดินน้ำมัน แป้งไม้ เศษวัสดุ ฯลฯ
  - 1.3 การรักษาสุขภาพ
    - 1.3.1 การปฏิบัติตนตามสุขอนามัย
  - 1.4 การรักษาความปลอดภัย
    - 1.4.1 การรักษาความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่นในกิจวัตรประจำวัน
2. ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจ ได้แก่
  - 2.1 ดนตรี
    - 2.1.1 การแสดงปฏิกิริยาโต้ตอบเสียงดนตรี
    - 2.1.2 การเล่นเครื่องดนตรีง่ายๆ เช่น เครื่องดนตรีประเภทเคาะ ประเภทตี ฯลฯ
    - 2.1.3 การร้องเพลง
  - 2.2 สุนทรียภาพ
    - 2.2.1 การชื่นชมและสร้างสรรค์สิ่งสวยงาม
    - 2.1.2 การแสดงออกอย่างสนุกสนานกับเรื่องตลก ขำขันและเรื่องราว / เหตุการณ์ที่สนุกสนานต่าง ๆ
  - 2.3 การเล่น
    - 2.3.1 การเล่นอิสระ

- 2.3.2 การเล่นรายบุคคล การเล่นเป็นกลุ่ม
- 2.3.3 การเล่นในห้องเรียนและนอกห้องเรียน
- 2.4 คุณธรรม จริยธรรม
  - 2.4.1 การปฏิบัติตนตามหลักศาสนาที่นับถือ
- 3. ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคม ได้แก่ การเรียนรู้ทางสังคม
  - 3.1 การปฏิบัติกิจวัตรประจำวันของตนเอง
  - 3.2 การเล่นและการทำงานร่วมกับผู้อื่น
  - 3.3 การวางแผน ตัดสินใจเลือก และลงมือปฏิบัติ
  - 3.4 การมีโอกาสได้รับรู้ความรู้สึก ความสนใจ และความต้องการของตนเองและผู้อื่น
  - 3.5 การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและเคารพความคิดเห็นของผู้อื่น
  - 3.6 การแก้ปัญหาในการเล่น
  - 3.7 การปฏิบัติตามวัฒนธรรมท้องถิ่นที่อาศัยอยู่และความเป็นไทย
- 4. ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา ได้แก่
  - 4.1 การคิด
    - 4.1.1 การรู้จักสิ่งต่าง ๆ ด้วยการมอง ฟัง สัมผัส ชิมรส และดมกลิ่น
    - 4.1.2 การเลียนแบบการกระทำและเสียงต่าง ๆ
    - 4.1.3 การเชื่อมโยง ภาพถ่าย และรูปแบบต่าง ๆ กับสิ่งของหรือสถานที่จริง
    - 4.1.4 การรับรู้และแสดงความรู้สึกผ่านสื่อ วัสดุ ของเล่นและผลงาน
    - 4.1.5 การแสดงความคิดสร้างสรรค์ผ่านสื่อ วัสดุ ต่าง ๆ
  - 4.2 การใช้ภาษา
    - 4.2.1 การแสดงความรู้สึกด้วยคำพูด
    - 4.2.2 การพูดกับผู้อื่นเกี่ยวกับประสบการณ์ของตนเอง หรือเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับตนเอง
    - 4.2.3 การอธิบายเกี่ยวกับสิ่งของ เหตุการณ์ และความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ
    - 4.2.4 การฟังเรื่องราวนิทาน คำคล้องจอง คำกลอน
    - 4.2.5 การเขียนในหลายรูปแบบผ่านประสบการณ์ที่สื่อความหมายต่อเด็ก เขียนภาพ เขียนขีดเขียน เขียนคล้ายตัวอักษร เขียนเหมือนสัญลักษณ์ เขียนชื่อตนเอง
    - 4.2.6 การอ่านในหลายรูปแบบ ผ่านประสบการณ์ที่สื่อความหมายต่อเด็กอ่านภาพหรือสัญลักษณ์จากหนังสือนิทาน / เรื่องราวที่สนใจ
  - 4.3 การสังเกต การจำแนก และการเปรียบเทียบ
    - 4.3.1 การสำรวจและการอธิบายความเหมือน ความต่างของสิ่งต่าง ๆ
    - 4.3.2 การจับคู่ การจำแนก และการจัดกลุ่ม
    - 4.3.3 การเปรียบเทียบ เช่น ยาว / สั้น ขรุขระ / เรียบ ฯลฯ
    - 4.3.4 การเรียงลำดับสิ่งต่าง ๆ

- 4.3.5 การคาดคะเนสิ่งต่าง ๆ
- 4.3.6 การตั้งสมมติฐาน
- 4.3.7 การทดลองสิ่งต่าง ๆ
- 4.3.8 การสืบค้นข้อมูล
- 4.3.9 การใช้หรืออธิบายสิ่งต่าง ๆ ด้วยวิธีการที่หลากหลาย
- 4.4 จำนวน
  - 4.4.1 การเปรียบเทียบจำนวน มากกว่า น้อยกว่า เท่ากัน
  - 4.4.2 การนับสิ่งต่าง ๆ
  - 4.4.3 การจับคู่หนึ่งต่อหนึ่ง
  - 4.4.4 การเพิ่มหรือลดของจำนวนหรือปริมาณ
- 4.5 มิติสัมพันธ์ (พื้นที่ /ระยะ)
  - 4.5.1 การต่อเข้าด้วยกัน การแยกออก การบรรจุและการเทออก
  - 4.5.2 การสังเกตสิ่งต่าง ๆ และสถานที่จากมุมมองที่ต่าง ๆ กัน
  - 4.5.3 การอธิบายในเรื่องตำแหน่งของสิ่งต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กัน
  - 4.5.4 การอธิบายในเรื่องทิศทางการเคลื่อนที่ของคนและสิ่งต่าง ๆ
  - 4.5.5 การสื่อความหมายของมิติสัมพันธ์ด้วยการวาดภาพ ภาพถ่าย และ รูปภาพ
- 4.6 เวลา
  - 4.6.1 การเริ่มต้นและการหยุดการกระทำโดยสัญญาณ
  - 4.6.2 การเปรียบเทียบเวลา เช่นตอนเช้า ตอนเย็น เมื่อวานนี้ พรุ่งนี้ ฯลฯ
  - 4.6.3 การเรียงลำดับเหตุการณ์ต่าง ๆ
  - 4.6.4 การสังเกตความเปลี่ยนแปลงของฤดู

การจัดทำแผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย 3-5 ปี นั้นจะไม่จัดเป็นรายวิชา แต่จัดในรูปของกิจกรรมบูรณาการผ่านการเล่น เป็นการบูรณาการทั้งทางด้านเนื้อหาสาระและทักษะกระบวนการผ่านการจัดกิจกรรม เพื่อให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรง เรียนรู้จากการลงมือกระทำเกิดความรู้ มีทักษะ มีคุณธรรม จริยธรรม และเกิดการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา มีทักษะกระบวนการคิด มีความเป็นไทย รักสิ่งแวดล้อมและภูมิปัญญา ท้องถิ่น กิจกรรมที่จัดให้เด็กในแต่ละวันอาจใช้ชื่อเรียก กิจกรรมแตกต่างกันไปในแต่ละหน่วยงาน แต่ทั้งนี้ประสบการณ์ที่จัดจะต้องครอบคลุมประสบการณ์สำคัญที่กำหนดในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย และควรยืดหยุ่นให้มีสาระการเรียนรู้ที่เด็กสนใจและสาระการเรียนรู้ที่ผู้สอนกำหนด เมื่อเด็กได้รับประสบการณ์สำคัญและทำกิจกรรมในแต่ละหัวเรื่องแล้วเด็กควรเกิดแนวคิดตามที่ได้เสนอแนะในหลักสูตร โดยยึดหลักการจัดประสบการณ์ไว้ดังนี้ (กรมวิชาการ 2546)

1. จัดประสบการณ์การเล่นและการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็กโดยองค์รวมอย่างต่อเนื่อง

2. เน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยสนองความต้องการ ความสนใจ ความแตกต่างระหว่างบุคคล และบริบทของสังคมที่เด็กอาศัยอยู่

3. จัดให้เด็กได้รับการพัฒนาโดยให้ความสำคัญทั้งกับกระบวนการและผลผลิต

4. จัดการประเมินพัฒนาการให้เป็นกระบวนการอย่างต่อเนื่อง และเป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์

5. ให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก

การจัดกิจกรรมเตรียมประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยเพื่อพัฒนาการทางร่างกาย อารมณ์ และจิตใจ สังคมและสติปัญญา มี 6 กิจกรรม ดังนี้

1. กิจกรรมเสรีหรือการเล่นตามมุม เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กได้เล่นอิสระตาม มุม เล่นหรือมุมประสบการณ์หรือศูนย์การเรียนรู้ที่จัดไว้ในห้องเรียน เช่น มุมบล็อก มุมหนังสือ มุมวิทยาศาสตร์ มุมธรรมชาติศึกษา มุมบ้าน มุมร้านค้า เป็นต้น ซึ่งอาจทำได้หลายรูปแบบ คือ อาจกำหนดให้เด็กเลือกทำกิจกรรมในช่วงเวลาเดียวกันอย่างอิสระ หรือให้เด็กเลือกกิจกรรม 2-3 อย่างตามข้อตกลงในแต่ละวัน

2. กิจกรรมสร้างสรรค์ เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้เด็กได้แสดงออกทางอารมณ์ ความรู้สึก ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และจินตนาการโดยใช้ศิลปะ เช่น การวาดภาพ ระบายสี การปั้น การฉีก ตัด ปะ การพิมพ์ภาพ การร้อย การประดิษฐ์ หรือวิธีการอื่นที่เด็กได้คิดสร้างสรรค์และเหมาะสมกับพัฒนาการ เช่น การเล่นพลาสติกสร้างสรรค์ การสร้างรูปจากกระดาษปักหมุด ฯลฯ

3. กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ เป็นกิจกรรมที่จัดให้เด็กได้เคลื่อนไหวส่วนต่างๆ ของร่างกายอย่างอิสระโดยใช้เสียงเพลง คำคล้องจอง เครื่องเคาะจังหวะและอุปกรณ์อื่นมาประกอบ การเคลื่อนไหวเพื่อส่งเสริมให้เด็กเกิดจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ เรียนรู้จังหวะ และควบคุมการเคลื่อนไหวของตนเองได้

4. กิจกรรมเสริมประสบการณ์หรือกิจกรรมในวงกลม เป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้เด็กพัฒนาทักษะการเรียนรู้ ฝึกการทำงานและอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม ทั้งกลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่ โดยฝึกให้เด็กได้มีโอกาส ฟัง พูด สังเกต คิดแก้ปัญหา โดยใช้เหตุผลและฝึกปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความคิดรวบยอดเกี่ยวกับเรื่องที่เรียนโดยจัดกิจกรรมด้วยวิธีต่างๆ เช่น สนทนา อภิปราย สาธิต ทดลอง เล่านิทาน เล่นบทบาทสมมติ ร้องเพลง ท่องคำคล้องจอง ศึกษาศาสนาที่ เชิญวิทยากรมาให้ความรู้

5. กิจกรรมกลางแจ้ง เป็นกิจกรรมที่จัดให้เด็กได้มีโอกาสออกไปนอกห้องเรียน เพื่อออกกำลังกายและแสดงออกอย่างอิสระ โดยยึดความสนใจและความสามารถของเด็กแต่ละคนเป็นหลัก เช่น การเล่นเครื่องเล่นสนาม การเล่นทราย การเล่นน้ำ การเล่นสมมติในบ้านตุ๊กตาหรือบ้านจำลอง การเล่นในมุมช่างไม้ การเล่นกับอุปกรณ์กีฬา การเล่นเกมการละเล่น

6. เกมการศึกษา เป็นกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาสติปัญญา เล่นคนเดียว หรือเล่นเป็นกลุ่มได้ช่วยให้เด็กรู้จักสังเกต คิดหาเหตุผลและเกิดความคิดรวบยอดได้

กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข (2548) ได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานศูนย์เด็กเล็กก่อนอายุไว้ทั้งหมด 27 ข้อ ศูนย์เด็กฯ ที่ถูกประเมินผ่านเกณฑ์มาตรฐาน แบ่งได้เป็น 3 ระดับ ได้แก่ ระดับ พื้นฐาน ดี และดีมาก เกณฑ์มาตรฐานศูนย์เด็กเล็กก่อนอายุระดับพื้นฐานมีเพียง 9 ข้อดังนี้

1. เด็กทุกคนได้รับการเฝ้าระวังภาวะโภชนาการ โดยชั่งน้ำหนัก วัดส่วนสูง ทุก 3 เดือน
2. เด็กทุกคนแปรงฟันหลังรับประทานอาหารกลางวันทุกวัน
3. เด็กทุกคน ได้รับการประเมินพัฒนาการ ตามเกณฑ์อายุ โดยผู้ดูแลเด็ก
4. มีของเล่น หนังสือนิทานเหมาะสมตามวัย และมีกิจกรรมการเล่นิทานอย่างน้อยวันละ 1 ครั้ง
5. ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของศูนย์เด็กเล็ก
6. บริเวณศูนย์เด็กเล็กมีสภาพแวดล้อมภายนอกและภายในสะอาด และปลอดภัย
7. ห้องน้ำ ห้องส้วมสะอาด ถูกสุขลักษณะ
8. สถานที่เตรียม ปรงอาหาร สะอาด ถูกสุขลักษณะ
9. น้ำดื่ม น้ำใช้สะอาด เพียงพอ

6. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

6.1 งานวิจัยในประเทศ

คะนิง สายแก้ว (2549) ได้ศึกษาข้อเสนอเชิงนโยบายการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัย ในจังหวัดสุรินทร์ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบาย การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัย ในจังหวัดสุรินทร์ ทั้งการบริหารโดยภาพรวม การบริหารวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงบประมาณ และการบริหารงานทั่วไป ที่ประกอบด้วย วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย กลยุทธ์ และตัวชี้วัด โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงนโยบายที่มี 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนแรกเป็นการศึกษาบริบทโดย 1) การศึกษาเชิงสำรวจเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหา และ 2) อภิปรายกลุ่มเป้าหมายเพื่อวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และสิ่งคุกคาม การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยของจังหวัดสุรินทร์ 3) การศึกษาพหุกรณีสถานศึกษาต้นแบบการบริหารจัดการปฐมศึกษา จำนวน 3 แห่ง ขั้นตอนที่สอง เป็นการพัฒนาร่างข้อเสนอเชิงนโยบายจากข้อมูลที่สังเคราะห์ ได้จากผลการวิจัยในขั้นตอนแรกด้วยวิธีการสัมมนาเชิงปฏิบัติการสองครั้ง และขั้นตอนที่สามเป็นการตรวจสอบร่าง ข้อเสนอเชิงนโยบายที่ได้จากขั้นตอนที่สอง โดยพิจารณาจากเกณฑ์ความเหมาะสม ความสอดคล้อง ความเป็นประโยชน์ และความเป็นไปได้ ด้วยวิธีการสัมมนาเชิงปฏิบัติการและวิธีการประชาพิจารณ์ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ผลการวิจัยพบว่า ข้อเสนอเชิงนโยบายที่กำหนดวิสัยทัศน์ว่า ภายในปี 2554 จังหวัดสุรินทร์ จะเป็นจังหวัดชั้นนำในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยที่มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาปฐมวัย เพื่อตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นที่หลากหลาย และทั่วถึง และได้พันธกิจ 7 ประการ คือ 1) จัดระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล 2) สร้างโอกาสให้เด็กกลุ่มเป้าหมายได้ศึกษาในระดับ

ปฐมวัยทุกคน 3) สร้างและพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีคุณธรรมจริยธรรม และได้รับการเตรียมความพร้อมในพัฒนาการทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา 4) สร้างเครือข่าย แหล่งการเรียนรู้ และระบบสารสนเทศโดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย 5) สร้างความตระหนักให้ผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วม 6) ส่งเสริมหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดการศึกษาระดับปฐมวัยให้มีคุณภาพตามมาตรฐาน และ 7) พัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้มีศักยภาพในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย รวมทั้งสร้างขวัญและกำลังใจที่ดีในการปฏิบัติงาน

ทรงพล เจริญคำ (2552) ได้ทำการศึกษารูปแบบความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อทราบ 1) ปัจจัยความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร 2) สภาพความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร 3) รูปแบบความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร และ เพื่อทราบผลการตรวจสอบรูปแบบความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่าง คือ โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 205 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 4 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน 1 คน รองผู้อำนวยการ 1 คน และครู 2 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 820 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม และแบบตรวจสอบรายการ และวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน โดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ปัจจัยเชิงสำรวจ โดยวิธีสกัดปัจจัย วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน วิเคราะห์เส้นทางความสัมพันธ์เชิงเหตุและผล และวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย 5 ปัจจัย ได้แก่ 1.1) การบริหารของโรงเรียน 1.2) ผู้อำนวยการโรงเรียน 1.3) โครงสร้างการบริหารงานของโรงเรียน 1.4) นักเรียนผู้ปกครอง ชุมชนและสังคม และ 1.5) ครูและบุคลากรทางการศึกษา 2) สภาพความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ตามเกณฑ์สถาบันมาตรฐานและเทคโนโลยีแห่งชาติ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ 3) รูปแบบความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย 3 ปัจจัย ได้แก่ การบริหารของโรงเรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน นักเรียนผู้ปกครองชุมชนและสังคม มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญ และ 4) การตรวจสอบรูปแบบความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ทั้ง 3 ปัจจัย มีความถูกต้องเหมาะสมเป็นไปได้และสามารถนำไปใช้ประโยชน์สอดคล้องกับกรอบแนวคิดทฤษฎีของการวิจัย

โชติ แยมแสง (2555) ได้ทำการวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การดำเนินงานสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาปฐมวัย ในจังหวัดปทุมธานี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงาน ศึกษาการดำเนินงานที่มีความเป็นเลิศ และพัฒนากลยุทธ์การดำเนินงานสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาปฐมวัย ในจังหวัดปทุมธานี ผลการศึกษาพบว่า สภาพการดำเนินงานด้านวิชาการส่วนมากใช้หลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ การจัดตารางสอนเป็นการจัดตารางกิจกรรมพัฒนาเด็ก 4 ด้าน ด้านกิจการนักเรียน เน้นกิจกรรมฝึกเรื่องคุณธรรม จริยธรรม โดยชุมชนมีส่วนร่วม ด้านบริหารงานบุคคล เน้นครูมีคุณวุฒิด้านปฐมวัย ด้านธุรการ การเงิน และพัสดุ จัดตามระเบียบราชการ เงินรายได้ส่วนใหญ่ จากงบอุดหนุนรายหัว และเงินจากต้นสังกัด ด้านอาคารสถานที่ มีเพียงพอ เน้นให้มีความสะอาด สวยงาม รมรื่นและปลอดภัย มี

การส่งเสริมให้ผู้ปกครองช่วยเหลือโรงเรียนในเรื่องการพัฒนาเด็ก ด้านบริหารและการประกันคุณภาพ การศึกษา มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และจัดทำแผนปฏิบัติงานประจำปี

พินสุดา สิริธรรังคร (2556) ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ที่มีขนาดและความพร้อมแตกต่างกัน และสภาพการบริหารจัดการศึกษาของต่างประเทศ (2) เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เหมาะสมตามขนาดและความพร้อม และ (3) เพื่อจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายในการส่งเสริมสนับสนุนการบริหารจัดการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามขนาดและความพร้อม โดยใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสานทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ การศึกษาสภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาและการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน รวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณโดยการสำรวจความคิดเห็นด้วยแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามประเด็นกรอบแนวคิดการวิจัย จากกลุ่มตัวอย่าง ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา ประธานกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และผู้ปกครอง ในพื้นที่สถานศึกษา ขนาดเล็ก กลาง ใหญ่และใหญ่พิเศษ จำนวน 359 โรงเรียน จากการสุ่มตัวอย่างจากสูตรของ Taro Yamane ' (1967) ทั้งที่เป็นโรงเรียนประถมศึกษาและโรงเรียนมัธยมทั่วประเทศ จำนวนทั้งสิ้น 1,805 ฉบับ ได้รับกลับ จำนวน 906 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 50.20 และการรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการศึกษากรณีเชิงลึก สถานศึกษาแบบเจาะจง จำนวน 8 แห่ง ด้วยการสัมภาษณ์ การศึกษาเอกสาร และการสังเกตแบบมีส่วนร่วม รวมทั้งการศึกษาสภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของต่างประเทศ จำนวน 4 ประเทศ ได้แก่ ฟินแลนด์ สหรัฐอเมริกา นิวซีแลนด์ และญี่ปุ่น โดยการศึกษาเอกสารและการศึกษาภาคสนาม จากนั้นจึงนำข้อมูลมาวิเคราะห์และสังเคราะห์และสร้างรูปแบบการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้สถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การสังเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการสังเคราะห์ เนื้อหาสาระ (Content analysis) ตามแบบการสังเคราะห์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากกรอบแนวคิดการวิจัย การพัฒนารูปแบบจากผลการศึกษารูปแบบทั้งในและต่างประเทศ จากนั้นจึงร่างรูปแบบฯและนำไปรับฟังความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เกี่ยวข้อง ผลการวิจัย พบว่า

สภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการบริหารจัดการทั้งที่เป็นสถานศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษ ด้านความพร้อมของสถานศึกษายังไม่เพียงพอ โดยเฉพาะสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดเล็กในชนบท ทั้งด้านครูและบุคลากร เงินและงบประมาณ ความรู้ในการบริหารจัดการการเรียนการสอน และเครือข่ายเทคโนโลยี ด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องและนโยบายการบริหารจัดการจากส่วนกลางส่งไปยังสถานศึกษายังเป็นรูปแบบเดียวกันเป็นส่วนใหญ่ ทั้งด้านวิชาการ การบริหารงานบุคคล และงบประมาณ ส่งผลกระทบต่อปัญหาการบริหารจัดการของสถานศึกษาที่มีความแตกต่างกันทั้งด้านบริบท ขนาด และความพร้อมดังกล่าวข้างต้น เพื่อแก้ปัญหาทางการบริหารดังกล่าว พบว่า สถานศึกษาภายใต้การกำกับสนับสนุนของต้นสังกัดได้มีการบริหารจัดการทั้งรูปแบบมีส่วนร่วมของ

ชุมชน รูปแบบเครือข่าย รูปแบบพี่เลี้ยง และรูปแบบแม่ข่ายและลูกข่าย รวมทั้งสถานศึกษาในกำกับของรัฐ ในการนี้ พบว่า

1. รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของชุมชน เป็นฐานสำคัญของการบริหารจัดการสถานศึกษาที่นำไปสู่ความสำเร็จทั้งในเมืองและชนบท ทั้งที่เป็นสถานศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลางขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษ สำหรับการบริหารจัดการสถานศึกษาของต่างประเทศ มีความหลากหลายตามบริบทของประเทศ พบรูปแบบของการบริหารจัดการทั้งที่คล้ายคลึงกันและแตกต่างกัน เช่น รูปแบบการบริหารโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน (School-based management: SBM) และรูปแบบสถานศึกษาในกำกับรัฐที่สถานศึกษาโดยคณะกรรมการสถานศึกษาหรือองค์กรที่จัดการศึกษาทำสัญญาการบริหารจัดการกับรัฐโดยรัฐสนับสนุนงบประมาณ ในสหรัฐอเมริกาและนิวซีแลนด์ รูปแบบการบริหารจัดการแบบหุ้นส่วน ระหว่างภาครัฐและท้องถิ่นหรือเอกชนที่เป็นองค์กรการกุศล ร่วมมือกัน เช่น ฟินแลนด์ นิวซีแลนด์ รูปแบบยึดพื้นที่เป็นตัวตั้ง และรูปแบบการบริหารจัดการแบบยึดประเภทการศึกษาเป็นตัวตั้ง เช่น สหรัฐอเมริกา รูปแบบการบริหารจัดการแบบพี่เลี้ยง ที่ต้นสังกัดช่วยบริหารจัดการบุคคลและเงินบางส่วน การจัดการเรียนการสอนเป็นเรื่องของสถานศึกษา ตามความพร้อม เช่น ญี่ปุ่นและฟินแลนด์ รูปแบบ การจ้างองค์กรภายนอกเข้ามาดำเนินการ ทั้งเต็มรูปแบบ และบางส่วน เช่น สหรัฐอเมริกา นิวซีแลนด์ แต่ทุกรูปแบบ ต้นสังกัดจะให้อิสระชัดเจน โดยไม่มีการแทรกแซงทางการบริหารจัดการของสถานศึกษาแต่ประการใด ยกเว้นเมื่อไม่สามารถบริหารจัดการให้เป็นไปตามสัญญา ก็ จะยกเลิกหรือยุบสถานศึกษา หรือยุบกรรมการสถานศึกษาแล้วแต่กรณี เช่น นิวซีแลนด์

2. รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เหมาะสมกับขนาดและความพร้อม แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม มีจำนวน 10 รูปแบบ ดังนี้ (1) กลุ่มบริหารจัดการที่พัฒนาขึ้นจากการบริหารจัดการ ที่มีอยู่เดิม แบ่งเป็น 2 กลุ่มย่อย คือ (1.1) กลุ่มรูปแบบมีส่วนร่วมและเครือข่าย มี 4 รูปแบบ ได้แก่ รูปแบบการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของชุมชน รูปแบบการบริหารจัดการแบบเครือข่าย รูปแบบ การบริหารจัดการแบบพี่เลี้ยง และรูปแบบการบริหารจัดการแบบแม่ข่ายและลูกข่าย (1.2) กลุ่มรูปแบบการบริหารจัดการแบบอิสระและในกำกับของรัฐ มี 2 รูปแบบ ได้แก่ รูปแบบการบริหารจัดการแบบอิสระ และรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาในกำกับของรัฐ (2) กลุ่มบริหารจัดการที่กำหนดขึ้นใหม่ มี 3 รูปแบบ ได้แก่ รูปแบบการบริหารจัดการแบบหุ้นส่วน รูปแบบการบริหารจัดการโดยการจ้างองค์กรภายนอก และรูปแบบการบริหารจัดการแบบยึดพื้นที่เป็นตัวตั้ง (3) กลุ่มรูปแบบบริหารจัดการแบบผสมผสาน มี 1 รูปแบบ คือ รูปแบบการบริหารจัดการแบบผสมผสานที่ใช้การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมเป็นฐานในการบริหารจัดการในทุกรูปแบบ ซึ่งเป็นรูปแบบที่เหมาะสมที่สุดในการนำไปใช้กับสถานศึกษาทุกขนาด ตามความพร้อม

3. นโยบายการส่งเสริมสนับสนุนการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ (1) นโยบายการส่งเสริมการนำรูปแบบไปใช้ เพื่อให้สามารถเลือกรูปแบบการบริหารจัดการได้เหมาะสมกับบริบท ขนาด และความพร้อมของสถานศึกษา (2) นโยบายที่ส่งผลต่อการขับเคลื่อนการบริหารจัดการสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ เป็นนโยบายที่ต้องกำหนดโดยภาพรวมและมีผลกระทบวง

กว้าง และ (3) นโยบายที่เป็นสาระของการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้เกิดความคล่องตัว และเป็นไปได้ทางการบริหารจัดการ ในด้านข้อเสนอแนะการปฏิบัติ ควรได้มีการพัฒนาศักยภาพของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อทำหน้าที่สนับสนุนส่งเสริมและอำนวยความสะดวกแก่สถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ การพัฒนาครู ผู้บริหาร กรรมการสถานศึกษาและชุมชน ให้มีความรู้ความเข้าใจการบริหารจัดการดังกล่าว และการประเมินผลรูปแบบเพื่อการปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สำหรับข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการทำวิจัยเปรียบเทียบรูปแบบและศึกษาผลสัมฤทธิ์ของการนำรูปแบบไปใช้ รวมทั้งการประเมินผลแต่ละรูปแบบ เพื่อการปรับปรุงและพัฒนา รูปแบบ และการสนับสนุนส่งเสริมที่ชัดเจน

อัมพร พงษ์กั้งสนานันท์ (2550) การวิจัยเรื่องการพัฒนา รูปแบบการจัดการศึกษานอกระบบในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิต มีจุดมุ่งหมาย เพื่อ 1. สร้างรูปแบบการจัดการศึกษานอกระบบในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และ 2. ประเมินความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบไปปฏิบัติ การดำเนินการวิจัยประกอบด้วย 2 ขั้นตอน ได้แก่ 1. สร้างรูปแบบ ได้วิจัยตามกระบวนการเทคนิคเดลฟายแบบปรับปรุง (Modified Delphi Techniques) กับผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 22 คน และ 2. ประเมินความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบไปปฏิบัติ โดยสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 124 คน และเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญและผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อรูปแบบ สถิติการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่ามัธยฐาน (Median) ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และค่าสถิติ t-test ระดับนัยสำคัญที่ .01 ผลการวิจัยพบว่า ขั้นตอนสร้างรูปแบบผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกันระดับมากที่สุด และขั้นตอนประเมินความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบไปปฏิบัติ พบว่า มีความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของทั้ง 2 กลุ่ม โดยผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่ารูปแบบมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด สูงกว่าผู้บริหารที่มีความคิดเห็นในระดับมาก และเมื่อพิจารณาทุกองค์ประกอบ พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จำนวน 138 ข้อ และมีจำนวน 1 ข้อที่ไม่แตกต่างกันรูปแบบการจัดการศึกษานอกระบบในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิตที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย 8 องค์ประกอบ ประกอบด้วย 1) ปรัชญาและหลักการจัดการศึกษา เป็นการผสมผสานความเชื่อและความคิดของปรัชญาเพื่อเป็นกรอบและแนวทางในการกำหนดทิศทางในการจัดการศึกษานอกระบบในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) หลักสูตร มีความยืดหยุ่นสอดคล้องกับสภาพปัญหา ผู้เรียน เน้นคุณธรรม จริยธรรม 3) การจัดการเรียนรู้ โดยในด้านการจัดวิธีการเรียนรู้ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความพร้อมในการจัดแบบชั้นเรียนมากกว่าวิธีอื่น ๆ 4) การประเมินผลการเรียนรู้ ประเมินทั้งด้านความรู้ ทักษะ ประสพการณ์ คุณธรรมจริยธรรม และผู้เรียนต้องได้รับการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติขั้นพื้นฐาน 5) การเทียบโอนความรู้และประสพการณ์และการเทียบระดับการศึกษา ให้ผู้เรียนนำความรู้ ประสพการณ์ที่สะสมไว้มาเทียบโอน เพื่อศึกษาต่อในระดับเดียวกันหรือระดับที่สูงขึ้น 6) การบริหารและการจัดการศึกษา ต้องพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบ และใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เอื้อต่อการจัดการศึกษานอกระบบ 7) กลุ่มเป้าหมาย

เป็นผู้เรียนในวัยเรียนที่มีปัญหาในด้านต่าง ๆ ผู้ที่ออกจากโรงเรียนกลางคันด้วยเหตุใดก็ตาม 8) การมีส่วนร่วมของพ่อแม่ ผู้ปกครองและชุมชน ต้องให้การสนับสนุนการเรียนรู้ของบุตรหลานร่วมกิจกรรมและสนับสนุนสื่อการเรียนการสอนส่วนปัจจัยและเงื่อนไขที่สนับสนุนให้การจัดการศึกษานอกระบบในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสำเร็จ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน ต้องร่วมกันกำหนดนโยบาย ให้ความรู้ความเข้าใจ จัดทำหลักเกณฑ์และคู่มือการปฏิบัติ นอกจากนี้ ผลวิจัยยังพบว่า สถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่สามารถนำรูปแบบที่พัฒนาขึ้นครั้งนี้ไปประยุกต์ให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน ซึ่งมีความพร้อมทั้งอาคาร สถานที่ บุคลากรคิดเป็นร้อยละ 61.90 โดยโรงเรียนขนาดเล็กมีความพร้อมมากที่สุด โดยผู้บริหารให้ความคิดเห็นว่า ครูและบุคลากรทางการศึกษาต้องการความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางการจัดการศึกษานอกระบบ

สุภาพร ชินชัย. (2551). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรวมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ: กรณีศึกษาโรงเรียนเรียนรวมในจังหวัดเชียงใหม่.การวิจัยเรื่องนี้มีจุดประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัญหาของโรงเรียนในการจัดการเรียนรวมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ 2) ส่งเสริมให้ฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานการจัดการศึกษาแก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษ และ 3) พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรวมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษให้ประสบความสำเร็จได้ตามสภาพการณ์ที่เป็นอยู่ในโรงเรียนและชุมชน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ส่งเสริมการมีส่วนร่วมโดยใช้เทคนิคการระดมแนวคิดเพื่อสร้างอนาคตร่วมกัน (Future Search Conference : F.S.C.) ทำการศึกษาในโรงเรียนวัดกุฎ้ำ (เมธาวิสัยคณาทร) อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้วิธีการเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ เครื่องมือวัดในเชิงคุณภาพ ได้แก่ การสนทนากลุ่ม การสัมภาษณ์เจาะลึกและการสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม เครื่องมือวัดเชิงปริมาณเป็นแบบสอบถามวัดความรู้ของนักเรียนในเรื่องเพื่อนที่มีความต้องการพิเศษ แบบวัดความรู้ของครูในการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนรวมในโรงเรียน แบบวัดเจตคติของนักเรียนต่อเพื่อนที่เป็นเด็กที่มีความต้องการพิเศษ และแบบวัดเจตคติของครูผู้สอนต่อการรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้าเรียนรวมในโรงเรียน กระบวนการวิจัยแบ่งเป็น 4 ระยะ คือ ระยะเตรียมการ ระยะกำหนดแนวทางและวางแผนแก้ไขปัญหา ระยะดำเนินการและระยะประเมินผล

ผลการวิจัยที่ได้มีดังนี้

1. โรงเรียนยังมีปัญหาในการจัดการเรียนรวมในส่วนของการขาดความรู้ของครูในเรื่องการคัดกรองเด็กที่มีความต้องการพิเศษประเภทมีความบกพร่องทางการเรียนรู้และสมาธิสั้นชนิดปกติ ความรู้ในเรื่องเทคนิคการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ความรู้เรื่องของการกระตุ้นพัฒนาการเบื้องต้น เด็กนักเรียนปกติมีเจตคติที่ไม่ดีต่อเพื่อนที่เป็นเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เด็กที่มีความต้องการพิเศษเองยังปฏิเสธความบกพร่องของตัวเองอยู่ทำให้ไม่ได้รับความช่วยเหลือ และผู้ปกครองที่ยังขาดการเอาใจใส่ช่วยเหลือบุตรหลานของตนเองอย่างเต็มที่

2. การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรวมในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการพัฒนาวิธีการที่เหมาะสมสามารถแก้ไขปัญหาได้จริงตรงตามสภาพการณ์ที่เป็นจริง สนับสนุนส่งเสริมให้ทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรวมเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการวิจัย ตั้งแต่การคิดค้นหาปัญหาการหาแนวทางในการแก้ปัญหาที่เกิดจากปัจจัยภายในและภายนอกโรงเรียน เกิดเป็นโครงการในการแก้ปัญหา 7 โครงการ ได้แก่ โครงการคัดกรองเด็กที่มีความต้องการพิเศษ โครงการเทคนิคการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละประเภท โครงการเพื่อนช่วยเพื่อน โครงการสร้างเจตคติที่ดีต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษให้แก่เด็กปกติ โครงการให้ความรู้เด็กที่มีความต้องการพิเศษในเรื่องการพัฒนาการควบคุมตนเอง โครงการส่งเสริมพัฒนาการด้านการรับรู้สัมผัสและการใช้กล้ามเนื้อ ซึ่งเป็นโครงการพัฒนาปัจจัยภายในโรงเรียน และโครงการผู้ปกครองสอนลูก ซึ่งเป็นโครงการพัฒนาปัจจัยภายนอกโรงเรียน ในการดำเนินโครงการทุกโครงการมีการประเมินผลร่วมกันระหว่างผู้วิจัยและผู้รับผิดชอบโครงการในระหว่างการทำงาน 3 รอบ เพื่อนำปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นมาปรับปรุงแก้ไขและนำไปปฏิบัติใหม่จนบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ

3. การใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมและเทคนิค F.S.C. สามารถสนับสนุนส่งเสริมให้ฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ตั้งแต่การค้นหาปัญหาและความต้องการ การกำหนดแนวทางและวางแผนในการแก้ปัญหา การลงมือปฏิบัติและการประเมินผล ทำให้ฝ่ายต่าง ๆ เกิดการเรียนรู้จากการกระทำด้วยตนเอง ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาการจัดการเรียนรวมในชุมชนของตนเองอย่างยั่งยืน

4. ได้รูปแบบการจัดการเรียนรวมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนกรณีศึกษา คือ APACP Model

พิชิต ฤทธิ์จรูญและคณะ (2554) ได้ศึกษาวิจัยประเมินผลการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อประเมินคุณภาพ ความเสมอภาค สภาพการเปลี่ยนแปลงของการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการจัดการศึกษาของ อปท. และเพื่อจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อการจัดการศึกษาของ อปท. โดยวิธีวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม การสนทนากลุ่ม และการสัมภาษณ์ผู้บริหาร อปท. บุคลากรทางการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและกรรมการสถานศึกษาผลการวิจัย พบว่า

1.ด้านคุณภาพการจัดการศึกษา ผู้เรียนส่วนใหญ่มีคุณภาพตามมาตรฐาน และครูมีเพียงพอและมีความสามารถในการสอน สถานศึกษาจัดการศึกษาตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมจัดการศึกษา

2.ด้านความเสมอภาค อปท.สามารถจัดการศึกษาให้มีความเสมอภาค

3.ด้านการเปลี่ยนแปลงหลังรับการถ่ายโอน มีพัฒนาการด้านวิชาการดีขึ้น ได้งบประมาณและอัตรากำลังครูเพิ่มขึ้น กำหนดนโยบายและจัดทำแผนพัฒนาตามสภาพของท้องถิ่น แต่ อปท.บางแห่งขาดงบประมาณสนับสนุน และสถานศึกษาบางแห่งมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำลง (4) ปัจจัยที่ส่งเสริม คือ

ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ อปท. มีความพร้อมเรื่องรายได้ มีครูเพียงพอ *ปัจจัยอุปสรรค* ผู้บริหารขาดวิสัยทัศน์ บุคลากรไม่เพียงพอและชุมชนไม่เข้ามามีส่วนร่วมจัดการศึกษา

เบญจนารถ อมรประสิทธิ์ (2556) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง รูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของ โรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ พัฒนารูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของ โรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด แบ่งวิธีดำเนินการออกเป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด ด้วยการวิเคราะห์สังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การศึกษาสภาพการบริหารโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด ที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี 3 โรงเรียน และการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา 2) การสร้างรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด ตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบด้วยการสนทนากลุ่ม ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน และ 3) การประเมินความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด ไปใช้ ด้วยการสัมมนารับฟังความคิดเห็นจากผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด ที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักของการบริหารสู่ความเป็นเลิศ 2) คณะกรรมการบริหารสู่ความเป็นเลิศ 3) ขอบข่ายงานบริหารสู่ความเป็นเลิศ และ แนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศ โดยรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด มีความเหมาะสมและสามารถนำไปใช้ในโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดได้ในระดับมาก

บุญเชิด ขานิศาสตร์ (2556) การพัฒนารูปแบบการบริหารวิชาการในการจัดการศึกษาปฐมวัย ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

การพัฒนารูปแบบการบริหารวิชาการในการจัดการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี ที่ได้ทำการศึกษาวินิจฉัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการบริหารวิชาการในการจัดการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี 2) เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารวิชาการในการจัดการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวินิจฉัย ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนละ 1 คน จำนวน 125 คน และครูผู้สอนระดับปฐมวัยโรงเรียนละ 1 คนซึ่งได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย โรงเรียนละ 1 คน จำนวน 125 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้นจำนวน 250 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม การสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) จำนวน 15 คน และการประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 12 คน การหาคุณภาพของแบบสอบถามโดยการหาค่า IOC (Item Objective Congruence Index) เลือกเฉพาะข้อคำถามที่มีค่า IOC 0.50 ขึ้นไป และค่าความเชื่อมั่นโดยหาค่า ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพปัจจุบันการบริหารวิชาการในการจัดการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี ในภาพรวมมีการปฏิบัติในระดับปฏิบัติมาก ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = 0.59) และในภาพรวมมีปัญหาในระดับปัญหาปานกลาง ($\bar{X} = 2.70$, S.D. = 0.90)

2. รูปแบบการบริหารวิชาการในการจัดการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี มีกระบวนการปฏิบัติงานวิชาการ 6 ขั้นตอน คือ 1) การกำหนดเป้าหมาย 2) การวางแผน 3) การปฏิบัติตามแผน 4) การส่งเสริม นิเทศ กำกับ ติดตาม 5) การตรวจสอบประเมินผล 6) การรายงานผลการดำเนินงาน โดยภาพรวมรูปแบบการบริหารวิชาการในการจัดการศึกษาปฐมวัย มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.77$, S.D. = 0.32) และความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.72$, S.D. = 0.40) สัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha-coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.959 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากการสัมภาษณ์และข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญโดยใช้วิธีการสรุปเป็นความเรียง

มังกรแก้ว ตรุณศิลป์, ผ่องศรี วาณิชย์ศุภวงศ์ และ ชวลิต เกิดทิพย์ (2559) ได้ทำการวิจัยเรื่อง พัฒนาตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษาของโรงเรียนคุณภาพในชุมชน สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษาของโรงเรียนคุณภาพในชุมชนสังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยแบบเดลฟาย (Delphi) มีวิธีดำเนินการพัฒนาคุณภาพ ตัวบ่งชี้ 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การร่างตัวบ่งชี้ ขั้นตอนที่ 2 การสร้างตัวบ่งชี้ และขั้นตอนที่ 3 การพัฒนา ตัวบ่งชี้โดยใช้ผู้เชี่ยวชาญในการสร้างตัวบ่งชี้ 5 คน ตรวจสอบเครื่องมือ จำนวน 1 รอบ และใช้ผู้เชี่ยวชาญในการ พัฒนาตัวบ่งชี้ 20 คน ตอบแบบสอบถามจำนวน 3 รอบ เครื่องมือการวิจัย คือ แบบสอบถามจำนวน 4 ชุด เก็บ ข้อมูลโดยการให้ผู้เชี่ยวชาญตอบแบบสอบถามในการสร้างตัวบ่งชี้ 1 ชุด และตอบแบบสอบถามในการพัฒนาตัวบ่งชี้ จำนวน 3 ชุดวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์หาค่าฐานนิยม (Mode) ค่ามัธยฐาน (Median) ค่าสัมบูรณ์ของ ผลต่างระหว่างฐานนิยมกับ มัธยฐาน [Mo-Mdn] และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquatile Rang) เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของตัวบ่งชี้ ผู้เขียนสังเคราะห์และนำเสนอกรอบความคิดของตัวบ่งชี้ตามทฤษฎีระบบ ผลการวิจัย พบว่า ตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษาของโรงเรียนคุณภาพในชุมชนประกอบด้วย 3 องค์ประกอบหลัก 7 องค์ประกอบย่อย และ 56 ตัวบ่งชี้ คือ ด้านปัจจัยมี 2 องค์ประกอบย่อย 12 ตัวบ่งชี้ด้านกระบวนการ มี 2 องค์ประกอบย่อย 20 ตัวบ่งชี้ และด้านผลผลิตมี 3 องค์ประกอบย่อย 24 ตัวบ่งชี้

เพ็ญจันทร์ อุปพงษ์ และศักดิ์ไทย สุรกิจบวร. (2560). ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนอนุบาลเอกชนสู่ความเป็นเลิศ โดยการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาตรวจสอบ และยืนยันรูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนอนุบาล เอกชนสู่ความเป็นเลิศที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดำเนินการวิจัยเป็น 4 ระยะ คือระยะที่ 1 การศึกษา องค์ประกอบเพื่อสร้างรูปแบบ

ประกอบด้วย การวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัย การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ และศึกษา โรงเรียนเอกชนที่มีความเป็นเลิศ 3 ขนาดๆ ละ 1 แห่ง ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบ โดยใช้เทคนิคเดลฟายแบบ ปรับปรุง 3 รอบระยะที่ 3 การตรวจสอบรูปแบบกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้อำนวยการโรงเรียนเอกชนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีผลการประเมินรอบสองในระดับดีและดีมาก จำนวน 206 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระยะที่ 4 การยืนยันรูปแบบ โดยการจัดประชุมผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 8 คน ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนอนุบาลเอกชนสู่ความเป็นเลิศในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ คือ 1) การนำองค์การ 2) การวางแผนกลยุทธ์ 3) การมุ่งเน้นผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชน 4) การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ 5) การมุ่งเน้นทรัพยากรบุคคล 6) การจัดการกระบวนการ และ 7) ผลลัพธ์ การดำเนินการรูปแบบที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมโดยรวมในระดับมาก ($\bar{X} = 4.36$) เมื่อจัดลำดับ ความเหมาะสมขององค์ประกอบทั้ง 7 เป็นดังนี้ การวางแผนกลยุทธ์ การนำองค์การ การมุ่งเน้นทรัพยากรบุคคล การจัดการกระบวนการผลลัพธ์การดำเนินการ การวัดการวิเคราะห์ และการจัดการความรู้และการมุ่งเน้นผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ตามลำดับ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่ารูปแบบมีความเหมาะสม

สุนิสา สก๊อต สฤชดีพงษ์ ลิ้มปิษฐีเยียร และพัชรี ผลโยธิน (2560) ได้ทำการศึกษา เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยแบบ องค์กรรวมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพัฒนาอุตสาหกรรม ชายฝั่งทะเลตะวันออก โดยการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยแบบ องค์กรรวมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพัฒนาอุตสาหกรรม ชายฝั่งทะเลตะวันออก และประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบ วิธีดำเนิน การวิจัย แบ่งเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาเอกสารเพื่อกำหนดกรอบการวิจัย ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาสภาพการบริหารจัดการศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพัฒนาอุตสาหกรรมชายฝั่งทะเลตะวันออก ขั้นตอนที่ 3 การสร้างรูปแบบ ขั้นตอนที่ 4 การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบ โดยใช้รูปแบบการตรวจสอบโดยวิธีอ้างอิงผู้ทรงคุณวุฒิ (Connoisseurship model) และขั้นตอนที่ 5 การปรับปรุง รูปแบบและจัดทำรายงาน ซึ่งผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัย แบบองค์กรรวมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพัฒนาอุตสาหกรรมชายฝั่งทะเลตะวันออก ประกอบด้วย 10 องค์ประกอบ ดังนี้ บุคลากร อาคารสถานที่ กิจกรรม การเรียนรู้การดูแลเด็กและเด็กพิเศษ โภชนาการ การบริหารจัดการศูนย์ฯ และการประเมิน คุณภาพ การส่งต่อผู้เรียนสู่สถานศึกษาในระดับสูงขึ้น ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครอง ศูนย์ฯ และชุมชน ปรัชญา วิสัยทัศน์ และพันธกิจของศูนย์พัฒนาเด็ก สุขอนามัยความปลอดภัยและ การปฐมพยาบาล และหลักสูตรและแผนการพัฒนาเด็กที่โดดเด่น และผลยืนยันการประเมิน ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ของรูปแบบ พบว่า โดยภาพรวมมีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความถูกต้อง สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้

6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

Ka-ho-Mok, (2002) ได้ศึกษา “Decentralization and Marketization of Education in Singapore: A Case Study of the School Excellence Model” โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อตรวจสอบและศึกษาปรัชญารวมถึงหลักการของรูปแบบความเป็นเลิศของสถานศึกษาในประเทศสิงคโปร์ เนื่องจากรัฐบาลสิงคโปร์เปิดโอกาสให้สถานศึกษาได้พัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่ โดยการเสนอนโยบายการกระจายอำนาจเพราะหวังว่าสถานศึกษาแต่ละแห่งมีความสามารถและความยืดหยุ่นในการพัฒนาจุดแข็งของตนเองและเหมาะสมกับสภาพของแต่ละสถานศึกษาเป็นอย่างดี แนวทางที่รัฐบาลจะสนับสนุนให้การศึกษาอย่างมีคุณภาพ คือ การนำเสนอรูปแบบความเป็นเลิศสำหรับสถานศึกษา (School Excellence Model: SEM) เพื่อให้สถานศึกษาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและประเมินตนเอง SEM ประกอบด้วยสองกลุ่มใหญ่ๆ ได้แก่ กลุ่มสนับสนุนและกลุ่มผลลัพธ์ โดยกลุ่มสนับสนุนเป็นกลุ่มที่ให้ความสนใจว่าผลลัพธ์จะเกิดขึ้นได้อย่างไร ในขณะที่กลุ่มผลลัพธ์เป็นผลที่สถานศึกษาได้รับกลุ่มสนับสนุนมุ่งหวังว่าผู้นำของสถานศึกษาใช้ภาวะผู้นำอย่างไรในการกำหนดคุณค่าและการมุ่งเน้นการเรียนรู้ของนักเรียน ผลการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ ความรับผิดชอบต่อสังคม รวมไปถึงการกำหนดแผนกลยุทธ์ของแต่ละสถานศึกษา โดยการตรวจสอบทิศทางที่ชัดเจน โดยมุ่งเน้นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาแผนปฏิบัติการ เพื่อที่จะสนับสนุนการปฏิบัติงาน การนำแผนไปสู่การปฏิบัติและการติดตามการดำเนินงานเป็นระยะๆ นอกจากนี้ทีมงานยังถูกตรวจสอบโดยการบริหารงานบุคคล ซึ่งเป็นการทบทวนว่าสถานศึกษามีวิธีการพัฒนาและใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่ ในการผลักดันให้บุคลากรทำงานอย่างเต็มศักยภาพ เพื่อความเป็นเลิศของสถานศึกษา การที่สถานศึกษาใช้ทรัพยากรทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผลในการสนับสนุนแผนกลยุทธ์การปฏิบัติตามกระบวนการต่างๆ เพื่อที่จะนำไปสู่ความสำเร็จของสถานศึกษา กระบวนการมุ่งผู้เรียน ผลลัพธ์การปฏิบัติงานและการบริหารเป็นหน้าที่ของอีกกลุ่มหนึ่งในการตรวจสอบว่าการออกแบบของสถานศึกษา การปฏิบัติการจัดการ การปรับปรุงกระบวนการหลักในภาพรวมของการจัดการศึกษา และการทำงานส่งผลต่อความเป็นอยู่ที่ดีให้แก่ผู้เรียน รวมทั้งประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของสถานศึกษาหรือไม่ นอกจากนี้ยังรวมถึงผลลัพธ์ทางด้านบุคลากรที่บ่งบอกถึงความสำคัญของการอบรม พัฒนาขวัญและกำลังใจของบุคลากร ผลลัพธ์ของผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียและสังคม เช่น ผลสัมฤทธิ์ของสถานศึกษา สอดคล้องกับความต้องการของหุ้นส่วนและสังคมส่วนใหญ่ เป็นต้น

Caroline Bouchard, (2008 p.91-95.) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานของนักการศึกษาปฐมวัย ในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยอายุ 4 ปี ในโรงเรียนสาธิต พบว่า นักเรียนการศึกษาปฐมวัยมีการปฏิบัติงานในโรงเรียนสาธิต ดังนี้ 1) ส่งเสริมความพร้อมของเด็กปฐมวัยทุกๆ ด้าน เพื่อที่จะเตรียมพร้อมสู่การศึกษาในระดับประถมศึกษา 2) จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้โดยจัดบรรยากาศของโรงเรียนให้เป็นเสมือนบ้าน มีมุมเสริมประสบการณ์สำหรับเด็กได้สำรวจความรู้ 3) จัดกิจกรรมส่งเสริมให้เด็กรู้จักฝึกความรับผิดชอบต่อตนเอง และรู้จักอยู่ร่วมกับเพื่อนและผู้อื่นได้ 4) ส่งเสริมให้เด็กได้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และกล้าแสดงออก โดยจัดกิจกรรมทางเลือกที่หลากหลาย สำหรับเด็กปฐมวัย 5) ทำวิจัยเพื่อ

แก้ปัญหาพฤติกรรมเด็กและส่งเสริมการเรียนรู้ 6) แสดงออกถึงความเอื้ออาทรต่อเด็กทุกคน 7) ประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยด้วยวิธีที่หลากหลายและให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมการประเมินพัฒนาการรวมทั้งรายงานพัฒนาการให้ผู้ปกครองทราบอย่างต่อเนื่อง

Cassiday Sanders, (2008) ได้ศึกษาการพัฒนาโรงเรียนสาธิตปฐมวัยของมหาวิทยาลัยในศตวรรษที่ 21 พบว่า การพัฒนาโรงเรียนสาธิตปฐมวัย ควรเพิ่มจากการมีโครงสร้างหรือหน่วยงานการบริหารที่ชัดเจน คือ 1) การบริหารงานฝ่ายวิชาการ คืองานหลักสูตร การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย การฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาครุศาสตร์ 2) บริหารงานฝ่ายส่งเสริมวิชาการ คือ งานทะเบียนประวัตินักเรียน การวัดและการประเมินผลการเรียน การวิจัยในชั้นเรียนของครู 3) การบริหารงานทั่วไป คือ งานงบประมาณ งานธุรการ อาคารสถานที่ การซ่อมบำรุง ความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน 4) การบริหารกิจการนักเรียน คือ การอนามัย สุขภาพ โภชนาการ การฉีดวัคซีน โดยโรงเรียนสาธิตต้องมุ่งพัฒนานักเรียน ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา โดยบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ มีกระบวนการจัดการเรียนการสอน และการวัดผลประเมินผลสอดคล้องกับหลักการของหลักสูตร ผู้บริหารและครูที่มีวิสัยทัศน์ อุทิศตนเพื่อเด็ก และมีมนุษยสัมพันธ์อันดีกับผู้ปกครองและชุมชน เพื่อให้โรงเรียนสะอาด เป็นระเบียบ ปลอดภัย

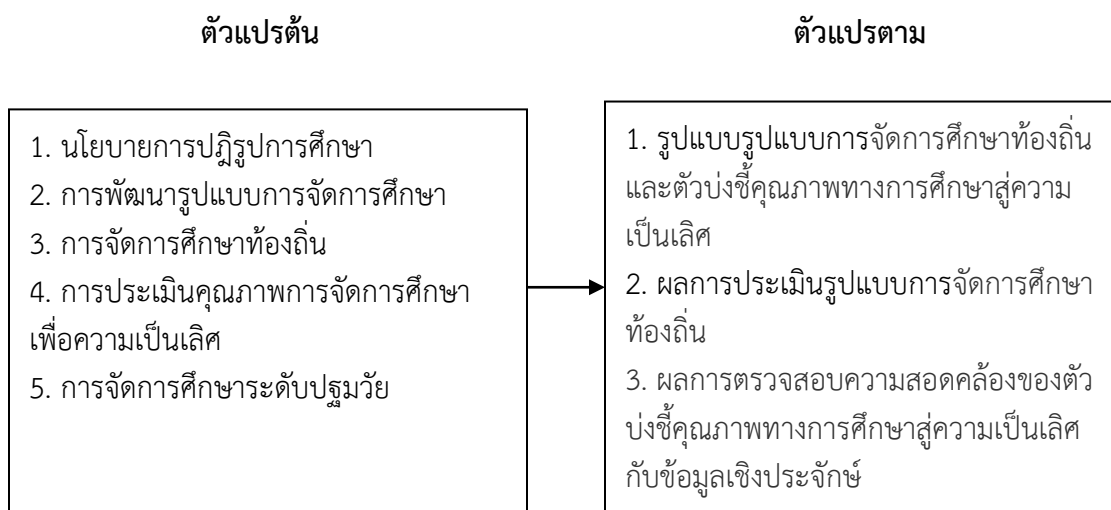
นักเรียนซึ่งเป็นเป้าหมายหลักของการพัฒนา พึงมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ดังนี้ 1) รักการเรียนรู้ มีความคิดสร้างสรรค์ มีความรู้และทักษะในการใช้ภาษาและเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อแสวงหาความรู้ และสร้างองค์ความรู้อย่างเป็นระบบด้วยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ สามารถพัฒนาการเรียนรู้และตนเองอย่างต่อเนื่องและเต็มศักยภาพ 2) ประพฤติตนเป็นคนดี ชยัน มานะ อดทน ซื่อสัตย์ ประหยัด มีเมตตา กรุณา มีวินัย มีความรับผิดชอบ ทำประโยชน์เพื่อครอบครัว โรงเรียน และชุมชน ร่วมอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม 3) รักและรู้จักตนเอง พยายามปรับปรุงข้อบกพร่องของตนเอง มีความเชื่อมั่น กล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม สามารถพึ่งตนเองได้ 4) เข้าใจผู้อื่น เคารพสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น มีมนุษยสัมพันธ์ สามารถร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข 5) มีสุขภาพร่างกายและจิตใจที่ดี รู้จักส่งเสริมสุขภาพโดยรวม กิจกรรมเล่นศิลปะ ดนตรี นาฏศิลป์ และกีฬา สามารถป้องกันตนเองจากอุบัติเหตุ

จากการศึกษาเอกสาร งานวิจัยทั้งในและต่างประเทศ เกี่ยวกับรูปแบบการจัดการศึกษา โดยเฉพาะการศึกษาท้องถิ่น ซึ่งมุ่งไปที่ระดับปฐมวัยนั้น แนวทางในการบริหารของสถานศึกษาเพื่อความ เป็นเลิศนั้น พบว่า รูปแบบความเป็นเลิศของสถานศึกษานั้น ใช้หลักเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ ที่แต่ละ ประเทศกำหนดขึ้น เป็นแนวทางหลัก ส่วนรายละเอียดนั้นอาจแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับเป้าหมายและ บริบทของสถานศึกษาแต่ละแห่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกสถานศึกษานั้นเป็นส่วนช่วยสนับสนุนสถานศึกษาและผู้เรียนให้ประสบความสำเร็จ ดังนั้น ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษารูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นและตัวบ่งชี้คุณภาพทางการศึกษาสู่ความเป็นเลิศ โดยยึดเอาเกณฑ์การ ประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาเพื่อความเป็นเลิศ (Education criteria for Performance Excellence : EdPEX) ซึ่งประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ได้แก่ การนำองค์การ การวางแผนเชิงกลยุทธ์

การมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ การมุ่งเน้นครูและบุคลากร การจัดการกระบวนการ และผลลัพธ์ มาเป็นกรอบในการศึกษา

7. กรอบแนวความคิดในการวิจัย

กรอบแนวความคิดในการวิจัยศึกษารูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นและตัวบ่งชี้คุณภาพทางการศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดไว้ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวความคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยศึกษารูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นและตัวบ่งชี้คุณภาพทางการศึกษาสู่ความเป็นเลิศที่เหมาะสมโดยศึกษาองค์ประกอบต่างๆ เช่นนโยบายการปฏิรูปการศึกษา รูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่น ปรัชญาและหลักการจัดการศึกษา การพัฒนาหลักสูตร การบริหารหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ หลักสูตรการจัดการเรียนรู้ การประเมินผลการเรียนรู้ แนวคิดคิดเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การบริหารและการจัดการศึกษากลุ่มเป้าหมาย เป็นการศึกษาวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยผู้วิจัยมีวิธีดำเนินการวิจัยเป็น 2 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศ

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาตัวบ่งชี้และตรวจสอบความสอดคล้องของตัวบ่งชี้กับข้อมูลเชิงประจักษ์

ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศ

ในขั้นตอนการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศ ประกอบด้วย 2 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การร่างรูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศ และ 2) การตรวจสอบเพื่อยืนยันรูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศ มีรายละเอียดดังนี้

1. การร่างรูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่น

ในการร่างรูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศ ผู้วิจัยได้ศึกษาในเรื่องต่อไปนี้ แล้วนำมาสังเคราะห์ร่างรูปแบบ ดังนี้

1.1 การศึกษาทฤษฎี เอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ แนวคิดตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545

1.2 สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 15 ท่าน ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านการจัดการศึกษาท้องถิ่น จำนวน 3 ท่าน ผู้อำนวยการโรงเรียน 3 ท่าน อาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิที่จัดการศึกษาในมหาวิทยาลัย 3 ท่าน ผู้อำนวยการสำนักการศึกษาของท้องถิ่น 2 ท่าน และหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 4 ท่าน เพื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์เป็นกรอบแนวทางในการร่างรูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นเพื่อความเป็นเลิศ

1.3 นำผลการสังเคราะห์แนวคิดทฤษฎี เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในข้อที่ 1 และผลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ในข้อที่ 2 มาสังเคราะห์เพื่อทำให้ได้ร่างรูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นเพื่อความเป็นเลิศ ที่ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ได้แก่ การนำองค์การ การวางแผนเชิงกลยุทธ์ การมุ่งเน้นผู้เรียน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ การมุ่งเน้นครูและบุคลากร การจัดการกระบวนการ และผลลัพธ์

2. การตรวจสอบเพื่อยืนยันรูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศ

ผู้วิจัยได้นำร่างรูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศ มาสร้างนิยามเชิงปฏิบัติการ เพื่อสร้างเป็นแบบสอบถามในการตรวจสอบเพื่อยืนยันรูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศ จากกลุ่มตัวอย่าง ด้วยวิธีการดังนี้

2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ หัวหน้าศูนย์ หรือรักษาการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัด องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ทั่วประเทศ

กลุ่มตัวอย่าง หัวหน้าศูนย์ หรือรักษาการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวนไม่น้อยกว่า 500 คน ซึ่งในการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์นั้น ส่วนใหญ่จากประชากรที่มีขนาดไม่แน่นอน จะใช้กลุ่มตัวอย่าง ไม่น้อยกว่า 500 หน่วย ซึ่ง รอสโก (Roscoe, 1975: 157) กล่าวว่า ขนาดตัวอย่าง 500 หน่วย จากประชากรที่ไม่แน่นอน ค่าความคลาดเคลื่อนเนื่องจากการสุ่มตัวอย่างจะไม่เกิน $\sigma/10$ ซึ่งในงานวิจัยนี้ ใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 700 คน

2.2 เทคนิคการสุ่มตัวอย่าง

ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเป็นกลุ่ม (Cluster sampling) ซึ่งประชากรมีขนาดใหญ่ มีอาณาเขตกว้างทั่วประเทศ จึงมีการจัดกลุ่มจังหวัดตามภูมิภาค เป็น 4 ภาค และทำการสุ่มจังหวัดทั้ง 4 ภาค ได้ 15 จังหวัด โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) โดยวิธีการจับฉลาก ได้แก่

ภาคใต้ 4 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดยะลา จังหวัดตรัง จังหวัดสงขลา จังหวัดนครศรีธรรมราช

ภาคกลาง 4 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดกำแพงเพชร จังหวัดกรุงเทพมหานคร จังหวัดสุพรรณบุรี

จังหวัดนครนายก

ภาคเหนือ 3 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดเชียงราย จังหวัดลำปาง จังหวัดอุตรดิตถ์

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 4 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดมหาสารคาม จังหวัดศรีสะเกษ จังหวัด

นครราชสีมา และจังหวัดอุบลราชธานี

จากนั้นสุ่มสมาชิกภายในกลุ่มอีกครั้ง โดยวิธีการสุ่มแบบอย่างง่าย (Simple random sampling) ด้วยวิธีการจับฉลากในแต่ละจังหวัด จนได้กลุ่มตัวอย่างครบตามจำนวน 700 คน

2.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น โดยมีกระบวนการ ดังนี้

1) การสังเคราะห์แนวคิดทฤษฎี เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2) การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

3) นำผลการสังเคราะห์แนวคิดทฤษฎี เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และผลการสัมภาษณ์

ผู้ทรงคุณวุฒิ มาสังเคราะห์เพื่อทำให้ได้ร่างรูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นเพื่อความเป็นเลิศ ที่ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ

4) สร้างนิยามเชิงปฏิบัติการ รูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศ จำนวน 7 องค์ประกอบ

5) สร้างข้อคำถาม รูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศ ตามแบบของไลเคิร์ต (Likert) ซึ่งเป็นมาตรวัดประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด จำนวน 90 ข้อ ดังนี้

5.1) การนำองค์การ	ประกอบด้วย 16 ข้อ
5.2) การวางแผนเชิงกลยุทธ์	ประกอบด้วย 12 ข้อ
5.3) การมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	ประกอบด้วย 9 ข้อ
5.4) การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้	ประกอบด้วย 13 ข้อ
5.5) การมุ่งเน้นครูและบุคลากร	ประกอบด้วย 18 ข้อ
5.6) การจัดการกระบวนการ	ประกอบด้วย 8 ข้อ
5.7) ผลลัพธ์	ประกอบด้วย 14 ข้อ

โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

คะแนน	ความหมาย
5	หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
3	หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง
2	หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย
1	หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

6) นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบเบื้องต้นแล้ว ให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) ระหว่างข้อคำถามถึงจุดประสงค์ของการวัดโดยมีระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

+1	เมื่อเห็นด้วย ว่าข้อคำถามนั้นมีความตรงตามจุดประสงค์
0	เมื่อไม่แน่ใจ ว่าข้อคำถามนั้นมีความตรงตามจุดประสงค์
-1	เมื่อไม่เห็นด้วย ว่าข้อคำถามนั้นมีความตรงตามจุดประสงค์

แล้วนำผลคะแนนที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องโดย

แทนค่าในสูตร ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{n}$$

เมื่อ IOC หมายถึง ค่าดัชนีความสอดคล้อง

$\sum R$ หมายถึง ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N หมายถึง จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

เกณฑ์การพิจารณาเลือกข้อคำถามพิจารณาจากข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องไม่ต่ำกว่า 0.50 ถ้าข้อคำถามใดมีค่าดัชนีความสอดคล้องต่ำกว่า 0.50 ต้องนำไปปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะก่อนที่จะนำไปทดลองใช้

ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของรายการคำถามกับนิยามเชิงปฏิบัติการ แสดงในภาคผนวก ก ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องโดยสรุป พบว่า ข้อคำถามมีค่า IOC เท่ากับ 1.00 ทุกข้อสรุปว่าข้อคำถามทั้งหมดสามารถใช้ได้

นำแบบสอบถามที่ผ่านการแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับหัวหน้าศูนย์ หรือรักษาการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดปราจีนบุรี จำนวน 40 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยการวิเคราะห์หาค่าความเที่ยง (Reliability) ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ดังนี้

1) การนำองค์กร	ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา .965
2) การวางแผนเชิงกลยุทธ์	ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา .968
3) การมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา .943
4) การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้	ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา .957
5) การมุ่งเน้นครูและบุคลากร	ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา .980
6) การจัดการกระบวนการ	ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา .957
7) ผลลัพธ์	ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา .955

2.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ทำหนังสือจากผู้วิจัยเพื่อขอความอนุเคราะห์จากหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง
2. ส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ จำนวน 700 ฉบับ ถึงหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง และเจ้าหน้าที่ส่งกลับถึงผู้วิจัย
3. ได้รับแบบสอบถามกลับคืน จำนวน 680 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 96.45 ของจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด
4. นำข้อมูลที่ได้รับทั้งหมดไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

2.5 การจัดการทำข้อมูล

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม
2. นำแบบสอบถามที่มีคำตอบสมบูรณ์ทุกฉบับมาให้คะแนนตามน้ำหนักที่กำหนดไว้

3. นำข้อมูลตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์น้ำหนักที่กำหนดไว้มาวิเคราะห์โดยวิธีการทางสถิติ
4. นำผลมาวิเคราะห์ข้อมูลตามจุดมุ่งหมายการวิจัยต่อไป

2.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลลักษณะทั่วไปของตัวแปรสังเกตได้ของรูปแบบการจัดการศึกษา ท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศ โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย ค่าความเบ้ ค่าความโด่ง ของตัวแปรประกอบการจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตรวจสอบรูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศ โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) ประเภทองค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis: CFA) ใช้ค่าสถิติ ได้แก่ ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ ค่าสถิติทดสอบ t และสัมประสิทธิ์การทำนาย (R^2)

2.7 การแปลความหมายของค่าคะแนน

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ โดยมีแนวทางในการวิเคราะห์ข้อมูลและใช้ค่าสถิติต่างๆ ดังนี้

1. นำข้อมูลที่ผ่านการตรวจและกำหนดน้ำหนักคะแนนของแบบสอบถามแล้ว ผู้วิจัยนำข้อมูลมาคำนวณค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และค่าเฉลี่ยไปเทียบกับเกณฑ์ของคะแนน โดยแปลความหมาย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2535, หน้า 79)

4.50 – 5.00 หมายถึง มีความเหมาะสมที่จะนำมาใช้ในระดั้มากที่สุด

3.50 – 4.49 หมายถึง มีความเหมาะสมที่จะนำมาใช้ในระดั้มาก

2.50 – 3.49 หมายถึง มีความเหมาะสมที่จะนำมาใช้ในระดั้มานกลาง

1.50 – 2.49 หมายถึง มีความเหมาะสมที่จะนำมาใช้ในระดั้น้อย

1.00 – 1.49 หมายถึง มีความเหมาะสมที่จะนำมาใช้ในระดั้น้อยที่สุด

2. นำผลจากแบบสอบถามมาหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันของตัวบ่งชี้ ในแต่ละองค์ประกอบโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปให้ทราบลักษณะความสัมพันธ์ของตัวบ่งชี้สำหรับใช้ในการพิจารณาความเหมาะสมของเมทริกซ์สหสัมพันธ์ของตัวบ่งชี้ แล้วเปรียบเทียบเกณฑ์ของ พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2540, หน้า 114) ดังนี้

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าตั้งแต่ .81 ขึ้นไป ถือว่ามีความสัมพันธ์กันในระดั้มาก

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าตั้งแต่ .61-.80 ถือว่ามีความสัมพันธ์กันในระดั้มาก

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าตั้งแต่ .41 - .60 ถือว่ามีความสัมพันธ์กันในระดั้มานกลาง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าตั้งแต่ .21 - .40 ถือว่ามีความสัมพันธ์กันในระดั้น้อย

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าตั้งแต่ .20 ลงไปถือว่ามีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำมาก

2.8 สถิติและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง ทำการวิเคราะห์โดยใช้สถิติบรรยาย ได้แก่ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) กระทำโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS

2. วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ตรวจสอบความกลมกลืนของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยใช้ค่าสถิติวัดระดับความสอดคล้อง (Goodness of Fit Measures) ซึ่งค่าสถิติในกลุ่มนี้ได้แก่

2.1 ค่าสถิติไค-สแควร์ (Chi – Squares Statistics, χ^2) เป็นค่าสถิติที่ใช้ทดสอบว่า “เมทริกซ์ความแปรปรวนร่วมของประชากรแตกต่างจากเมทริกซ์ความแปรปรวนร่วมจากการประมาณค่าหรือไม่” (Bollen,1989,p. 263) กำหนดค่าความคาดเคลื่อนแบบที่ 1 ที่ระดับ .05 ดังนั้น ถ้าค่าไค-สแควร์ ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าเมทริกซ์ความแปรปรวนร่วมของประชากรไม่แตกต่างจากเมทริกซ์ความแปรปรวนร่วมจากการประเมินค่า สรุปได้ว่า แบบจำลองมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ แต่ค่า ไค-สแควร์ มีจุดอ่อนเมื่อกลุ่มตัวอย่างมีขนาดใหญ่ รูปแบบจำลองทางทฤษฎีมักจะถูกปฏิเสธความสอดคล้องระหว่างรูปแบบจำลองกับข้อมูลเชิงประจักษ์สูง ในทางกลับกันขนาดของกลุ่มตัวอย่างมีขนาดเล็กมาก รูปแบบจำลองที่มีคุณภาพ ก็อาจจะไม่ถูกปฏิเสธหรืออีกนัยหนึ่งก็คือกรณีนี้รูปแบบจำลองที่ไม่ดีนักจะได้รับการยอมรับมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยอาศัยค่าสถิติไค-สแควร์ เป็นเทคนิคสำหรับการวิเคราะห์ (ปุระชัย เปี่ยมสมบูรณ์ และสมชาติ สว่างเนตร,2535,หน้า 40 ; Carmines & Meiver,1981,pp. 78-80, Carmines, 1985, pp. 39-41; นงลักษณ์ วิรัชชัย,2542,หน้า 53-54) มีนักวิชาการหลายคน เช่น Wheaton and Others (1977) Carmines & Meiver (1981) Dimamtopulos and Siguaw (2000,pp. 82-88) และปุระชัย เปี่ยมสมบูรณ์ และสมชาติ สว่างเนตร (2535,หน้า 40-41)ให้การพิจารณาดัชนีตัวอื่น ๆ ในการประเมินความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ของรูปแบบจำลอง ได้แก่ การพิจารณาองศาความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)ควบคู่ไป ซึ่งมีค่าเท่ากับค่าสถิติ ไค-สแควร์หารด้วยองศาของความเป็นอิสระ : χ^2 / df ตัวสถิติตัวใหม่นี้ได้ถูกอ้างเป็นตัวสถิติที่พิจารณาถึงขนาดของกลุ่มตัวอย่างด้วยการประเมินความสอดคล้องของรูปแบบจำลองกับข้อมูลเชิงประจักษ์ว่าสอดคล้องเหมาะสม ถ้าตัวสถิติตัวใหม่นี้มีค่าเท่ากับ 5 หรือน้อยกว่า (Wheaton et al.,1997) และมีค่าเท่ากับ 2 หรือน้อยกว่า (ปุระชัย เปี่ยมสมบูรณ์ และสมชาติ สว่างเนตร,2535,หน้า 41)

2.2 ดัชนีบ่งบอกความกลมกลืน (Comparative Fit Index: CFI) เป็นดัชนีที่บ่งบอกถึงความกลมกลืนของข้อมูลเชิงประจักษ์กับแบบจำลองที่กำหนดขึ้น ได้แก่ ดัชนี GFI ดัชนี AGFI ซึ่งอยู่ระหว่าง 0 ถึง 1 แต่ค่าที่สูงกว่า .90 ถือว่าแบบจำลองมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยค่าที่เข้าใกล้ 1 สูง จะบ่งบอกว่าแบบจำลองมีความกลมกลืนกับข้อมูลสูงด้วย (Bollen,1989,p. 270)

2.3 ค่ารากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของความคาดเคลื่อน (Root Squared Residual – RMR) เป็นดัชนีที่วัดค่าเฉลี่ยส่วนที่เหลือจากการเปรียบเทียบขนาดของความแปรปรวนและความแปรปรวนร่วมระหว่างตั้งแปรของประชากรกับการประมาณค่า ซึ่งดัชนีจะใช้ได้ดีเมื่อตัวแปรสังเกตทั้งหมด

เป็นตัวแปรมาตรฐาน (Standardized Variables) โดยค่าเฉลี่ยที่ใกล้ศูนย์มากแสดงว่า แบบจำลองมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์สูง (Bollen, 1989, pp. 257-258) ซึ่งถ้ามีปัญหาจากค่า RMR ก็สามารถดูจากค่า SRMR (Standardized RMR) ควรมีค่าต่ำกว่า .05 เป็นค่าที่ยอมรับได้ (Diamantopoulos & Siguaw, 2000, p. 87)

2.4 ค่าสถิติวัดระดับความสอดคล้อง ค่าสถิติในกลุ่มนี้ใช้ตรวจสอบความตรงของโมเดล เป็นภาพรวมทั้งโมเดล ค่าสถิติในกลุ่มนี้ (เสรี ชัดเข้ม และสุชาติา กรเพชรปภาณี, 2546, หน้า 1-23) มี 6 ประเภท ดังต่อไปนี้

1) ค่าสถิติไค-สแควร์เป็นค่าสถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐานทางสถิติว่าฟังก์ชันความกลมกลืนมีค่าเป็นศูนย์ ค่าสถิติไค-สแควร์มีค่าต่ำมาก ยิ่งมีค่าใกล้ศูนย์มากเท่าไร หรือต่ำใกล้เคียงกับจำนวนองศาแห่งความเป็นอิสระ (Degrees of Freedom) แสดงว่าโมเดลทางทฤษฎีมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

1.1) ค่าไค-สแควร์สัมพันธ์ (Relative Chi-square) เป็นอัตราส่วนระหว่างค่าสถิติไค-สแควร์กับจำนวนองศาอิสระ โดยหลักทั่วไป ถ้าค่าไค-สแควร์สัมพันธ์น้อยกว่า 3.00 ถือว่าโมเดลสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (Mueller, 1996)

1.2) ค่าไค-สแควร์สอดแทรก (Nested Chi-square) หรือการทดสอบความแตกต่างระหว่างสถิติไค-สแควร์ ถ้าค่าไค-สแควร์สอดแทรกมีนัยสำคัญทางสถิติ รูปแบบที่มีค่าไค-สแควร์น้อยกว่าสอดคล้องกับข้อมูลมากกว่ารูปแบบที่มีค่าไค-สแควร์มากกว่า (Aroian, et al., 1997, cited in Aroian & Norris, 2001)

2) ดัชนีเชิงเปรียบเทียบ (Normed Fit Index : NFI) มีค่าอยู่ระหว่าง 0-1 เมื่อ 0 หมายถึง ไม่มีความเหมาะสมเลย กับ 1 มีความเหมาะสมอย่างสมบูรณ์ เป็นดัชนีเปรียบเทียบโมเดลที่ได้กับโมเดลหลักตามสมมติฐาน ถ้าค่า NFI มีค่าตั้งแต่ .90 ขึ้นไป ถือว่าโมเดลมีความเหมาะสม (Bassellier, et al., 2003)

3) ดัชนีวัดระดับความสอดคล้อง (GFI) มีค่ามากกว่า .90 แสดงว่าโมเดลทางทฤษฎีมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

4) ดัชนีความสอดคล้องที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เมื่อนำดัชนี GFI มาปรับแก้ โดยคำนึงถึงขนาดขององศาอิสระ (df) ซึ่งรวมทั้งจำนวนตัวแปรและขนาดกลุ่มตัวอย่าง ค่าดัชนี AGFI มีค่ามากกว่า .80 แสดงว่า โมเดลทางทฤษฎีมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

5) ดัชนีวัดระดับความสอดคล้องเปรียบเทียบ (CFI) มีค่าเท่ากับ 1.00 แสดงว่าโมเดลทางทฤษฎีมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

6) ค่ารากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (RMR) เป็นค่าบอกความคลาดเคลื่อนของโมเดลมีค่าต่ำกว่า .08 แสดงว่า โมเดลทางทฤษฎีมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

2.5 ค่าความคลาดเคลื่อนในการคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าพารามิเตอร์ (Root Mean Square of Error Approximation:1RMSEA)เป็นดัชนีที่พิจารณาเศษเหลือหรือความคลาดเคลื่อนซึ่งเป็นผลต่างระหว่างความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างกับความแปรปรวนร่วมตามโมเดล ถ้าเศษเหลือต่ำ แสดงว่าโมเดลมีความเหมาะสม เกณฑ์ที่ใช้ตัดสินคือ ถ้า RMSEA มีค่าน้อยกว่า .05 แสดงว่าโมเดลมีความเหมาะสม (Bassellier et al.,2003)ถ้ามีค่าระหว่าง .08-.10 แสดงว่ามีความเหมาะสมพอใช้ และถ้ามีค่ามากกว่า .10 ถือว่าโมเดลไม่เหมาะสม

1) ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (Standard Errors) ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานควรมีขนาดเล็กในการตีความว่าค่าความคลาดเคลื่อนมีขนาดเล็กหรือใหญ่นั้น พิจารณาจากค่าพารามิเตอร์

2) มาตรฐานมีขนาดเล็ก หากแต่ค่าพารามิเตอร์ไม่มีนัยสำคัญ แสดงว่า ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานมีขนาดใหญ่ ซึ่งบ่งบอกได้ว่าแบบจำลองยังไม่ดีพอ (นงลักษณ์ วิรัชชัย,2542, หน้า 53) สำหรับการประมาณค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานนั้น เมื่อมีการประเมินค่าพารามิเตอร์ด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุดตามนัยทั่วไป (Generalized Least Squares-GLS) จะถูกต้องและแม่นยำเมื่อตัวแปรสังเกตในแบบจำลองมีการแจกแจงเป็นโค้งปกติ หลายตัวแปร (Joreskog & Sorboom,1989,p. 59) เกณฑ์การวิเคราะห์ความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดล

2.1) หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน(Pearson Product Moment Correlation Coefficient)ของตัวแปร เป็นการหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 2 ตัว แทนด้วยสัญลักษณ์ r มีค่าระหว่าง 0 ถึง 1 ยิ่งมีค่ามาก หมายถึง มีความสัมพันธ์กันมาก

2.2) หาค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading: $[\lambda]$) เป็นวิธีการคำนวณหาค่าสหสัมพันธ์ภายในของเครื่องมือวัดแต่ละข้อเพื่อพิจารณาว่าข้อคำถามนั้นวัดองค์ประกอบเดียวกันหรือไม่ ถ้าปรากฏว่าเมื่อคำนวณค่าน้ำหนักองค์ประกอบแล้วปรากฏมีหนึ่งองค์ประกอบ แสดงว่าแบบทดสอบนั้นมีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างค่าน้ำหนักองค์ประกอบควรมีค่ามากกว่า .70 จึงจะถือว่านำไปใช้ประเมินทางสถิติได้ (Bassellier et al.,2003;Chin,1998)

2.3) หาค่าความเชื่อมั่นรายข้อ(Iten Reliability R^2) หรือวัดค่าเชื่อมั่นในแต่ละด้านของแบบสอบถาม ถ้ามีค่ามากกว่า.50 จึงจะถือว่าแต่ละด้านในแบบสอบถามนั้นมีความเชื่อมั่น

2.4) หาค่าเชื่อมั่นอัลฟา (Alpha Reliability) เป็นการวัดค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นโดยการตรวจสอบความเชื่อถือได้ของเครื่องมือ โดยใช้สัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbac's Alpha) อยู่ในช่วง 0 ถึง 1 แต่เกณฑ์ที่เหมาะสมควรมีค่ามากกว่า .70

2.5) หาค่าความเชื่อมั่นโดยรวม (Composite Reliability (CR) เป็นการคำนวณเพื่อหาค่าความเชื่อมั่นโดยรวมของการวัด ซึ่งจะต้องมีค่ามากกว่า.75 จึงจะถือว่านำไปใช้วัดค่าได้ (Bagozzi,Yi, & Phillips 1991; Hair, Anderson, Tatham & Black,1995)

2.6) หาค่าความคลาดเคลื่อนในการวัด (Measurement Error ϵ) โดยการคำนวณ ซึ่งในการวัดแต่ละครั้งจะมีค่าความคลาดเคลื่อนจากการตอบแบบสอบถามในข้อคำถามย่อยต่างๆ

2.6 หาค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) ประกอบด้วยความเที่ยงตรงแบบลู่อู่เข้าหรือความเที่ยงตรงเชิงเหมือน (Convergent Validity) และความเที่ยงตรงเชิงจำแนก (Discriminant Validity) ความเที่ยงตรงแบบลู่อู่เข้าหรือความเที่ยงตรงเหมือน (Convergent Validity) คือ ความเที่ยงตรงของมาตรวัดที่ใช้แสดงให้เห็นว่าตัวชี้วัดสามารถวัดโครงสร้างเดียวกันได้ เกณฑ์การพิจารณา คือ ตัวชี้วัดจะต้องมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) มากกว่าหรือเท่ากับ .70 และมีนัยสำคัญทางสถิติ มีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค สูงกว่า .70 มี AVE (Average Variance Extracted) สูงกว่า .50 (Anderson & Gerbing, 1988; Armstrong & Tan, 2000; Bagozzi et al., 1991 ; Brady & Robertson, 2001; Fornell & Lornell, 1981) ความเที่ยงตรงเชิงจำแนก (Discriminant Validity) คือ ความเที่ยงตรงของมาตรวัดของแต่ละโครงสร้างที่สามารถวัดได้เฉพาะเรื่องของตน ไม่เกี่ยวข้องกับมาตรวัดของโครงสร้างอื่น

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาตัวบ่งชี้และตรวจสอบความสอดคล้องของตัวบ่งชี้กับข้อมูลเชิงประจักษ์

ในขั้นตอนการพัฒนาตัวบ่งชี้และตรวจสอบความสอดคล้องของตัวบ่งชี้กับข้อมูลเชิงประจักษ์ ประกอบด้วย 2 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การพัฒนาตัวบ่งชี้การจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศ และ 2) ตรวจสอบความสอดคล้องของตัวบ่งชี้รูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศกับข้อมูลเชิงประจักษ์ มีรายละเอียดดังนี้

1. การพัฒนาตัวบ่งชี้การจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศ

ในการพัฒนาตัวบ่งชี้การจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศ ผู้วิจัยได้ศึกษาในเรื่องต่อไปนี้ แล้วนำมาสังเคราะห์ร่างรูปแบบ ดังนี้

1.1 นำรูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศ ที่ได้จากการสังเคราะห์ในตอน 1 ที่ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การนำองค์การ 2) การวางแผนเชิงกลยุทธ์ 3) การมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 4) การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ 5) การมุ่งเน้นครูและบุคลากร 6) การจัดการกระบวนการ และ 7) ผลลัพธ์ มาสร้างนิยามเชิงปฏิบัติการ และสร้างเป็นร่าง ตัวบ่งชี้การจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศ

1.2 นำข้อคำถามที่ผ่านการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันการจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศ ทั้ง 7 องค์ประกอบ มาสร้างนิยามเชิงปฏิบัติการ และสร้างร่างตัวบ่งชี้การจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศ ได้ตัวบ่งชี้ จำนวน 86 ตัวบ่งชี้ ดังนี้

1) การนำองค์การ	ประกอบด้วย 16 ข้อ
2) การวางแผนเชิงกลยุทธ์	ประกอบด้วย 10 ข้อ
3) การมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	ประกอบด้วย 8 ข้อ
4) การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้	ประกอบด้วย 13 ข้อ

5) การมุ่งเน้นครูและบุคลากร	ประกอบด้วย 17 ข้อ
6) การจัดการกระบวนการ	ประกอบด้วย 8 ข้อ
7) ผลลัพธ์	ประกอบด้วย 14 ข้อ

1.3 การศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญโดยวิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group)
ผู้วิจัยได้นำร่างตัวบ่งชี้การจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศ ไปศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ โดยวิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group) จำนวน 8 คน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความเป็นไปได้ของตัวบ่งชี้ในการนำไปปฏิบัติ ประกอบด้วย

ตัวแทนจาก กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น	1 คน
ตัวแทนจาก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	2 คน
ตัวแทนจาก นักวิชาการด้านการศึกษาปฐมวัย	2 คน
ตัวแทนจาก นักวิชาการด้านการประกันคุณภาพ	1 คน
ตัวแทนจาก หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	2 คน

การรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการดำเนินการโดยวิธีการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group) โดยมีขั้นตอนดังนี้

- 1) ทำหนังสือเพื่อเชิญผู้เชี่ยวชาญทั้ง 8 ท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญในการสนทนากลุ่ม
- 2) ส่งร่างตัวบ่งชี้การจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศ ไปให้ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 8 ท่าน ก่อนประมาณ 1 สัปดาห์
- 3) ประสานเป็นการภายในกับผู้เชี่ยวชาญในการเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญและนัดหมาย วัน เวลาในการจัดสนทนากลุ่ม
- 4) จัดสนทนากลุ่ม ในวันที่ 1 มิถุนายน 2560 เวลา 09.00 – 12.00 น. ณ ห้อง VIP 2 โรงแรมสวนดุสิตเพลส
- 5) ทำการบันทึกเทปและจดบันทึกการสนทนากลุ่ม

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ประเด็นสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยใช้ค่าสถิติและร้อยละ สำหรับข้อมูลที่ได้รับจากการสนทนากลุ่ม และนำมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) และจัดทำเป็นตัวบ่งชี้การจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศ ต่อไป

2. การตรวจสอบเพื่อยืนยันตัวบ่งชี้การจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศ

ผู้วิจัยได้นำตัวบ่งชี้การจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศ ที่ผ่านการตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขโดยความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิจากการสนทนากลุ่มแล้ว มาสร้างเป็นแบบสอบถามในการตรวจสอบเพื่อยืนยันตัวบ่งชี้การจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศ จากกลุ่มตัวอย่างจำนวนมาก ด้วยวิธีการดังนี้

2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ หัวหน้าศูนย์ หรือรักษาการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั่วประเทศ

กลุ่มตัวอย่าง หัวหน้าศูนย์ หรือรักษาการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 15 – 20 เท่าของตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลและใช้เกณฑ์การกำหนดขนาดตัวอย่างของ Hair, Anderson, Tatham and Black (1998) ที่เสนอว่าเกณฑ์ ขั้นต้นในการกำหนดขนาดตัวอย่างในการวิเคราะห์โมเดล สมการโครงสร้างเชิงเส้น (SEM) มักใช้ผู้ตอบ 5-10 คนต่อ พารามิเตอร์ที่ต้องการประมาณค่า 1 ตัว จากแนวคิดทั้งหมด ที่กล่าวมา สรุปได้ว่าโมเดลในการวิจัยครั้งนี้มีจำนวนพารามิเตอร์ที่ต้องการประมาณค่า 39 พารามิเตอร์ จึงต้องการจำนวนตัวอย่าง ไม่น้อยกว่า 15 เท่า จึงใช้กลุ่มตัวอย่าง หัวหน้าศูนย์ หรือรักษาการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่น้อยกว่า 585 ตัวอย่าง ทั้งนี้ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 15 จังหวัด เป็น 20 เท่าของตัวแปร จำนวน 780 คน

2.2 เทคนิคการสุ่มตัวอย่าง

ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเป็นกลุ่ม (Cluster sampling) ซึ่งประชากรมีขนาดใหญ่ มีอาณาเขตกว้างทั่วประเทศ จึงมีการจัดกลุ่มจังหวัดตามภูมิภาค เป็น 4 ภาค และทำการสุ่มจังหวัดทั้ง 4 ภาค ได้ 15 จังหวัด โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) โดยวิธีการจับฉลาก ได้แก่

ภาคใต้ 4 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดยะลา จังหวัดตรัง จังหวัดสงขลา จังหวัดนครศรีธรรมราช

ภาคกลาง 4 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดกำแพงเพชร จังหวัดกรุงเทพมหานคร จังหวัดสุพรรณบุรี

จังหวัดนครนายก

ภาคเหนือ 3 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดเชียงราย จังหวัดลำปาง จังหวัดอุตรดิตถ์

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 4 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดมหาสารคาม จังหวัดศรีสะเกษ

จังหวัดนครราชสีมา และจังหวัดอุบลราชธานี

จากนั้นสุ่มสมาชิกภายในกลุ่มอีกครั้ง โดยวิธีการสุ่มแบบอย่างง่าย (Simple random sampling) ด้วยวิธีการจับฉลากในแต่ละจังหวัด จนได้กลุ่มตัวอย่างครบตามจำนวน 780 คน

2.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการตรวจสอบคุณภาพ

1) นำเครื่องมือตัวบ่งชี้การจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศ ที่ได้จากการสนทนากลุ่ม จำนวนองค์ประกอบทั้ง 7 องค์ประกอบ ได้ตัวบ่งชี้ จำนวน 39 ตัวบ่งชี้ มาสร้างข้อคำถาม ตามแบบ

ของไลเคิร์ต (Likert) ซึ่งเป็นมาตรวัดประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

คะแนน	หมายถึง	ความหมาย
5	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
3	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย
1	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2) นำแบบสอบถามที่ผ่านการแก้ไขโดยผู้เชี่ยวชาญจากการสนทนากลุ่มแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับหัวหน้าศูนย์ หรือรักษาการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดปราจีนบุรี จำนวน 40 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยการวิเคราะห์หาค่าความเที่ยง (Reliability) ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ดังนี้

1) การนำองค์การ	ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา .965
2) การวางแผนเชิงกลยุทธ์	ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา .968
3) การมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา .943
4) การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้	ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา .957
5) การมุ่งเน้นครูและบุคลากร	ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา .980
6) การจัดการกระบวนการ	ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา .957
7) ผลลัพธ์	ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา .955

2.4 การรวบรวมข้อมูล

ในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ทำหนังสือจากผู้วิจัยเพื่อขอความอนุเคราะห์จากหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง
2. ส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ จำนวน 780 ฉบับ ถึงหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง และเจ้าหน้าที่ส่งกลับถึงผู้วิจัย
3. ได้รับแบบสอบถามที่สมบูรณ์นำมาวิเคราะห์ จำนวน 743 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 95.26 ของแบบสอบถามทั้งหมด
4. นำข้อมูลที่ได้รับทั้งหมดไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

2.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลลักษณะทั่วไปของตัวแปรสังเกตได้ของรูปแบบการพัฒนาตัวบ่งชี้การจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศ โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย ค่าความเบ้ ค่าความโด่ง ของตัวแปรประกอบการจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตรวจสอบรูปแบบการพัฒนาตัวบ่งชี้การจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศ โดยใช้ค่าสถิติ ได้แก่ ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ ค่าสถิติทดสอบ t และสัมประสิทธิ์การทำนาย (R^2)

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตรวจสอบรูปแบบการพัฒนาตัวบ่งชี้การจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศ โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง (Second Order Confirmatory Factory Analysis)

ตอนที่ 4 ตรวจสอบคุณภาพด้านความตรงเชิงโครงสร้างในลักษณะของตัวบ่งชี้การจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศในระดับจังหวัด โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันพหุระดับ (Multi-Level Confirmatory Factory Analysis)

2.6 การแปลความหมายของค่าคะแนน

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ โดยมีแนวทางในการวิเคราะห์ข้อมูลและใช้ค่าสถิติต่างๆ ดังนี้

1. นำข้อมูลที่ผ่านการตรวจและกำหนดน้ำหนักคะแนนของแบบสอบถามแล้ว ผู้วิจัยนำข้อมูลมาคำนวณค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และค่าเฉลี่ยไปเทียบกับเกณฑ์ของคะแนน โดยแปลความหมาย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2535, หน้า 79)

4.50 – 5.00 หมายถึง มีความเหมาะสมที่จะนำมาใช้ในระดั้มากที่สุด

3.50 – 4.49 หมายถึง มีความเหมาะสมที่จะนำมาใช้ในระดั้มาก

2.50 – 3.49 หมายถึง มีความเหมาะสมที่จะนำมาใช้ในระดั้มานกลาง

1.50 – 2.49 หมายถึง มีความเหมาะสมที่จะนำมาใช้ในระดั้น้อย

1.00 – 1.49 หมายถึง มีความเหมาะสมที่จะนำมาใช้ในระดั้น้อยที่สุด

2. นำผลจากแบบสอบถามมาหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันของตัวบ่งชี้ ในแต่ละองค์ประกอบโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปให้ทราบลักษณะความสัมพันธ์ของตัวบ่งชี้สำหรับใช้ในการพิจารณาความเหมาะสมของเมทริกซ์สหสัมพันธ์ของตัวบ่งชี้ แล้วเปรียบเทียบเกณฑ์ของ พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2540, หน้า 114) ดังนี้

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าตั้งแต่ .81 ขึ้นไป ถือว่ามีความสัมพันธ์กันในระดับสูงมาก

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าตั้งแต่ .61-.80 ถือว่ามีความสัมพันธ์กันในระดับสูง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าตั้งแต่ .41- .60 ถือว่ามีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าตั้งแต่ .21- .40 ถือว่ามีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าตั้งแต่ .20 ลงไปถือว่ามีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำมาก

2.7 สถิติและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง ทำการวิเคราะห์โดยใช้สถิติบรรยาย ได้แก่ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) กระทำโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS
2. วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ตรวจสอบความกลมกลืนของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยใช้ค่าสถิติวัดระดับความสอดคล้อง (Goodness of Fit Measures) ซึ่งค่าสถิติในกลุ่มนี้ได้แก่

2.1 ค่าสถิติไค-สแควร์ (Chi – Squares Statistics, χ^2) เป็นค่าสถิติที่ใช้ทดสอบว่า “เมทริกซ์ความแปรปรวนร่วมของประชากรแตกต่างจากเมทริกซ์ความแปรปรวนร่วมจากการประมาณค่าหรือไม่” (Bollen,1989,p. 263) กำหนดค่าความคาดเคลื่อนแบบที่ 1 ที่ระดับ .05 ดังนั้น ถ้าค่าไค-สแควร์ ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าเมทริกซ์ความแปรปรวนร่วมของประชากรไม่แตกต่างจากเมทริกซ์ความแปรปรวนร่วมจากการประเมินค่า สรุปได้ว่า แบบจำลองมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ แต่ค่า ไค-สแควร์ มีจุดอ่อนเมื่อกลุ่มตัวอย่างมีขนาดใหญ่ รูปแบบจำลองทางทฤษฎีมักจะถูกปฏิเสธความสอดคล้องระหว่างรูปแบบจำลองกับข้อมูลเชิงประจักษ์สูง ในทางกลับกันขนาดของกลุ่มตัวอย่างมีขนาดเล็กมาก รูปแบบจำลองที่มีคุณภาพ ก็อาจจะไม่ถูกปฏิเสธหรืออีกนัยหนึ่งก็คือกรณีนี้รูปแบบจำลองที่ไม่ดีนักจะได้รับการยอมรับมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยอาศัยค่าสถิติไค-สแควร์ เป็นเทคนิคสำหรับการวิเคราะห์ (ปุระชัย เปี่ยมสมบูรณ์ และสมชาติ สว่างเนตร,2535,หน้า 40 ; Carmines & Meiver,1981,pp. 78-80, Carmines, 1985, pp. 39-41; นงลักษณ์ วิรัชชัย,2542,หน้า 53-54) มีนักวิชาการหลายคน เช่น Wheaton and Others (1977) Carmines & Meiver (1981) Dimamtopulos and Siguwaw (2000,pp. 82-88) และปุระชัย เปี่ยมสมบูรณ์ และสมชาติ สว่างเนตร (2535,หน้า 40-41)ให้การพิจารณาดัชนีตัวอื่นในการประเมินความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ของรูปแบบจำลอง ได้แก่ การพิจารณาองศาความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)ควบคู่ไป ซึ่งมีค่าเท่ากับค่าสถิติ ไค-สแควร์หารด้วยองศาของความเป็นอิสระ : χ^2 / df ตัวสถิติตัวใหม่นี้ได้ถูกอ้างเป็นตัวสถิติที่พิจารณาถึงขนาดของกลุ่มตัวอย่างด้วยการประเมินความสอดคล้องของรูปแบบจำลองกับข้อมูลเชิงประจักษ์ว่าสอดคล้องเหมาะสม ถ้าตัวสถิติตัวใหม่นี้มีค่าเท่ากับ 5 หรือน้อยกว่า (Wheaton et al.,1997) และมีค่าเท่ากับ 2 หรือน้อยกว่า (ปุระชัย เปี่ยมสมบูรณ์ และสมชาติ สว่างเนตร,2535,หน้า 41)

2.2 ดัชนีบ่งบอกความกลมกลืน (Comparative Fit Index: CFI) เป็นดัชนีที่บ่งบอกถึงความกลมกลืนของข้อมูลเชิงประจักษ์กับแบบจำลองที่กำหนดขึ้น ได้แก่ ดัชนี GFI ดัชนี AGFI ซึ่งอยู่ระหว่าง 0 ถึง 1 แต่ ค่าที่สูงกว่า .90 ถือว่าแบบจำลองมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยค่าที่เข้าใกล้ 1 สูง จะบ่งบอกว่าแบบจำลองมีความกลมกลืนกับข้อมูลสูงด้วย (Bollen,1989,p. 270)

2.3 ค่ารากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของความคาดเคลื่อน (Root Squared Residual –RMR) เป็นดัชนีที่วัดค่าเฉลี่ยส่วนที่เหลือจากการเปรียบเทียบขนาดของความแปรปรวนและ

ความแปรปรวนร่วมระหว่างตัวแปรของประชากรกับการประมาณค่า ซึ่งดัชนีจะใช้ได้ดีเมื่อตัวแปรสังเกตทั้งหมดเป็นตัวแปรมาตรฐาน (Standardized Variables) โดยค่าเฉลี่ยที่ใกล้ศูนย์มากแสดงว่าแบบจำลองมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์สูง (Bollen, 1989, pp. 257-258) ซึ่งถ้ามีปัญหาจากค่า RMR ก็สามารถดูจากค่า SRMR (Standardized RMR) ควรค่าต่ำกว่า .05 เป็นค่าที่ยอมรับได้ (Diamantopoulos & Siguaw, 2000, p. 87)

2.4 ค่าสถิติวัดระดับความสอดคล้อง ค่าสถิติในกลุ่มนี้ใช้ตรวจสอบความตรงของโมเดลเป็นภาพรวมทั้งโมเดล ค่าสถิติในกลุ่มนี้ (เสรี ชัดเข้ม และสุชาดา กรเพชรปानी, 2546, หน้า 1-23) มี 6 ประเภท ดังต่อไปนี้

1) ค่าสถิติไค-สแควร์เป็นค่าสถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐานทางสถิติว่าฟังก์ชันความกลมกลืนมีค่าเป็นศูนย์ ค่าสถิติไค-สแควร์มีค่าต่ำมาก ยิ่งมีค่าใกล้ศูนย์มากเท่าไร หรือต่ำใกล้เคียงกับจำนวนองศาแห่งความเป็นอิสระ (Degrees of Freedom) แสดงว่าโมเดลทางทฤษฎีมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

1.1) ค่าไค-สแควร์สัมพัทธ์ (Relative Chi-square) เป็นอัตราส่วนระหว่างค่าสถิติไค-สแควร์กับจำนวนองศาอิสระ โดยหลักทั่วไป ถ้าค่าไค-สแควร์ สัมพัทธ์น้อยกว่า 3.00 ถือว่าโมเดลสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (Mueller, 1996)

1.2) ค่าไค-สแควร์สอดแทรก (Nested Chi-square) หรือการทดสอบความแตกต่างระหว่างสถิติไค-สแควร์ ถ้าค่าไค-สแควร์สอดแทรกมีนัยสำคัญทางสถิติ รูปแบบที่มีค่าไค-สแควร์น้อยกว่าสอดคล้องกับข้อมูลมากกว่ารูปแบบที่มีค่าไค-สแควร์มากกว่า (Aroian, et al., 1997, cited in Aroian & Norris, 2001)

2) ดัชนีเชิงเปรียบเทียบ (Normed Fit Index : NFI) มีค่าอยู่ระหว่าง 0-1 เมื่อ 0 หมายถึง ไม่มีความเหมาะสมเลย กับ 1 มีความเหมาะสมอย่างสมบูรณ์ เป็นดัชนีเปรียบเทียบโมเดลที่ได้กับโมเดลหลักตามสมมติฐาน ถ้าค่า NFI มีค่าตั้งแต่ .90 ขึ้นไป ถือว่าโมเดลมีความเหมาะสม (Bassellier, et al., 2003)

3) ดัชนีวัดระดับความสอดคล้อง (GFI) มีค่ามากกว่า .90 แสดงว่าโมเดลทางทฤษฎีมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

4) ดัชนีความสอดคล้องที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เมื่อนำดัชนี GFI มาปรับแก้โดยคำนึงถึงขนาดของอิสระ (df) ซึ่งรวมทั้งจำนวนตัวแปรและขนาดกลุ่มตัวอย่าง ค่าดัชนี AGFI มีค่ามากกว่า .80 แสดงว่า โมเดลทางทฤษฎีมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

5) ดัชนีวัดระดับความสอดคล้องเปรียบเทียบ (CFI) มีค่าเท่ากับ 1.00 แสดงว่าโมเดลทางทฤษฎีมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

6) ค่ารากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (RMR) เป็นค่าบอกความคลาดเคลื่อนของโมเดลมีค่าต่ำกว่า .08 แสดงว่า โมเดลทางทฤษฎีมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

2.5 ค่าความคลาดเคลื่อนในการคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าพารามิเตอร์ (Root Mean Square of Error Approximation:1RMSEA)เป็นดัชนีที่พิจารณาเศษเหลือหรือความคลาดเคลื่อนซึ่งเป็นผลต่างระหว่างความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างกับความแปรปรวนร่วมตามโมเดล ถ้าเศษเหลือต่ำ แสดงว่าโมเดลมีความเหมาะสม เกณฑ์ที่ใช้ตัดสินคือ ถ้า RMSEA มีค่าน้อยกว่า .05 แสดงว่าโมเดลมีความเหมาะสม (Bassellier et al.,2003)ถ้ามีค่าระหว่าง .08-10 แสดงว่ามีความเหมาะสมพอใช้ และถ้ามีค่ามากกว่า .10 ถือว่าโมเดลไม่เหมาะสม

1) ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (Standard Errors) ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานควรมีขนาดเล็กในการตีความว่าค่าความคลาดเคลื่อนมีขนาดเล็กหรือใหญ่ นั้น พิจารณาจากค่าพารามิเตอร์

2) มาตรฐานมีขนาดเล็ก หากแต่ค่าพารามิเตอร์ไม่มีนัยสำคัญ แสดงว่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานมีขนาดใหญ่ ซึ่งบ่งบอกได้ว่าแบบจำลองยังไม่ดีพอ (นงลักษณ์ วิรัชชัย,2542, หน้า 53) สำหรับการประมาณค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานนั้น เมื่อมีการประเมินค่าพารามิเตอร์ด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุดตามนัยทั่วไป (Generalized Least Squares-GLS) จะถูกต้องและแม่นยำเมื่อตัวแปรสังเกตในแบบจำลองมีการแจกแจงเป็นโค้งปกติ หลายตัวแปร (Joreskog & Sorboom,1989,p. 59) เกณฑ์การวิเคราะห์ความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดล

2.1) หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน(Pearson Product Moment Correlation Coefficient)ของตัวแปร เป็นการหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 2 ตัว แทนด้วยสัญลักษณ์ r มีค่าระหว่าง 0 ถึง 1 ยิ่งมีค่ามาก หมายถึง มีความสัมพันธ์กันมาก

2.2) หาค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading: $[\lambda]$) เป็นวิธีการคำนวณหาค่าสหสัมพันธ์ภายในของเครื่องมือวัดแต่ละข้อเพื่อพิจารณาว่าข้อคำถามนั้นวัดองค์ประกอบเดียวกันหรือไม่ ถ้าปรากฏว่าเมื่อคำนวณค่าน้ำหนักองค์ประกอบแล้วปรากฏมีหนึ่งองค์ประกอบ แสดงว่าแบบทดสอบนั้นมีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างค่าน้ำหนักองค์ประกอบควรมีค่ามากกว่า .70 จึงจะถือว่านำไปใช้ประเมินทางสถิติได้ (Bassellier et al.,2003;Chin,1998)

2.3) หาความเชื่อมั่นรายข้อ(Iten Reliability R^2) หรือวัดค่าเชื่อมั่นในแต่ละด้านของแบบสอบถาม ถ้ามีค่ามากกว่า.50 จึงจะถือว่าแต่ละด้านในแบบสอบถามนั้นมีความเชื่อมั่น

2.4) หาค่าเชื่อมั่นอัลฟา (Alpha Reliability) เป็นการวัดค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นโดยการตรวจสอบความเชื่อถือได้ของเครื่องมือ โดยใช้สัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbac's Alpha) อยู่ในช่วง 0 ถึง 1 แต่เกณฑ์ที่เหมาะสมควรมีค่ามากกว่า .70

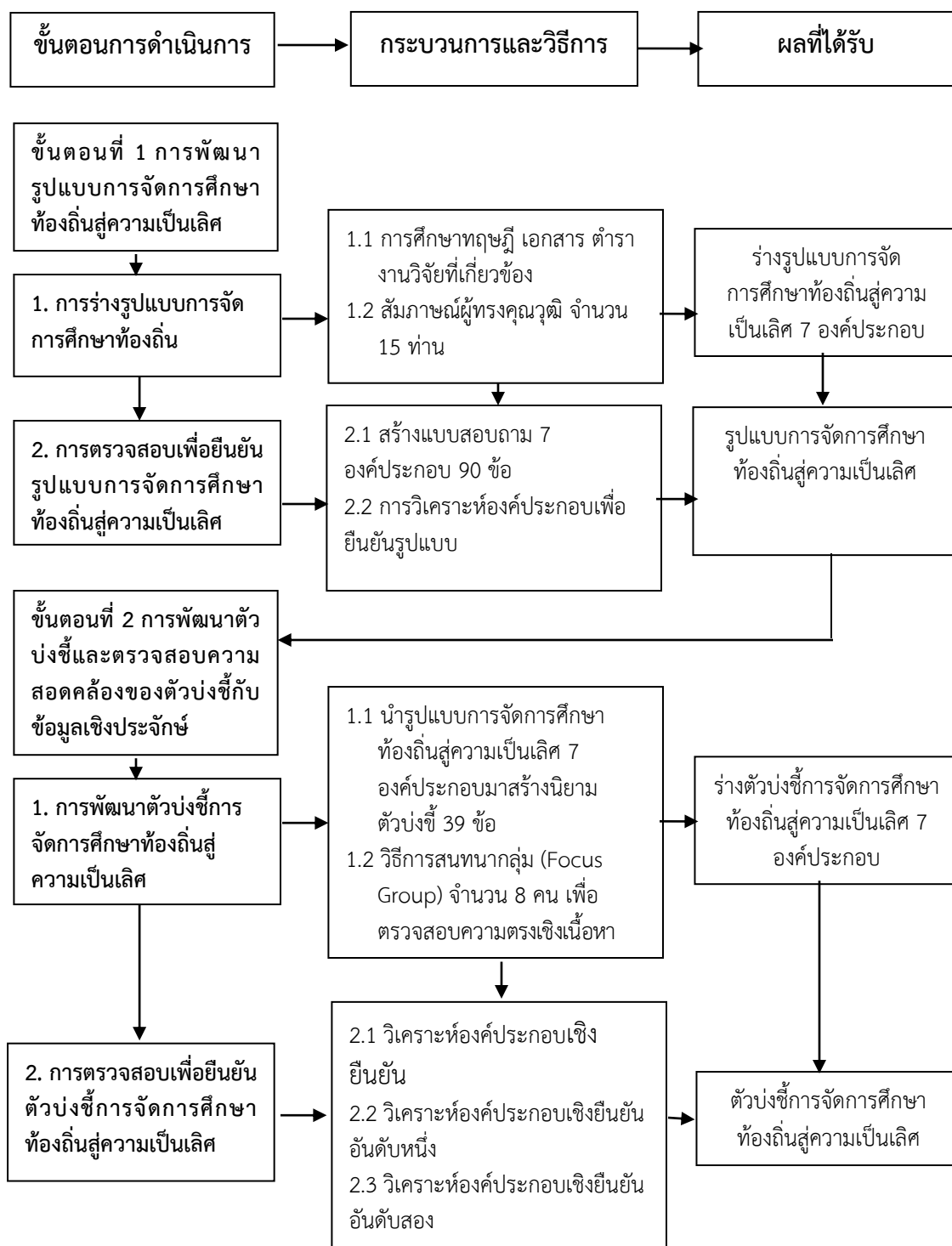
2.5) หาค่าความเชื่อมั่นโดยรวม (Composite Reliability (CR) เป็นการคำนวณเพื่อหาค่าความเชื่อมั่นโดยรวมของการวัด ซึ่งจะต้องมีค่ามากกว่า.75 จึงจะถือว่านำไปใช้วัดค่าได้ (Bagozzi,Yi, & Phillips 1991; Hair, Anderson, Tatham & Black,1995)

2.6) หาความคลาดเคลื่อนในการวัด (Measurement Error ε) โดยการคำนวณ ซึ่งในการวัดแต่ละครั้งจะมีค่าความคลาดเคลื่อนจากการตอบแบบสอบถามในข้อคำถามย่อยต่างๆ

2.6 หาค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) ประกอบด้วย ความเที่ยงตรงแบบลู่เข้าหรือความเที่ยงตรงเชิงเหมือน (Convergent Validity) และความเที่ยงตรงเชิงจำแนก(Discriminant Validity) ความเที่ยงตรงแบบลู่เข้าหรือความเที่ยงตรงเหมือน (Convergent Validity) คือ ความเที่ยงตรงของมาตรวัดที่ใช้แสดงให้เห็นว่าตัวชี้วัดสามารถวัดโครงสร้างเดียวกันได้เกณฑ์การพิจารณา คือ ตัวชี้วัดจะต้องมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading)มากกว่าหรือเท่ากับ .70 และมีนัยสำคัญทางสถิติ มีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค สูงกว่า .70 มี AVE (Average Variance Extracted) สูงกว่า .50 (Anderson & Gerbing, 1988; Armstrong & Tan, 2000; Bagozzi et al., 1991 ; Brady & Robertson,2001; Fornell & Lornell, 1981) ความเที่ยงตรงเชิงจำแนก (Discriminant Validity) คือ ความเที่ยงตรงของมาตรวัดของแต่ละโครงสร้างที่สามารถวัดได้เฉพาะเรื่องของตน ไม่เกี่ยวข้องกัมาตรวัดของโครงสร้างอื่น

ตารางที่ 2 สรุปเกณฑ์การพิจารณาความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดล

รายการวิเคราะห์	เกณฑ์
ค่าดัชนีเชิงเปรียบเทียบ (NFI)	มากกว่า .90
ค่าดัชนีหาความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าพารามิเตอร์(RMSEA)	ระหว่าง .05-.08
ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI)	มากกว่า .90
ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว(AGFI)	มากกว่า.80
ดัชนีวัดระดับความสอดคล้องเปรียบเทียบ(CFI)	มากกว่า.90
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน	มากกว่า .50
ค่าน้ำหนักขององค์ประกอบ [λ]	มากกว่า.70
ค่าความเชื่อมั่นรายข้อ (R^2)	มากกว่า .50
ค่าความเชื่อมั่นอัลฟา(Alpha Reliability)	มากกว่า .70
ค่าความเชื่อมั่นโดยรวม (Composite Reliability:CR)	มากกว่า .75
ความแปรปรวนของความคลาดเคลื่อนในการวัด	มากกว่า .50
ค่า AVE (Average Variance Extracted)	
ค่าไค-สแควร์ (Relative Chi-square : χ^2 / df)	น้อยกว่า2.00

ภาพที่ 2 ขั้นตอนและวิธีดำเนินการวิจัย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการรูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นและตัวบ่งชี้คุณภาพทางการศึกษา
สู่ความเป็นเลิศผู้วิจัยได้แบ่งเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศ

ส่วนที่ 2 การพัฒนาตัวบ่งชี้และตรวจสอบความสอดคล้องของตัวบ่งชี้กับข้อมูลเชิง
ประจักษ์

การแปลความหมายผลการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อความสะดวกในการแสดงผลการวิเคราะห์
ข้อมูล จึงกำหนดสัญลักษณ์ทางสถิติและตัวแปรองค์ประกอบต่าง ๆ ดังนี้

ITEM	แทน	ตัวแปร
LEAD	แทน	ตัวแปรแฝงรูปแบบการนำองค์กร
STRA	แทน	ตัวแปรแฝงรูปแบบการวางแผนกลยุทธ์
CUST	แทน	ตัวแปรแฝงรูปแบบการมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
ANAL	แทน	ตัวแปรแฝงรูปแบบการวัด วิเคราะห์และการจัดการความรู้
PEOP	แทน	ตัวแปรแฝงรูปแบบการมุ่งเน้นครูและบุคลากร
PROC	แทน	ตัวแปรแฝงรูปแบบการจัดการกระบวนการ
OUTP	แทน	ตัวแปรแฝงรูปแบบผลลัพธ์
IND	แทน	ตัวบ่งชี้
ILEAD	แทน	ตัวแปรแฝงตัวบ่งชี้ด้านการนำองค์กร
ISTRA	แทน	ตัวแปรแฝงตัวบ่งชี้ด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์
ICUST	แทน	ตัวแปรแฝงตัวบ่งชี้ด้านการมุ่งผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
IANAL	แทน	ตัวแปรแฝงตัวบ่งชี้ด้านการวัด วิเคราะห์และการจัดการความรู้
IPEOP	แทน	ตัวแปรแฝงตัวบ่งชี้ด้านการมุ่งครูและบุคลากร
IPROC	แทน	ตัวแปรแฝงตัวบ่งชี้ด้านการจัดการกระบวนการ
IOUTP	แทน	ตัวแปรแฝงตัวบ่งชี้ด้านผลลัพธ์
EDPEX	แทน	ตัวแปรแฝงตัวบ่งชี้การจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศ
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
SD	แทน	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
CV	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย
SK	แทน	ค่าความเบ้
KU	แทน	ค่าความโด่ง
χ^2	แทน	ค่าไค-สแควร์
GFI	แทน	ดัชนีวัดความกลมกลืน
CFI	แทน	ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนเปรียบเทียบ

RMSEA	แทน	ค่ารากกำลังสองของความคลาดเคลื่อนโดยประมาณ
df	แทน	องศาอิสระ
p	แทน	ค่าความน่าจะเป็น
R^2	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์

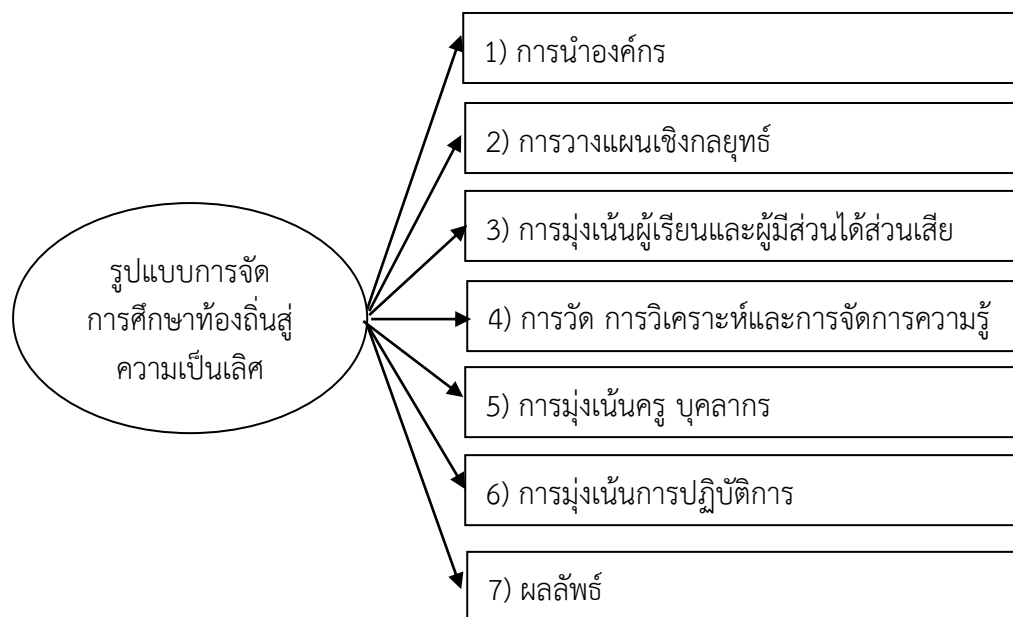
โดยมีรายละเอียดดังนี้

ส่วนที่ 1 การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศ

ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศ

ตอนที่ 1 นโยบายการปฏิรูปการศึกษา รูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่น ปรัชญา และหลักการจัดการศึกษา การพัฒนาหลักสูตร การบริหารหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ หลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การประเมินผลการเรียนรู้ แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การบริหารและการจัดการศึกษากลุ่มเป้าหมาย และการจัดทำร่างรูปแบบฯ

จากการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อวิเคราะห์หาตัวชี้วัดจากเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติเป็นเครื่องมือที่ช่วยในการตรวจสอบส่วนต่างๆ ของระบบบริหารจัดการองค์กร และปรับปรุงกระบวนการปฏิบัติ สร้างความสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันของแผนงาน ตลอดจนปรับปรุงผลลัพธ์เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ในภาพรวมขององค์กร พบว่า ประกอบด้วยเกณฑ์ทั้ง 7 หมวด ได้แก่ 1) การนำองค์กร 2) การวางแผนเชิงกลยุทธ์ 3) การมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 4) การวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ 5) การมุ่งเน้นครู บุคลากร 6) การมุ่งเน้นการปฏิบัติการ และ 7) ผลลัพธ์ สามารถนำมาร่างเป็นรูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศ ได้ดังนี้

ภาพที่ 3 ร่างเป็นรูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศ

ตอนที่ 2 สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการจัดการศึกษาระดับประเทศ จำนวน 15 ท่าน เกี่ยวกับความคิดเห็นในการจัดการศึกษา การจัดการศึกษาท้องถิ่น เพื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์เป็นกรอบแนวทางในการร่างรูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นเพื่อความเป็นเลิศ

จากการสังเคราะห์เอกสารในตอนที่ 1 ผู้วิจัยนำเอาร่าง ประกอบด้วยเกณฑ์ทั้ง 7 หมวด ได้แก่ 1) การนำองค์กร 2) การวางแผนเชิงกลยุทธ์ 3) การมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 4) การวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ 5) การมุ่งเน้นครู บุคลากร 6) การมุ่งเน้นการปฏิบัติการ และ 7) ผลลัพธ์ โดยจากการวิเคราะห์เพื่อหาเป้าหมายตัวบ่งชี้ในแต่ละองค์ประกอบ เพื่อนำมาขยายตัวบ่งชี้ขึ้นไปสร้างเป็นรูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นและตัวบ่งชี้คุณภาพทางการศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ซึ่งสามารถแยกวิเคราะห์แต่ละหมวด ได้ดังนี้

หมวดที่ 1 การนำองค์กร (Leadership) คือ การที่ผู้บริหารองค์กร มีบทบาทนำในการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย ค่านิยม และการคาดหวังผลการดำเนินงานขององค์กร โดยมีการสื่อสารกับบุคลากร สร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมการดำเนินงานที่ดี ทำตนเป็นแบบอย่างที่ดี และมีความรับผิดชอบต่อสังคม โดยหมวดการนำองค์กร ประกอบด้วย (1) การนำองค์กร และ (2) ความรับผิดชอบต่อสังคม

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ประเด็นจากการสัมภาษณ์ สรุปรูปแบบองค์ประกอบขององค์ประกอบรวม หมวดที่ 1 การนำองค์กร (Leadership)

องค์ประกอบรวม	ประเด็นจากการสัมภาษณ์	สรุปรูปแบบองค์ประกอบ
(1) การนำองค์กร	<p>จากการสัมภาษณ์การนำองค์กร แบ่งออกเป็น 4 มิติ ได้แก่ บทบาทในการชี้นำ การสื่อสารองค์กร การตัดสินใจ และการกำกับดูแลตนเองที่ดี ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - ผู้บริหารแสดงบทบาทความเป็นผู้นำในการกำหนดวิสัยทัศน์ ค่านิยมและพันธกิจ - ผู้บริหารสามารถสื่อสารวิสัยทัศน์ ค่านิยมและพันธกิจแก่ครูและบุคลากร เพื่อการมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางขององค์กร - ผู้บริหารกำหนดความคาดหวัง เป้าหมายที่สอดคล้องกับบริบทขององค์กร - ผู้บริหารมีการกระตุ้นและส่งเสริมให้เกิดการปรับปรุงผลการดำเนินงาน เพื่อบรรลุพันธกิจและเป้าหมายของสถานศึกษา - มีการตรวจสอบตนเองและปรับปรุงผลการบริหารงานอย่างสม่ำเสมอ - เป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต และ อุดม 	<p>การนำองค์กร หมายถึง ผู้บริหารมีบทบาทในการชี้นำ การกำหนดวิสัยทัศน์ ค่านิยม พันธกิจ และความคาดหวังในการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา และสื่อสาร วิสัยทัศน์ ค่านิยม พันธกิจ และความคาดหวัง ไปสู่บุคลากรเพื่อการปฏิบัติงานไปสู่เป้าหมาย มีการตัดสินใจอย่างมีธรรมาภิบาล และเป็นแบบอย่างที่ดีในการประพฤติตนเพื่อสร้างศรัทธาให้กับบุคลากร</p>

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ประเด็นจากการสัมภาษณ์ สรุปรายามองค์ประกอบ
ขององค์ประกอบร่วม หมวดที่ 1 การนำองค์การ (Leadership) (ต่อ)

องค์ประกอบร่วม	ประเด็นจากการสัมภาษณ์	สรุปรายามองค์ประกอบ
(2) ความ รับผิดชอบต่อ สังคม	<p>จากการสัมภาษณ์ความรับผิดชอบต่อสังคม มีประเด็นที่เกี่ยวข้องใน 3 มิติ ได้แก่ การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การบริหารอย่างมีธรรมาภิบาล และการสร้างความสัมพันธ์อันดีกับชุมชน ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - สร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของครู บุคลากร และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย - สร้างบรรยากาศการทำงานเป็นทีม - ใช้อำนาจในการดำเนินงานและการตัดสินใจอย่างมีธรรมาภิบาล - บริหารงานโดยยึดหลักคุณธรรม มีความโปร่งใสและตรวจสอบได้ - ส่งเสริมและกำกับดูแลบุคลากร ให้ปฏิบัติตามระเบียบ ข้อบังคับ ของสถานศึกษา - จัดกิจกรรมที่ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีของบุคลากรและชุมชน - ปรับปรุงคุณภาพการทำงาน โดยคำนึงถึงความรับผิดชอบต่อสังคมและท้องถิ่น 	<p>ความรับผิดชอบต่อสังคม หมายถึง การที่ผู้บริหารมีบทบาทต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และสังคม โดยเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีการดำเนินงานอย่างมีหลักธรรมาภิบาล ยึดมั่นในกฎระเบียบ และสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อบุคลากรและชุมชน</p>

จากตารางที่ 2 จากผลการสัมภาษณ์ในประเด็นการนำองค์การ พบว่าประกอบด้วย 2 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ (1) การนำองค์การ และ (2) ความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งสามารถนำมานิยามองค์ประกอบย่อยได้ ดังนี้

1) การนำองค์การ หมายถึง ผู้บริหารมีบทบาทในการชี้แนะ การกำหนดวิสัยทัศน์ ค่านิยม พันธกิจ และความคาดหวังในการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา และสื่อสารวิสัยทัศน์ ค่านิยม พันธกิจ และความคาดหวัง ไปสู่บุคลากรเพื่อการปฏิบัติงานไปสู่เป้าหมาย มีการตัดสินใจอย่างมีธรรมาภิบาล และเป็นแบบอย่างที่ดีในการประพฤติตนเพื่อสร้างศรัทธาให้กับบุคลากร

2) ความรับผิดชอบต่อสังคม หมายถึง การที่ผู้บริหารมีบทบาทต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และสังคม โดยเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีการดำเนินงานอย่างมีหลักธรรมาภิบาล ยึดมั่นในกฎระเบียบ และสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อบุคลากรและชุมชน

หมวดที่ 2 การวางแผนเชิงกลยุทธ์ (Strategic Planning) คือ การวางแผนเชิงกลยุทธ์ศาสตร์ การวางแผนปฏิบัติการถ่ายทอดเพื่อนำแผนไปปฏิบัติ วิธีการที่องค์กรปรับเปลี่ยนแผนเมื่อสถานการณ์เปลี่ยนแปลงไป และ วิธีการวัดความสำเร็จ โดยเน้นแง่มุมที่สำคัญในการวางแผนเชิงกลยุทธ์ 2 ประการ ประกอบด้วย (1) การพัฒนากลยุทธ์ และ (2) การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ประเด็นจากการสัมภาษณ์ สรूपนิยามองค์ประกอบ ขององค์ประกอบร่วม หมวดที่ 2 การวางแผนเชิงกลยุทธ์ (Strategic Planning)

องค์ประกอบร่วม	ประเด็นจากการสัมภาษณ์	สรूपนิยามองค์ประกอบ
(1) การพัฒนากลยุทธ์	<p>จากการสัมภาษณ์การพัฒนากลยุทธ์ แบ่งออกเป็น 2 มิติ ได้แก่ กระบวนการจัดทำกลยุทธ์ และค่านึงถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - ในการจัดทำแผนเชิงกลยุทธ์ ต้องการการวิเคราะห์ความสอดคล้องของบริบทของสถานศึกษา ชุมชน และท้องถิ่น - จัดทำแผนเชิงกลยุทธ์ ที่สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานทางวิชาการของการจัดการศึกษาท้องถิ่น - มีการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคที่สำคัญ ของสถานศึกษาในการจัดทำแผนกลยุทธ์ - มุ่งเน้น การใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด - เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษา - มีการประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และ ข้อเสนอแนะ เพื่อการพัฒนาสถานศึกษาจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง 	<p>การพัฒนากลยุทธ์ หมายถึง กระบวนการในการจัดทำแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา โดยมีการวิเคราะห์บริบทของสถานศึกษา ชุมชน และท้องถิ่น การวิเคราะห์ SWOT การเปิดโอกาสในการรับฟังเสียงสะท้อนของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อการจัดทำแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา</p>
(2) การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ	<p>จากการสัมภาษณ์การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ มีประเด็นการดำเนินงานที่เป็นไปตามกระบวนการของ PDCA ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีกระบวนการดำเนินงานตามแผนกลยุทธ์ 	<p>การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ หมายถึง การที่ผู้บริหารมีกระบวนการดำเนินงานตามกระบวนการของ PDCA โดยมีการวางแผนกลยุทธ์ แผนการดำเนินงานเป็นระยะ</p>

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ประเด็นจากการสัมภาษณ์ สรุปรายามองค์ประกอบ
ขององค์ประกอบร่วม หมวดที่ 2 การวางแผนเชิงกลยุทธ์ (Strategic Planning) (ต่อ)

องค์ประกอบร่วม	ประเด็นจากการสัมภาษณ์	สรุปรายามองค์ประกอบ
	<ul style="list-style-type: none"> - มีการกำหนดระบบและกระบวนการในการดำเนินงานของสถานศึกษาเป็นระยะ - มีการดำเนินงานโครงการ และกิจกรรมต่างๆ เป็นไปตามแผนกลยุทธ์ - มีระบบตรวจสอบผลการปฏิบัติงานโครงการอย่างต่อเนื่อง - นำผลการประเมินโครงการมาปรับปรุงผลการดำเนินงาน - มีช่องทางในการรับฟังความคิดเห็น การรับเรื่องร้องเรียน และการจัดการต่อเรื่องร้องเรียนที่เป็นระบบและทันต่อความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 	<p>มีกิจกรรมโครงการดำเนินงาน ที่มีผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน มีการดำเนินการให้เป็นไปตามแผน มีการตรวจสอบ ประเมินผล และเสียงสะท้อนของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย</p>

จากตารางที่ 3 จากผลการสัมภาษณ์ในประเด็นการวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ พบว่าประกอบด้วย 2 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ (1) การพัฒนากลยุทธ์ และ (2) การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ ซึ่งสามารถนำมานิยามองค์ประกอบย่อยได้ ดังนี้

1) การพัฒนากลยุทธ์ หมายถึง กระบวนการในการจัดทำแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา โดยมีการวิเคราะห์บริบทของสถานศึกษา ชุมชนและท้องถิ่น การวิเคราะห์ SWOT การเปิดโอกาสในการรับฟังเสียงสะท้อนของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อการจัดทำแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา

2) การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติหมายถึง การที่ผู้บริหารมีกระบวนการดำเนินงานตามกระบวนการของ PDCA โดยมีการวางแผนกลยุทธ์ แผนการดำเนินงานเป็นระยะ มีกิจกรรมโครงการดำเนินงาน ที่มีผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน มีการดำเนินการให้เป็นไปตามแผน มีการตรวจสอบ ประเมินผล และเสียงสะท้อนของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

หมวดที่ 3 การมุ่งผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Customer Focus) คือ การให้บริการหรือการจัดการศึกษาที่เน้นให้มีลักษณะที่เหมาะสมสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนการสอน และความต้องการหรือความพึงพอใจของผู้เรียน ผู้ปกครอง และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย สามารถนำความต้องการของผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียไปสู่การปรับปรุงคุณภาพการบริหารให้เกิดคุณภาพได้ โดยหมวดการมุ่งผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ประกอบด้วย (1) ความผูกพันของผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และ (2) เสียงของผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ประเด็นจากการสัมภาษณ์ สรุปรายามองค์ประกอบ ขององค์ประกอบร่วม หมวดที่ 3 การมุ่งผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Customer Focus)

องค์ประกอบร่วม	ประเด็นจากการสัมภาษณ์	สรุปรายามองค์ประกอบ
(1) ความผูกพันของผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	<p>จากการสัมภาษณ์ความผูกพันของผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย แบ่งออกเป็น 2 มิติ ได้แก่ การสร้างความสัมพันธ์กับผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และการสร้างภาคีเครือข่ายความร่วมมือ ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีช่องทางการสื่อสารสำหรับนักเรียน ผู้ปกครอง และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย - มีการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีระหว่างผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง และชุมชนท้องถิ่น - เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการ การจัดการเรียนการสอนและพัฒนาผู้เรียน - สร้างภาคีเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในชุมชนและท้องถิ่น 	<p>ความผูกพันของผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย หมายถึง กระบวนการในการสร้างช่องทางการสื่อสาร สร้างสัมพันธ์ภาพอันดีระหว่างผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง ชุมชนและท้องถิ่น เพื่อเป็นภาคีเครือข่ายความร่วมมือในกระบวนการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาผู้เรียน</p>
(2) เสียงของผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	<p>จากการสัมภาษณ์ประเด็น เสียงของผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีประเด็นที่น่าสนใจอยู่ 2 มิติ ได้แก่ การรับฟังผู้เรียนและผู้มีส่วนได้เสีย การนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนปรับปรุง ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - การศึกษาความต้องการในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองชุมชน และท้องถิ่น 	<p>เสียงของผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย หมายถึง การที่สถานศึกษาได้ศึกษาความต้องการของผู้ปกครองชุมชนและท้องถิ่น รับฟังเสียงสะท้อน ข้อร้องเรียนแล้วนำเสียงเหล่านั้นไปปรับปรุงแก้ไข</p>

ตารางที่ 4 (ต่อ)

องค์ประกอบร่วม	ประเด็นจากการสัมภาษณ์	สรุปนิยามองค์ประกอบ
	<ul style="list-style-type: none"> - การรับฟังความคิดเห็น เรื่องร้องเรียน เสียงสะท้อน และความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครอง และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย - การจัดการแก้ไขเกี่ยวกับเรื่องร้องเรียนอย่างทันที่ที่เหมาะสมและตรงตามความต้องการ 	

จากตารางที่ 4 จากผลการสัมภาษณ์ในประเด็นการมุ่งผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียพบว่าประกอบด้วย 2 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ (1) ความผูกพันของผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และ (2) เสียงของผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งสามารถนำมานิยามองค์ประกอบย่อยได้ ดังนี้

1) ความผูกพันของผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย หมายถึง กระบวนการในการสร้างช่องทางการสื่อสาร สร้างสัมพันธภาพอันดีระหว่างกันของผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองชุมชนและท้องถิ่น เพื่อเป็นภาคีเครือข่ายความร่วมมือในกระบวนการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาผู้เรียน

2) เสียงของผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย หมายถึง การที่สถานศึกษาได้ศึกษาความต้องการของผู้ปกครองชุมชนและท้องถิ่น รับฟังเสียงสะท้อน ข้อร้องเรียนแล้วนำเสียงเหล่านั้นไปปรับปรุงแก้ไขอย่างทันที่

หมวดที่ 4 การวัด การวิเคราะห์ และปรับปรุงผลการดำเนินการ (Measurement, Analysis, and Knowledge Management) คือ สถานศึกษาจะต้องสร้างความพร้อมในการใช้งานของข้อมูลสารสนเทศ โดยต้องออกแบบระบบข้อมูลและสารสนเทศให้ตรงกับความต้องการใช้ และทำให้ข้อมูลและสารสนเทศถูกต้อง เชื่อถือได้ ทันเวลา สามารถนำไปใช้งานได้ และมีระบบรักษาความปลอดภัยของข้อมูล รวมถึงการจัดการความรู้ ซึ่งเป็นการสร้างสินทรัพย์ทางความรู้ให้อยู่กับองค์กร โดยพัฒนาระบบให้องค์ความรู้ถูกถ่ายทอดและเก็บรักษาไว้ที่องค์กร และมีการแบ่งปันความรู้ให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างรวดเร็วทั่วทั้งองค์กร ประกอบด้วย (1) การวัด การวิเคราะห์ และปรับปรุงผลการดำเนินการ และ (2) การจัดการสารสนเทศ ความรู้และเทคโนโลยีสารสนเทศ

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ประเด็นจากการสัมภาษณ์ สรุปรายงานองค์ประกอบ ขององค์ประกอบ ร่วม หมวดที่ 4 การวัด การวิเคราะห์ และปรับปรุงผลการดำเนินการ (Measurement, Analysis, and Knowledge Management)

องค์ประกอบร่วม	ประเด็นจากการสัมภาษณ์	สรุปรายงานองค์ประกอบ
(1) การวัด การวิเคราะห์ และปรับปรุงผลการดำเนินการ	<p>จากการสัมภาษณ์การวัด การวิเคราะห์ และปรับปรุงผลการดำเนินการ แบ่งออกเป็น 2 มิติ ได้แก่ การจัดทำระบบฐานข้อมูลสารสนเทศ และการใช้ข้อมูลสารสนเทศในการบริหารจัดการ ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีระบบและกลไก ในการจัดการข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษาที่ต้องครบถ้วน - จัดทำระบบฐานข้อมูลและสารสนเทศที่สามารถนำมาใช้ในการตัดสินใจได้ - มีระบบฐานข้อมูลนักเรียนที่สามารถใช้ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้ - มีระบบฐานข้อมูลบุคลากรที่มีความครบถ้วนพร้อมในการวางแผนและพัฒนา - มีฐานข้อมูลของชุมชน ที่สามารถนำมาใช้วิเคราะห์และใช้ประโยชน์ได้ - มีการประเมินและปรับปรุงผลการดำเนินงานของสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ - ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้บริหาร ครู และบุคลากร เพื่อใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนและการบริหารสถานศึกษา 	<p>การวัด การวิเคราะห์ และปรับปรุงผลการดำเนินการ หมายถึง การรวบรวมข้อมูลสารสนเทศในด้านต่างๆ เพื่อใช้ในการวางแผน ดำเนินงาน ตัดสินใจ และพัฒนาผลการดำเนินงาน</p>
(2) การจัดการสารสนเทศ ความรู้ และเทคโนโลยีสารสนเทศ	<p>จากการสัมภาษณ์ประเด็น การจัดการสารสนเทศ ความรู้และเทคโนโลยีสารสนเทศ มีประเด็นที่น่าสนใจอยู่ 2 มิติ ได้แก่ การจัดหาทรัพยากรสารสนเทศ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีศูนย์บริการข้อมูล และสารสนเทศสำหรับผู้ปกครอง ชุมชนและท้องถิ่น - จัดหาทรัพยากรสารสนเทศอย่างเพียงพอและเหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้ 	<p>การจัดการสารสนเทศ ความรู้และเทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง การจัดหาทรัพยากรสารสนเทศ การมีศูนย์บริการข้อมูลสารสนเทศ ภูมิปัญญาท้องถิ่น การนำเทคโนโลยี สารสนเทศ นวัตกรรม มาใช้ในการส่งเสริมการเรียนรู้ และมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันทั้งภายในและภายนอก</p>

ตารางที่ 5 (ต่อ)

องค์ประกอบร่วม	ประเด็นจากการสัมภาษณ์	สรุปนิยามองค์ประกอบ
	<ul style="list-style-type: none"> - ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาช่วยในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แก่ผู้เรียนอย่างเหมาะสม - นำเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษามาใช้ในการส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้แก่ผู้เรียนอย่างเหมาะสม - มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์สอนระหว่างเพื่อนครู ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา 	

จากตารางที่ 5 จากผลการสัมภาษณ์ในประเด็นการวัด การวิเคราะห์ และปรับปรุงผลการดำเนินการ พบว่าประกอบด้วย 2 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ (1) การวัด การวิเคราะห์ และปรับปรุงผลการดำเนินการ และ (2) การจัดการสารสนเทศ ความรู้และเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งสามารถนำมานิยามองค์ประกอบย่อยได้ ดังนี้

1) การวัด การวิเคราะห์ และปรับปรุงผลการดำเนินการ หมายถึง การรวบรวมข้อมูลสารสนเทศในด้านต่างๆ เพื่อใช้ในการวางแผน ดำเนินงาน ตัดสินใจ และพัฒนาผลการดำเนินงาน

2) การจัดการสารสนเทศ ความรู้และเทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง การจัดหาทรัพยากรสารสนเทศ การมีศูนย์บริการข้อมูลสารสนเทศ ภูมิปัญญาท้องถิ่น การนำเทคโนโลยีสารสนเทศ นวัตกรรม มาใช้ในการส่งเสริมการเรียนรู้ และมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันทั้งภายในและภายนอก

หมวดที่ 5 การมุ่งเน้นครูและบุคลากร (Workforce Focus) คือ การที่สถานศึกษาจะต้องบริหารจัดการและพัฒนาเพื่อให้ครูและบุคลากรมีศักยภาพที่ดีที่สุด จะต้องส่งเสริมให้บุคลากรมีความสามารถจัดการแก้ปัญหาเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว มีความกระตือรือร้น มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความเป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ และสามารถ ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ ซึ่งประกอบด้วย (1) ความผูกพันของครูและบุคลากร และ (2) สภาพแวดล้อมของครูและบุคลากร

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์ประเด็นจากการสัมภาษณ์ สรุปรายงานองค์ประกอบ
ขององค์ประกอบร่วม หมวดที่ 5 การมุ่งเน้นครูและบุคลากร (Workforce Focus)

องค์ประกอบร่วม	ประเด็นจากการสัมภาษณ์	สรุปรายงานองค์ประกอบ
(1) ความผูกพันของครูและบุคลากร	<p>จากการสัมภาษณ์ประเด็น ความผูกพันของครูและบุคลากร มีประเด็นที่น่าสนใจอยู่ 2 มิติ ได้แก่ การพัฒนาบุคลากร และการสร้างขวัญและกำลังใจ ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - วิเคราะห์ความต้องการด้านบุคลากร จัดสรรอัตรากำลังของครูที่เหมาะสมกับจำนวนผู้เรียน - มีระบบ วิธีการในการสรรหาและคัดเลือกครูในการสอนที่อยู่ในท้องถิ่น - มีการกำหนดหน้าที่และภาระงานสำหรับครูอย่างเหมาะสม - มีการพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถที่สอดคล้องกับความต้องการในการจัดการศึกษา - พัฒนาบุคลากรให้มีสมรรถนะที่สอดคล้องกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ - มีการสร้างขวัญและกำลังใจให้ครูและบุคลากรของสถานศึกษาอย่างเหมาะสม 	<p>ความผูกพันของครูและบุคลากร หมายถึง การกำหนดหน้าที่ ภาระงาน การสรรหาและคัดเลือกบุคลากร การพัฒนาครูและบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถ มีสมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการ และมีขวัญกำลังใจในการทำงาน</p>
(2) สภาพแวดล้อมของครูและบุคลากร	<p>จากการสัมภาษณ์ประเด็น สภาพแวดล้อมของครูและบุคลากร มีประเด็นที่น่าสนใจอยู่ 2 มิติ ได้แก่ สภาพแวดล้อมในการทำงานของบุคลากร และบรรยากาศในการทำงาน ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - ครูและบุคลากรมีเป้าหมายร่วมกันในการพัฒนาสถานศึกษา 	<p>สภาพแวดล้อมของครูและบุคลากร หมายถึง การที่สถานศึกษาจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ร่วมกันของครูและบุคลากร ภายใต้เป้าหมายเดียวกัน มีความเป็นครอบครัว บรรยากาศเป็นประชาธิปไตย</p>

ตารางที่ 6 (ต่อ)

องค์ประกอบร่วม	ประเด็นจากการสัมภาษณ์	สรุปนิยามองค์ประกอบ
	<ul style="list-style-type: none"> - การจัดกิจกรรมสร้างความเข้าใจระหว่างสถานศึกษา ชุมชนและท้องถิ่น - ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและแหล่งเรียนรู้ในชุมชน - พัฒนาสถานศึกษาให้เป็นแหล่งเรียนรู้เพื่อชุมชนและท้องถิ่น - สร้างบรรยากาศในการทำงานแบบประชาธิปไตย - ครูปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อผู้เรียน ชุมชนและท้องถิ่น 	<p>สามารถเป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับชุมชนและท้องถิ่น และครูสามารถเป็นตัวอย่างที่ดีให้กับนักเรียนและชุมชนได้</p>

จากตารางที่ 6 จากผลการสัมภาษณ์ในประเด็นการมุ่งเน้นครูและบุคลากร พบว่าประกอบด้วย 2 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ (1) ความผูกพันของครูและบุคลากร และ (2) สภาพแวดล้อมของครูและบุคลากร ซึ่งสามารถนำมานิยามองค์ประกอบย่อยได้ ดังนี้

1) ความผูกพันของครูและบุคลากร หมายถึง การกำหนดหน้าที่ ภาระงาน การสรรหาและคัดเลือกบุคลากร การพัฒนาครูและบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถ มีสมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการ และมีขวัญกำลังใจในการทำงาน

2) สภาพแวดล้อมของครูและบุคลากร หมายถึง การที่สถานศึกษาจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ร่วมกันของครูและบุคลากร ภายใต้เป้าหมายเดียวกัน ความเป็นครอบครัว บรรยากาศเป็นประชาธิปไตย สามารถเป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับชุมชนและท้องถิ่น และครูสามารถเป็นตัวอย่างที่ดีให้กับนักเรียนและชุมชนได้

หมวดที่ 6 การจัดการกระบวนการ (Process Management) คือ การจัดการกระบวนการมีประสิทธิภาพและ ประสิทธิผล เช่น การออกแบบที่มีประสิทธิผล การมุ่งเน้นที่การป้องกันความผิดพลาดของกระบวนการ ความเชื่อมโยงกับผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยมุ่งเน้นการสร้างคุณค่าแก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การปฏิบัติการและการเงิน ระยะเวลาปฏิบัติงาน ตลอดจนการประเมินผล การปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง และการเรียนรู้ขององค์กร โดยหมวดการจัดการกระบวนการประกอบด้วย (1) ระบบงาน (2) กระบวนการสร้างคุณค่า และ (3) กระบวนการสนับสนุน

ตารางที่ 7 ผลการวิเคราะห์ประเด็นจากการสัมภาษณ์ สรุปรายามองค์ประกอบ
ขององค์ประกอบร่วม หมวดที่ 6 การจัดการกระบวนการ (Process Management)

องค์ประกอบร่วม	ประเด็นจากการสัมภาษณ์	สรุปรายามองค์ประกอบ
(1) ระบบงาน	<p>จากการสัมภาษณ์ ระบบงาน ว่าด้วยการวางระบบในการทำงาน ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีการกำหนดวัตถุประสงค์ วางแผนการบริหารสถานศึกษา กำหนดวิธีการดำเนินงานและการประเมินผลการดำเนินงานที่ชัดเจน 	<p>ระบบงาน หมายถึง การกำหนดวัตถุประสงค์วางแผนการบริหารสถานศึกษา กำหนดวิธีการดำเนินงานและการประเมินผลการดำเนินงานที่ชัดเจน</p>
(2) กระบวนการสร้างคุณค่า	<p>จากการสัมภาษณ์ กระบวนการสร้างคุณค่า แบ่งออกเป็น 3 มิติ ได้แก่ การมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน การใช้ศักยภาพของชุมชน และการปรับปรุงผลการดำเนินงาน ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - แนวคิดการปฏิบัติงานที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงาน - วิเคราะห์ศักยภาพชุมชนและท้องถิ่นนำมาใช้ในการกำหนดแผนปฏิบัติงานของสถานศึกษา - มีการนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงกระบวนการทำงานและผลการดำเนินงานศึกษาตลอดเวลา 	<p>กระบวนการสร้างคุณค่า หมายถึง การมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน มีการวิเคราะห์ชุมชนและท้องถิ่นเพื่อกำหนดแผนปฏิบัติงานให้สอดคล้อง มีการนำผลการประเมินมาใช้ในการดำเนินงานและการปรับปรุง</p>
(3) กระบวนการสนับสนุน	<p>จากการสัมภาษณ์ประเด็น กระบวนการสนับสนุน ซึ่งมีสิ่งสนับสนุนกระบวนการปฏิบัติงาน ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานของครู บุคลากรและการบริหารสถานศึกษา - การดำเนินการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศพื้นฐานที่ครอบคลุมและเป็นปัจจุบันเสมอ - มีแผนบริหารความเสี่ยงในการปฏิบัติงานของสถานศึกษา - มีระบบประกันคุณภาพที่สอดคล้องกับเป้าหมายและบริบทของสถานศึกษา 	<p>กระบวนการสนับสนุน หมายถึง ระบบการปฏิบัติงานของครูและบุคลากร ระบบข้อมูลสารสนเทศ แผนบริหารความเสี่ยงและระบบประกันคุณภาพ ที่สนับสนุนการบริหารจัดการ</p>

จากตารางที่ 7 จากผลการสัมภาษณ์ในประเด็นการจัดการกระบวนการ พบว่าประกอบด้วย 3 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ (1) ระบบงาน (2) กระบวนการสร้างคุณค่า และ (3) กระบวนการสนับสนุน ซึ่งสามารถนำมานิยามองค์ประกอบย่อยได้ดังนี้

1) ระบบงาน หมายถึง การกำหนดวัตถุประสงค์ วางแผนการบริหารสถานศึกษา กำหนดวิธีการดำเนินงานและการประเมินผลการดำเนินงานที่ชัดเจน

2) กระบวนการสร้างคุณค่า หมายถึง การวางแผนผลสัมฤทธิ์ของงาน มีการวิเคราะห์ชุมชนและท้องถิ่นเพื่อกำหนดแผนปฏิบัติงานให้สอดคล้อง มีการนำผลการประเมินมาใช้ในการดำเนินงานและการปรับปรุง

3) กระบวนการสนับสนุน หมายถึง ระบบการปฏิบัติงานของครูและบุคลากร ระบบข้อมูลสารสนเทศ แผนบริหารความเสี่ยงและระบบประกันคุณภาพ ที่สนับสนุนการบริหารจัดการ

หมวดที่ 7 ผลลัพธ์ (Results) คือ การตรวจสอบประเมินผลการดำเนินการ และแนวโน้มของสถานศึกษาในมิติต่างๆ ประกอบด้วย (1) ผลลัพธ์ด้านการเรียนรู้ของผู้เรียน (2) ผลลัพธ์ด้านการมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (3) ผลลัพธ์ด้านงบประมาณ และการระดมทรัพยากร (4) ผลลัพธ์ด้านมุ่งเน้นครูและบุคลากร (5) ผลลัพธ์ด้านประสิทธิผลของกระบวนการ และ (6) ผลลัพธ์ด้านภาวะผู้นำและความรับผิดชอบต่อสังคม

ตารางที่ 8 ผลการวิเคราะห์ประเด็นจากการสัมภาษณ์ สรุบนิยามองค์ประกอบขององค์ประกอบรวม หมวดที่ 7 ผลลัพธ์ (Results)

องค์ประกอบรวม	ประเด็นจากการสัมภาษณ์	สรุบนิยามองค์ประกอบ
(1) ผลลัพธ์ด้านการเรียนรู้ของผู้เรียน	จากการสัมภาษณ์ ผลลัพธ์ด้านการเรียนรู้ของผู้เรียน มีประเด็นน่าสนใจ ดังนี้ - สถานศึกษามีการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามความต้องการของผู้ปกครอง ชุมชน และท้องถิ่น - มีพัฒนาการที่เหมาะสมกับวัยตามเกณฑ์ของหลักสูตร	ผลลัพธ์ด้านการเรียนรู้ของผู้เรียน หมายถึง ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็นไปตามความต้องการของหลักสูตร และชุมชนท้องถิ่น
(2) ผลลัพธ์ด้านการมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	จากการสัมภาษณ์ประเด็น ผลลัพธ์ด้านการมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีประเด็นน่าสนใจ ดังนี้ - ผู้ปกครองพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษา - ผู้ปกครองและชุมชน มีความรู้สึกเป็นเจ้าของและเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาสถานศึกษา	กระบวนการสนับสนุน หมายถึง การที่ผู้ปกครองและชุมชนมีความรู้สึกพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาและพร้อมที่จะเป็นส่วนหนึ่งของสถานศึกษา

ตารางที่ 8 (ต่อ)

องค์ประกอบร่วม	ประเด็นจากการสัมภาษณ์	สรุปนิยามองค์ประกอบ
(3) ผลลัพธ์ด้านงบประมาณ และการระดมทรัพยากร	<p>จากการสัมภาษณ์ประเด็น ผลลัพธ์ด้านงบประมาณ และการระดมทรัพยากร มีประเด็นน่าสนใจ ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - บริหารทรัพยากรในท้องถิ่นในการส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ - มีการระดมทรัพยากรเพื่อสนับสนุนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้จากผู้ปกครองและชุมชน - มีการรายงานผลการใช้งบประมาณอย่างเป็นระบบโปร่งใสและตรวจสอบได้ 	<p>ผลลัพธ์ด้านงบประมาณ และการระดมทรัพยากร หมายถึง การที่ผู้บริหารสามารถบริหารจัดการด้านทรัพยากรและงบประมาณได้อย่างมีประสิทธิภาพและโปร่งใส</p>
(4) ผลลัพธ์ด้านมุ่งเน้นครูและบุคลากร	<p>จากการสัมภาษณ์ประเด็น ผลลัพธ์ด้านมุ่งเน้นครูและบุคลากร มีประเด็นน่าสนใจ ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - ครูปฏิบัติงานอย่างอิสระ คล่องตัวภายใต้กระบวนการคุณภาพวงจรเดมมิ่ง PDCA - การปรับปรุงพัฒนาสถานศึกษาโดยใช้ผลการประเมินที่ผ่านมา 	<p>ผลลัพธ์ด้านมุ่งเน้นครูและบุคลากร หมายถึง การที่ครูและบุคลากรปฏิบัติงานตามกระบวนการ PDCA และมี การพัฒนาผลงานอย่างต่อเนื่อง</p>
(5) ผลลัพธ์ด้านประสิทธิผลของกระบวนการ	<p>จากการสัมภาษณ์ประเด็น ผลลัพธ์ด้านประสิทธิผลของกระบวนการ มีประเด็นน่าสนใจ ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - ครูได้รับการพัฒนาและการส่งเสริมการเข้าสู่ตำแหน่งตามระยะเวลาที่เหมาะสม - ครูและบุคลากรมีความพึงพอใจและความผูกพันในการปฏิบัติงานในสถานศึกษา 	<p>ผลลัพธ์ด้านประสิทธิผลของกระบวนการ หมายถึง การที่ครูและบุคลากรได้รับการส่งเสริมการเข้าสู่ตำแหน่งในเวลาที่เหมาะสม และมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน มีความผูกพันต่อสถานศึกษา</p>

ตารางที่ 8 (ต่อ)

องค์ประกอบร่วม	ประเด็นจากการสัมภาษณ์	สรุปนิยามองค์ประกอบ
(6) ผลลัพธ์ด้านภาวะผู้นำและความรับผิดชอบต่อสังคม	<p>จากการสัมภาษณ์ประเด็น ผลลัพธ์ด้านการมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีประเด็นน่าสนใจ ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - สถานศึกษาจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพเป็นที่ยอมรับของชุมชนและท้องถิ่น - ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และผู้เกี่ยวข้องมีความพึงพอใจในการดำเนินการของสถานศึกษา - ผู้บริหารและครูเป็นที่ยอมรับ สร้างความเชื่อถือและศรัทธาในการปฏิบัติงาน เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและท้องถิ่น 	<p>ผลลัพธ์ด้านการมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย หมายถึง การที่สถานศึกษาจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพเป็นที่พึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ผู้บริหารและครูสามารถเป็นตัวอย่างให้กับชุมชนและสังคมได้</p>

จากตารางที่ 8 จากผลการสัมภาษณ์ในประเด็น ผลลัพธ์ ซึ่งเป็นการตรวจสอบประเมินผลการดำเนินการ และแนวโน้มของสถานศึกษาในมิติต่างๆ พบว่าประกอบด้วย 6 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ (1) ผลลัพธ์ด้านการเรียนรู้ของผู้เรียน (2) ผลลัพธ์ด้านการมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (3) ผลลัพธ์ด้านงบประมาณ และการระดมทรัพยากร (4) ผลลัพธ์ด้านมุ่งเน้นครูและบุคลากร (5) ผลลัพธ์ด้านประสิทธิผลของกระบวนการ และ (6) ผลลัพธ์ด้านภาวะผู้นำและความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งสามารถนำมานิยามองค์ประกอบย่อย ได้ดังนี้

1) ผลลัพธ์ด้านการเรียนรู้ของผู้เรียน หมายถึง ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็นไปตามความต้องการของหลักสูตร และชุมชนท้องถิ่น

2) กระบวนการสนับสนุน หมายถึง การที่ผู้ปกครองและชุมชนมีความรู้สึกพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาและพร้อมที่จะเป็นส่วนหนึ่งของสถานศึกษา

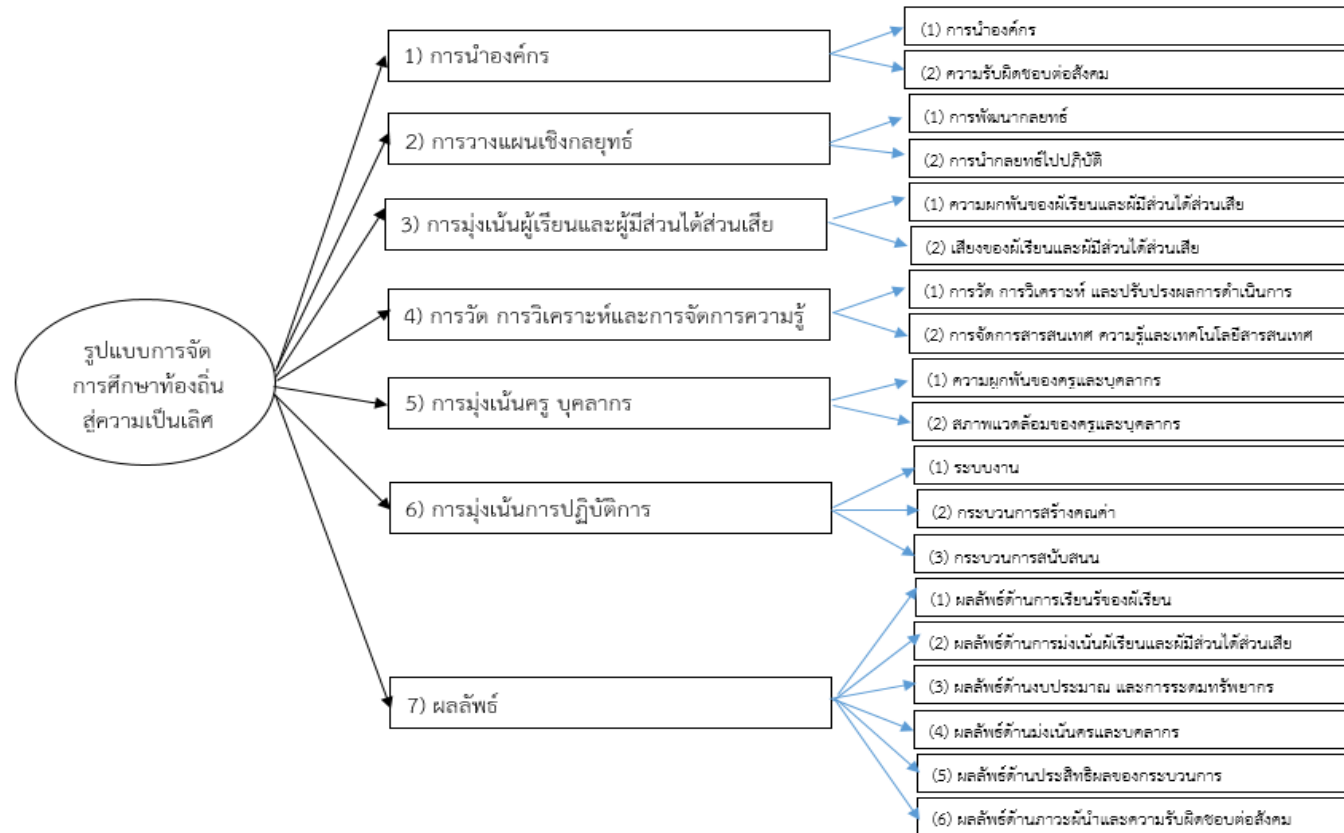
3) ผลลัพธ์ด้านงบประมาณ และการระดมทรัพยากร หมายถึง การที่ผู้บริหารสามารถบริหารจัดการด้านทรัพยากรและงบประมาณได้อย่างมีประสิทธิภาพและโปร่งใส

4) ผลลัพธ์ด้านมุ่งเน้นครูและบุคลากร หมายถึง การที่ครูและบุคลากรปฏิบัติงานตามกระบวนการ PDCA และมีการพัฒนาผลงานอย่างต่อเนื่อง

5) ผลลัพธ์ด้านประสิทธิผลของกระบวนการ หมายถึง การที่ครูและบุคลากรได้รับการส่งเสริมการเข้าสู่ตำแหน่งในเวลาที่เหมาะสม และมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน มีความผูกพันต่อสถานศึกษา

6) ผลลัพธ์ด้านการมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย หมายถึง การที่สถานศึกษาจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพเป็นที่พึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ผู้บริหารและครูสามารถเป็นตัวอย่างให้กับชุมชนและสังคมได้

จากการสัมภาษณ์ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 15 ท่าน พบว่า รูปแบบการจัดการศึกษาที่องถึนสู่ความเป็นเลิศ ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบหลัก 19 องค์ประกอบบรวม ดังนี้ 1) การนำองค์กร ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบบรวม ได้แก่ (1) การนำองค์กร และ (2) ความรับผิดชอบตอสังคม 2) การวางแผนเชิงกลยุทธ์ ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบบรวม ได้แก่ (1) การพัฒนากลยุทธ์ และ(2) การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ 3) การมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบบรวม ได้แก่ (1) ความผูกพันของผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และ (2) เสียงของผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 4) การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบบรวม ได้แก่ (1) การวัด การวิเคราะห์ และปรับปรุงผลการดำเนินการ และ (2) การจัดการสารสนเทศ ความรู้และเทคโนโลยีสารสนเทศ 5) การมุ่งเน้นครูและบุคลากร ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบบรวม ได้แก่ (1) ความผูกพันของครูและบุคลากร (2) สภาพแวดล้อมของครูและบุคลากร 6) การจัดการกระบวนการ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบบรวม ได้แก่ (1) ระบบงาน (2) กระบวนการสร้างคุณค่า และ (3) กระบวนการสนับสนุน 7) ผลลัพธ์ ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบบรวม ได้แก่ (1) ผลลัพธ์ด้านการเรียนรู้ของผู้เรียน (2) ผลลัพธ์ด้านการมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (3) ผลลัพธ์ด้านงบประมาณ และการระดมทรัพยากร (4) ผลลัพธ์ด้านมุ่งเน้นครูและบุคลากร (5) ผลลัพธ์ด้านประสิทธิผลของกระบวนการ และ (6) ผลลัพธ์ด้านภาวะผู้นำและความรับผิดชอบตอสังคม

ภาพที่ 4 รูปแบบการจัดการศึกษาที่อิงถึงผู้ความเป็นเลิศ

ตอนที่ 3 การสร้างตัวบ่งชี้องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศ

จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการจัดการศึกษาระดับประเทศ จำนวน 15 ท่าน เกี่ยวกับรูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศ ได้ร่างรูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นเพื่อความเป็นเลิศ ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบหลัก 19 องค์ประกอบรวม ซึ่งสามารถสร้างเป็นตัวบ่งชี้ในแต่ละองค์ประกอบ ตามนิยามและข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ได้ดังนี้

1) การนำองค์กร (Leadership) หมายถึง การที่ผู้บริหารมีบทบาทในการชี้นำ การกำหนดวิสัยทัศน์ ค่านิยม พันธกิจ และความคาดหวังในการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา และสื่อสาร วิสัยทัศน์ ค่านิยมพันธกิจ และความคาดหวัง ไปสู่บุคลากรเพื่อการปฏิบัติงานไปสู่เป้าหมาย มีการตัดสินใจอย่างมีธรรมาภิบาล และเป็นแบบอย่างที่ดีในการประพฤติตนเพื่อสร้างศรัทธาให้กับบุคลากร มีการดำเนินงานอย่างมีหลักธรรมาภิบาล ยึดมั่นในกฎระเบียบ และสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อบุคลากรและชุมชน ประกอบด้วย 16 ตัวบ่งชี้ ดังนี้

1. ผู้บริหารกำหนดวิสัยทัศน์ ค่านิยมและพันธกิจ ในการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา
2. ผู้บริหารมีการสื่อสารวิสัยทัศน์ ทิศทางการพัฒนาสถานศึกษาสู่บุคลากรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
3. ผู้บริหารกำหนดผลที่คาดหวังจากการดำเนินงานที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา
4. ผู้บริหารให้ข้อเสนอแนะ กระตุ้นและส่งเสริมให้เกิดการปรับปรุงผลการดำเนินงาน เพื่อบรรลุพันธกิจและเป้าหมายของสถานศึกษา
5. ผู้บริหารมีกระบวนการในการตรวจสอบตนเองและปรับปรุงผลการบริหารงานอย่างสม่ำเสมอ
6. ผู้บริหารมีการบริหารโดยเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของครู บุคลากรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
7. ผู้บริหารใช้อำนาจในการดำเนินงานและการตัดสินใจอย่างมีธรรมาภิบาล
8. ผู้บริหารเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและอดทน
9. ผู้บริหารมีการบริหารงานโดยยึดหลักคุณธรรมความโปร่งใสและตรวจสอบได้
10. ผู้บริหารมีการนำผลการประเมินการดำเนินงานไปปรับปรุงด้านการบริหารสถานศึกษา
11. ผู้บริหารส่งเสริมและกำกับดูแลบุคลากร ให้ปฏิบัติตามระเบียบ ข้อบังคับของสถานศึกษา
12. ผู้บริหารกำหนดการจัดกิจกรรมที่ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีและความผูกพันต่อชุมชน ท้องถิ่น
13. ผู้บริหารสนับสนุนให้บุคลากรมีการพัฒนาสมรรถนะของตนเองอย่างต่อเนื่อง
14. ผู้บริหารสนับสนุนการสร้างทีมงานที่เข้มแข็งในการพัฒนาสถานศึกษา

15. ผู้บริหารกระจายอำนาจให้แก่บุคลากรในระดับต่างๆอย่างเหมาะสม

16. ผู้บริหารปรับปรุงคุณภาพการทำงาน โดยคำนึงถึงความรับผิดชอบต่อสังคมและท้องถิ่น

2. การวางแผนเชิงกลยุทธ์ (Strategic Planning) หมายถึง กระบวนการในการจัดทำแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา โดยมีการวิเคราะห์บริบทของสถานศึกษา ชุมชนและท้องถิ่น การวิเคราะห์ SWOT การเปิดโอกาสในการรับฟังเสียงสะท้อนของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อการจัดทำแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา มีกระบวนการดำเนินงานตามกระบวนการของ PDCA โดยมีการวางแผนกลยุทธ์ แผนการดำเนินงานเป็นระยะ มีกิจกรรมโครงการดำเนินงาน ที่มีผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน มีการดำเนินการให้เป็นไปตามแผน มีการตรวจสอบ ประเมินผล และเสียงสะท้อนของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ประกอบด้วย 12 ตัวบ่งชี้ ดังนี้

17. มีกระบวนการในการกำหนดปรัชญา วิสัยทัศน์ และแผนเชิงกลยุทธ์ เพื่อพัฒนาสถานศึกษา

18. แผนเชิงกลยุทธ์ มีความสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาชุมชน และท้องถิ่น

19. แผนเชิงกลยุทธ์ มีความสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานทางวิชาการของการจัดการศึกษาท้องถิ่น

20. มีการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน ของสถานศึกษาในการจัดทำแผนกลยุทธ์

21. เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษา

22. มีการประชุมแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นในการพัฒนาสถานศึกษาของครูและผู้บริหารอย่างสม่ำเสมอ

23. มีการกำหนดแผนและกลไกการดำเนินงานของสถานศึกษาเป็นระยะ

24. มีการดำเนินงาน/โครงการตามแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา

25. มีระบบตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน/โครงการอย่างชัดเจน

26. มีช่องทางในการรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสถานศึกษาจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

27. สถานศึกษากำหนดแผนกลยุทธ์ตามอัตลักษณ์ของสถานศึกษาอย่างชัดเจน

28. เปิดโอกาสให้บุคลากรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงาน/โครงการของสถานศึกษา

3. การมุ่งผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Customer Focus) กระบวนการในการสร้างช่องทางการสื่อสาร สร้างสัมพันธ์ภาพอันดีระหว่างกันของผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองชุมชนและท้องถิ่น เพื่อเป็นภาคีเครือข่ายความร่วมมือในกระบวนการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาผู้เรียน การศึกษาความต้องการของผู้ปกครองชุมชนและท้องถิ่น รับฟังเสียงสะท้อน ข้อเสนอแนะแล้วนำเสียงเหล่านั้นไปปรับปรุงแก้ไขอย่างทันที่ ประกอบด้วย 9 ตัวบ่งชี้ ดังนี้

29. มีการศึกษาความต้องการในการจัดการศึกษาของผู้ปกครอง ชุมชน และ
ท้องถิ่น
30. จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะตามเกณฑ์มาตรฐานการจัดการ
การศึกษาท้องถิ่น
31. จัดกระบวนการเรียนรู้โดยมุ่งเน้นสมรรถนะของผู้เรียนเป็นสำคัญ
32. มีช่องทางการติดต่อสื่อสารสำหรับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียผู้ปกครอง และ
ชุมชนที่หลากหลาย สะดวก รวดเร็ว
33. มีการรับฟังเรื่องร้องเรียน เสียงสะท้อน ความต้องการ และความคาดหวัง
ของผู้ปกครอง และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
34. มีการจัดการแก้ไขเกี่ยวกับเรื่องร้องเรียนอย่างทันท่วงที เหมาะสมและตรง
ตามความต้องการ
35. มีการสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง และชุมชน
ท้องถิ่น
36. มีการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการ
จัดการเรียนการสอนและพัฒนาผู้เรียน
37. สร้างภาคีเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน
และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในชุมชนและท้องถิ่น
4. การวัด การวิเคราะห์ และปรับปรุงผลการดำเนินการ (Measurement, Analysis, and Knowledge Management) หมายถึง การรวบรวมข้อมูลสารสนเทศในด้านต่างๆ
เพื่อใช้ในการวางแผน ดำเนินงาน ตัดสินใจ และพัฒนาผลการดำเนินงาน การจัดหาทรัพยากร
สารสนเทศ การมีศูนย์บริการข้อมูลสารสนเทศ ภูมิปัญญาท้องถิ่น การนำเทคโนโลยี สารสนเทศ
นวัตกรรม มาใช้ในการส่งเสริมการเรียนรู้ และมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันทั้งภายในและภายนอก
ประกอบด้วย 13 ตัวบ่งชี้ ดังนี้
38. มีกระบวนการและกลไก ในการจัดการข้อมูลและสารสนเทศของ
สถานศึกษาอย่างถูกต้อง
39. มีการนำข้อมูลและสารสนเทศมาใช้ในการตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพ
40. มีการจัดทำระบบและวิธีการให้การดูแลช่วยเหลือผู้เรียน
41. จัดทำวิธีการและกลไกการประเมินผู้เรียนที่เน้นการประเมินตามสภาพ
จริง
42. จัดทำแผนและกลไกในการพัฒนาบุคลากรอย่างเป็นระบบ
43. จัดหาทรัพยากรสารสนเทศอย่างเพียงพอและเหมาะสมกับการจัดการ
เรียนรู้
44. มีการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาช่วยในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แก่
ผู้เรียนอย่างเหมาะสม
45. นำเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษามาใช้ในการส่งเสริมพัฒนาการ
เรียนรู้แก่ผู้เรียนอย่างเหมาะสม

46. มีการแก้ปัญหาพัฒนาการและส่งเสริมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัย
ในชั้นเรียน
47. มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์สอนระหว่างเพื่อนครู ทั้งภายในและ
ภายนอกสถานศึกษา
48. มีศูนย์บริการข้อมูล และสารสนเทศสำหรับผู้ปกครอง ชุมชนและท้องถิ่น
49. มีการประเมินและปรับปรุงผลการดำเนินงานของสถานศึกษาอย่าง
สม่ำเสมอ
50. มีข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้บริหาร ครู และบุคลากร เพื่อใช้ในการพัฒนาการ
เรียนการสอนและการบริหารสถานศึกษา
5. การมุ่งเน้นครูและบุคลากร (Workforce Focus) หมายถึง การกำหนดหน้าที่
ภาระงาน การสรรหาและคัดเลือกครูและบุคลากร การพัฒนาครูและบุคลากรให้มีความรู้
ความสามารถ มีสมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการ มีขวัญกำลังใจในการทำงาน การที่
สถานศึกษาจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับการทำงานและสามารถเป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับชุมชน
และท้องถิ่น ประกอบด้วย 18 ตัวบ่งชี้ ดังนี้
51. มีการวิเคราะห์ความต้องการด้านบุคลากร จัดสรรอัตรากำลังของครูที่
เหมาะสมกับจำนวนผู้เรียน
52. มีระบบ วิธีการในการสรรหาและคัดเลือกครูในการสอนที่อยู่ในท้องถิ่น
53. มีการพัฒนาครูให้มีความรู้ ความสามารถที่สอดคล้องกับความต้องการใน
การจัดการศึกษา
54. ส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรให้สมรรถนะที่สอดคล้องกับรูปแบบการ
จัดการเรียนรู้
55. มีการกำหนดหน้าที่และภาระงานสำหรับครูอย่างเหมาะสม
56. มีการปรับปรุงสภาพแวดล้อม และบรรยากาศในสถานศึกษาที่เอื้อต่อการ
ปฏิบัติงานของครูและบุคลากร
57. มีการสร้างขวัญและกำลังใจให้ครูและบุคลากรของสถานศึกษาอย่าง
เหมาะสม
58. การทำงานของบุคลากร คำนึงถึงความปลอดภัยและการดูแลสวัสดิการ
อย่างเหมาะสม
59. ครูและบุคลากรมีเป้าหมายร่วมกันในการพัฒนาสถานศึกษา
60. มีระบบและกลไกการประเมินผลการปฏิบัติงานครูและบุคลากรที่
เหมาะสมและเป็นธรรม
61. มีการจัดกิจกรรมสร้างความเข้าใจ ระหว่างสถานศึกษา ชุมชนและท้องถิ่น
62. ส่งเสริมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แก่ผู้เรียนโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น
และแหล่งเรียนรู้ในชุมชน
63. มีการจัดระบบการติดต่อสื่อสารเพื่อแลกเปลี่ยนสารสนเทศระหว่าง
สถานศึกษากับชุมชน

- 64. มีการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นแหล่งเรียนรู้เพื่อชุมชนและท้องถิ่น
- 65. ผู้บริหารและครูมีความสัมพันธ์เสมือนคนในครอบครัว
- 66. ผู้บริหารและครูสร้างบรรยากาศในการทำงานแบบประชาธิปไตย
- 67. ผู้บริหาร ครูและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย กำหนดระเบียบและแนวปฏิบัติงานของสถานศึกษาร่วมกัน

68. ส่งเสริมให้ครูปฏิบัติตนแบบอย่างที่ดีต่อผู้เรียน ชุมชนและท้องถิ่น

6. การจัดการกระบวนการ (Process Management) หมายถึง การกำหนดวัตถุประสงค์ วางแผนการบริหารสถานศึกษา กำหนดวิธีการดำเนินงานและการประเมินผลการดำเนินงานที่ชัดเจน การวางมุงผลสัมฤทธิ์ของงาน มีการวิเคราะห์ชุมชนและท้องถิ่น มีระบบการปฏิบัติงานของครูและบุคลากร ระบบข้อมูลสารสนเทศ แผนบริหารความเสี่ยงและระบบประกันคุณภาพ ที่สนับสนุนการบริหารจัดการ ประกอบด้วย 8 ตัวบ่งชี้ ดังนี้

69. ส่งเสริมให้ครูมีแนวคิดการปฏิบัติงานที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงาน

70. มีการดำเนินการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศพื้นฐานที่ครอบคลุมและเป็นปัจจุบันเสมอ

71. มีการวิเคราะห์ศักยภาพภาพชุมชนและท้องถิ่น นำมาใช้ในการกำหนดแผนปฏิบัติงานของสถานศึกษา

72. มีการจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงในการปฏิบัติงานของสถานศึกษา

73. มีการพัฒนาระบบประกันคุณภาพที่สอดคล้องกับเป้าหมายและบริบทของสถานศึกษา

74. มีการกำหนดวัตถุประสงค์ วางแผนการบริหารสถานศึกษา กำหนดวิธีการดำเนินงานและการประเมินผลการดำเนินงานที่ชัดเจน

75. มีการนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงกระบวนการทำงานและผลการดำเนินงานของสถานศึกษาตลอดเวลา

76. มีการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานของครู บุคลากรและการบริหารสถานศึกษา

7. ผลลัพธ์ (Results) หมายถึง การตรวจสอบประเมินผลการดำเนินการ และแนวโน้มของสถานศึกษาในมิติต่างๆ ประกอบด้วย (1) ผลลัพธ์ด้านการเรียนรู้ของผู้เรียน (2) ผลลัพธ์ด้านการมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (3) ผลลัพธ์ด้านงบประมาณ และการระดมทรัพยากร (4) ผลลัพธ์ด้านมุ่งเน้นครูและบุคลากร (5) ผลลัพธ์ด้านประสิทธิผลของกระบวนการ และ (6) ผลลัพธ์ด้านภาวะผู้นำและความรับผิดชอบต่อสังคม ประกอบด้วย 14 ตัวบ่งชี้ ดังนี้

77. ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามความต้องการของผู้ปกครอง ชุมชน และท้องถิ่น

78. ผู้เรียนมีพัฒนาการที่เหมาะสมกับวัยตามเกณฑ์ของหลักสูตร

79. ผู้ปกครองพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

80. ผู้ปกครองและชุมชน มีความรู้สึกเป็นเจ้าของและเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาสถานศึกษา

81. มีการดำเนินการใช้และการบริหารทรัพยากรในท้องถิ่นในการส่งเสริมการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ
82. ระดมทรัพยากรเพื่อสนับสนุนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้จากผู้ปกครองและชุมชน
83. มีการรายงานผลการใช้งบประมาณอย่างเป็นระบบโปร่งใส และตรวจสอบได้
84. ครูปฏิบัติงานอย่างอิสระ คล่องตัวภายใต้กระบวนการคุณภาพวงจรเดมมิ่ง PDCA
85. ครูได้รับการพัฒนาและการส่งเสริมการเข้าสู่ตำแหน่งตามระยะเวลาที่เหมาะสม
86. ครูและบุคลากรมีความพึงพอใจและความผูกพันในการปฏิบัติงานในสถานศึกษา
87. การปรับปรุงพัฒนาสถานศึกษาโดยใช้ผลการประเมินที่ผ่านมา
88. สถานศึกษาจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพเป็นที่ยอมรับของชุมชนและท้องถิ่น
89. ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และผู้เกี่ยวข้องมีความพึงพอใจในการดำเนินการของสถานศึกษา
90. ผู้บริหารและครูเป็นที่ยอมรับ สร้างความเชื่อถือและศรัทธาในการปฏิบัติงาน เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน ผู้ปกครองชุมชนและท้องถิ่น

สรุป จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศ ได้ร่างรูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นเพื่อความเป็นเลิศ ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ นำมาสร้างเป็นข้อคำถาม ได้ 90 ข้อ ดังนี้

1) การนำองค์กร	ประกอบด้วย 16 ข้อ
2) การวางแผนเชิงกลยุทธ์	ประกอบด้วย 12 ข้อ
3) การมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	ประกอบด้วย 9 ข้อ
4) การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้	ประกอบด้วย 13 ข้อ
5) การมุ่งเน้นครูและบุคลากร	ประกอบด้วย 18 ข้อ
6) การจัดการกระบวนการ	ประกอบด้วย 8 ข้อ
7) ผลลัพธ์	ประกอบด้วย 14 ข้อ

จากนั้นนำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 700 ฉบับ ได้กลับคืนมา 680 ฉบับ นำมาวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันรูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศ

ตอนที่ 2.1 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนนี้เป็นการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน เพื่อบรรยายลักษณะของตัวแปรสังเกตได้ของรูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศโดยแสดงค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย ค่าความเบ้ ค่าความโด่งของตัวแปรในองค์ประกอบแสดงดังในตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย ความเบ้ และค่าความโด่งของตัวแปรสังเกตได้ของรูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศ ด้านการนำองค์กร

ตัวแปร	$\bar{X}$	SD	CV	SK	KU
1. ผู้บริหารกำหนดวิสัยทัศน์ ค่านิยมและพันธกิจในการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา	3.83	.70	18.28	-.45	.53
2. ผู้บริหารมีการสื่อสารวิสัยทัศน์ ทิศทางการพัฒนาสถานศึกษาสู่บุคลากรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	3.77	.72	19.10	-.48	.53
3. ผู้บริหารกำหนดผลที่คาดหวังจากการดำเนินงานที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา	3.87	.69	17.83	-.51	.89
4. ผู้บริหารให้ข้อเสนอแนะ กระตุ้นและส่งเสริมให้เกิดการปรับปรุงผลการดำเนินงาน เพื่อบรรลุพันธกิจและเป้าหมายของสถานศึกษา	3.83	.75	19.58	-.46	.35
5. ผู้บริหารมีกระบวนการในการตรวจสอบตนเองและปรับปรุงผลการบริหารงานอย่างสม่ำเสมอ	3.79	.77	20.32	-.45	.42
6. ผู้บริหารมีการบริหารโดยเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของครู บุคลากรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	3.80	.78	20.53	-.64	.89
7. ผู้บริหารใช้อำนาจในการดำเนินงานและการตัดสินใจอย่างมีธรรมาภิบาล	3.77	.79	20.95	-.68	.93
8. ผู้บริหารเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและอดทน	3.87	.79	20.41	-.79	1.34
9. ผู้บริหาร บริหารงานโดยยึดหลักคุณธรรมมี ความโปร่งใสและตรวจสอบได้	3.86	.79	20.47	-.70	.99

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ตัวแปร	$\bar{X}$	SD	CV	SK	KU
10. ผู้บริหารมีการนำผลการประเมินการดำเนินงานไปปรับปรุงด้านการบริหารสถานศึกษา	3.83	.76	19.84	-.55	.56
11. ผู้บริหารส่งเสริมและกำกับดูแลบุคลากร ให้ปฏิบัติตามระเบียบ ข้อบังคับ ของสถานศึกษา	3.94	.70	17.77	-.58	1.00
12. ผู้บริหารกำหนดการจัดกิจกรรมที่ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีและความผาสุกต่อชุมชนท้องถิ่น	3.95	.72	18.23	-.55	.72
13. ผู้บริหารสนับสนุนให้บุคลากรมีการพัฒนาสมรรถนะของตนเองอย่างต่อเนื่อง	3.86	.78	20.21	-.65	.89
14. ผู้บริหารสนับสนุนการสร้างทีมงานที่เข้มแข็งในการพัฒนาสถานศึกษา	3.80	.75	19.74	-.52	.56
15. ผู้บริหารกระจายอำนาจให้แก่บุคลากรในระดับต่างๆอย่างเหมาะสม	3.75	.75	20.00	-.58	.72
16. ผู้บริหารปรับปรุงคุณภาพการทำงาน โดยคำนึงถึงความรับผิดชอบต่อสังคมและท้องถิ่น	3.80	.72	18.95	-.52	.71
รวม	3.83	.72			

จากตารางที่ 9 แสดงค่าสถิติของตัวแปรสังเกตได้ของรูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศด้านการนำองค์กร มีทั้งสิ้น 16 ตัวแปร พบว่าตัวแปรสังเกตได้ของรูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศด้านการนำองค์กร (LEAD) มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.77 ถึง 3.95 โดยผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติในแต่ละตัวแปรมีค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานใกล้เคียงกัน แนวปฏิบัติด้านการนำองค์กรของผู้บริหารที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารกำหนดการจัดกิจกรรมที่ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีและความผาสุกต่อชุมชน ท้องถิ่น เท่ากับ 3.95 รองลงมาได้แก่ ผู้บริหารส่งเสริมและกำกับดูแลบุคลากร ให้ปฏิบัติตามระเบียบ ข้อบังคับ ของสถานศึกษา เท่ากับ 3.94 และเมื่อพิจารณาจากค่าความเบ้ของตัวแปรสังเกตได้ พบว่าส่วนใหญ่ตัวแปรสังเกตได้มีการแจกแจงในลักษณะเบ้ซ้าย (ความเบ้มีค่าเป็นลบ) และเมื่อพิจารณาจากค่าความโด่งของตัวแปรสังเกตได้ ส่วนใหญ่พบว่ามีความโด่งเป็นบวก ซึ่งค่าความเบ้มีค่าน้อยกว่า 2.00 และค่าความโด่งมีค่าน้อยกว่า 7.00 แสดงว่าข้อมูลของตัวแปรสังเกตได้มีการแจกแจงเป็นโค้งปกติ

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย ความเบ้ และค่าความโด่งของตัวแปรสังเกตได้ของรูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศ ด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์

ตัวแปร	$\bar{X}$	SD	CV	SK	KU
17. มีกระบวนการในการกำหนดปรัชญา วิสัยทัศน์ และแผนเชิงกลยุทธ์ เพื่อพัฒนา สถานศึกษา	3.87	.68	17.66	-.47	.86
18. แผนเชิงกลยุทธ์ มีความสอดคล้องกับบริบท ของสถานศึกษาชุมชน และท้องถิ่น	3.89	.68	17.49	-.31	.20
19. แผนเชิงกลยุทธ์ มีความสอดคล้องกับเกณฑ์ มาตรฐานทางวิชาการของการจัดการศึกษา ท้องถิ่น	3.87	.65	16.83	-.25	.21
20. เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมใน การพัฒนาสถานศึกษา	3.82	.75	19.61	-.52	.60
21. มีการกำหนดแผนและกลไกการดำเนินงาน ของสถานศึกษาเป็นระยะ	3.79	.71	18.91	-.47	.69
22. มีการดำเนินงาน/โครงการตามแผนกลยุทธ์ ของสถานศึกษา	3.91	.67	17.27	-.38	.39
23. มีระบบตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน/ โครงการอย่างชัดเจน	3.87	.69	17.99	-.40	.31
24. มีช่องทางในการรับฟังความคิดเห็นและ ข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสถาน สถานศึกษาจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	3.81	.73	19.28	-.45	.44
25. สถานศึกษากำหนดแผนกลยุทธ์ตาม อัตลักษณ์ของสถานศึกษาอย่างชัดเจน	3.90	.65	16.80	-.37	.48
26. เปิดโอกาสให้บุคลากรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงาน/โครงการของ สถานศึกษา	3.88	.69	17.90	-.28	.06
รวม	3.85	.57			

จากตารางที่ 10 แสดงค่าสถิติของตัวแปรสังเกตได้ของรูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ ความเป็นเลิศด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์ มีทั้งสิ้น 10 ตัวแปร พบว่า ตัวแปรสังเกตได้ของรูปแบบการ จัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์(STRA) มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.79 ถึง 3.91 โดยผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติในแต่ละตัวแปร มีค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานใกล้เคียงกัน แนวปฏิบัติด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารที่มี

ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือมีการดำเนินงาน/โครงการตามแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา เท่ากับ 3.91 รองลงมา ได้แก่ สถานศึกษากำหนดแผนกลยุทธ์ตามอัตลักษณ์ของสถานศึกษาอย่างชัดเจน เท่ากับ 3.90 และเมื่อพิจารณาจากค่าความเบ้ของตัวแปรสังเกตได้ พบว่า ส่วนใหญ่ตัวแปรสังเกตได้มีการแจกแจงในลักษณะเบ้ซ้าย (ความเบ้มีค่าเป็นลบ) และเมื่อพิจารณาจากค่าความโด่งของตัวแปรสังเกตได้ ส่วนใหญ่พบว่ามีความโด่งเป็นบวก ซึ่งค่าความเบ้มีค่าน้อยกว่า 2.00 และค่าความโด่งมีค่าน้อยกว่า 7.00 แสดงว่าข้อมูลของตัวแปรสังเกตได้มีการแจกแจงเป็นโค้งปกติ

ตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย ความเบ้ และค่าความโด่งของตัวแปรสังเกตได้ของรูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศ ด้านการมุ่งผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ตัวแปร	$\bar{X}$	SD	CV	SK	KU
27. มีการศึกษาความต้องการในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองชุมชน และท้องถิ่น	3.88	.73	18.96	-.57	.69
28. จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะตามเกณฑ์มาตรฐานการจัดการศึกษาท้องถิ่น	3.97	.63	16.05	-.35	.58
29. จัดกระบวนการเรียนรู้โดยมุ่งเน้นสมรรถนะของผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.03	.62	15.56	-.30	.52
30. มีการรับฟังเรื่องร้องเรียน เสียงสะท้อนความต้องการ และความคาดหวังของผู้ปกครองและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	3.94	.70	17.92	-.60	1.15
31. มีการจัดการแก้ไขเกี่ยวกับเรื่องร้องเรียนอย่างทันท่วงที เหมาะสมและตรงตามความต้องการ	3.86	.74	19.23	-.65	1.04
32. มีการสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง และชุมชน ท้องถิ่น	4.02	.68	16.92	-.53	.89
33. มีการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการเรียนการสอนและพัฒนาผู้เรียน	4.01	.66	16.53	-.29	.12
34. สร้างภาคีเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาผู้ปกครอง ชุมชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในชุมชนและท้องถิ่น	3.94	.67	17.06	-.25	.06
รวม	3.95	.56			

จากตารางที่ 11 แสดงค่าสถิติของตัวแปรสังเกตได้ของรูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศด้านการมุ่งผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีทั้งสิ้น 8 ตัวแปร พบว่าตัวแปรสังเกตได้ของรูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศด้านการมุ่งผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย(CUST) มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.88 ถึง 4.03 โดยผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติในแต่ละตัวแปร มีค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานใกล้เคียงกัน แนวปฏิบัติด้านการมุ่งผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือจัดกระบวนการเรียนรู้โดยมุ่งเน้นสมรรถนะของผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญ เท่ากับ 4.03 รองลงมา ได้แก่ มีการสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง และชุมชน ท้องถิ่น เท่ากับ 4.02 และเมื่อพิจารณาจากค่าความเข้มของตัวแปรสังเกตได้ พบว่าส่วนใหญ่ตัวแปรสังเกตได้มีการแจกแจงในลักษณะเบ้ซ้าย (ความเบ้มีค่าเป็นลบ) และเมื่อพิจารณาจากค่าความโด่งของตัวแปรสังเกตได้ ส่วนใหญ่พบว่ามีค่าความโด่งเป็นบวก ซึ่งค่าความเบ้มีค่าน้อยกว่า 2.00 และค่าความโด่งมีค่าน้อยกว่า 7.00 แสดงว่าข้อมูลของตัวแปรสังเกตได้มีการแจกแจงเป็นโค้งปกติ

ตารางที่ 12 ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย ความเบ้ และค่าความโด่งของตัวแปรสังเกตได้ของรูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศ ด้านการวัด วิเคราะห์และการจัดการความรู้

ตัวแปร	$\bar{X}$	SD	CV	SK	KU
35. มีกระบวนการและกลไก ในการจัดการข้อมูล และสารสนเทศของสถานศึกษาอย่างถูกต้อง	3.89	.67	17.29	-.24	.26
36. มีการนำข้อมูลและสารสนเทศมาใช้ในการ ตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพ	3.87	.66	17.06	-.26	.18
37. มีการจัดทำระบบและวิธีการให้การดูแล ช่วยเหลือผู้เรียน	3.92	.68	17.54	-.44	.77
38. จัดทำวิธีการและกลไกการประเมินผู้เรียนที่ เน้นการประเมินตามสภาพจริง	3.91	.64	16.36	-.27	.31
39. จัดทำแผนและกลไกในการพัฒนาบุคลากร อย่างเป็นระบบ	3.90	.65	16.89	-.30	.28
40. จัดหาทรัพยากรสารสนเทศอย่างเพียงพอ และเหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้	3.86	.71	18.39	-.53	.93
41. มีการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาช่วยในการ ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แก่ผู้เรียนอย่าง เหมาะสม	3.93	.65	16.69	-.33	.40
42. นำเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษามา ใช้ในการส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้แก่ผู้เรียนอย่าง เหมาะสม	3.87	.68	17.66	-.44	.80
43. มีการแก้ปัญหาพัฒนาการและส่งเสริมการ เรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัยในชั้นเรียน	3.78	.70	18.73	-.28	.03
44. มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์สอน ระหว่างเพื่อนครู ทั้งภายในและภายนอก สถานศึกษา	3.89	.71	18.49	-.40	.45
45. มีศูนย์บริการข้อมูล และสารสนเทศสำหรับ ผู้ปกครอง ชุมชนและท้องถิ่น	3.72	.76	20.50	-.26	.00
46. มีการประเมินและปรับปรุงผลการ ดำเนินงานของสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ	3.83	.69	18.21	-.44	.51
47. มีข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้บริหาร ครู และ บุคลากร เพื่อใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน และการบริหารสถานศึกษา	3.80	.70	18.44	-.40	.40
รวม	3.86	.67			

จากตารางที่ 12 แสดงค่าสถิติของตัวแปรสังเกตได้ของรูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศด้านการวัด วิเคราะห์และการจัดการความรู้มีทั้งสิ้น 13 ตัวแปร พบว่าตัวแปรสังเกตได้ของรูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศด้านการวัด วิเคราะห์และการจัดการความรู้ (ANAL) มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.72 ถึง 3.93 โดยผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติในแต่ละตัวแปรมีค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานใกล้เคียงกัน แนวปฏิบัติด้านการวัด วิเคราะห์และการจัดการความรู้ มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือมีการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาช่วยในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แก่ผู้เรียนอย่างเหมาะสม เท่ากับ 3.93 รองลงมา ได้แก่ มีการจัดทำระบบและวิธีการทำให้การดูแลช่วยเหลือผู้เรียน เท่ากับ 3.92 และเมื่อพิจารณาจากค่าความเบ้ของตัวแปรสังเกตได้ พบว่าส่วนใหญ่ตัวแปรสังเกตได้มีการแจกแจงในลักษณะเบ้ซ้าย (ความเบ้มีค่าเป็นลบ) และเมื่อพิจารณาจากค่าความโด่งของตัวแปรสังเกตได้ ส่วนใหญ่พบว่า มีค่าความโด่งเป็นบวก ซึ่งค่าความเบ้มีค่าน้อยกว่า 2.00 และค่าความโด่งมีค่าน้อยกว่า 7.00 แสดงว่าข้อมูลของตัวแปรสังเกตได้มีการแจกแจงเป็นโค้งปกติ

ตารางที่ 13 ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย ความเบ้ และค่าความโด่งของตัวแปรสังเกตได้ของรูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศ ด้านการมุ่งครูและบุคลากร

ตัวแปร	$\bar{X}$	SD	CV	SK	KU
48. มีการวิเคราะห์ความต้องการด้านบุคลากรจัดสรรอัตรากำลังของครูที่เหมาะสมกับจำนวนผู้เรียน	3.75	.77	20.56	-.72	1.17
49. มีระบบ วิธีการในการสรรหาและคัดเลือกครูในการสอนที่อยู่ในท้องถิ่น	3.82	.69	18.17	-.41	.47
50. มีการพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถที่สอดคล้องกับความต้องการในการจัดการศึกษา	3.89	.70	18.04	-.53	.88
51. ส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรให้มีสมรรถนะที่สอดคล้องกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้	3.91	.67	17.13	-.42	.88
52. มีการกำหนดหน้าที่และภาระงานสำหรับครูอย่างเหมาะสม	3.89	.66	17.12	-.41	.51
53. มีการปรับปรุงสภาพแวดล้อมและบรรยากาศในสถานศึกษาที่เอื้อต่อการปฏิบัติงานของครูและบุคลากร	3.89	.71	18.27	-.56	.99
54. การทำงานของบุคลากรคำนึงถึงความปลอดภัยและการดูแลสุขภาพอย่างเหมาะสม	3.82	.75	19.78	-.57	.64
55. ครูและบุคลากรมีเป้าหมายร่วมกันในการพัฒนาสถานศึกษา	3.96	.65	16.49	-.44	.71
56. มีระบบและกลไกการประเมินผลการปฏิบัติงานครูและบุคลากรที่เหมาะสมและเป็นธรรม	3.86	.71	18.45	-.63	1.14
57. มีการจัดกิจกรรมสร้างความเข้าใจระหว่างสถานศึกษา ชุมชนและท้องถิ่น	3.90	.65	16.89	-.48	.92
58. ส่งเสริมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แก่ผู้เรียนโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและแหล่งเรียนรู้ในชุมชน	3.94	.66	16.77	-.27	.19
59. มีการจัดระบบการติดต่อสื่อสารเพื่อแลกเปลี่ยนสารสนเทศระหว่างสถานศึกษากับชุมชน	3.86	.68	17.85	-.35	.40
60. มีการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นแหล่งเรียนรู้เพื่อชุมชนและท้องถิ่น	3.84	.69	18.13	-.30	.10

ตารางที่ 13 (ต่อ)

ตัวแปร	$\bar{X}$	SD	CV	SK	KU
61. ผู้บริหารและครูมีความสัมพันธ์เสมือนคนในครอบครัว	3.81	.78	20.50	-.60	.81
62. ผู้บริหารและครูสร้างบรรยากาศในการทำงานแบบประชาธิปไตย	3.84	.77	20.15	-.68	.92
63. ผู้บริหาร ครูและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย กำหนดระเบียบและแนวปฏิบัติของสถานศึกษา ร่วมกัน	3.83	.72	18.96	-.61	.93
64. ส่งเสริมให้ครูปฏิบัติตนแบบอย่างที่ดีต่อผู้เรียนและชุมชนและท้องถิ่น	4.04	.62	15.51	-.24	.29
รวม	3.87	.58			

จากตารางที่ 13 แสดงค่าสถิติของตัวแปรสังเกตได้ของรูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศด้านการมุ่งครูและบุคลากร มีทั้งสิ้น 17 ตัวแปร พบว่าตัวแปรสังเกตได้ของรูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศด้านการมุ่งครูและบุคลากร (CUST) มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.75 ถึง 4.04 โดยผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติในแต่ละตัวแปรมีค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานใกล้เคียงกัน แนวปฏิบัติด้านการมุ่งครูและบุคลากรมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูส่งเสริมให้ครูปฏิบัติตนแบบอย่างที่ดีต่อผู้เรียนและชุมชนและท้องถิ่น เท่ากับ 4.04 รองลงมา ได้แก่ ครูและบุคลากรมีเป้าหมายร่วมกันในการพัฒนาสถานศึกษา เท่ากับ 3.96 และเมื่อพิจารณาจากค่าความเบ้ของตัวแปรสังเกตได้ พบว่าส่วนใหญ่ตัวแปรสังเกตได้มีการแจกแจงในลักษณะเบ้ซ้าย (ความเบ้มีค่าเป็นลบ) และเมื่อพิจารณาจากค่าความโด่งของตัวแปรสังเกตได้ ส่วนใหญ่พบว่ามีค่าความโด่งเป็นบวก ซึ่งค่าความเบ้มีค่าน้อยกว่า 2.00 และค่าความโด่งมีค่าน้อยกว่า 7.00 แสดงว่าข้อมูลของตัวแปรสังเกตได้มีการแจกแจงเป็นโค้งปกติ

ตารางที่ 14 ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย ความเบ้ และค่าความโด่งของตัวแปรสังเกตได้ของรูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศด้านการจัดการกระบวนการ

ตัวแปร	$\bar{X}$	SD	CV	SK	KU
65. ส่งเสริมให้ครูมีแนวทางการปฏิบัติงานที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงาน	4.01	.62	15.47	-.23	.34
66. มีการดำเนินการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศพื้นฐานที่ครอบคลุมและเป็นปัจจุบันเสมอ	3.90	.65	16.83	-.30	.50
67. มีการวิเคราะห์ศักยภาพชุมชนและท้องถิ่นนำมาใช้ในการกำหนดแผนปฏิบัติงานของสถานศึกษา	3.89	.63	16.24	-.33	.51
68. มีการจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงในการปฏิบัติงานของสถานศึกษา	3.85	.66	17.28	-.30	.44
69. มีการพัฒนาระบบประกันคุณภาพที่สอดคล้องกับเป้าหมายและบริบทของสถานศึกษา	3.91	.65	16.82	-.47	.91
70. มีการกำหนดวัตถุประสงค์ วางแผนการบริหารสถานศึกษา กำหนดวิธีการดำเนินงานและการประเมินผลการดำเนินงานที่ชัดเจน	3.93	.63	16.13	-.25	.33
71. มีการนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงกระบวนการทำงานและผลการดำเนินงานศึกษาตลอดเวลา	3.91	.65	16.62	-.30	.34
72. มีการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานของครูบุคลากรและการบริหารสถานศึกษา	3.90	.66	17.09	-.36	.58
รวม	3.91	.54			

จากตารางที่ 14 แสดงค่าสถิติของตัวแปรสังเกตได้ของรูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศด้านการจัดการกระบวนการ มีทั้งสิ้น 8 ตัวแปร พบว่าตัวแปรสังเกตได้ของรูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศด้านการจัดการกระบวนการ (PROC) มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.85 ถึง 4.01 โดยผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติในแต่ละตัวแปรมีค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานใกล้เคียงกัน แนวปฏิบัติด้านการจัดการกระบวนการมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือส่งเสริมให้ครูมีแนวทางการปฏิบัติงานที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงาน เท่ากับ 4.01 รองลงมา ได้แก่ มีการกำหนดวัตถุประสงค์ วางแผนการบริหารสถานศึกษา กำหนดวิธีการดำเนินงานและการประเมินผลการดำเนินงานที่ชัดเจน เท่ากับ 3.93 และเมื่อพิจารณาจากค่าความเบ้ของตัวแปรสังเกตได้

พบว่าส่วนใหญ่ตัวแปรสังเกตได้มีการแจกแจงในลักษณะเบ้ซ้าย (ความเบ้มีค่าเป็นลบ) และเมื่อพิจารณาจากค่าความโด่งของตัวแปรสังเกตได้ ส่วนใหญ่พบว่ามีความโด่งเป็นบวก ซึ่งค่าความเบ้มีค่าน้อยกว่า 2.00 และค่าความโด่งมีค่าน้อยกว่า 7.00 แสดงว่าข้อมูลของตัวแปรสังเกตได้มีการแจกแจงเป็นโค้งปกติ

ตารางที่ 15 ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย ความเบ้ และค่าความโด่งของตัวแปรสังเกตได้ของรูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศ ด้านผลลัพธ์

ตัวแปร	$\bar{X}$	SD	CV	SK	KU
73. ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามความต้องการของผู้ปกครอง ชุมชน และท้องถิ่น	4.07	.59	14.73	-.27	.72
74. ผู้เรียนมีพัฒนาการที่เหมาะสมกับวัยตามเกณฑ์เชิงหลักสูตร	4.06	.59	14.75	-.22	.55
75. ผู้ปกครองพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	4.08	.60	14.70	-.24	.53
76. ผู้ปกครองและชุมชน มีความรู้สึกเป็นเจ้าของและเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาสถานศึกษา	4.03	.62	15.58	-.27	.39
77. มีการดำเนินการใช้และการบริหารทรัพยากรในท้องถิ่นในการส่งเสริมการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ	3.98	.63	15.96	-.33	.54
78. ระดมทรัพยากรเพื่อสนับสนุนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้จากผู้ปกครองและชุมชน	3.90	.68	17.45	-.44	.66
79. มีการรายงานผลการใช้งบประมาณอย่างเป็นระบบ โปร่งใสและตรวจสอบได้	3.93	.72	18.53	-.92	2.23
80. ครูปฏิบัติงานอย่างอิสระ คล่องตัวภายใต้กระบวนการคุณภาพวงจรเดมมิ่ง PDCA	3.90	.68	17.65	-.54	1.01
81. ครูได้รับการพัฒนาและการส่งเสริมการเข้าสู่ตำแหน่งตามระยะเวลาที่เหมาะสม	3.89	.75	19.37	-.89	1.92
82. ครูและบุคลากรมีความพึงพอใจและความผูกพันในการปฏิบัติงานในสถานศึกษา	3.98	.66	16.76	-.52	.99
83. การปรับปรุงพัฒนาสถานศึกษาโดยใช้ผลการประเมินที่ผ่านมา	3.94	.65	16.69	-.43	.84

ตารางที่ 15 (ต่อ)

ตัวแปร	$\bar{X}$	SD	CV	SK	KU
84. สถานศึกษาจัดการศึกษาอย่างมี ประสิทธิภาพเป็นที่ยอมรับของชุมชนและท้องถิ่น	4.05	.62	15.38	-.32	.85
85. ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และผู้เกี่ยวข้องมีความพึง พอใจในการดำเนินการของสถานศึกษา	3.94	.63	16.20	-.46	1.09
86. ผู้บริหารและครูเป็นที่ยอมรับ สร้างความ เชื่อถือและศรัทธาในการปฏิบัติงาน เป็น แบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและ ท้องถิ่น	4.05	.61	15.09	-.30	.65
รวม	3.98	.57			

จากตารางที่ 15 แสดงค่าสถิติของตัวแปรสังเกตได้ของรูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่น
สู่ความเป็นเลิศด้านผลลัพธ์มีทั้งสิ้น 14 ตัวแปร พบว่า ตัวแปรสังเกตได้ของรูปแบบการจัดการศึกษา
ท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศด้านผลลัพธ์(OOTP) มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.89 ถึง 4.08 โดยผู้ตอบ
แบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติในแต่ละตัวแปรมีค่าเฉลี่ยและค่าส่วน
เบี่ยงเบนมาตรฐานใกล้เคียงกัน แนวปฏิบัติด้านการจัดการกระบวนการมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือผู้ปกครอง
พึงพอใจต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เท่ากับ 4.08 รองลงมา ได้แก่ ผู้เรียนมีคุณลักษณะอัน
พึงประสงค์ตามความต้องการของผู้ปกครอง ชุมชน และท้องถิ่น เท่ากับ 3.89 และเมื่อพิจารณาจาก
ค่าความเบ้ของตัวแปรสังเกตได้ พบว่าส่วนใหญ่ตัวแปรสังเกตได้มีการแจกแจงในลักษณะเบ้ซ้าย
(ความเบ้มีค่าเป็นลบ) และเมื่อพิจารณาจากค่าความโด่งของตัวแปรสังเกตได้ ส่วนใหญ่พบว่ามีค่า
ความโด่งเป็นบวก ซึ่งค่าความเบ้มีค่าน้อยกว่า 2.00 และค่าความโด่งมีค่าน้อยกว่า 7.00 แสดงว่า
ข้อมูลของตัวแปรสังเกตได้มีการแจกแจงเป็นโค้งปกติ

ตอนที่ 2.2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตรวจสอบรูปแบบการจัดการศึกษาที่อิงสู่ความเป็นเลิศ ดังนี้

1. การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันรูปแบบการจัดการศึกษาที่อิงสู่ความเป็นเลิศ
ด้านการนำองค์กร (LEAD)

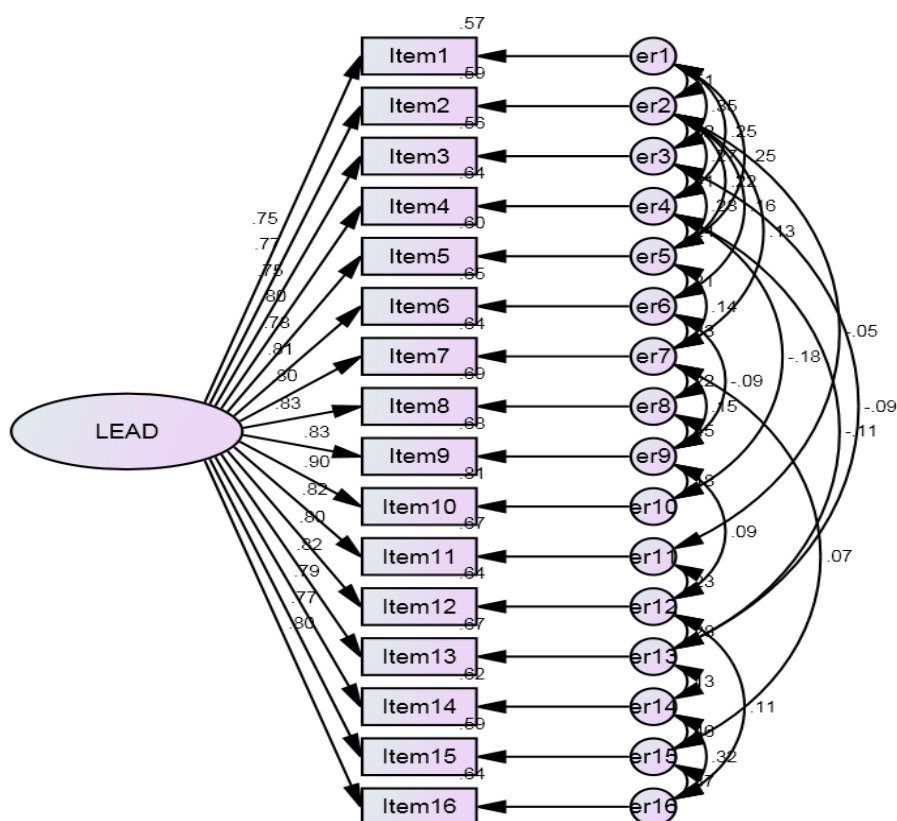
ตารางที่ 16 แสดงค่าน้ำหนักองค์ประกอบโมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันรูปแบบการจัดการศึกษาที่อิงสู่ความเป็นเลิศด้านการนำองค์กร (LEAD)

ข้อที่	ตัวแปร	น้ำหนัก องค์ประกอบ	t	R ²
1.	ผู้บริหารกำหนดวิสัยทัศน์ ค่านิยมและพันธกิจ ในการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา (ITEM1)	.75	-	.57
2.	ผู้บริหารมีการสื่อสารวิสัยทัศน์ ทิศทางการพัฒนาสถานศึกษาสู่บุคลากรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (ITEM2)	.77	29.79**	.59
3.	ผู้บริหารกำหนดผลที่คาดหวังจากการดำเนินงานที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา (ITEM3)	.75	25.10**	.66
4.	ผู้บริหารให้ข้อเสนอแนะ กระตุ้นและส่งเสริมให้เกิดการปรับปรุงผลการดำเนินงาน เพื่อบรรลุพันธกิจและเป้าหมายของสถานศึกษา (ITEM4)	.80	25.20**	.64
5.	ผู้บริหารมีกระบวนการในการตรวจสอบตนเองและปรับปรุงผลการบริหารงานอย่างสม่ำเสมอ (ITEM5)	.78	24.35**	.60
6.	ผู้บริหารมีการบริหารโดยเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของครู บุคลากรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (ITEM6)	.81	22.11**	.66
7.	ผู้บริหารใช้อำนาจในการดำเนินงานและการตัดสินใจอย่างมีธรรมาภิบาล (ITEM7)	.80	21.80**	.64
8.	ผู้บริหารเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและอดทน (ITEM8)	.83	22.72**	.69
9.	ผู้บริหาร บริหารงานโดยยึดหลักคุณธรรมมีความโปร่งใสและตรวจสอบได้ (ITEM9)	.83	22.54**	.68
10.	ผู้บริหารมีการนำผลการประเมินการดำเนินงานไปปรับปรุงด้านการบริหารสถานศึกษา (ITEM10)	.90	24.96**	.81
11.	ผู้บริหารส่งเสริมและกำกับดูแลบุคลากร ให้ปฏิบัติตามระเบียบ ข้อบังคับ ของสถานศึกษา (ITEM11)	.82	22.49**	.67
12.	ผู้บริหารกำหนดการจัดกิจกรรมที่ก่อให้เกิดความสัมพันธที่ดีและความผาสุกต่อชุมชน ท้องถิ่น (ITEM12)	.80	21.88**	.64

ตารางที่ 16 (ต่อ)

ข้อที่	ตัวแปร	น้ำหนักองค์ประกอบ	t	R ²
13.	ผู้บริหารสนับสนุนให้บุคลากรมีการพัฒนาสมรรถนะของตนเองอย่างต่อเนื่อง (ITEM13)	.82	22.49**	.67
14.	ผู้บริหารสนับสนุนการสร้างทีมงานที่เข้มแข็งในการพัฒนาสถานศึกษา (ITEM14)	.79	21.51**	.62
15.	ผู้บริหารกระจายอำนาจให้แก่บุคลากรในระดับต่างๆ อย่างเหมาะสม (ITEM15)	.77	20.78**	.59
16.	ผู้บริหารปรับปรุงคุณภาพการทำงาน โดยคำนึงถึงควมรับผิดชอบต่อสังคมและท้องถิ่น (ITEM16)	.80	21.87**	.64

**p < .01

$$\chi^2=108.44, df=71, p=0.00, GFI= 0.98, CFI =.99, RMSEA=0.03$$

ภาพที่ 5 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันแสดงค่าน้ำหนักองค์ประกอบโมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันรูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศ ด้านการนำองค์กร (LEAD)

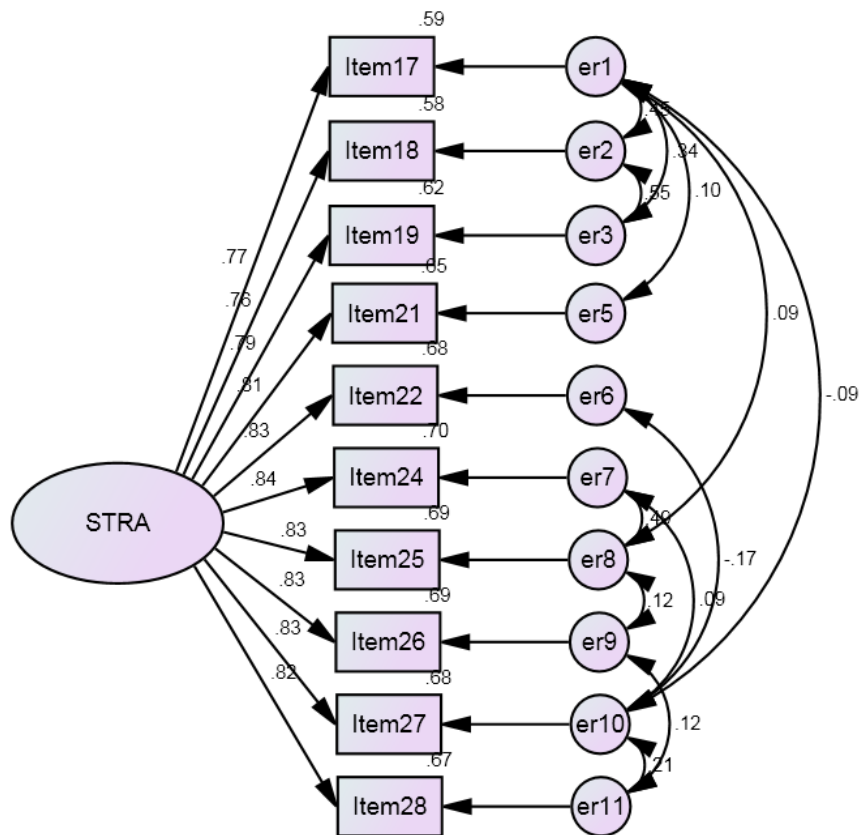
จากตารางที่ 16 และภาพที่ 5 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบรูปแบบการจัดการศึกษา ท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศด้านการนำองค์กร (LEAD) พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดี ซึ่งพิจารณาจากค่าไค-สแควร์ (χ^2) มีค่าเท่ากับ 1.08 ที่องศาอิสระ (df) เท่ากับ 71 ค่าความน่าจะเป็น (p.) เท่ากับ 0.12 องค์ประกอบของตัวแปรมีค่าเป็นบวกมีค่าตั้งแต่ 0.75 ถึง 0.90 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกตัว แสดงว่า ตัวแปรสังเกตได้ทั้ง 16 เป็นองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศด้านการนำองค์กร (LEAD)

2. การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันรูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศด้านการวางแผนกลยุทธ์ (STRA)

ตารางที่ 17 แสดงค่าน้ำหนักองค์ประกอบโมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันรูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศด้านการวางแผนกลยุทธ์ (STRA)

ข้อที่	ตัวแปร	น้ำหนัก องค์ประกอบ	t	R ²
17.	มีกระบวนการในการกำหนดปรัชญา วิสัยทัศน์ และแผน เชิงกลยุทธ์เพื่อพัฒนาสถานศึกษา (ITEM17)	.77	-	.59
18.	แผนเชิงกลยุทธ์มีความสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา ชุมชนและท้องถิ่น (ITEM18)	.76	27.97**	.58
19.	แผนเชิงกลยุทธ์ มีความสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานทาง วิชาการของการจัดการศึกษาท้องถิ่น (ITEM19)	.79	26.38**	.62
20.	เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามีส่วนร่วมในการพัฒนา สถานศึกษา (ITEM21)	.81	23.45**	.65
21.	มีการกำหนดแผนและกลไกการดำเนินงานของสถานศึกษา เป็นระยะ (ITEM23)	.83	22.75**	.68
22.	มีการดำเนินงาน/โครงการตามแผนกลยุทธ์ของ สถานศึกษา (ITEM24)	.84	23.08**	.70
23.	มีระบบตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน/โครงการอย่างชัดเจน (ITEM25)	.83	23.94**	.69
24.	มีช่องทางในการรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่ เกี่ยวข้องกับพัฒนาสถานศึกษาจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (ITEM26)	.83	22.83**	.69
25.	สถานศึกษากำหนดแผนกลยุทธ์ตามอัตลักษณ์ของ สถานศึกษาอย่างชัดเจน (ITEM27)	.83	21.67**	.68
26.	เปิดโอกาสให้บุคลากรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีส่วนร่วม ในการจัดทำแผนงาน/โครงการของสถานศึกษา (ITEM28)	.82	22.33**	.67

**p <.01

$$\chi^2=43.34, df=23, p=0.00, GFI= 0.99, CFI =1.00, RMSEA=0.03$$

ภาพที่ 6 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันแสดงค่าน้ำหนักองค์ประกอบโมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันรูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศด้านการวางแผนกลยุทธ์ (STRA)

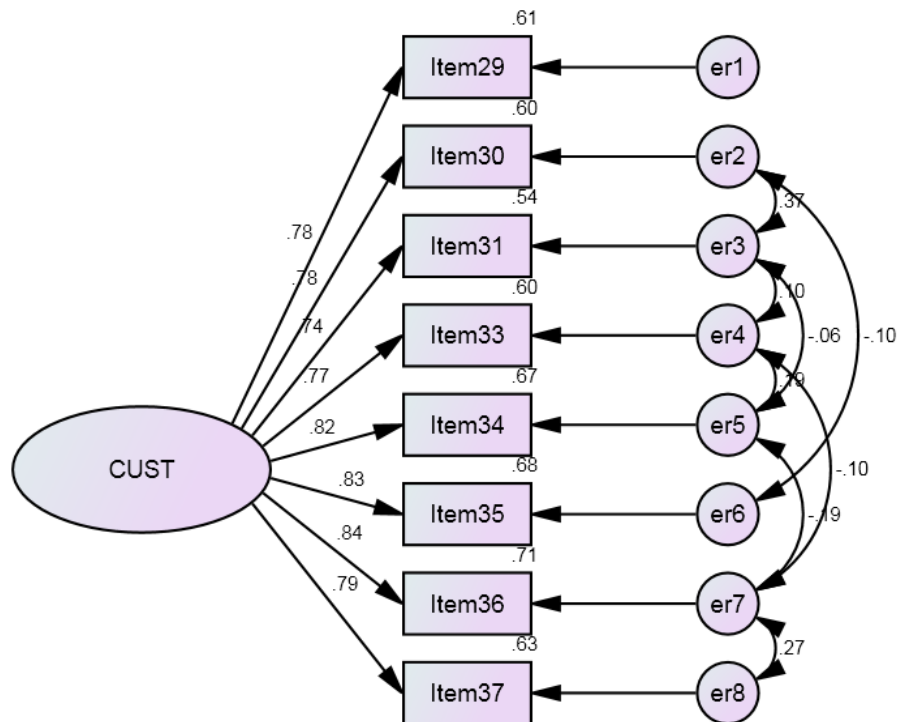
จากตารางที่ 17 และภาพที่ 6 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบรูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศด้านการวางแผนกลยุทธ์ (STRA) พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ อยู่ในเกณฑ์ดี ซึ่งพิจารณาจากค่าไค-สแควร์ (χ^2) มีค่าเท่ากับ 43.34 ที่องศาอิสระ(df) เท่ากับ 23 ค่าความน่าจะเป็น (p.) เท่ากับ 0.00 องค์ประกอบของตัวแปรมีค่าเป็นบวกมีค่าตั้งแต่ 0.76 ถึง 0.84 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกตัว แสดงว่า ตัวแปรสังเกตได้ทั้ง 10 เป็นองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศด้านการวางแผนกลยุทธ์ (STRA)

3. การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันรูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศด้านการมุ่งผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (CUST)

ตารางที่ 18 แสดงค่าน้ำหนักองค์ประกอบโมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันรูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศด้านการมุ่งผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (CUST)

ข้อที่	ตัวแปร	น้ำหนักองค์ประกอบ	t	R ²
27.	มีการศึกษาความต้องการในการจัดการศึกษาของผู้ปกครอง ชุมชนและท้องถิ่น(ITEM29)	.78	-	.61
28.	จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะตามเกณฑ์มาตรฐานการจัดการศึกษาท้องถิ่น(ITEM30)	.78	21.62**	.60
29.	จัดกระบวนการเรียนรู้โดยมุ่งเน้นสมรรถนะของผู้เรียนเป็นสำคัญ(ITEM31)	.74	20.13**	.54
30.	มีการรับฟังเรื่องร้องเรียน เสียงสะท้อน ความต้องการ และความคาดหวังของผู้ปกครองและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย(ITEM33)	.77	21.32**	.60
31.	มีการจัดการแก้ไขเกี่ยวกับเรื่องร้องเรียนอย่างทันท่วงที่เหมาะสมและตรงตามความต้องการ(ITEM34)	.82	22.97**	.67
32.	มีการสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง ชุมชน ท้องถิ่น(ITEM35)	.83	23.55**	.68
33.	มีการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการเรียนการสอนและพัฒนาผู้เรียน(ITEM36)	.84	23.52**	.71
34.	สร้างภาคีเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในชุมชนและท้องถิ่น(ITEM37)	.79	22.20**	.63

**p< .01

$$\chi^2=14.50, df=12, p=0.27, GFI= 0.99, CFI =1.00, RMSEA=0.02$$

ภาพที่ 7 การวิเคราะห์หองค์ประกอบเชิงยืนยันแสดงค่าน้ำหนักองค์ประกอบโมเดลการวิเคราะห์หองค์ประกอบเชิงยืนยันรูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศด้านการมุ่งผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (CUST)

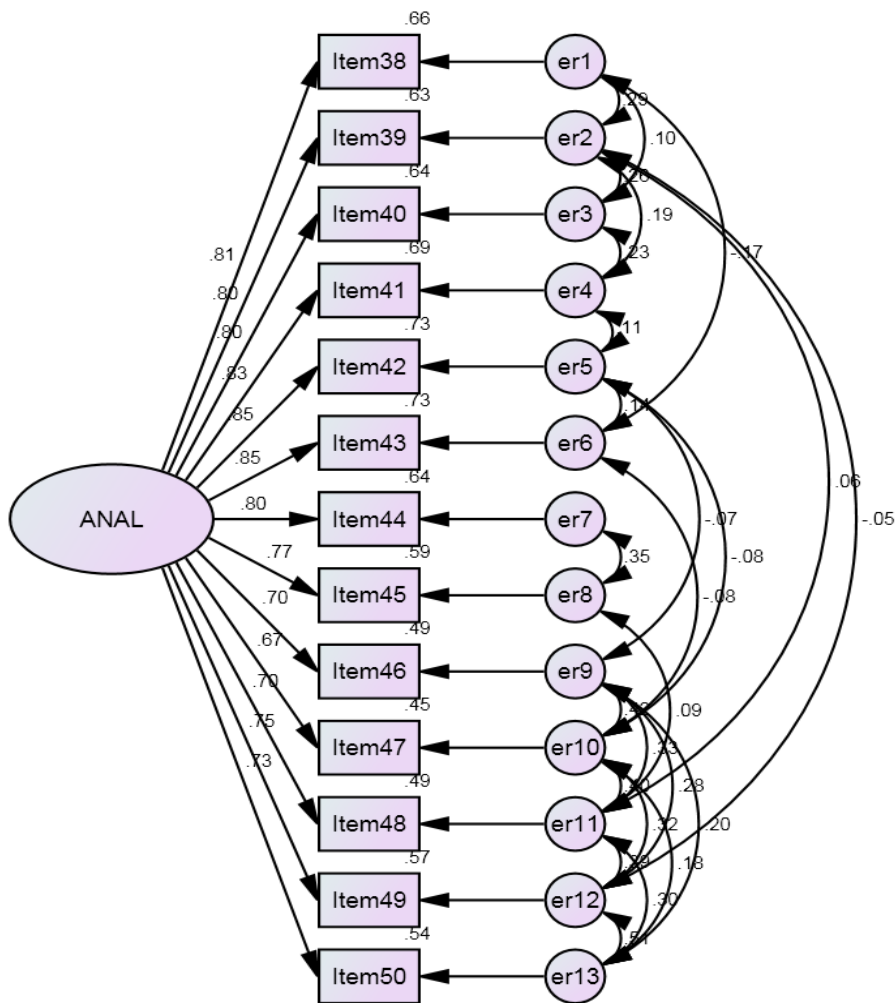
จากตารางที่ 18 และภาพที่ 7 ผลการวิเคราะห์หองค์ประกอบรูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศด้านการมุ่งผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (CUST) พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดี ซึ่งพิจารณาจากค่าไค-สแควร์ (χ^2) มีค่าเท่ากับ 14.50 ที่องศาอิสระ (df) เท่ากับ 12 ค่าความน่าจะเป็น (p.) เท่ากับ 0.27 องค์ประกอบของตัวแปรมีค่าเป็นบวก มีค่าตั้งแต่ 0.76 ถึง 0.84 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกตัว แสดงว่า ตัวแปรสังเกตได้ทั้ง 10 เป็นองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศด้านการมุ่งผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (CUST)

4. การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันรูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศ
ด้านการวัด วิเคราะห์และการจัดการความรู้ (ANAL)

ตารางที่ 19 แสดงค่าน้ำหนักองค์ประกอบโมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันรูปแบบการจัด
การศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศด้านการวัด วิเคราะห์และการจัดการความรู้ (ANAL)

ข้อที่	ตัวแปร	น้ำหนัก องค์ประกอบ	t	R ²
35.	มีกระบวนการและกลไก ในการจัดการข้อมูลและ สารสนเทศของสถานศึกษาอย่างถูกต้อง (ITEM38)	.81	-	.66
36.	มีการนำข้อมูลและสารสนเทศมาใช้ในการตัดสินใจอย่างมี ประสิทธิภาพ (ITEM39)	.80	28.06**	.63
37.	มีการจัดทำระบบและวิธีการทำให้การดูแลช่วยเหลือ ผู้เรียน (ITEM40)	.80	25.33**	.64
38.	จัดทำวิธีการและกลไกการประเมินผู้เรียนที่เน้นการ ประเมินตามสภาพจริง (ITEM41)	.83	25.04**	.69
39.	จัดทำแผนและกลไกในการพัฒนาบุคลากรอย่างเป็นระบบ (ITEM42)	.85	25.80**	.73
40.	จัดหาทรัพยากรสารสนเทศอย่างเพียงพอและเหมาะสมกับ การจัดการเรียนรู้ (ITEM43)	.85	24.17**	.73
41.	มีการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาช่วยในการส่งเสริมการจัดการ เรียนรู้แก่ผู้เรียนอย่างเหมาะสม (ITEM44)	.80	23.84**	.64
42.	นำเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษามาใช้ในการ ส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้แก่ผู้เรียนอย่างเหมาะสม (ITEM45)	.77	22.40**	.59
43.	มีการแก้ปัญหาพัฒนาการและส่งเสริมการเรียนรู้โดยใช้ กระบวนการวิจัยในชั้นเรียน (ITEM46)	.70	19.79**	.49
44.	มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์สอนระหว่างเพื่อนครู ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา (ITEM47)	.67	18.64**	.45
45.	มีศูนย์บริการข้อมูล และสารสนเทศสำหรับผู้ปกครอง ชุมชนและท้องถิ่น (ITEM48)	.70	19.95**	.49
46.	มีการประเมินและปรับปรุงผลการดำเนินงานของ สถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ (ITEM49)	.75	21.91**	.57
47.	มีข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้บริหาร ครู และบุคลากร เพื่อใช้ใน การพัฒนาการเรียนการสอนและการบริหารสถานศึกษา (ITEM50)	.73	21.15**	.54

**p < .01

$$\chi^2=42.59, df=40, p=0.36, GFI= 0.99, CFI =1.00, RMSEA=0.01$$

ภาพที่ 8 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันแสดงค่าน้ำหนักองค์ประกอบโมเดล การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันรูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศด้านการวัด วิเคราะห์และการจัดการความรู้ (ANAL)

จากตารางที่ 19 และภาพที่ 8 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบรูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศด้านการวัด วิเคราะห์และการจัดการความรู้ (ANAL) พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดี ซึ่งพิจารณาจากค่าไค-สแควร์(χ^2) มีค่าเท่ากับ 42.59 ที่องศาอิสระ(df) เท่ากับ 40 ค่าความน่าจะเป็น (p.) เท่ากับ 0.36 องค์ประกอบของตัวแปรมีค่าเป็นบวกมีค่าตั้งแต่ 0.67 ถึง 0.85 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกตัว แสดงว่า ตัวแปรสังเกตได้ทั้ง 13 ตัว เป็นองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศด้านการวัด วิเคราะห์และการจัดการความรู้ (ANAL)

5. การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันรูปแบบการจัดการศึกษาที่อิงสู่ความเป็นเลิศ
ด้านการมุ่งครูและบุคลากร (PEOP)

ตารางที่ 20 แสดงค่าน้ำหนักองค์ประกอบโมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันรูปแบบการจัด
การศึกษาที่อิงสู่ความเป็นเลิศด้านการมุ่งครูและบุคลากร (PEOP)

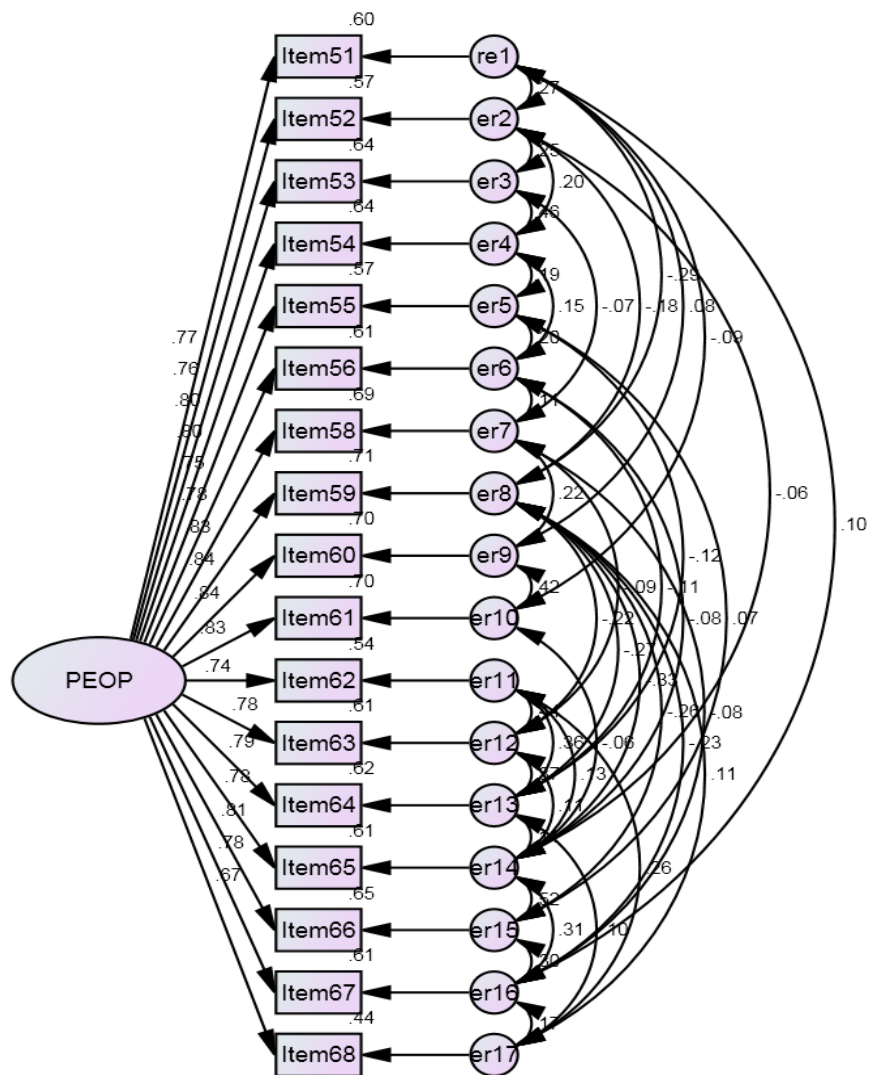
ข้อที่	ตัวแปร	น้ำหนัก องค์ประกอบ	t	R ²
48.	มีการวิเคราะห์ความต้องการด้านบุคลากร จัดสรร อัตรากำลังของครูที่เหมาะสมกับจำนวนผู้เรียน (ITEM51)	.77	-	.60
49.	มีระบบ วิธีการในการสรรหาและคัดเลือกครูในการสอนที่ อยู่ในท้องถิ่น (ITEM52)	.76	24.59**	.57
50.	มีการพัฒนาครูให้มีความรู้ ความสามารถที่สอดคล้องกับ ความต้องการในการจัดการศึกษา (ITEM53)	.80	22.69**	.64
51.	ส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรให้มีสมรรถนะที่สอดคล้องกับ รูปแบบการจัดการเรียนรู้ (ITEM54)	.80	22.65**	.64
52.	มีการกำหนดหน้าที่และภาระงานสำหรับครูอย่างเหมาะสม (ITEM55)	.75	21.06**	.57
53.	มีการปรับปรุงสภาพแวดล้อมและบรรยากาศใน สถานศึกษาที่เอื้อต่อการปฏิบัติงานของครูและบุคลากร (ITEM56)	.78	21.89**	.61
54.	การทำงานของบุคลากรคำนึงถึงความปลอดภัยและการ ดูแลสวัสดิการอย่างเหมาะสม (ITEM58)	.88	23.67**	.69
55.	ครูและบุคลากรมีเป้าหมายร่วมกันในการพัฒนา สถานศึกษา (ITEM59)	.84	21.39**	.71
56.	มีระบบและกลไกการประเมินผลการปฏิบัติงานครูและ บุคลากรที่เหมาะสมและเป็นธรรม (ITEM60)	.84	24.93**	.70
57.	มีการจัดกิจกรรม สร้างความเข้าใจระหว่างสถานศึกษา ชุมชนและท้องถิ่น (ITEM61)	.83	22.95**	.70
58.	ส่งเสริมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แก่ผู้เรียนโดยใช้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นและแหล่งเรียนรู้ในชุมชน (ITEM62)	.74	20.43**	.54
59.	มีการจัดระบบการติดต่อสื่อสารเพื่อแลกเปลี่ยนสารสนเทศ ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน (ITEM63)	.78	21.77**	.61
60.	มีการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นแหล่งเรียนรู้เพื่อชุมชนและ ท้องถิ่น (ITEM64)	.79	21.93**	.62

**p < .01

ตารางที่ 20 (ต่อ)

ข้อที่	ตัวแปร	น้ำหนัก องค์ประกอบ	t	R ²
61.	ผู้บริหารและครูมีความสัมพันธ์เหมือนคนในครอบครัว (ITEM65)	.78	21.72**	.61
62.	ผู้บริหารและครูสร้างบรรยากาศในการทำงานแบบประชาธิปไตย(ITEM66)	.81	22.72**	.65
63.	ผู้บริหาร ครูและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย กำหนดระเบียบและแนวปฏิบัติงานของสถานศึกษาร่วมกัน(ITEM67)	.78	23.01**	.61
64.	ส่งเสริมให้ครูปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อผู้เรียนและชุมชนและท้องถิ่น(ITEM68)	.67	18.08**	.44

**p < .01

$$\chi^2=124.44, df=77, p=0.00, GFI= 0.98, CFI =0.99, RMSEA=0.03$$

ภาพที่ 9 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันแสดงค่าน้ำหนักองค์ประกอบโมเดล การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันรูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศด้านการมุ่งครู และบุคลากร(PEOP)

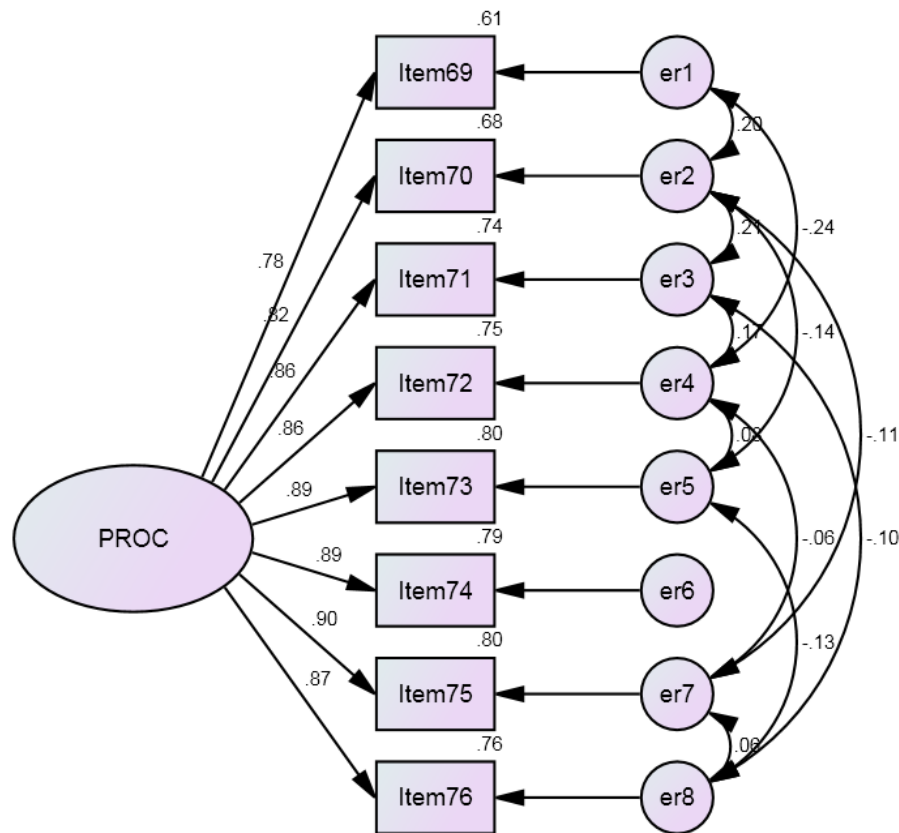
จากตารางที่ 20 ภาพที่ 9 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบรูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศด้านการมุ่งครูและบุคลากร (PEOP) พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดี ซึ่งพิจารณาจากค่าไค-สแควร์ (χ^2) มีค่าเท่ากับ 124.44 ที่องศาอิสระ (df) เท่ากับ 77 ค่าความน่าจะเป็น (p.) เท่ากับ 0.00 องค์ประกอบของตัวแปรมีค่าเป็นบวกมีค่าตั้งแต่ 0.67 ถึง 0.88 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกตัว แสดงว่า ตัวแปรสังเกตได้ทั้ง 17 ตัว เป็นองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศด้านการมุ่งครูและบุคลากร (PEOP)

6. การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันรูปแบบการจัดการศึกษาที่อิงสู่ความเป็นเลิศ
ด้านการจัดการกระบวนการ (PROC)

ตารางที่ 21 แสดงค่าน้ำหนักองค์ประกอบโมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันรูปแบบการจัดการศึกษาที่อิงสู่ความเป็นเลิศด้านการจัดการกระบวนการ (PROC)

ข้อที่	ตัวแปร	น้ำหนัก องค์ประกอบ	t	R ²
65.	ส่งเสริมให้ครูมีแนวคิดการปฏิบัติงานที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ ของงาน (ITEM69)	.78	-	.61
76.	มีการดำเนินการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศพื้นฐานที่ ครอบคลุมและเป็นปัจจุบันเสมอ(ITEM70)	.82	26.53**	.68
67.	มีการวิเคราะห์ศักยภาพชุมชนและท้องถิ่นนำมาใช้ในการ กำหนดแผนปฏิบัติงานของสถานศึกษา(ITEM71)	.86	25.23**	.74
68.	มีการจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงในการปฏิบัติงานของ สถานศึกษา(ITEM72)	.86	23.01**	.75
69.	มีการพัฒนาระบบประกันคุณภาพที่สอดคล้องกับ เป้าหมายและบริบทของสถานศึกษา(ITEM73)	.89	26.70**	.80
70.	มีการกำหนดวัตถุประสงค์ วางแผนการบริหาร สถานศึกษา กำหนดวิธีการดำเนินงานและการประเมินผล การดำเนินงานที่ชัดเจน(ITEM74)	.89	26.70**	.79
71.	มีการนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงกระบวนการ ทำงานและผลการดำเนินงานของสถานศึกษาตลอดเวลา (ITEM75)	.90	26.79**	.80
72.	มีการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานของครู บุคลากรและการ บริหารสถานศึกษา(ITEM76)	.97	25.47**	.76

**p < .01

$$\chi^2=12.02, df= 9, p=0.21, GFI= 0.99, CFI =1.00, RMSEA=0.02$$

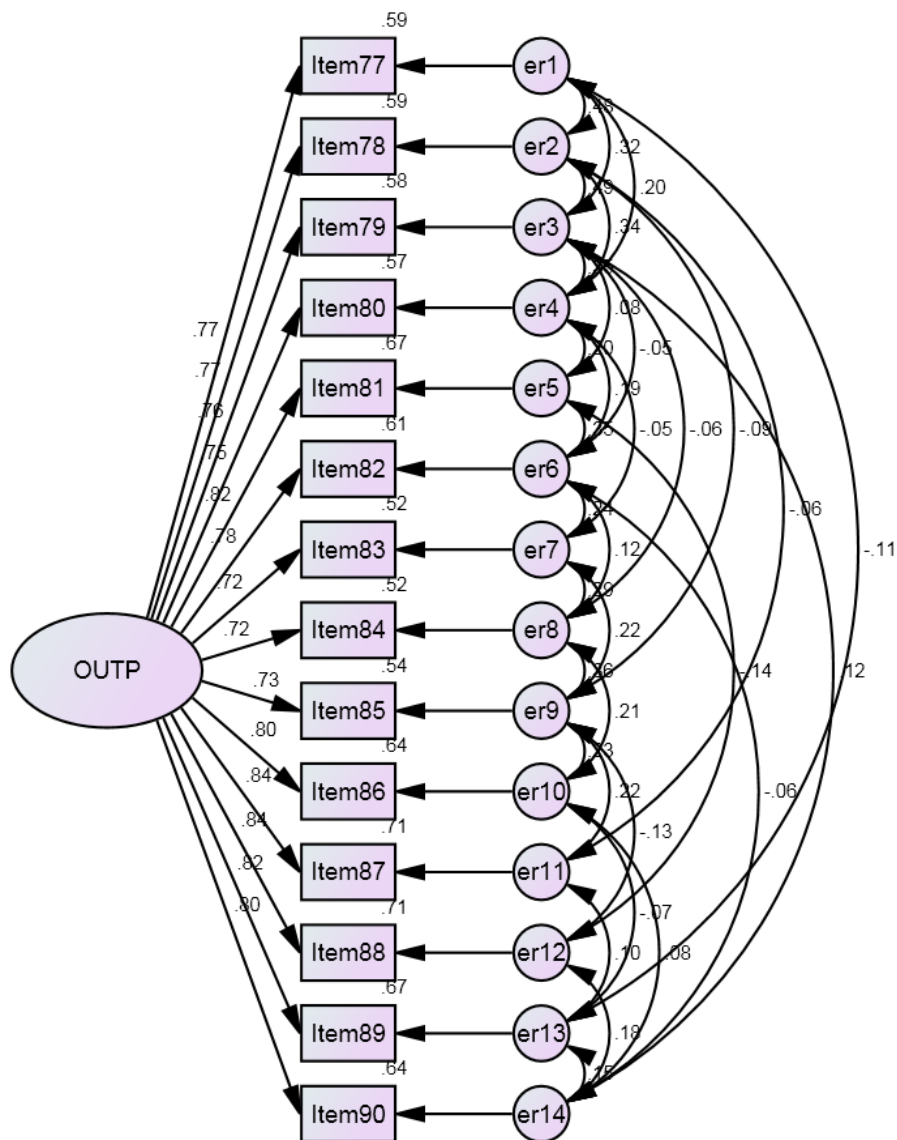
ภาพที่ 10 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันแสดงค่าน้ำหนักองค์ประกอบโมเดล การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันรูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศด้านการจัดการ กระบวนการ (PROC)

จากตารางที่ 21 และภาพที่ 10 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบรูปแบบการจัดการศึกษา ท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศด้านการจัดการกระบวนการ (PROC) พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูล เชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดี ซึ่งพิจารณาจากค่าไค-สแควร์ (χ^2) มีค่าเท่ากับ 12.02 ที่องศาอิสระ (df) เท่ากับ 9 ค่าความน่าจะเป็น (p.) เท่ากับ 0.21 องค์ประกอบของตัวแปรมีค่าเป็นบวกมีค่าตั้งแต่ 0.78 ถึง 0.90 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกตัว แสดงว่า ตัวแปรสังเกตได้ทั้ง 8 ตัว เป็น องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศด้านการจัดการกระบวนการ (PROC)

7. การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันรูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศ
ด้านบุคลากร

ตารางที่ 22 แสดงค่าน้ำหนักองค์ประกอบโมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันรูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศด้านผลลัพธ์ (OUTP)

ข้อที่	ตัวแปร	น้ำหนัก องค์ประกอบ	t	R ²
73.	ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามความต้องการของผู้ปกครอง ชุมชน และท้องถิ่น (ITEM77)	.77	-	.59
74.	ผู้เรียนมีพัฒนาการที่เหมาะสมกับวัยตามเกณฑ์ของหลักสูตร (ITEM78)	.77	29.33**	.59
75.	ผู้ปกครองพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษา (ITEM79)	.76	25.58**	.58
76.	ผู้ปกครองและชุมชน มีความรู้สึกเป็นเจ้าของและเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาสถานศึกษา (ITEM80)	.75	23.17**	.57
77.	มีการดำเนินการใช้และการบริหารทรัพยากรในท้องถิ่นในการส่งเสริมการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ (ITEM81)	.82	22.95**	.67
78.	ระดมทรัพยากรเพื่อสนับสนุนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้จากผู้ปกครองและชุมชน (ITEM82)	.78	21.59**	.61
79.	มีการรายงานผลการใช้งบประมาณอย่างเป็นระบบ โปร่งใสและตรวจสอบได้ (ITEM83)	.72	19.79**	.52
80.	ครูปฏิบัติงานอย่างอิสระ คล่องตัวภายใต้กระบวนการคุณภาพวงจรเดมมิ่ง PDCA (ITEM84)	.72	19.80**	.52
81.	ครูได้รับการพัฒนาและการส่งเสริมการเข้าสู่ตำแหน่งตามระยะเวลาที่เหมาะสม (ITEM85)	.73	19.91**	.54
82.	ครูและบุคลากรมีความพึงพอใจและความผูกพันในการปฏิบัติงานในสถานศึกษา (ITEM86)	.80	22.24**	.64
83.	การปรับปรุงพัฒนาสถานศึกษาโดยใช้ผลการประเมินที่ผ่านมา (ITEM87)	.84	23.71**	.71
84.	สถานศึกษาจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพเป็นที่ยอมรับของชุมชนและท้องถิ่น (ITEM88)	.84	23.79**	.71
85.	ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และผู้ที่เกี่ยวข้องมีความพึงพอใจในการดำเนินการของสถานศึกษา (ITEM89)	.82	21.71**	.67
86.	ผู้บริหารและครูเป็นที่ยอมรับ สร้างความเชื่อถือและศรัทธาในการปฏิบัติงาน เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน ผู้ปกครองชุมชนและท้องถิ่น (ITEM90)	.80	22.05**	.64

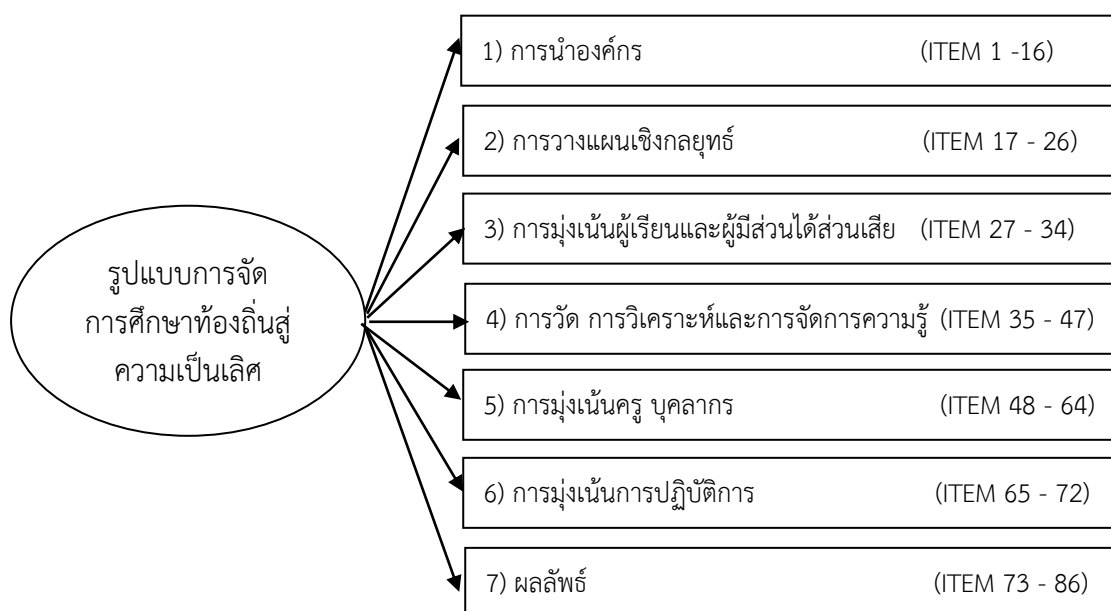
$$\chi^2=54.89, df=44, p=0.12, GFI= 0.99, CFI =1.00, RMSEA=0.02$$

ภาพที่ 11 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันแสดงค่าน้ำหนักองค์ประกอบโมเดล การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันรูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศด้านผลลัพธ์ (OUTP)

จากตารางที่ 22 และภาพที่ 11 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบรูปแบบการจัดการศึกษา ท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศด้านผลลัพธ์ (OUTP) พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดี ซึ่งพิจารณาจากค่าไค-สแควร์ (χ^2) มีค่าเท่ากับ 54.89 ที่องศาอิสระ (df) เท่ากับ 44 ค่าความน่าจะเป็น (p.) เท่ากับ 0.12 องค์ประกอบของตัวแปรมีค่าเป็นบวกมีค่าตั้งแต่ 0.76 ถึง 0.84 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกตัว แสดงว่า ตัวแปรสังเกตได้ทั้ง 14 ตัว เป็นองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศด้านผลลัพธ์ (OUTP)

สรุปจากการร่างรูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศ และการตรวจสอบเพื่อยืนยันรูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศ โดยการสร้างข้อคำถาม จำนวน 90 ข้อ พบว่าผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันได้ 7 องค์ประกอบ จำนวน 86 ข้อ ดังนี้

1) การนำองค์กร	ประกอบด้วย 16 ข้อ
2) การวางแผนเชิงกลยุทธ์	ประกอบด้วย 10 ข้อ
3) การมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	ประกอบด้วย 8 ข้อ
4) การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้	ประกอบด้วย 13 ข้อ
5) การมุ่งเน้นครู บุคลากร	ประกอบด้วย 17 ข้อ
6) การมุ่งเน้นการปฏิบัติการ	ประกอบด้วย 8 ข้อ
7) ผลลัพธ์	ประกอบด้วย 14 ข้อ

ภาพที่ 12 เป็นรูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศ

ส่วนที่ 2 การพัฒนาตัวบ่งชี้การจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 การพัฒนาตัวบ่งชี้การจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศ

นำข้อคำถามที่ผ่านการวิเคราะห์หาค่าประกอบเชิงยืนยันการจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศ ทั้ง 7 องค์ประกอบ จำนวน 86 ตัวบ่งชี้ มาสร้างนิยามเชิงปฏิบัติการ และสร้างร่างตัวบ่งชี้การจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศ ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 8 คน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความเป็นไปได้ของตัวบ่งชี้ในการนำไปปฏิบัติ โดยวิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ซึ่งได้ผลสรุป ดังนี้

ตารางที่ 23 ผลการวิพากษ์ตัวบ่งชี้การจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศ เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความเป็นไปได้ของตัวบ่งชี้ในการนำไปปฏิบัติ โดยการสนทนากลุ่ม

1. ด้านการนำองค์กร (LEAD) หมายถึง การที่ผู้บริหารมีการกำหนดวิสัยทัศน์ ค่านิยม พันธกิจของสถานศึกษา และมีการสื่อสารถ่ายทอดวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา สร้างกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย ใช้อำนาจอย่างเหมาะสม มีการกำกับติดตาม ประเมินผลปรับปรุงการทำงาน จนสามารถก่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อชุมชนและท้องถิ่น

ร่างตัวบ่งชี้การจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศ	ผลการสนทนากลุ่ม
1. ผู้บริหารกำหนดวิสัยทัศน์ ค่านิยมและพันธกิจในการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา	- ควรมีการรวบรวมข้อคำถาม ให้เหลือน้อยลง เพื่อความเป็นไปได้ในเชิงปฏิบัติ ซึ่งข้อ 1 – 4 ควรรวมเข้าด้วยกัน ทั้งเรื่องวิสัยทัศน์และการสื่อสารวิสัยทัศน์
2. ผู้บริหารมีการสื่อสารวิสัยทัศน์ ทิศทางการพัฒนาสถานศึกษาสู่บุคลากรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	- ข้อ 6 ว่าด้วยกระบวนการมีส่วนร่วม
3. ผู้บริหารกำหนดผลที่คาดหวังจากการดำเนินงานที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา	- ควรรวมข้อ 7 - 9 เข้าด้วยกัน ว่าด้วยเรื่องการใช้อำนาจอย่างมีธรรมาภิบาล
4. ผู้บริหารให้ข้อเสนอแนะ กระตุ้นและส่งเสริมให้เกิดการปรับปรุงผลการดำเนินงาน เพื่อบรรลุพันธกิจและเป้าหมายของสถานศึกษา	- ควรรวมข้อ 5 กับ ข้อ 10 เข้าด้วยกัน ว่าด้วยการตรวจสอบและประเมิน
5. ผู้บริหารมีกระบวนการในการตรวจสอบตนเอง และปรับปรุงผลการบริหารงานอย่างสม่ำเสมอ	สรุป ด้านการนำองค์กร (LEAD) ประกอบด้วย 7 ตัวบ่งชี้ ได้แก่
6. ผู้บริหารมีการบริหารโดยเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของครู บุคลากรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	1. ผู้บริหารมีการกำหนด วิสัยทัศน์ ค่านิยม พันธกิจของสถานศึกษาและสื่อสารได้อย่างเหมาะสม
7. ผู้บริหารใช้อำนาจในการดำเนินงานและการตัดสินใจอย่างมีธรรมาภิบาล	

ตารางที่ 23 (ต่อ)

ร่างตัวบ่งชี้การจัดการศึกษาท้องถิ่น สู่ความเป็นเลิศ	ผลการสนทนากลุ่ม
<p>8. ผู้บริหารเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและอดทน</p> <p>9. ผู้บริหาร บริหารงานโดยยึดหลักคุณธรรม ความโปร่งใสและตรวจสอบได้</p> <p>10. ผู้บริหารมีการนำผลการประเมินการดำเนินงานไปปรับปรุงด้านการบริหารสถานศึกษา</p> <p>11. ผู้บริหารส่งเสริมและกำกับดูแลบุคลากร ให้ปฏิบัติตามระเบียบ ข้อบังคับ ของสถานศึกษา</p> <p>12. ผู้บริหารกำหนดการจัดกิจกรรมที่ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีและความผาสุกต่อชุมชน ท้องถิ่น</p> <p>13. ผู้บริหารสนับสนุนให้บุคลากรมีการพัฒนาสมรรถนะของตนเองอย่างต่อเนื่อง</p> <p>14. ผู้บริหารสนับสนุนการสร้างทีมงานที่เข้มแข็งในการพัฒนาสถานศึกษา</p> <p>15. ผู้บริหารกระจายอำนาจให้แก่บุคลากรในระดับต่างๆอย่างเหมาะสม</p> <p>16. ผู้บริหารปรับปรุงคุณภาพการทำงาน โดยคำนึงถึงความรับผิดชอบต่อสังคมและท้องถิ่น</p>	<p>2. ผู้บริหารมีกระบวนการทำงานที่เน้นการมีส่วนร่วมของบุคลากรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อให้บรรลุพันธกิจและเป้าหมายของสถานศึกษา</p> <p>3. ผู้บริหารใช้อำนาจและการตัดสินใจโดยใช้หลักธรรมาภิบาล</p> <p>4. ผู้บริหารมีการนำผลการประเมินการดำเนินงานมาใช้ในการปรับปรุงสถานศึกษา</p> <p>5. ผู้บริหารกำกับดูแลบุคลากรให้ปฏิบัติตามระเบียบ ข้อบังคับของสถานศึกษา</p> <p>6. ผู้บริหารมีกิจกรรมที่ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อชุมชนและท้องถิ่น</p> <p>7. ผู้บริหารกระจายอำนาจในการตัดสินใจ มีการสร้างทีมงานและพัฒนาสมรรถนะบุคลากรอย่างต่อเนื่อง</p>
<p>2. ด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์ (ISTRA) หมายถึง มีกระบวนการในการจัดทำแผนกลยุทธ์ที่สอดคล้องกับมาตรฐานทางวิชาการและความต้องการของท้องถิ่น</p>	
<p>17. มีกระบวนการในการกำหนดปรัชญา วิสัยทัศน์ และแผนเชิงกลยุทธ์เพื่อพัฒนาสถานศึกษา</p> <p>18. แผนเชิงกลยุทธ์มีความสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาชุมชนและท้องถิ่น</p> <p>19. แผนเชิงกลยุทธ์ มีความสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานทางวิชาการของการจัดการศึกษาท้องถิ่น</p> <p>20. เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษา</p> <p>21. มีการกำหนดแผนและกลไกการดำเนินงานของสถานศึกษาเป็นระยะ</p> <p>22. มีการดำเนินงาน/โครงการตามแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา</p>	<p>- ควรมีการยุบรวมข้อคำถาม ข้อ 17 – 19 เข้าด้วยกัน ว่าด้วยเรื่องกระบวนการจัดทำแผน</p> <p>- ข้อ 25 ว่าด้วยเรื่องจุดอ่อน จุดแข็งในการกำหนดแผนกลยุทธ์</p> <p>- ข้อ 20 และ ข้อ 24 ว่าด้วยเรื่องการรับฟังข้อคิดเห็น เสียงสะท้อน</p> <p>- ข้อ 21 - 23 ว่าด้วยเรื่องระบบกลไกการดำเนินงาน</p>

ตารางที่ 23 (ต่อ)

ร่างตัวบ่งชี้การจัดการศึกษาท้องถิ่น สู่ความเป็นเลิศ	ผลการสนทนากลุ่ม
<p>23. มีระบบตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน/โครงการอย่างชัดเจน</p> <p>24. มีช่องทางในการรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสถานศึกษาจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย</p> <p>25. สถานศึกษากำหนดแผนกลยุทธ์ตามอัตลักษณ์ของสถานศึกษาอย่างชัดเจน</p> <p>26. เปิดโอกาสให้บุคลากรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงาน/โครงการของสถานศึกษา</p>	<p>สรุป ด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์ (ISTRA) ประกอบด้วย 5 ตัวบ่งชี้ ได้แก่</p> <p>8. มีกระบวนการในการจัดทำแผนกลยุทธ์ที่สอดคล้องกับมาตรฐานทางวิชาการและความต้องการของชุมชนท้องถิ่น</p> <p>9. มีความวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อนของสถานศึกษาในการจัดทำแผนกลยุทธ์</p> <p>10. เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียร่วมจัดทำแผนงานและโครงการของสถานศึกษา</p> <p>11. มีการรับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะในการดำเนินการในสถานศึกษาในหลายช่องทาง</p> <p>12. มีการจัดทำระบบ และกลไกในการทำงานและตรวจสอบผลการดำเนินงานของสถานศึกษา</p>
<p>3. ด้านการมุ่งผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (ICUST) หมายถึง การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะและผลการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัย เป็นไปตามความต้องการ โดยมีผู้ปกครอง ชุมชนท้องถิ่น มีส่วนร่วมเป็นภาคีเครือข่าย</p>	
<p>27. มีการศึกษาความต้องการในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองชุมชน และท้องถิ่น</p> <p>28. จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะตามเกณฑ์มาตรฐานการจัดการศึกษาท้องถิ่น</p> <p>29. จัดกระบวนการเรียนรู้โดยมุ่งเน้นสมรรถนะของผู้เรียนเป็นสำคัญ</p> <p>30. มีการรับฟังเรื่องร้องเรียน เสียงสะท้อน ความต้องการ และความคาดหวังของผู้ปกครองและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย</p> <p>31. มีการจัดการแก้ไขเกี่ยวกับเรื่องร้องเรียนอย่างทันที่ที่เหมาะสมและตรงตามความต้องการ</p> <p>32. มีการสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้บริหาร ครูผู้ปกครอง และชุมชน ท้องถิ่น</p>	<p>- ควรมีการศึกษาความต้องการในการจัดการศึกษาของผู้ปกครอง ชุมชนและท้องถิ่นตามข้อ 27 และข้อ 30</p> <p>- ยุบรวม ข้อ 28 และ ข้อ 29 ว่าด้วยเรื่องการพัฒนาผู้เรียน</p> <p>- ยุบรวม ข้อ 32 และ ข้อ 33 ว่าด้วยเรื่อง การสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย</p> <p>สรุป ด้านการมุ่งผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (ICUST) ประกอบด้วย 5 ตัวบ่งชี้ ได้แก่</p> <p>13. มีการศึกษาความต้องการในการจัดการศึกษาของผู้ปกครอง ชุมชนและท้องถิ่น</p>

ตารางที่ 23 (ต่อ)

ร่างตัวบ่งชี้การจัดการศึกษาท้องถิ่น สู่ความเป็นเลิศ	ผลการสนทนากลุ่ม
<p>33. มีการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการเรียนการสอนและพัฒนาผู้เรียน</p> <p>34. สร้างภาคีเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาผู้ปกครอง ชุมชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในชุมชนและท้องถิ่น</p>	<p>14. จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะและผลการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัย</p> <p>15. มีช่องทางรับเรื่องร้องเรียนและแก้ไขเรื่องร้องเรียนได้อย่างเหมาะสม</p> <p>16. มีการสร้างความร่วมมือให้ผู้ปกครอง ชุมชนและท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน</p> <p>17. สร้างภาคีเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา ชุมชนและท้องถิ่น</p>
<p>4. ด้านการวัด วิเคราะห์และการจัดการความรู้ (IANAL) หมายถึง การมีระบบกลไกในการกำกับดูแล และประเมินผู้เรียน วิเคราะห์ข้อมูลด้านผู้เรียน บุคลากร ผู้ปกครอง สิ่งสนับสนุน และแหล่งเรียนรู้</p>	
<p>35. มีกระบวนการและกลไก ในการจัดการข้อมูลและสารสนเทศของสถานศึกษาอย่างถูกต้อง</p> <p>36. มีการนำข้อมูลและสารสนเทศมาใช้ในการตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพ</p> <p>37. มีการจัดทำระบบและวิธีการให้การดูแลช่วยเหลือผู้เรียน</p> <p>38. จัดทำวิธีการและกลไกการประเมินผู้เรียนที่เน้นการประเมินตามสภาพจริง</p> <p>39. จัดทำแผนและกลไกในการพัฒนาบุคลากรอย่างเป็นระบบ</p> <p>40. จัดหาทรัพยากรสารสนเทศอย่างเพียงพอและเหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้</p> <p>41. มีการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาช่วยในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แก่ผู้เรียนอย่างเหมาะสม</p> <p>42. นำเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษามาใช้ในการส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้แก่ผู้เรียนอย่างเหมาะสม</p> <p>43. มีการแก้ปัญหาพัฒนาการและส่งเสริมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัยในชั้นเรียน</p> <p>44. มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์สอนระหว่างเพื่อนครู ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา</p>	<p>- ควรมีการยุบรวม ข้อ 35 – 38 เข้าด้วยกัน ว่าด้วยเรื่องของข้อมูลด้านผู้เรียน</p> <p>- ยุบรวม ข้อ 40 และ ข้อ 42 ว่าด้วยเรื่องสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้</p> <p>สรุป ด้านการวัด วิเคราะห์และการจัดการความรู้ (IANAL) ประกอบด้วย 7 ตัวบ่งชี้ ได้แก่</p> <p>18. มีระบบ กลไกในการดูแล และประเมินผู้เรียนโดยเน้นการประเมินตามสภาพจริง สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ</p> <p>19. มีการจัดทำแผนพัฒนาบุคลากรอย่างเป็นระบบ</p> <p>20. มีการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษามาใช้ในการพัฒนาการเรียนรู้</p> <p>21. มีการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาช่วยในการส่งเสริมการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน</p>

ตารางที่ 23 (ต่อ)

ร่างตัวบ่งชี้การจัดการศึกษาท้องถิ่น สู่ความเป็นเลิศ	ผลการสนทนากลุ่ม
<p>45. มีศูนย์บริการข้อมูล และสารสนเทศสำหรับผู้ปกครองและชุมชนและท้องถิ่น</p> <p>46. มีการประเมินและปรับปรุงผลการดำเนินงานของสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ</p> <p>47. มีข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้บริหาร ครู และบุคลากรเพื่อใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนและการบริหารสถานศึกษา(IPROC)</p>	<p>22. มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์สอนและการแก้ปัญหาในชั้นเรียนระหว่างบุคลากรและบุคลากรนอก</p> <p>23. มีศูนย์บริการข้อมูลแก่ผู้ปกครอง บุคลากร ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนและการบริหารสถานศึกษา</p> <p>24. มีศูนย์บริการข้อมูลแก่ผู้ปกครอง บุคลากร ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนและการบริหารสถานศึกษา</p>
<p>5. ด้านการมุ่งครูและบุคลากร (PEOP) หมายถึง ระบบการคัดเลือก สรรหา กำกับ สร้างขวัญ กำลังใจ พัฒนาและประเมินผลการปฏิบัติงานของครูและบุคลากร</p>	
<p>48. มีการวิเคราะห์ความต้องการด้านบุคลากร จัดสรรอัตรากำลังของครูที่เหมาะสมกับจำนวนผู้เรียน</p> <p>49. มีระบบ วิธีการในการสรรหาและคัดเลือกครูในการสอนที่อยู่ในท้องถิ่น</p> <p>50. มีการพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถที่สอดคล้องกับความต้องการในการจัดการศึกษา</p> <p>51. ส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรให้มีสมรรถนะที่สอดคล้องกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้</p> <p>52. มีการกำหนดหน้าที่และภาระงานสำหรับครูอย่างเหมาะสม</p> <p>53. มีการปรับปรุงสภาพแวดล้อมและบรรยากาศในสถานศึกษาที่เอื้อต่อการปฏิบัติงานของครูและบุคลากร</p> <p>54. การทำงานของบุคลากรคำนึงถึงความปลอดภัย และการดูแลสุขภาพอย่างเหมาะสม</p> <p>55. ครูและบุคลากรมีเป้าหมายร่วมกันในการพัฒนาสถานศึกษา</p>	<p>- ควรมีการยุบรวม ข้อ 48 – 49 เข้าด้วยกัน ว่าด้วยเรื่องของระบบการคัดเลือกบุคลากร</p> <p>- ยุบรวม ข้อ 50, 51, 53 และ ข้อ 54 เข้าด้วยกัน ว่าด้วยเรื่องการพัฒนาบุคลากร การสร้างขวัญกำลังใจ และบรรยากาศในการทำงาน</p> <p>สรุป ด้านการมุ่งครูและบุคลากร (PEOP) ประกอบด้วย 4 ตัวบ่งชี้ ได้แก่</p> <p>25. มีการวางระบบ วิธีการในการคัดเลือกครูและบุคลากร</p> <p>26. มีการกำหนดหน้าที่ ภาระงานและกระบวนการทำงาน</p> <p>27. มีการสร้างขวัญกำลังใจ บรรยากาศ และพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถที่เอื้อต่อการปฏิบัติงาน</p> <p>28. มีกระบวนการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างเหมาะสมและเป็นธรรม</p>

ตารางที่ 23 (ต่อ)

ร่างตัวบ่งชี้การจัดการศึกษาท้องถิ่น สู่ความเป็นเลิศ	ผลการสนทนากลุ่ม
<p>56. มีระบบและกลไกการประเมินผลการปฏิบัติงานครูและบุคลากรที่เหมาะสมและเป็นธรรม</p> <p>57. มีการจัดกิจกรรมสร้างความเข้าใจระหว่างสถานศึกษาและชุมชนและท้องถิ่น</p> <p>58. ส่งเสริมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แก่ผู้เรียนโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและแหล่งเรียนรู้ในชุมชน</p> <p>59. มีการจัดระบบการติดต่อสื่อสารเพื่อแลกเปลี่ยนสารสนเทศระหว่างสถานศึกษากับชุมชน</p> <p>60. มีการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นแหล่งเรียนรู้เพื่อชุมชนและท้องถิ่น</p> <p>61. ผู้บริหารและครูมีความสัมพันธ์เสมือนคนในครอบครัว</p> <p>62. ผู้บริหารและครูสร้างบรรยากาศในการทำงานแบบประชาธิปไตย</p> <p>63. ผู้บริหาร ครูและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย กำหนดระเบียบและแนวปฏิบัติงานในของสถานศึกษา ร่วมกัน</p> <p>64. ครูส่งเสริมให้ครูปฏิบัติตนแบบอย่างที่ดีต่อผู้เรียนและชุมชนและท้องถิ่น</p>	
<p>6. ด้านการจัดการกระบวนการ (IPROC) หมายถึง กระบวนการในการดำเนินงาน ตั้งแต่การมีคู่มือการปฏิบัติงาน แผน ระบบประกันคุณภาพ และการดำเนินงานตามกระบวนการ PDCA</p>	
<p>65. ส่งเสริมให้ครูมีแนวคิดการปฏิบัติงานที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงาน</p> <p>66. มีการดำเนินการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศพื้นฐานที่ครอบคลุมและเป็นปัจจุบันเสมอ</p> <p>67. มีการวิเคราะห์ศักยภาพชุมชนและท้องถิ่นนำมาใช้ในการกำหนดแผนปฏิบัติงานของสถานศึกษา</p> <p>68. มีการจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงในการปฏิบัติงานของสถานศึกษา</p>	<p>- คุรยกข้อ 72 มาเป็นเรื่องแรก</p> <p>- ควรรวมประเด็นอื่นๆ ที่นอกเหนือไว้ในเรื่อง การทำแผนบริหารความเสี่ยง ระบบประกันคุณภาพ และการดำเนินงานตามกระบวนการ PDCA</p>

ตารางที่ 23 (ต่อ)

ร่างตัวบ่งชี้การจัดการศึกษาท้องถิ่น สู่ความเป็นเลิศ	ผลการสนทนากลุ่ม
<p>69. มีการพัฒนาระบบประกันคุณภาพที่สอดคล้องกับเป้าหมายและบริบทของสถานศึกษา</p> <p>70. มีการกำหนดวัตถุประสงค์ วางแผนการบริหารสถานศึกษา กำหนดวิธีการดำเนินงานและการประเมินผลการดำเนินงานที่ชัดเจน</p> <p>71. มีการนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงกระบวนการทำงานและผลการดำเนินงานศึกษาตลอดเวลา</p> <p>72. มีการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานของครู บุคลากร และการบริหารสถานศึกษา</p>	<p>สรุป ด้านการจัดการกระบวนการ (IPROC) ประกอบด้วย 4 ตัวบ่งชี้ ได้แก่</p> <p>29. มีคู่มือปฏิบัติงานของครู บุคลากรตามตำแหน่งที่ปฏิบัติในสถานศึกษา</p> <p>30. มีการจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงในการบริหารงานของสถานศึกษา</p> <p>31. มีระบบประกันคุณภาพที่สอดคล้องกับเป้าหมายและบริบทสถานศึกษา</p> <p>32. มีขั้นตอนการดำเนินงานที่สอดคล้องกับกระบวนการ PDCA</p>
<p>7. ผลลัพธ์ (IOUPT) หมายถึง การประเมินผลการดำเนินงานโดยรวมในด้านการปฏิบัติตามแผน การพัฒนาผู้เรียน ผู้ปกครองและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การใช้ทรัพยากร งบประมาณ ความพึงพอใจของครู บุคลากร และชุมชนท้องถิ่น</p>	
<p>73. ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามความต้องการของผู้ปกครอง ชุมชน และท้องถิ่น</p> <p>74. ผู้เรียนมีพัฒนาการที่เหมาะสมกับวัยตามเกณฑ์เชิงหลักสูตร</p> <p>75. ผู้ปกครองพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษา</p> <p>76. ผู้ปกครองและชุมชน มีความรู้สึกเป็นเจ้าของและเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาสถานศึกษา</p> <p>77. มีการดำเนินการใช้และการบริหารทรัพยากรในท้องถิ่นในการส่งเสริมการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ</p> <p>78. ระดมทรัพยากรเพื่อสนับสนุนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้จากผู้ปกครองและชุมชน</p> <p>79. มีการรายงานผลการใช้งบประมาณอย่างเป็นระบบโปร่งใสและตรวจสอบได้</p>	<p>- ยุบรวม ข้อ 80, 83 และ ข้อ 84 เข้าด้วยกัน ว่าด้วยเรื่อง การปฏิบัติงานที่เป็นไปตามแผน</p> <p>- ยุบรวมข้อ 75, 76, 84 และ 85 เข้าด้วยกัน ว่าด้วยด้านผู้ปกครองและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย</p> <p>สรุป ด้านผลลัพธ์ (IOUPT) ประกอบด้วย 7 ตัวบ่งชี้ ได้แก่</p> <p>33. มีการปฏิบัติตามแผนที่กำหนดและมีการนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงกระบวนการทำงาน</p> <p>34. ผู้เรียนมีพัฒนาการและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร</p> <p>35. ผู้ปกครองและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีความพึงพอใจ</p> <p>36. มีการระดมการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่น ชุมชนมาช่วยในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้</p>

ตารางที่ 23 (ต่อ)

ร่างตัวบ่งชี้การจัดการศึกษาท้องถิ่น สู่ความเป็นเลิศ	ผลการสนทนากลุ่ม
80. ครูปฏิบัติงานอย่างอิสระ คล่องตัวภายใต้ กระบวนการคุณภาพวงจรเดมมิ่ง PDCA 81. ครูได้รับการพัฒนาและการส่งเสริมการเข้าสู่ ตำแหน่งตามระยะเวลาที่เหมาะสม 82. ครูและบุคลากรมีความพึงพอใจและความผูกพัน ในการปฏิบัติงานในสถานศึกษา 83. การปรับปรุงพัฒนาสถานศึกษาโดยใช้ผลการ ประเมินที่ผ่านมา 84. สถานศึกษาจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นที่ยอมรับของชุมชนและท้องถิ่น 85. ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และผู้เกี่ยวข้องมีความพึง พอใจในการดำเนินการของสถานศึกษา 86. บริหารและครูเป็นที่ยอมรับ สร้างความเชื่อถือ และศรัทธาในการปฏิบัติงาน เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ ผู้เรียน ผู้ปกครองชุมชนและท้องถิ่น	37. มีการใช้งบประมาณที่เหมาะสม โปร่งใสตรวจสอบได้ 38. ครูและบุคลากรมีความพึงพอใจและ ได้รับการพัฒนาในการเข้าตำแหน่งอย่าง เหมาะสม 39. ผู้บริหารและครูเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ ผู้เรียน ผู้ปกครองชุมชนและท้องถิ่น

จากตารางที่ 23 สรุปได้ว่า ตัวบ่งชี้คุณภาพทางการศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ 39 ตัวบ่งชี้ ดังนี้

1. ด้านการนำองค์กร (LEAD) ประกอบด้วย 7 ตัวบ่งชี้ ได้แก่

1. ผู้บริหารมีกำหนด วิสัยทัศน์ ค่านิยม พันธกิจของสถานศึกษาและสื่อสารได้อย่างเหมาะสม
2. ผู้บริหารมีกระบวนการทำงานที่เน้นการมีส่วนร่วมของบุคลากรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อให้บรรลุพันธกิจและเป้าหมายของสถานศึกษา
3. ผู้บริหารใช้อำนาจและการตัดสินใจโดยใช้หลักธรรมาภิบาล
4. ผู้บริหารมีการนำผลการประเมินการดำเนินงานมาใช้ในการปรับปรุงสถานศึกษา
5. ผู้บริหารกำกับดูแลบุคลากรให้ปฏิบัติตามระเบียบ ข้อบังคับของสถานศึกษา
6. ผู้บริหารมีกิจกรรมที่ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อชุมชนและท้องถิ่น
7. ผู้บริหารกระจายอำนาจในการตัดสินใจ มีการสร้างทีมงานและพัฒนาสมรรถนะบุคลากรอย่างต่อเนื่อง

2. ด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์ (ISTRA) ประกอบด้วย 5 ตัวบ่งชี้ ได้แก่

8. มีกระบวนการในการจัดทำแผนกลยุทธ์ที่สอดคล้องกับมาตรฐานทางวิชาการและความต้องการของชุมชนท้องถิ่น
9. มีความวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อนของสถานศึกษาในการจัดทำแผนกลยุทธ์
10. เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียร่วมจัดทำแผนงานและโครงการของสถานศึกษา
11. มีการรับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะในการดำเนินการในสถานศึกษาในหลายช่องทาง
12. มีการจัดทำระบบ และกลไกในการทำงานและตรวจสอบผลการดำเนินงานของสถานศึกษา

3. ด้านการมุ่งผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (ICUST) ประกอบด้วย 5 ตัวบ่งชี้ ได้แก่

13. มีการศึกษาความต้องการในการจัดการศึกษาของผู้ปกครอง ชุมชนและท้องถิ่น
14. จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะและผลการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัย
15. มีช่องทางรับเรื่องร้องเรียนและแก้ไขเรื่องร้องเรียนได้อย่างเหมาะสม
16. มีการสร้างความร่วมมือให้ผู้ปกครอง ชุมชนและท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน
17. สร้างภาคีเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา ชุมชนและท้องถิ่น

ด้านการวัด วิเคราะห์และการจัดการความรู้ (IANAL) ประกอบด้วย 7 ตัวบ่งชี้ ได้แก่

18. มีระบบ กลไกในการดูแล และประเมินผู้เรียนโดยเน้นการประเมินตามสภาพจริงสามารถนำมาใช้ในการพัฒนาผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
19. มีการจัดทำแผนพัฒนาบุคลากรอย่างเป็นระบบ
20. มีการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษามาใช้ในการพัฒนาการเรียนรู้
21. มีการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาช่วยในการส่งเสริมการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน
22. มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์สอนและการแก้ปัญหาในชั้นเรียนระหว่างบุคลากรและบุคลากรภายนอก
23. มีศูนย์บริการข้อมูลแก่ผู้ปกครอง บุคลากร ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนและการบริหารสถานศึกษา
24. มีศูนย์บริการข้อมูลแก่ผู้ปกครอง บุคลากร ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนและการบริหารสถานศึกษา

ด้านการมุ่งครูและบุคลากร (PEOP) ประกอบด้วย 4 ตัวบ่งชี้ ได้แก่

25. มีการวางระบบ วิธีการในการคัดเลือกครูและบุคลากร
26. มีการกำหนดหน้าที่ ภาระงานและกระบวนการทำงาน
27. มีการสร้างขวัญกำลังใจ บรรยากาศและพัฒนาบุคลากรให้มีสมรรถนะที่เอื้อต่อการปฏิบัติงาน

- เป็นธรรม
28. มีกระบวนการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างเหมาะสมและ
- ด้านการจัดการกระบวนการ (IPROC) ประกอบด้วย 4 ตัวบ่งชี้ ได้แก่**
29. มีคู่มือปฏิบัติงานของครู บุคลากรตามตำแหน่งที่ปฏิบัติในสถานศึกษา
30. มีการจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงในการบริหารงานของสถานศึกษา
31. มีระบบประกันคุณภาพที่สอดคล้องกับเป้าหมายและบริบทสถานศึกษา
32. มีขั้นตอนการดำเนินงานที่สอดคล้องกับกระบวนการ PDCA
- ด้านผลลัพธ์ (IOUPT) ประกอบด้วย 7 ตัวบ่งชี้ ได้แก่**
33. มีการปฏิบัติตามแผนที่กำหนดและมีการนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงกระบวนการทำงาน
34. ผู้เรียนมีพัฒนาการและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร
35. ผู้ปกครองและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีความพึงพอใจ
36. มีการระดมการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นชุมชนมาช่วยในการส่งเสริมการจัดการ
- เรียนรู้
37. มีการใช้งบประมาณที่เหมาะสม โปร่งใสตรวจสอบได้
38. ครูและบุคลากรมีความพึงพอใจและได้รับการพัฒนาในการเข้าตำแหน่งอย่าง
- เหมาะสม
39. ผู้บริหารและครูเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน ผู้ปกครองชุมชนและท้องถิ่น

ตอนที่ 2 การตรวจสอบความสอดคล้องของตัวบ่งชี้รูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ตอนที่ 2.1 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน

ตอนที่ 2.2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน

ตอนที่ 2.3 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับหนึ่งตัวบ่งชี้การจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศ

ตอนที่ 2.4 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสองตัวบ่งชี้การจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศ

ตอนที่ 2.1 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในชั้นตอนนี้เป็นการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน เพื่อบรรยายลักษณะของตัวแปรสังเกตได้ของรูปแบบการพัฒนาตัวบ่งชี้การจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศ โดยแสดงค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย ค่าความเบ้ ค่าความโด่งของตัวแปรองค์ประกอบของตัวบ่งชี้การจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศ ดังนี้

ตารางที่ 24 ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย ความเบ้ และค่าความโด่งของตัวแปรสังเกตได้ของรูปแบบการพัฒนาตัวบ่งชี้การจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศด้านการนำองค์การ(ILEAD)

ตัวบ่งชี้	$\bar{X}$	SD	CV	SK	KU
1.ผู้บริหารมีกำหนด วิทยาลัยศึคน์ ค่านิยม พันธกิจของสถานศึกษาและสื่อสารได้อย่างเหมาะสม	3.82	0.64	16.71	-0.47	0.84
2.ผู้บริหารมีกระบวนการทำงานที่เน้นการมีส่วนร่วมของบุคลากรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อให้บรรลุพันธกิจและเป้าหมายของสถานศึกษา	3.80	0.69	18.19	-0.49	0.66
3.ผู้บริหารใช้อำนาจและการตัดสินใจโดยใช้หลักธรรมาภิบาล	3.83	0.72	18.88	-0.72	1.21
4.ผู้บริหารมีการนำผลการประเมินการดำเนินงานมาใช้ในการปรับปรุงสถานศึกษา	3.82	0.76	19.94	-0.53	0.50
5.ผู้บริหารกำกับดูแลบุคลากรให้ปฏิบัติตามระเบียบ ข้อบังคับของสถานศึกษา	3.94	0.70	17.70	-0.56	0.98
6.ผู้บริหารมีกิจกรรมที่ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อชุมชนและท้องถิ่น	3.87	0.66	17.13	-0.67	1.03
7.ผู้บริหารกระจายอำนาจในการตัดสินใจ มีการสร้างทีมงานและพัฒนาสมรรถนะบุคลากรอย่างต่อเนื่อง	3.80	0.68	17.84	-0.60	0.80
รวม	3.84	0.62	16.08	-0.66	1.18

จากตารางที่ 24 แสดงค่าสถิติของตัวแปรสังเกตได้ของรูปแบบการพัฒนาตัวบ่งชี้การจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศด้านการนำองค์กรมีทั้งสิ้น 7 ตัวบ่งชี้ พบว่าตัวบ่งชี้ของรูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศด้านการนำองค์กร (ILEAD) มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.80 ถึง 3.94 โดยผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับของตัวบ่งชี้มีค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานใกล้เคียงกันตัวบ่งชี้ด้านการนำองค์กรของผู้บริหารที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือผู้บริหารกำกับดูแลบุคลากรให้ปฏิบัติตามระเบียบ ข้อบังคับของสถานศึกษา เท่ากับ 3.94 รองลงมาได้แก่ ผู้บริหารมีกิจกรรมที่ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อชุมชนและท้องถิ่น เท่ากับ 3.87 และเมื่อพิจารณาจากค่าความเบ้ของตัวแปรสังเกตได้ พบว่าส่วนใหญ่ตัวแปรสังเกตได้มีการแจกแจงในลักษณะเบ้ซ้าย (ความเบ้มีค่าเป็นลบ) และเมื่อพิจารณาจากค่าความโด่งของตัวแปรสังเกตได้ ส่วนใหญ่พบว่ามีค่าความโด่งเป็นบวก ซึ่งค่าความเบ้มีค่าน้อยกว่า 2.00 และค่าความโด่งมีค่าน้อยกว่า 7.00 แสดงว่าข้อมูลของตัวแปรสังเกตได้มีการแจกแจงเป็นโค้งปกติ

ตารางที่ 25 ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย ความเบ้ และค่าความโด่งของตัวแปรสังเกตได้ของรูปแบบการพัฒนาตัวบ่งชี้การจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์ (ISTRA)

ตัวบ่งชี้	$\bar{X}$	SD	CV	SK	KU
8.มีกระบวนการในการจัดทำแผนกลยุทธ์ที่สอดคล้องกับมาตรฐานทางวิชาการและความต้องการของชุมชนท้องถิ่น	3.87	0.62	15.97	-0.38	0.42
9.มีความวิเคราะห้จุดแข็ง จุดอ่อนของสถานศึกษาในการจัดทำแผนกลยุทธ์	3.90	0.66	16.89	-0.35	0.40
10.เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียร่วมจัดทำแผนงานและโครงการของสถานศึกษา	3.85	0.66	17.05	-0.41	0.24
11.มีการรับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะในการดำเนินการในสถานศึกษาในหลายช่องทาง	3.82	0.68	17.85	-0.52	0.46
12.มีการจัดทำระบบ และกลไกในการทำงาน และตรวจสอบผลการดำเนินงานของสถานศึกษา	3.89	0.66	16.94	-0.33	0.31
รวม	3.87	0.59	15.16	-0.43	0.47

จากตารางที่ 25 แสดงค่าสถิติของตัวแปรสังเกตได้ของรูปแบบการพัฒนาตัวบ่งชี้การจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์ (ISTRA) มีทั้งสิ้น 5 ตัวบ่งชี้ พบว่าตัวบ่งชี้ของรูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.87 ถึง 3.90 โดยผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับของตัวบ่งชี้มีค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานใกล้เคียงกันตัวบ่งชี้ด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือมีความวิเคราะห้จุดแข็ง จุดอ่อนของสถานศึกษาในการจัดทำแผนกลยุทธ์ เท่ากับ 3.90 รองลงมาได้แก่

มีการจัดทำระบบ และกลไกในการทำงานและตรวจสอบผลการดำเนินงานของสถานศึกษา เท่ากับ 3.89 และเมื่อพิจารณาจากค่าความเบ้ของตัวแปรสังเกตได้ พบว่าส่วนใหญ่ตัวแปรสังเกตได้มีการแจกแจงในลักษณะเบ้ซ้าย (ความเบ้มีค่าเป็นลบ) และเมื่อพิจารณาจากค่าความโด่งของตัวแปรสังเกตได้ ส่วนใหญ่พบว่ามีค่าความโด่งเป็นบวก ซึ่งค่าความเบ้มีค่าน้อยกว่า 2.00 และค่าความโด่งมีค่าน้อยกว่า 7.00 แสดงว่าข้อมูลของตัวแปรสังเกตได้มีการแจกแจงเป็นโค้งปกติ

ตารางที่ 26 ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย ความเบ้ และค่าความโด่งของตัวแปรสังเกตได้ของรูปแบบการพัฒนาตัวบ่งชี้การจัดการศึกษา ท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศด้านการมุ่งผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (ICUST)

ตัวบ่งชี้	$\bar{X}$	SD	CV	SK	KU
13.มีการศึกษาความต้องการในการจัดการศึกษาของผู้ปกครอง ชุมชนและท้องถิ่น	3.89	0.73	18.89	-0.56	0.66
14.จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะและผลการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัย	3.99	0.59	14.73	-0.40	0.82
15.มีช่องทางรับเรื่องร้องเรียนและแก้ไขเรื่องร้องเรียนได้อย่างเหมาะสม	3.90	0.67	17.09	-0.54	0.81
16.มีการสร้างความร่วมมือให้ผู้ปกครอง ชุมชน และท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน	4.01	0.66	16.48	-0.26	0.08
17.สร้างภาคีเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา ชุมชนและท้องถิ่น	3.98	0.61	15.39	-0.29	0.32
รวม	3.95	0.57	14.35	-0.44	0.50

จากตารางที่ 26 แสดงค่าสถิติของตัวแปรสังเกตได้ของรูปแบบการพัฒนาตัวบ่งชี้การจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศด้านการมุ่งผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (ICUST) มีทั้งสิ้น 5 ตัวบ่งชี้ พบว่าตัวบ่งชี้ของรูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศด้านการมุ่งผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.89 ถึง 4.01 โดยผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับของตัวบ่งชี้มีค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานใกล้เคียงกัน ตัวบ่งชี้ด้านการมุ่งผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือมีการสร้างความร่วมมือให้ผู้ปกครอง ชุมชนและท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน เท่ากับ 4.01 รองลงมาได้แก่ จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะและผลการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัย เท่ากับ 3.91 และเมื่อพิจารณาจากค่าความเบ้ของตัวแปรสังเกตได้ พบว่าส่วนใหญ่ตัวแปรสังเกตได้มีการแจกแจงในลักษณะเบ้ซ้าย (ความเบ้มีค่าเป็นลบ) และเมื่อพิจารณาจากค่าความโด่งของตัวแปรสังเกตได้ ส่วนใหญ่พบว่ามีค่าความโด่งเป็นบวก ซึ่งค่าความเบ้มีค่าน้อยกว่า 2.00 และค่าความโด่งมีค่าน้อยกว่า 7.00 แสดงว่าข้อมูลของตัวแปรสังเกตได้มีการแจกแจงเป็นโค้งปกติ

ตารางที่ 27 ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย ความเบ้ และค่าความโด่งของตัวแปรสังเกตได้ของรูปแบบการพัฒนาตัวชี้วัดการจัดการศึกษา ท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศ ด้านการวัด วิเคราะห์และการจัดการความรู้ (IANAL)

ตัวบ่งชี้	$\bar{X}$	SD	CV	SK	KU
18. มีระบบ กลไกในการดูแล และประเมิน ผู้เรียนโดยเน้นการประเมินสภาพจริง สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ	3.88	0.62	16.05	-0.19	-0.01
19. มีการจัดทำแผนพัฒนาบุคลากรอย่างเป็นระบบ	3.91	0.62	15.85	-0.32	0.43
20. มีการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษามาใช้ในการพัฒนาการเรียนรู้	3.92	0.66	16.86	-0.27	0.21
21. มีการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาช่วยในการส่งเสริมการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน	3.86	0.63	16.31	-0.37	0.74
22. มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์สอน และการแก้ปัญหาในชั้นเรียนระหว่างบุคลากร และบุคลากรภายนอก	3.93	0.66	16.87	-0.31	0.28
23. มีศูนย์บริการข้อมูลแก่ผู้ปกครอง บุคลากร ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อใช้ในการพัฒนาการเรียน การสอนและการบริหารสถานศึกษา	3.84	0.65	17.04	-0.33	0.25
24. มีศูนย์บริการข้อมูลแก่ผู้ปกครอง บุคลากร ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อใช้ในการพัฒนาการเรียน การสอนและการบริหารสถานศึกษา	3.78	0.65	17.16	-0.37	0.10
รวม	3.87	0.55	14.29	-0.29	0.30

จากตารางที่ 27 แสดงค่าสถิติของตัวแปรสังเกตได้ของรูปแบบการพัฒนาตัวบ่งชี้การจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศด้านการวัด วิเคราะห์และการจัดการความรู้ (IANAL) มีทั้งสิ้น 7 ตัวบ่งชี้ พบว่าตัวบ่งชี้ของรูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศด้านการวัด วิเคราะห์และการจัดการความรู้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.78 ถึง 3.93 โดยผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับของตัวบ่งชี้มีค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานใกล้เคียงกัน ตัวบ่งชี้ด้านการวัด วิเคราะห์และการจัดการความรู้ ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์สอนและการแก้ปัญหาในชั้นเรียนระหว่างบุคลากรและบุคลากรภายนอก เท่ากับ 3.93 รองลงมาได้แก่ มีการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษามาใช้ในการพัฒนาการเรียนรู้ เท่ากับ 3.92 และเมื่อพิจารณาจากค่าความเบ้ของตัวแปรสังเกตได้ พบว่าส่วนใหญ่ตัวแปรสังเกตได้มีการแจกแจงในลักษณะเบ้ซ้าย (ความเบ้มีค่าเป็นลบ) และเมื่อพิจารณาจากค่าความโด่งของตัวแปรสังเกตได้ ส่วนใหญ่พบว่ามีความ

ความโด่งเป็นบวก ซึ่งค่าความเบ้มีค่าน้อยกว่า 2.00 และค่าความโด่งมีค่าน้อยกว่า 7.00 แสดงว่าข้อมูลของตัวแปรสังเกตได้มีการแจกแจงเป็นโค้งปกติ

ตารางที่ 28 ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย ความเบ้ และค่าความโด่งของตัวแปรสังเกตได้ของรูปแบบการพัฒนาตัวชี้วัดการจัดการศึกษา ท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศด้านการมุ่งเน้นครูและบุคลากร (IPEOP)

ตัวบ่งชี้	$\bar{X}$	SD	CV	SK	KU
25.มีการวางระบบ วิธีการในการคัดเลือกครูและบุคลากร	3.82	0.64	16.81	-0.45	0.60
26.มีการกำหนดหน้าที่ ภาระงานและกระบวนการทำงาน	3.90	0.62	15.79	-0.39	0.61
27.มีการสร้างขวัญกำลังใจ บรรยากาศและพัฒนาบุคลากรให้มีสมรรถนะที่เอื้อต่อการปฏิบัติงาน	3.87	0.62	16.09	-0.45	0.49
28.มีกระบวนการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างเหมาะสมและเป็นธรรม	3.96	0.58	14.70	-0.31	0.37
รวม	3.89	0.56	14.53	-0.32	0.35

จากตารางที่ 28 แสดงค่าสถิติของตัวแปรสังเกตได้ของรูปแบบการพัฒนาตัวบ่งชี้การจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศด้านการมุ่งเน้นครูและบุคลากร (IPEOP) มีทั้งสิ้น 4 ตัวบ่งชี้ พบว่าตัวบ่งชี้ของรูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศด้านการมุ่งเน้นครูและบุคลากร มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.87 ถึง 3.96 โดยผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับของตัวบ่งชี้ที่มีค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานใกล้เคียงกัน ตัวบ่งชี้ด้านการมุ่งเน้นครูและบุคลากร ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ มีกระบวนการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างเหมาะสมและเป็นธรรม เท่ากับ 3.96 รองลงมาได้แก่ การกำหนดหน้าที่ ภาระงานและกระบวนการทำงาน เท่ากับ 3.87 และเมื่อพิจารณาจากค่าความเบ้ของตัวแปรสังเกตได้ พบว่าส่วนใหญ่ตัวแปรสังเกตได้มีการแจกแจงในลักษณะเบ้ซ้าย (ความเบ้มีค่าเป็นลบ) และเมื่อพิจารณาจากค่าความโด่งของตัวแปรสังเกตได้ ส่วนใหญ่พบว่ามีค่าความโด่งเป็นบวก ซึ่งค่าความเบ้มีค่าน้อยกว่า 2.00 และค่าความโด่งมีค่าน้อยกว่า 7.00 แสดงว่าข้อมูลของตัวแปรสังเกตได้มีการแจกแจงเป็นโค้งปกติ

ตารางที่ 29 ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย ความเบ้ และค่าความโด่งของตัวแปรสังเกตได้ของรูปแบบการพัฒนาตัวบ่งชี้การจัดการศึกษา ท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศด้านการจัดการกระบวนการ (IPROC)

ตัวบ่งชี้	$\bar{X}$	SD	CV	SK	KU
29.มีคู่มือปฏิบัติงานของครู บุคลากรตามตำแหน่งที่ปฏิบัติในสถานศึกษา	3.89	0.67	17.16	-0.37	0.56
30.มีการจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงในการบริหารงานของสถานศึกษา	3.84	0.67	17.41	-0.32	0.43
31.มีระบบประกันคุณภาพที่สอดคล้องกับเป้าหมายและบริบทสถานศึกษา	3.91	0.67	17.17	-0.48	0.83
32.มีขั้นตอนการดำเนินงานที่สอดคล้องกับกระบวนการ PDCA	3.92	0.62	15.74	-0.38	0.55
รวม	3.89	0.60	15.48	-0.40	0.61

จากตารางที่ 29 แสดงค่าสถิติของตัวแปรสังเกตได้ของรูปแบบการพัฒนาตัวบ่งชี้การจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศด้านการจัดการกระบวนการ(IPROC) มีทั้งสิ้น 4 ตัวบ่งชี้ พบว่าตัวบ่งชี้ของรูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศด้านการจัดการกระบวนการ มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.84 ถึง 3.92 โดยผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับของตัวบ่งชี้มีค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานใกล้เคียงกัน ตัวบ่งชี้ด้านการจัดการกระบวนการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ มีขั้นตอนการดำเนินงานที่สอดคล้องกับกระบวนการ PDCA เท่ากับ 3.92 รองลงมาได้แก่ มีระบบประกันคุณภาพที่สอดคล้องกับเป้าหมายและบริบทสถานศึกษา เท่ากับ 3.91 และเมื่อพิจารณาจากค่าความเบ้ของตัวแปรสังเกตได้ พบว่าส่วนใหญ่ตัวแปรสังเกตได้มีการแจกแจงในลักษณะเบ้ซ้าย (ความเบ้มีค่าเป็นลบ) และเมื่อพิจารณาจากค่าความโด่งของตัวแปรสังเกตได้ ส่วนใหญ่พบว่ามีค่าความโด่งเป็นบวก ซึ่งค่าความเบ้มีค่าน้อยกว่า 2.00 และค่าความโด่งมีค่าน้อยกว่า 7.00 แสดงว่าข้อมูลของตัวแปรสังเกตได้มีการแจกแจงเป็นโค้งปกติ

ตารางที่ 30 ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย ความเบ้ และค่าความโด่งของตัวแปรสังเกตได้ของรูปแบบการพัฒนาตัวบ่งชี้การจัดการศึกษา ท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศด้านผลลัพธ์ (IOUPT)

ตัวบ่งชี้	$\bar{X}$	SD	CV	SK	KU
33.ปฏิบัติตามแผนที่กำหนดและมีการนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงกระบวนการทำงาน	4.05	0.56	13.87	-0.24	0.72
34.ผู้เรียนมีพัฒนาการและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร	4.06	0.57	14.01	-0.23	0.52
35.ผู้ปกครองและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีความพึงพอใจ	3.94	0.62	15.69	-0.41	0.63
36.มีการระดมการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นชุมชนมาช่วยในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้	3.88	0.76	19.52	-0.86	1.71
37.มีการใช้งบประมาณที่เหมาะสม โปร่งใส ตรวจสอบได้	3.93	0.65	16.64	-0.62	1.17
38.ครูและบุคลากรมีความพึงพอใจและได้รับการพัฒนาในการเข้าตำแหน่งอย่างเหมาะสม	3.92	0.61	15.45	-0.44	0.73
39.ผู้บริหารและครูเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน ผู้ปกครองชุมชนและท้องถิ่น	4.01	0.56	13.95	-0.37	1.04
รวม	3.97	0.54	13.58	-0.31	0.72

จากตารางที่ 30 แสดงค่าสถิติของตัวแปรสังเกตได้ของรูปแบบการพัฒนาตัวบ่งชี้การจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศด้านผลลัพธ์ (IOUPT) มีทั้งสิ้น 7 ตัวบ่งชี้ พบว่าตัวบ่งชี้ของรูปแบบผลลัพธ์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.88 ถึง 4.06 โดยผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับของตัวบ่งชี้ที่มีค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานใกล้เคียงกัน ตัวบ่งชี้ด้านผลลัพธ์ ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ผู้เรียนมีพัฒนาการและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร เท่ากับ 4.06 รองลงมาได้แก่ ปฏิบัติตามแผนที่กำหนดและมีการนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงกระบวนการทำงาน เท่ากับ 4.05 และเมื่อพิจารณาจากค่าความเบ้ของตัวแปรสังเกตได้ พบว่าส่วนใหญ่ตัวแปรสังเกตได้มีการแจกแจงในลักษณะเบ้ซ้าย (ความเบ้มีค่าเป็นลบ) และเมื่อพิจารณาจากค่าความโด่งของตัวแปรสังเกตได้ส่วนใหญ่พบว่ามีความโด่งเป็นบวก ซึ่งค่าความเบ้มีค่าน้อยกว่า 2.00 และค่าความโด่งมีค่าน้อยกว่า 7.00 แสดงว่าข้อมูลของตัวแปรสังเกตได้มีการแจกแจงเป็นโค้งปกติ

ตอนที่ 2.2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน

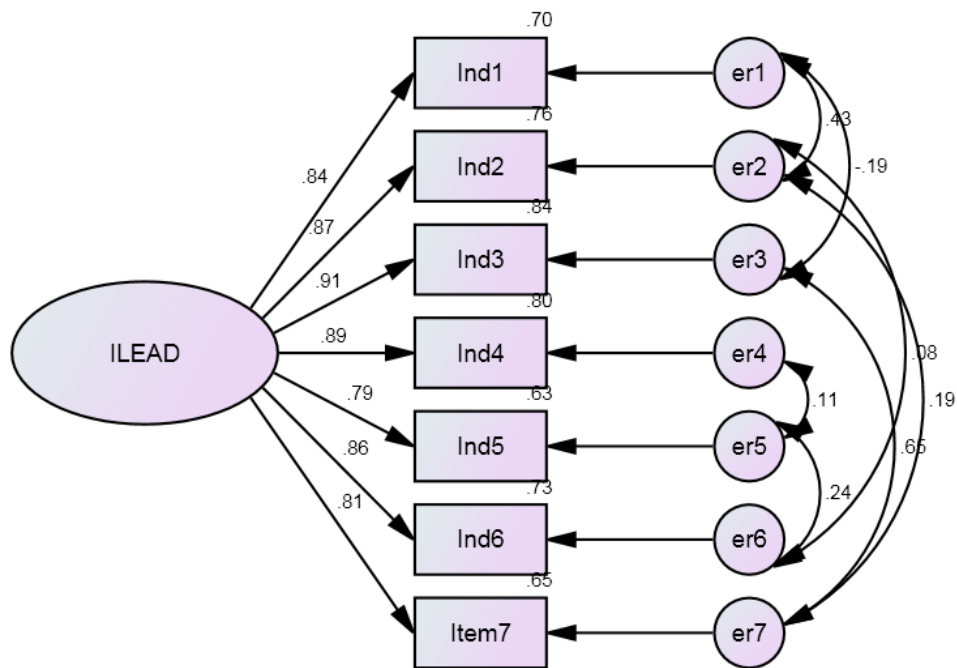
การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตรวจสอบรูปแบบการพัฒนาตัวบ่งชี้การจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศดังนี้

1. การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันรูปแบบการพัฒนาตัวบ่งชี้การจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศด้านการนำองค์กร

ตารางที่ 31 แสดงค่าน้ำหนักองค์ประกอบโมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันรูปแบบการพัฒนาตัวบ่งชี้การจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศด้านการนำองค์กร (ILEAD)

ข้อที่	ตัวบ่งชี้	น้ำหนักองค์ประกอบ	t	R ²
1.	ผู้บริหารกำหนด และสื่อสารวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาและสื่อสารได้อย่างเหมาะสม	0.84	-	.70
2.	ผู้บริหารมีกระบวนการทำงานที่เน้นการมีส่วนร่วมของบุคลากรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อให้บรรลุพันธกิจและเป้าหมายของสถานศึกษา	0.87	38.83**	.86
3.	ผู้บริหารใช้อำนาจและการตัดสินใจโดยใช้หลักธรรมาภิบาล	0.91	29.85**	.84
4.	ผู้บริหารมีการนำผลการประเมินการดำเนินงานมาใช้ในการปรับปรุงสถานศึกษา	0.89	30.63**	.80
5.	ผู้บริหารกำกับดูแลบุคลากรให้ปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของสถานศึกษา	0.79	25.19**	.73
6.	ผู้บริหารมีกิจกรรมที่ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อชุมชนและท้องถิ่น	0.86	28.64**	.63
7.	ผู้บริหารกระจายอำนาจในการตัดสินใจ มีการสร้างทีมงานและพัฒนาสมรรถนะบุคลากรอย่างต่อเนื่อง	0.81	25.88**	.65

**p<.01

$$\chi^2=14.57, df=7, p=0.42, GFI= 0.99, CFI =1.00, RMSEA=0.03$$

ภาพที่ 13 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันตัวแปรรูปแบบการพัฒนาตัวบ่งชี้การจัดการศึกษา
ที่อิงสู่ความเป็นเลิศด้านการนำองค์กร (ILEAD)

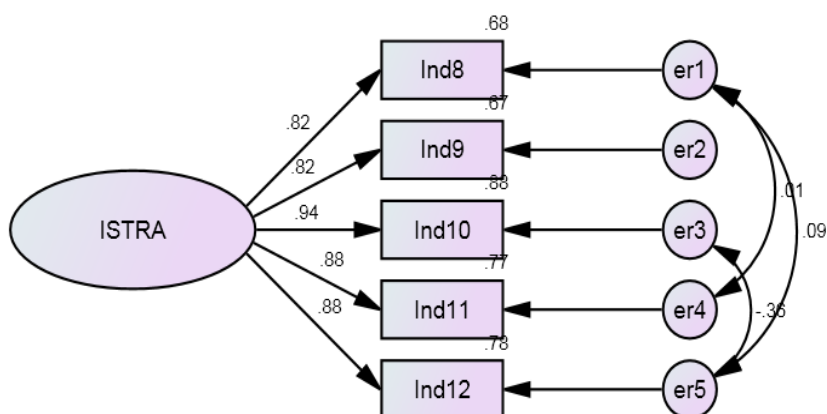
จากตารางที่ 31 และภาพที่ 13 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบรูปแบบตัวบ่งชี้การจัดการศึกษาที่อิงสู่ความเป็นเลิศด้านการนำองค์กร (ILEAD) พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดี ซึ่งพิจารณาจากค่าไค-สแควร์(χ^2) มีค่าเท่ากับ 14.57 ที่องศาอิสระ(df) เท่ากับ 7 ค่าความน่าจะเป็น(p.) เท่ากับ 0.42 องค์ประกอบของตัวแปรมีค่าเป็นบวกมีค่าตั้งแต่ 0.79 ถึง 0.91 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกตัว แสดงว่าตัวบ่งชี้ทั้ง 7 ตัวบ่งชี้ เป็นองค์ประกอบของรูปแบบการพัฒนาตัวบ่งชี้การจัดการศึกษาที่อิงสู่ความเป็นเลิศด้านการนำองค์กร (ILEAD)

2. การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันรูปแบบการพัฒนาตัวบ่งชี้การจัดการศึกษา
ท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์(ISTRA)

ตารางที่ 32 แสดงค่าน้ำหนักองค์ประกอบโมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันรูปแบบการ
พัฒนา ตัวชี้วัดการจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์ (ISTRA)

ข้อที่	ตัวบ่งชี้	น้ำหนัก องค์ประกอบ	t	R ²
8.	มีกระบวนการในการจัดทำแผนกลยุทธ์ที่สอดคล้องกับ มาตรฐานทางวิชาการและความต้องการของชุมชนท้องถิ่น	.82	-	.68
9.	มีความวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อนของสถานศึกษาในการ จัดทำแผนกลยุทธ์	.82	26.47**	.67
10.	เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียร่วมจัดทำแผนงานและ โครงการของสถานศึกษา	.94	30.67**	.88
11.	มีการรับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะในการดำเนินการใน สถานศึกษาในหลายช่องทาง	.88	29.77**	.77
12.	มีการจัดทำระบบ และกลไกในการทำงานและตรวจสอบ ผลการดำเนินงานของสถานศึกษา	.88	29.60**	.78

**p < .01

$$\chi^2 = .14, df = 2, p = 0.92, GFI = 1.00, CFI = 1.00, RMSEA = 0.00$$

ภาพที่ 14 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันตัวแปรรูปแบบการพัฒนาตัวบ่งชี้การจัดการศึกษา
ท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์(ISTRA)

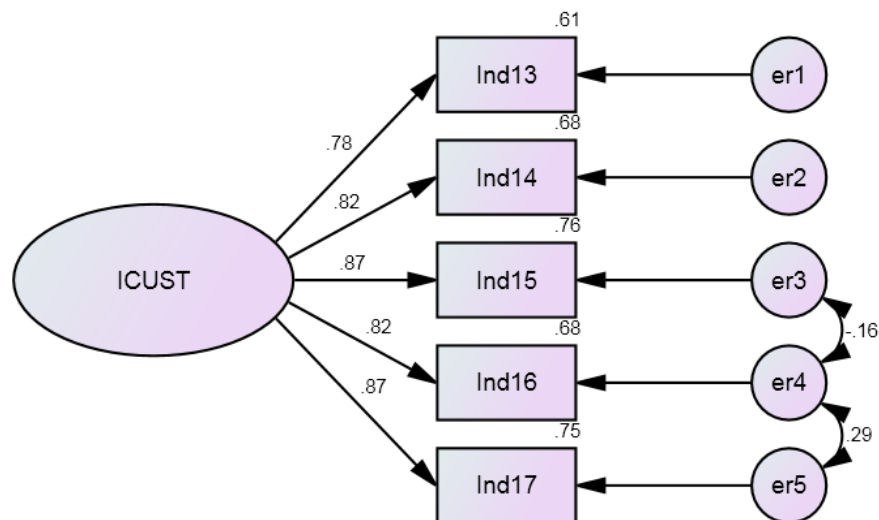
จากตารางที่ 32 และภาพที่ 14 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบรูปแบบตัวบ่งชี้การจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์(ISTRA) พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดี ซึ่งพิจารณาจากค่าไค-สแควร์(χ^2) มีค่าเท่ากับ .14 ที่องศาอิสระ (df) เท่ากับ 2 ค่าความน่าจะเป็น(p.) เท่ากับ 0.92 องค์ประกอบของตัวแปรมีค่าเป็นบวกมีค่าตั้งแต่ 0.82 ถึง 0.94 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกตัว แสดงว่าตัวบ่งชี้ทั้ง 5 ตัวบ่งชี้ เป็นองค์ประกอบของรูปแบบการพัฒนาตัวบ่งชี้การจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์(ISTRA)

3. การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันรูปแบบการพัฒนาตัวบ่งชี้การจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศด้านการมุ่งผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (ICUST)

ตารางที่ 33 แสดงค่าน้ำหนักองค์ประกอบโมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันรูปแบบการพัฒนาตัวบ่งชี้การจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศด้านการมุ่งผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (ICUST)

ข้อที่	ตัวบ่งชี้	น้ำหนักองค์ประกอบ	t	R ²
13.	มีการศึกษาความต้องการในการจัดการศึกษาของผู้ปกครอง ชุมชนและท้องถิ่น	.78	-	.61
14.	จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะและผลการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัย	.82	24.22**	.68
15.	มีช่องทางรับเรื่องร้องเรียนและแก้ไขเรื่องร้องเรียนได้อย่างเหมาะสม	.87	25.59**	.76
16.	มีการสร้างความร่วมมือให้ผู้ปกครอง ชุมชนและท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน	.82	22.80**	.68
17.	สร้างภาคีเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา ชุมชนและท้องถิ่น	.87	25.49**	.75

**p <.01

$$\chi^2=1.68, df=3, p=0.64, GFI= 1.00, CFI =1.00, RMSEA=0.00$$

ภาพที่ 15 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันตัวแปรรูปแบบรูปแบบการพัฒนาตัวชี้วัดการจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศด้านการมุ่งผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (ICUST)

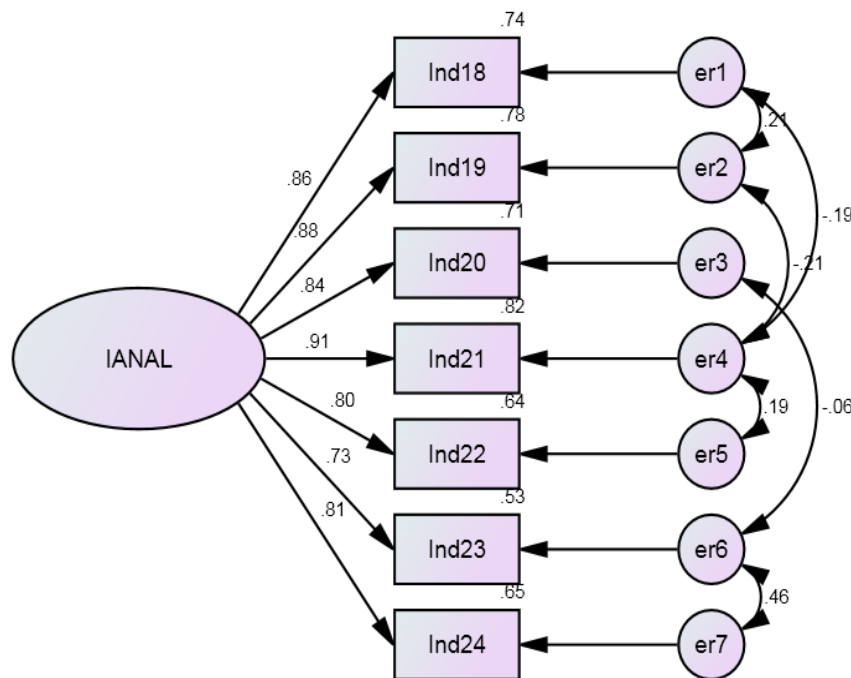
จากตารางที่ 33 และภาพที่ 15 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบรูปแบบตัวบ่งชี้การจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์ (ISTRA) พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดี ซึ่งพิจารณาจากค่าไค-สแควร์ (χ^2) มีค่าเท่ากับ 1.68 ที่องศาอิสระ (df) เท่ากับ 3 ค่าความน่าจะเป็น (p.) เท่ากับ 0.64 องค์ประกอบของตัวแปรมีค่าเป็นบวกมีค่าตั้งแต่ 0.82 ถึง 0.87 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกตัว แสดงว่าตัวบ่งชี้ทั้ง 5 ตัวบ่งชี้ เป็นองค์ประกอบของรูปแบบการพัฒนาตัวบ่งชี้การจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศด้านการมุ่งผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (ICUST)

4. การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันรูปแบบการพัฒนาตัวบ่งชี้การจัดการศึกษา
ท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศด้านการวัดวิเคราะห์และการจัดการความรู้ (IANAL)

ตารางที่ 34 แสดงค่าน้ำหนักองค์ประกอบโมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันรูปแบบการ
พัฒนาตัวบ่งชี้การจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศด้านการวัด วิเคราะห์และการจัดการ
ความรู้(IANAL)

ข้อที่	ตัวแปร	น้ำหนัก องค์ประกอบ	t	R ²
18.	มีการจัดเก็บข้อมูลและสารสนเทศของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ	.86	-	.74
19.	มีระบบ กลไกในการดูแล และประเมินผู้เรียนโดยเน้นการประเมินสภาพจริง สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ	.88	35.74	.78
20.	มีการจัดทำแผนพัฒนาบุคลากรอย่างเป็นระบบ	.84	28.42	.71
21.	มีการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษามาใช้ในการพัฒนาการเรียนรู้	.91	30.47	.82
22.	มีการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาช่วยในการส่งเสริมการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน	.80	26.10	.84
23.	มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์สอนและการแก้ปัญหาในชั้นเรียนระหว่างบุคลากรและบุคลากรภายนอก	.73	22.62	.53
24.	มีศูนย์บริการข้อมูลแก่ผู้ปกครอง บุคลากร ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนและการบริหารสถานศึกษา	.81	26.54	.65

**p < .01

$$\chi^2=7.72, df=8, p=0.46, GFI= .99, CFI =1.00, RMSEA=0.00$$

ภาพที่ 16 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันตัวแปรรูปแบบการพัฒนาตัวชี้วัดการจัดการศึกษา
ท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศด้านการวัด วิเคราะห์และการจัดการความรู้(IANAL)

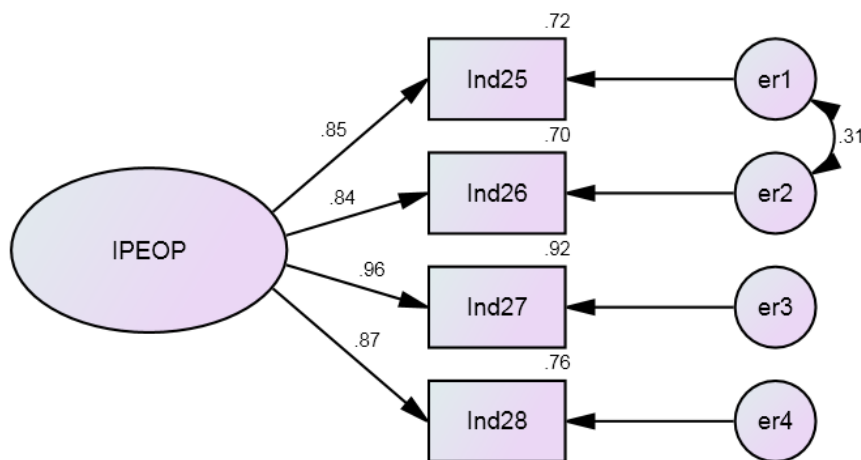
จากตารางที่ 34 และภาพที่ 16 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบรูปแบบตัวบ่งชี้การจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศด้านการวัด วิเคราะห์และการจัดการความรู้(IANAL) พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดี ซึ่งพิจารณาจากค่าไค-สแควร์(χ^2) มีค่าเท่ากับ 7.72 ที่องศาอิสระ(df) เท่ากับ 8 ค่าความน่าจะเป็น(p.) เท่ากับ 0.46 องค์ประกอบของตัวแปรมีค่าเป็นบวกมีค่าตั้งแต่ 0.81 ถึง 0.91 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกตัว แสดงว่าตัวบ่งชี้ทั้ง 7 ตัวบ่งชี้ เป็นองค์ประกอบของรูปแบบการพัฒนาตัวบ่งชี้การจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศด้านการวัด วิเคราะห์และการจัดการความรู้(IANAL)

5. การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันรูปแบบการพัฒนาตัวบ่งชี้การจัดการศึกษา
ท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศด้านการมุ่งครูและบุคลากร(IPEOP)

ตารางที่ 35 แสดงค่าน้ำหนักองค์ประกอบโมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันรูปแบบการ
พัฒนาตัวบ่งชี้การจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศด้านการมุ่งครูและบุคลากร (IPEOP)

ข้อที่	ตัวบ่งชี้	น้ำหนัก องค์ประกอบ	t	R ²
25.	มีการวางระบบ วิธีการในการคัดเลือกครูและบุคลากร	.85	-	.72
26.	มีการกำหนดหน้าที่ ภาระงานและกระบวนการทำงาน	.84	35.23**	.70
27.	มีการสร้างขวัญกำลังใจ บรรยากาศและพัฒนาบุคลากรให้ มีสมรรถนะที่เอื้อต่อการปฏิบัติงาน	.96	35.40**	.92
28.	มีกระบวนการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรอย่าง เหมาะสมและเป็นธรรม	.87	31.17**	.76

**p < .01

$$\chi^2=4.84, df=1, p=0.03, GFI= .99, CFI =1.00, RMSEA=.07$$

ภาพที่ 17 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันตัวแปรรูปแบบการพัฒนาตัวชี้วัดการจัดการศึกษา
ท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศด้านการมุ่งครูและบุคลากร(IPEOP)

จากตารางที่ 35 และภาพที่ 17 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบรูปแบบตัวบ่งชี้การจัดการ
การศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศด้านด้านการมุ่งครูและบุคลากร(IPEOP) พบว่า โมเดลมีความ
สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดี ซึ่งพิจารณาจากค่าไค-สแควร์(χ^2) มีค่าเท่ากับ 4.84
ที่องศาอิสระ(df) เท่ากับ 1 ค่าความน่าจะเป็น(p.) เท่ากับ 0.03 องค์ประกอบของตัวแปรมีค่าเป็นบวก

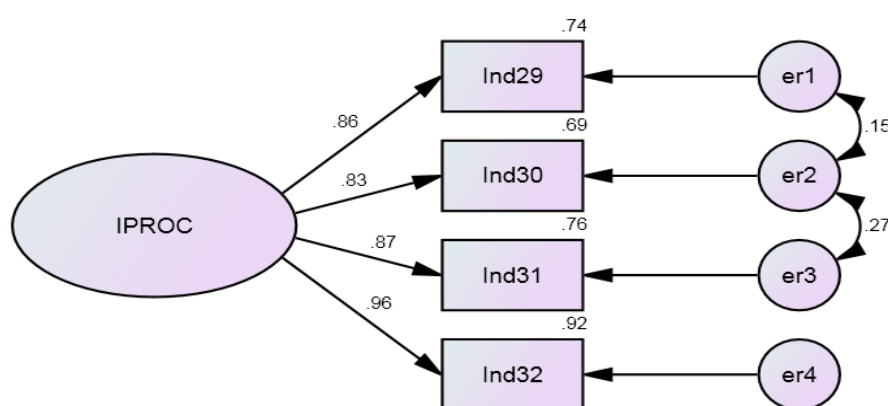
มีค่าตั้งแต่ 0.84 ถึง 0.96 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกตัว แสดงว่าตัวบ่งชี้ทั้ง 4 ตัวบ่งชี้ เป็นองค์ประกอบของรูปแบบการพัฒนาตัวบ่งชี้การจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศด้านด้านการ มุ่งครูและบุคลากร (IPEOP)

6. การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันรูปแบบการพัฒนาตัวบ่งชี้การจัดการศึกษา ท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศด้านการจัดการกระบวนการ (IPROC)

ตารางที่ 36 แสดงค่าน้ำหนักองค์ประกอบโมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันรูปแบบการ พัฒนาตัวบ่งชี้การจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศด้านการจัดการกระบวนการ (IPROC)

ข้อที่	ตัวบ่งชี้	น้ำหนัก องค์ประกอบ	t	R ²
29.	มีคู่มือปฏิบัติงานของครู บุคลากรตามตำแหน่งที่ปฏิบัติใน สถานศึกษา	.86	-	.74
30.	มีการจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงในการบริหารงานของ สถานศึกษา	.83	31.34**	.69
31.	มีระบบประกันคุณภาพที่สอดคล้องกับเป้าหมายและ บริบทสถานศึกษา	.87	31.65**	.76
32.	มีขั้นตอนการดำเนินงานที่สอดคล้องกับกระบวนการ PDCA	.96	35.45**	.92

**p < .01

$\chi^2=0.00$, $df=0$, $p=$ -, $GFI= 1.00$, $CFI =1.00$, $RMSEA=0.77$

ภาพที่ 18 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันตัวแปรรูปแบบการพัฒนาตัวชี้วัดการจัดการศึกษา ท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศด้านการจัดการกระบวนการ(IPROC)

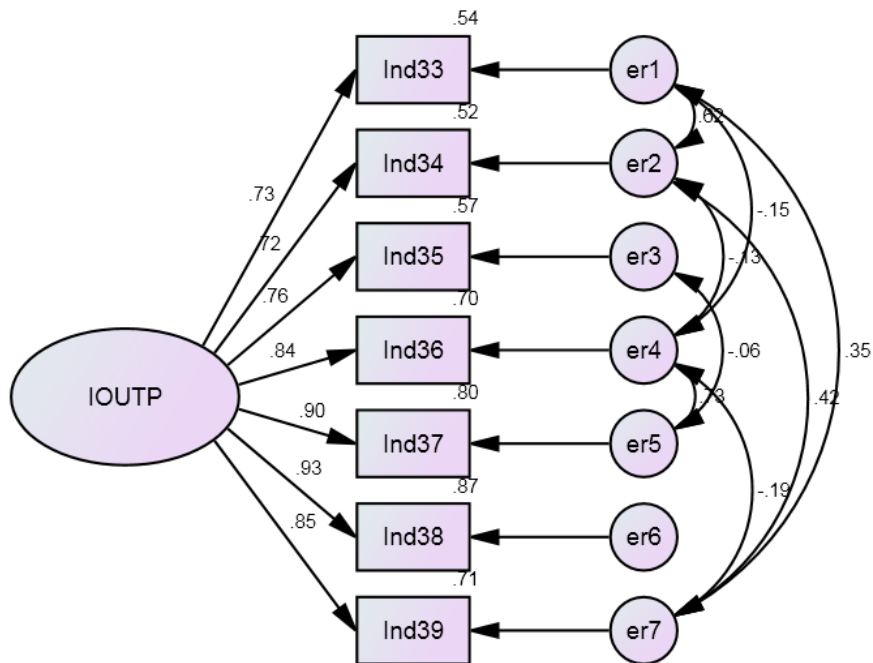
จากตารางที่ 36 และภาพที่ 18 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบรูปแบบตัวบ่งชี้การจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศด้านด้านการมุ่งครูและบุคลากร(IPEOP) พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดี ซึ่งพิจารณาจากค่าไค-สแควร์ (χ^2) มีค่าเท่ากับ 0.00 ที่องศาอิสระ(df) เท่ากับ 0 ค่าความน่าจะเป็น(p.) เท่ากับ - องค์ประกอบของตัวแปรมีค่าเป็นบวกมีค่าตั้งแต่ 0.83 ถึง 0.96 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกตัว แสดงว่าตัวบ่งชี้ทั้ง 4 ตัวบ่งชี้เป็นองค์ประกอบของรูปแบบการพัฒนาตัวบ่งชี้การจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศด้านการจัดการกระบวนการ (IPROC)

7. การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันรูปแบบการพัฒนาตัวบ่งชี้การจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศด้านผลลัพธ์(IOUTP)

ตารางที่ 37 แสดงค่าน้ำหนักองค์ประกอบโมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันรูปแบบการพัฒนาตัวบ่งชี้การจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศด้านผลลัพธ์ (IOUTP)

ข้อที่	ตัวแปร	น้ำหนักองค์ประกอบ	t	R ²
33.	มีการปฏิบัติตามแผนที่กำหนดและมีการนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงกระบวนการทำงาน	.73	-	.54
34.	ผู้เรียนมีพัฒนาการและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร	.72	31.80**	.52
35.	ผู้ปกครองและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีความพึงพอใจ	.76	20.54**	.57
36.	มีการระดมการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นชุมชนมาช่วยในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้	.84	21.28**	.70
37.	มีการใช้งบประมาณที่เหมาะสม โปร่งใสตรวจสอบได้	.90	24.51**	.80
38.	ครูและบุคลากรมีความพึงพอใจและได้รับการพัฒนาในการเข้าตำแหน่งอย่างเหมาะสม	.93	25.50**	.87
39.	ผู้บริหารและครูเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและท้องถิ่น	.85	28.25**	.71

**p < .01

$$\chi^2=1.71, df=6, p=.94, GFI= 1.00, CFI =1.00, RMSEA=0.00$$

ภาพที่ 19 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันตัวแปรรูปแบบการพัฒนาตัวบ่งชี้การจัดการศึกษา
ท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศด้านผลลัพธ์ (IOU TP)

จากตารางที่ 37 และภาพที่ 19 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบรูปแบบตัวบ่งชี้การจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศด้านผลลัพธ์ (IOU TP) พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดี ซึ่งพิจารณาจากค่าไค-สแควร์ (χ^2) มีค่าเท่ากับ 1.71 ที่องศาอิสระ (df) เท่ากับ 6 ค่าความน่าจะเป็น (p.) เท่ากับ .94 องค์ประกอบของตัวแปรมีค่าเป็นบวกมีค่าตั้งแต่ 0.72 ถึง 0.93 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกตัว แสดงว่าตัวบ่งชี้ทั้ง 7 ตัวบ่งชี้ เป็นองค์ประกอบของรูปแบบการพัฒนาตัวบ่งชี้การจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศด้านผลลัพธ์ (IOU TP)

ตอนที่ 2.3 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับหนึ่งตัวบ่งชี้การจัดการศึกษา
ท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศ

เพื่อตรวจสอบรูปแบบการพัฒนาตัวบ่งชี้การจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศโดยมี
รายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 38 แสดงค่าน้ำหนักองค์ประกอบโมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับหนึ่ง
ตัวบ่งชี้การจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศ (EDPEX)

ข้อที่	ตัวบ่งชี้	น้ำหนัก องค์ประกอบ	t	R ²
ด้านการนำองค์กร(ILEAD)				
1.	ผู้บริหารกำหนด และสื่อสารวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาและ สื่อสารได้อย่างเหมาะสม (Ind1)	.82	-	.68
2.	ผู้บริหารมีกระบวนการทำงานที่เน้นการมีส่วนร่วมของ บุคลากรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อให้บรรลุพันธกิจและ เป้าหมายของสถานศึกษา (Ind2)	.86	39.61**	.75
3.	ผู้บริหารใช้อำนาจและการตัดสินใจโดยใช้หลักธรรมา ภิบาล (Ind3)	.87	29.90**	.77
4.	ผู้บริหารมีการนำผลการประเมินการดำเนินงานมาใช้ในการ การปรับปรุงสถานศึกษา (Ind4)	.87	29.84**	.77
5.	ผู้บริหารกำกับดูแลบุคลากรให้ปฏิบัติตามระเบียบ ข้อบังคับของสถานศึกษา (Ind5)	.80	26.02**	.64
6.	ผู้บริหารมีกิจกรรมที่ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อชุมชน และท้องถิ่น (Ind6)	.88	30.30**	.78
7.	ผู้บริหารกระจายอำนาจในการตัดสินใจ มีการสร้างทีมงาน และพัฒนาสมรรถนะบุคลากรอย่างต่อเนื่อง (Ind7)	.89	31.17**	.81

**p < .01

ตารางที่ 38 (ต่อ)

ข้อที่	ตัวบ่งชี้	น้ำหนัก องค์ประกอบ	t	R ²
ด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์(ISTRA)				
8.	มีกระบวนการในการจัดทำแผนกลยุทธ์ที่สอดคล้องกับมาตรฐานทางวิชาการและความต้องการของชุมชนท้องถิ่น (Ind8)	.85	-	.73
9.	มีความวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อนของสถานศึกษาในการจัดทำแผนกลยุทธ์ (Ind9)	.79	26.63**	.63
10.	เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียร่วมจัดทำแผนงานและโครงการของสถานศึกษา (Ind10)	.90	33.54**	.82
11.	มีการรับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะในการดำเนินการในสถานศึกษาในหลายช่องทาง (Ind11)	.90	31.16**	.81
12.	มีการจัดทำระบบ และกลไกในการทำงานและตรวจสอบผลการดำเนินงานของสถานศึกษา (Ind12)	.86	30.98**	.75
ด้านการมุ่งผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย(ICUST).75				
13.	มีการศึกษาความต้องการในการจัดการศึกษาของผู้ปกครอง ชุมชนและท้องถิ่น(Ind13)	.79	-	.63
14.	จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะและผลการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัย(Ind14)	.90	26.11**	.69
15.	มีช่องทางรับเรื่องร้องเรียนและแก้ไขเรื่องร้องเรียนได้อย่างเหมาะสม(Ind15)	.89	26.50**	.71
16.	มีการสร้างความร่วมมือให้ผู้ปกครอง ชุมชนและท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน(Ind16)	.80	24.63**	.64
17.	สร้างภาคีเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา ชุมชนและท้องถิ่น(Ind17)	.85	27.12**	.74

**p < .01

ตารางที่ 38 (ต่อ)

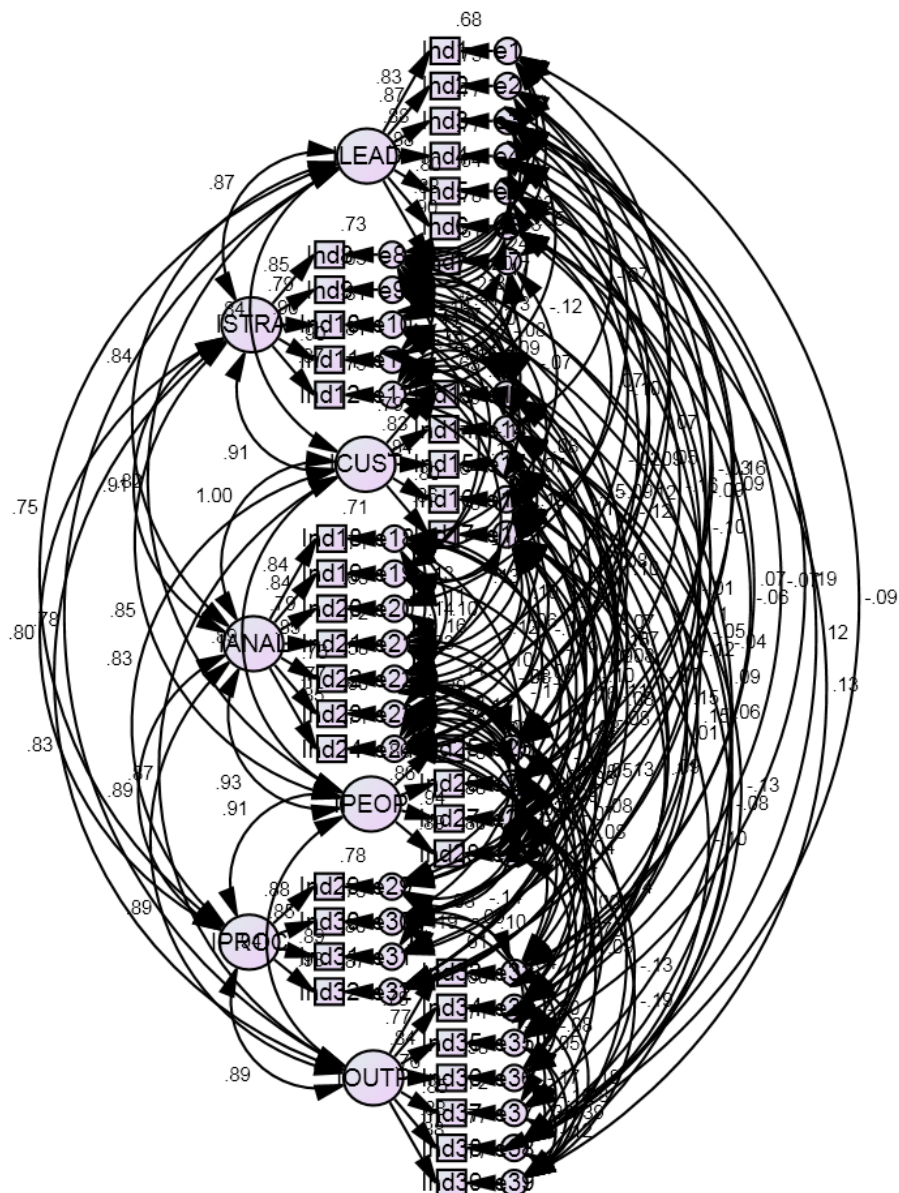
ข้อที่	ตัวบ่งชี้	น้ำหนักองค์ประกอบ	t	R ²
ด้านการวัด วิเคราะห์และการจัดการความรู้ (IANAL)				
18.	มีการจัดเก็บข้อมูลและสารสนเทศของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ (Ind18)	.84	-	.71
19.	มีระบบ กลไกในการดูแล และประเมินผู้เรียนโดยเน้นการประเมินตามสภาพจริง สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Ind19)	.84	35.67**	.71
20.	มีการจัดทำแผนพัฒนาบุคลากรอย่างเป็นระบบ (Ind20)	.79	28.48**	.63
21.	มีการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษามาใช้ในการพัฒนาการเรียนรู้ (Ind21)	.85	30.00**	.72
22.	มีการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาช่วยในการส่งเสริมการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน (Ind22)	.76	26.14**	.58
23.	มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์สอนและการแก้ปัญหาในชั้นเรียนระหว่างบุคลากรและบุคลากรภายนอก (Ind23)	.77	25.75**	.60
24.	มีศูนย์บริการข้อมูลแก่ผู้ปกครอง บุคลากร ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนและการบริหารสถานศึกษา (Ind24)	.84	29.67**	.71
ด้านการมุ่งเน้นครูและบุคลากร(IPEOP)				
25.	มีการวางระบบ วิธีการในการคัดเลือกครูและบุคลากร (Ind25)	.85	-	.73
26.	มีการกำหนดหน้าที่ ภาระงานและกระบวนการทำงาน (Ind26)	.85	35.89**	.73
27.	มีการสร้างขวัญกำลังใจ บรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการปฏิบัติงานของบุคลากร (Ind27)	.93	37.54**	.88
28.	มีกระบวนการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างเหมาะสมและเป็นธรรม (Ind28)	.89	33.99**	.80

**p < .01

ตารางที่ 38 (ต่อ)

ข้อที่	ตัวบ่งชี้	น้ำหนัก องค์ประกอบ	t	R ²
ด้านการจัดการกระบวนการ (IPROC)				
29.	มีคู่มือปฏิบัติงานของครู บุคลากรตามตำแหน่งที่ปฏิบัติในสถานศึกษา (Ind29)	.88	-	.78
30.	มีการจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงในการบริหารงานของสถานศึกษา (Ind30)	.85	32.22**	.73
31.	มีระบบประกันคุณภาพที่สอดคล้องกับเป้าหมายและบริบทสถานศึกษา (Ind31)	.89	32.57**	.80
32.	มีขั้นตอนการดำเนินงานที่สอดคล้องกับกระบวนการ PDCA (Ind32)	.93	39.16**	.87
ด้านผลลัพธ์ (IOUT)				
33.	ปฏิบัติตามแผนที่กำหนดและมีการนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงกระบวนการทำงาน (Ind33)	.78	-	.61
34.	ผู้เรียนมีพัฒนาการและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร (Ind34)	.77	33.28**	.60
35.	ผู้ปกครองและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีความพึงพอใจ (Ind35)	.84	23.32**	.71
36.	มีการระดมการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นชุมชนมาช่วยในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ (Ind36)	.76	21.49**	.58
37.	มีการใช้งบประมาณที่เหมาะสม โปร่งใสตรวจสอบได้ (Ind37)	.85	25.61**	.72
38.	ครูและบุคลากรมีความพึงพอใจและได้รับการพัฒนาในการเข้าตำแหน่งอย่างเหมาะสม (Ind38)	.87	26.65**	.77
39.	ผู้บริหารและครูเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและท้องถิ่น (Ind39)	.87	29.46**	.77

**p < .01

$$\chi^2=625.05, df=510, p=.000, GFI= .96, CFI =1.00, RMSEA=0.01$$

ภาพที่ 20 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับหนึ่งตัวบ่งชี้การจัดการศึกษาท้องถิ่น
สู่ความเป็นเลิศ(EDPEX)

จากตารางที่ 38 และภาพที่ 20 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับหนึ่งตัวบ่งชี้การจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศ(EDPEX) พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดี ซึ่งพิจารณาจากค่าไค-สแควร์(χ^2) มีค่าเท่ากับ 625.05 ที่องศาอิสระ(df) เท่ากับ 510 ค่าความน่าจะเป็น(p.) เท่ากับ 0.00 ค่า GFI เท่ากับ .96 ค่า CFI เท่ากับ 1.00 และค่า

RMSEA เท่ากับ 0.01 โดยมีน้ำหนักในแต่ละองค์ประกอบดังนี้ ด้านตัวบ่งชี้การนำองค์กร(ILEAD) มีจำนวน 7 ตัวบ่งชี้ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเป็นบวกรวมค่าตั้งแต่ 0.80 ถึง 0.89 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกตัว ด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์ (ISTRA) มีจำนวน 5 ตัวบ่งชี้ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเป็นบวกรวมค่าตั้งแต่ 0.79 ถึง 0.90 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกตัว ด้านการมุ่งผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (ICUST) มีจำนวน 5 ตัวบ่งชี้ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเป็นบวกรวมค่าตั้งแต่ 0.79 ถึง 0.90 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกตัว ด้านการวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ (IANAL) มีจำนวน 7 ตัวบ่งชี้ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเป็นบวกรวมค่าตั้งแต่ 0.76 ถึง 0.85 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกตัว ด้านการมุ่งเน้นครูและบุคลากร (IPEOP) มีจำนวน 4 ตัวบ่งชี้ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเป็นบวกรวมค่าตั้งแต่ 0.85 ถึง 0.93 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกตัว ด้านการจัดการกระบวนการ (IPROC) มีจำนวน 4 ตัวบ่งชี้ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเป็นบวกรวมค่าตั้งแต่ 0.85 ถึง 0.93 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกตัวและด้านผลลัพธ์ (IOUTP) มีจำนวน 7 ตัวบ่งชี้ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเป็นบวกรวมค่าตั้งแต่ 0.77 ถึง 0.87 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกตัวแสดงให้เห็นว่าตัวบ่งชี้ทั้ง 39 ตัวเป็นตัวบ่งชี้การจัดการศึกษาที่อิงสู่ความเป็นเลิศ(EDPEX)

ตอนที่ 2.4 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสองตัวบ่งชี้การจัดการศึกษา

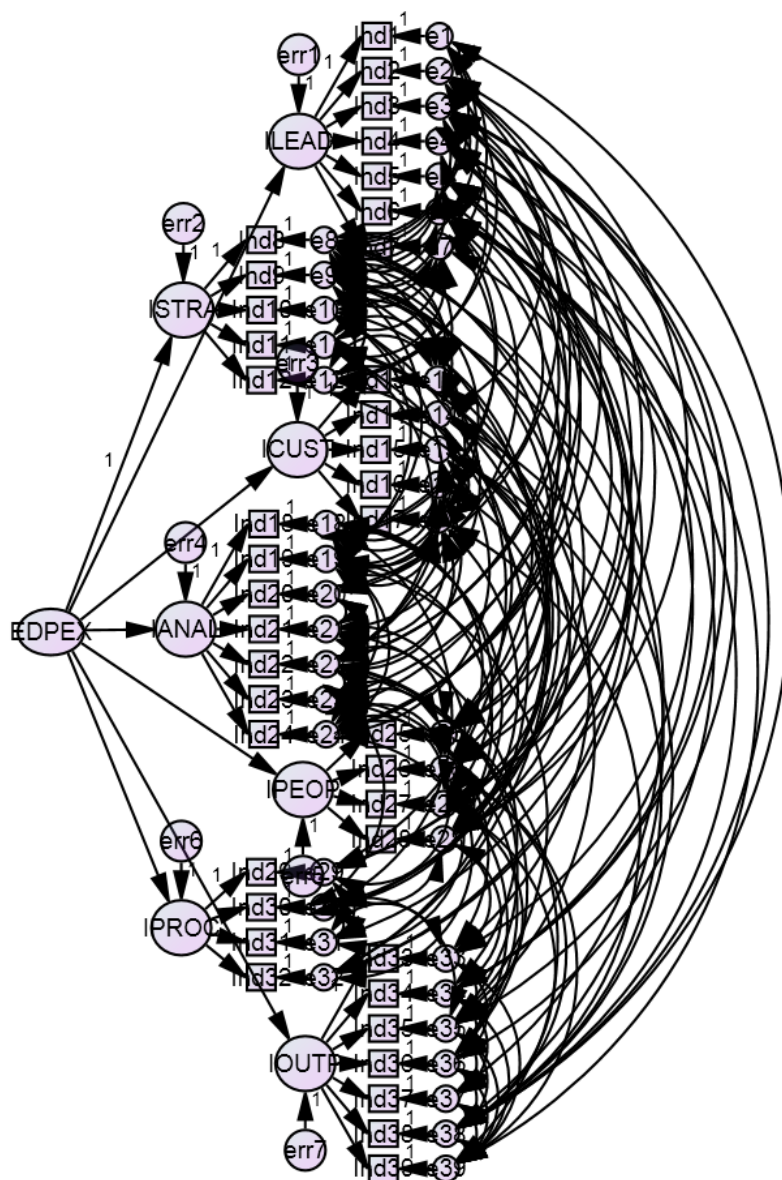
ท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศ

เพื่อตรวจสอบตัวบ่งชี้การจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศโดยมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 39 แสดงค่าน้ำหนักองค์ประกอบโมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสองตัวบ่งชี้การจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศ (EDPEX)

ลำดับ	ตัวบ่งชี้	น้ำหนักองค์ประกอบ	t	R ²
1.	ด้านการนำองค์กร (ILEAD)	.87	-	.86
2.	ด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์ (ISTRA)	.92	26.82**	.83
3.	ด้านการมุ่งผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (ICUST)	.96	26.40**	.93
4.	ด้านการวัด วิเคราะห์และการจัดการความรู้ (IANAL)	.97	25.87**	.94
5.	ด้านการมุ่งครูและบุคลากร (IPEOP)	.96	25.96**	.93
6.	ด้านการจัดการกระบวนการ (IPROC)	.91	25.41**	.85
7.	ด้านผลลัพธ์ (IOUTP)	.92	22.30**	.76

**p < .01

$$\chi^2=881.99, df=519, p=.000, GFI= .95, CFI =.99, RMSEA=0.03$$

ภาพที่ 21 การวิเคราะห์หองค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสองตัวบ่งชี้การจัดการศึกษาท้องถิ่น
สู่ความเป็นเลิศ(EDPEX)

จากตารางที่ 39 และภาพที่ 21 ผลการวิเคราะห์หองค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสองตัวบ่งชี้การจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศ (EDPEX) พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดี ซึ่งพิจารณาจากค่าไค-สแควร์(χ^2) มีค่าเท่ากับ 881.99 ที่องศาอิสระ(df) เท่ากับ 519 ค่าความน่าจะเป็น(p.) เท่ากับ 0.00 ค่า GFI เท่ากับ .95 ค่า CFI เท่ากับ .99 และค่า

RMSEA เท่ากับ 0.03 โดยมีน้ำหนักในแต่ละองค์ประกอบดังนี้ ด้านตัวบ่งชี้การนำองค์กร (ILEAD) มีจำนวน 7 ตัวบ่งชี้ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเป็นบวกรวมค่าเท่ากับ 0.87 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์ (ISTRA) มีจำนวน 5 ตัวบ่งชี้ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเป็นบวกรวมค่าเท่ากับ 0.92 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านการมุ่งผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (ICUST) มีจำนวน 5 ตัวบ่งชี้ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเป็นบวกรวมค่าเท่ากับ 0.96 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านการวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ (IANAL) มีจำนวน 7 ตัวบ่งชี้ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเป็นบวกรวมค่าเท่ากับ 0.97 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านการมุ่งเน้นครูและบุคลากร (IPEOP) มีจำนวน 4 ตัวบ่งชี้ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเป็นบวกรวมค่าเท่ากับ 0.96 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกตัว ด้านการจัดการกระบวนการ (IPROC) มีจำนวน 4 ตัวบ่งชี้ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเป็นบวกรวมค่าเท่ากับ 0.91 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และด้านผลลัพธ์ (IOUTP) มีจำนวน 7 ตัวบ่งชี้ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเป็นบวกรวมค่าเท่ากับ 0.92 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกตัว แสดงให้เห็นว่าตัวบ่งชี้ทั้ง 39 ตัวเป็นตัวบ่งชี้การจัดการศึกษาที่อิงสู่ความเป็นเลิศ (EDPEX) เหมาะสมที่จะนำมาใช้เป็นตัวบ่งชี้คุณภาพการจัดการศึกษาที่อิงสู่ความเป็นเลิศ

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นและตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษา เพื่อความเป็นเลิศ มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นและตัวบ่งชี้คุณภาพทางการศึกษาสู่ความเป็นเลิศ และ (2) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นและตัวบ่งชี้คุณภาพทางการศึกษาสู่ความเป็นเลิศกับข้อมูลเชิงประจักษ์

สรุปผลการวิจัย

จากผลการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นและตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษา เพื่อความเป็นเลิศ ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัย ตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. รูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นและตัวบ่งชี้คุณภาพทางการศึกษาสู่ความเป็นเลิศ

1.1 รูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศ

รูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศ ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบหลัก 19 องค์ประกอบร่วม ดังนี้ 1) การนำองค์การ ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบร่วม ได้แก่ (1) การนำองค์กร และ (2) ความรับผิดชอบต่อสังคม 2) การวางแผนเชิงกลยุทธ์ ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบร่วม ได้แก่ (1) การพัฒนากลยุทธ์ และ (2) การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ 3) การมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบร่วม ได้แก่ (1) ความผูกพันของผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และ (2) เสียงของผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 4) การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบร่วม ได้แก่ (1) การวัด การวิเคราะห์ และปรับปรุงผลการดำเนินการ และ (2) การจัดการสารสนเทศ ความรู้และเทคโนโลยีสารสนเทศ 5) การมุ่งเน้นครูและบุคลากร ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบร่วม ได้แก่ (1) ความผูกพันของครูและบุคลากร (2) สภาพแวดล้อมของครูและบุคลากร 6) การจัดการกระบวนการ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบร่วม ได้แก่ (1) ระบบงาน (2) กระบวนการสร้างคุณค่า และ (3) กระบวนการสนับสนุน 7) ผลลัพธ์ ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบร่วม ได้แก่ (1) ผลลัพธ์ด้านการเรียนรู้ของผู้เรียน (2) ผลลัพธ์ด้านการมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (3) ผลลัพธ์ด้านงบประมาณ และการระดมทรัพยากร (4) ผลลัพธ์ด้านมุ่งเน้นครูและบุคลากร (5) ผลลัพธ์ด้านประสิทธิภาพของกระบวนการ และ (6) ผลลัพธ์ด้านภาวะผู้นำและความรับผิดชอบต่อสังคม

1) ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบรูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศด้านการนำองค์กร (LEAD) พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดี ซึ่งพิจารณาจากค่าไค-สแควร์ (χ^2) มีค่าเท่ากับ 1.08 ที่องศาอิสระ (df) เท่ากับ 71 ค่าความน่าจะเป็น (p.) เท่ากับ 0.12 องค์ประกอบของตัวแปรมีค่าเป็นบวกมีค่าตั้งแต่ 0.75 ถึง 0.90 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกตัว แสดงว่า ตัวแปรสังเกตได้ทั้ง 16 เป็นองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศด้านการนำองค์กร (LEAD)

- 1.2 ตัวบ่งชี้คุณภาพทางการศึกษาสู่ความเป็นเลิศ
 ตัวบ่งชี้คุณภาพทางการศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ 39 ตัวบ่งชี้ ดังนี้
- ด้านการนำองค์กร (LEAD) ประกอบด้วย 7 ตัวบ่งชี้ ได้แก่**
1. ผู้บริหารมีกำหนด วิสัยทัศน์ ค่านิยม พันธกิจของสถานศึกษาและสื่อสารได้อย่างเหมาะสม
  2. ผู้บริหารมีกระบวนการทำงานที่เน้นการมีส่วนร่วมของบุคลากรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อให้บรรลุพันธกิจและเป้าหมายของสถานศึกษา
  3. ผู้บริหารใช้อำนาจและการตัดสินใจโดยใช้หลักธรรมาภิบาล
  4. ผู้บริหารมีการนำผลการประเมินการดำเนินงานมาใช้ในการปรับปรุงสถานศึกษา
  5. ผู้บริหารกำกับดูแลบุคลากรให้ปฏิบัติตามระเบียบ ข้อบังคับของสถานศึกษา
  6. ผู้บริหารมีกิจกรรมที่ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อชุมชนและท้องถิ่น
  7. ผู้บริหารกระจายอำนาจในการตัดสินใจ มีการสร้างทีมงานและพัฒนาสมรรถนะบุคลากรอย่างต่อเนื่อง
- ด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์ (ISTRA) ประกอบด้วย 5 ตัวบ่งชี้ ได้แก่**
8. มีกระบวนการในการจัดทำแผนกลยุทธ์ที่สอดคล้องกับมาตรฐานทางวิชาการและความต้องการของชุมชนท้องถิ่น
  9. มีความวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อนของสถานศึกษาในการจัดทำแผนกลยุทธ์
  10. เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียร่วมจัดทำแผนงานและโครงการของสถานศึกษา
  11. มีการรับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะในการดำเนินการในสถานศึกษาในหลายช่องทาง
  12. มีการจัดทำระบบ และกลไกในการทำงานและตรวจสอบผลการดำเนินงานของสถานศึกษา
- ด้านการมุ่งผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (ICUST) ประกอบด้วย 5 ตัวบ่งชี้ ได้แก่**
13. มีการศึกษาความต้องการในการจัดการศึกษาของผู้ปกครอง ชุมชนและท้องถิ่น
  14. จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะและผลการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัย
  15. มีช่องทางรับเรื่องร้องเรียนและแก้ไขเรื่องร้องเรียนได้อย่างเหมาะสม
  16. มีการสร้างความร่วมมือให้ผู้ปกครอง ชุมชนและท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน
  17. สร้างภาคีเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา ชุมชนและท้องถิ่น
- ด้านการวัด วิเคราะห์และการจัดการความรู้ (IANAL) ประกอบด้วย 7 ตัวบ่งชี้ ได้แก่**
18. มีระบบ กลไกในการดูแล และประเมินผู้เรียนโดยเน้นการประเมินตามสภาพจริงสามารถนำมาใช้ในการพัฒนาผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
  19. มีการจัดทำแผนพัฒนาบุคลากรอย่างเป็นระบบ
  20. มีการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษามาใช้ในการพัฒนาการเรียนรู้
  21. มีการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาช่วยในการส่งเสริมการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน

22. มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์สอนและการแก้ปัญหาในชั้นเรียนระหว่างบุคลากรและบุคลากรภายนอก

23. มีศูนย์บริการข้อมูลแก่ผู้ปกครอง บุคลากร ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนและการบริหารสถานศึกษา

24. มีศูนย์บริการข้อมูลแก่ผู้ปกครอง บุคลากร ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนและการบริหารสถานศึกษา

ด้านการมุ่งครูและบุคลากร (PEOP) ประกอบด้วย 4 ตัวบ่งชี้ ได้แก่

25. มีการวางระบบ วิธีการในการคัดเลือกครูและบุคลากร

26. มีการกำหนดหน้าที่ ภาระงานและกระบวนการทำงาน

27. มีการสร้างขวัญกำลังใจ บรรยากาศและพัฒนาบุคลากรให้มีสมรรถนะที่เอื้อต่อการปฏิบัติงาน

28. มีกระบวนการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างเหมาะสมและเป็นธรรม

ด้านการจัดการกระบวนการ (IPROC) ประกอบด้วย 4 ตัวบ่งชี้ ได้แก่

29. มีคู่มือปฏิบัติงานของครู บุคลากรตามตำแหน่งที่ปฏิบัติในสถานศึกษา

30. มีการจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงในการบริหารงานของสถานศึกษา

31. มีระบบประกันคุณภาพที่สอดคล้องกับเป้าหมายและบริบทสถานศึกษา

32. มีขั้นตอนการดำเนินงานที่สอดคล้องกับกระบวนการ PDCA

ด้านผลลัพธ์ (IOUPT) ประกอบด้วย 7 ตัวบ่งชี้ ได้แก่

33. มีการปฏิบัติตามแผนที่กำหนดและมีการนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงกระบวนการทำงาน

34. ผู้เรียนมีพัฒนาการและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร

35. ผู้ปกครองและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีความพึงพอใจ

36. มีการระดมการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นชุมชนมาช่วยในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้

37. มีการใช้งบประมาณที่เหมาะสม โปร่งใสตรวจสอบได้

38. ครูและบุคลากรมีความพึงพอใจและได้รับการพัฒนาในการเข้าตำแหน่งอย่างเหมาะสม

39. ผู้บริหารและครูเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน ผู้ปกครองชุมชนและท้องถิ่น

2. ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นและตัวบ่งชี้คุณภาพทางการศึกษาสู่ความเป็นเลิศกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสองตัวบ่งชี้การจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศ (EDPEX) พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดี ซึ่งพิจารณาจากค่าไค-สแควร์(χ^2) มีค่าเท่ากับ 881.99 ที่องศาอิสระ (df) เท่ากับ 519 ค่าความน่าจะเป็น (p.) เท่ากับ 0.00 ค่า GFI เท่ากับ .95 ค่า CFI เท่ากับ .99 และค่า RMSEA เท่ากับ 0.03 โดยมีน้ำหนักในแต่ละองค์ประกอบดังนี้ ด้านตัวบ่งชี้การนำองค์กร (ILEAD) มีจำนวน 7 ตัวบ่งชี้ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเป็นบวกมีค่าเท่ากับ 0.87 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์ (ISTRA) มี

จำนวน 5 ตัวบ่งชี้ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเป็นบวกรวมค่าเท่ากับ 0.92 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านการมุ่งผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (ICUST) มีจำนวน 5 ตัวบ่งชี้ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเป็นบวกรวมค่าเท่ากับ 0.96 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านการวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ (IANAL) มีจำนวน 7 ตัวบ่งชี้ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเป็นบวกรวมค่าเท่ากับ 0.97 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านการมุ่งเน้นครูและบุคลากร (IPEOP) มีจำนวน 4 ตัวบ่งชี้ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเป็นบวกรวมค่าเท่ากับ 0.96 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกตัว ด้านการจัดการกระบวนการ (IPROC) มีจำนวน 4 ตัวบ่งชี้ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเป็นบวกรวมค่าเท่ากับ 0.91 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และด้านผลลัพธ์ (IOUTP) มีจำนวน 7 ตัวบ่งชี้ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเป็นบวกรวมค่าเท่ากับ 0.92 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกตัวแสดงให้เห็นว่าตัวบ่งชี้ทั้ง 39 ตัวเป็นตัวบ่งชี้การจัดการศึกษาที่อิงสู่ความเป็นเลิศ (EDPEX) เหมาะสมที่จะนำมาใช้เป็นตัวบ่งชี้คุณภาพการจัดการศึกษาที่อิงสู่ความเป็นเลิศ

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาวิจัยการพัฒนาารูปแบบการจัดการศึกษาที่อิงและตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษา มีประเด็นที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. รูปแบบการจัดการศึกษาที่อิงและตัวบ่งชี้คุณภาพทางการศึกษาสู่ความเป็นเลิศ

1.1 รูปแบบการจัดการศึกษาที่อิงสู่ความเป็นเลิศ

รูปแบบการจัดการศึกษาที่อิงสู่ความเป็นเลิศ ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบหลัก 19 องค์ประกอบรวม ดังนี้ 1) การนำองค์การ ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบรวม ได้แก่ (1) การนำองค์กร และ (2) ความรับผิดชอบต่อสังคม 2) การวางแผนเชิงกลยุทธ์ ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบรวม ได้แก่ (1) การพัฒนากลยุทธ์ และ (2) การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ 3) การมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบรวม ได้แก่ (1) ความผูกพันของผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และ (2) เสียงของผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 4) การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบรวม ได้แก่ (1) การวัด การวิเคราะห์ และปรับปรุงผลการดำเนินการ และ (2) การจัดการสารสนเทศ ความรู้และเทคโนโลยีสารสนเทศ 5) การมุ่งเน้นครูและบุคลากร ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบรวม ได้แก่ (1) ความผูกพันของครูและบุคลากร (2) สภาพแวดล้อมของครูและบุคลากร 6) การจัดการกระบวนการ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบรวม ได้แก่ (1) ระบบงาน (2) กระบวนการสร้างคุณค่า และ (3) กระบวนการสนับสนุน 7) ผลลัพธ์ ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบรวม ได้แก่ (1) ผลลัพธ์ด้านการเรียนรู้ของผู้เรียน (2) ผลลัพธ์ด้านการมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (3) ผลลัพธ์ด้านงบประมาณ และการระดมทรัพยากร (4) ผลลัพธ์ด้านมุ่งเน้นครูและบุคลากร (5) ผลลัพธ์ด้านประสิทธิภาพของกระบวนการ และ (6) ผลลัพธ์ด้านภาวะผู้นำและความรับผิดชอบต่อสังคม และผลการวิเคราะห์องค์ประกอบรูปแบบการจัดการศึกษาที่อิงสู่ความเป็นเลิศ พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดี ทั้ง 7 องค์ประกอบ ทั้งนี้ผู้วิจัยได้นำเอาองค์ประกอบเชิงทฤษฎีของการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาเพื่อความเป็นเลิศ (Education criteria for Performance Excellence : EdPEX) ซึ่งเป็นโมเดลเชิงทฤษฎีที่มีความชัดเจน ถูกตรวจสอบซ้ำจนได้องค์ประกอบ 7

ประการที่ชัดเจนแล้ว และจากผลการสัมภาษณ์ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาท้องถิ่น ก็พบว่า รูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศ ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ดังกล่าวเช่นกัน สอดคล้องกับผลการศึกษาของเพ็ญจันทร์ อุปพงษ์ และศักดิ์ไทย สุรกิจบวร ได้ศึกษา การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนอนุบาลเอกชนสู่ความเป็นเลิศ พบว่า มี 7 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) การนำองค์การ (2) การวางแผนกลยุทธ์ (3) การมุ่งเน้นผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชน (4) การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ (5) การมุ่งเน้นทรัพยากรบุคคล (6) การจัดกระบวนการ และ (7) ผลลัพธ์การดำเนินการ การดำเนินการรูปแบบที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมโดยรวมในระดับมาก ($\bar{X} = 4.36$) เมื่อจัดลำดับ ความเหมาะสมขององค์ประกอบทั้ง 7 เป็นดังนี้ การวางแผนกลยุทธ์ การนำองค์การ การมุ่งเน้นทรัพยากรบุคคล การจัดกระบวนการผลลัพธ์การดำเนินการ การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้และการมุ่งเน้นผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ตามลำดับ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่ารูปแบบมีความเหมาะสม แต่ทั้งนี้ การเรียกชื่อองค์ประกอบ อาจจะมีความแตกต่างกันไปตามบริบท

1.2 ตัวบ่งชี้คุณภาพทางการศึกษาสู่ความเป็นเลิศ

ตัวบ่งชี้คุณภาพทางการศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ 39 ตัวบ่งชี้ ดังนี้ (1) ด้านการนำองค์การ (LEAD) ประกอบด้วย 7 ตัวบ่งชี้ (2) ด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์ (ISTRA) ประกอบด้วย 5 ตัวบ่งชี้ (3) ด้านการมุ่งผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (ICUST) ประกอบด้วย 5 ตัวบ่งชี้ (4) ด้านการวัด วิเคราะห์และการจัดการความรู้ (IANAL) ประกอบด้วย 7 ตัวบ่งชี้ (5) ด้านการมุ่งครูและบุคลากร (PEOP) ประกอบด้วย 4 ตัวบ่งชี้ (6) ด้านการจัดการกระบวนการ (IPROC) ประกอบด้วย 4 ตัวบ่งชี้ และ ด้านผลลัพธ์ (IOUTP) ประกอบด้วย 7 ตัวบ่งชี้ ซึ่งสอดคล้องกับบริบทของการจัดการศึกษาท้องถิ่น ทั้งนี้ ทั้ง 39 ตัวบ่งชี้ เกิดจากการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความเป็นไปได้ของตัวบ่งชี้ในการนำไปปฏิบัติ และยืนยันของผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 8 คน ที่ โดยวิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ซึ่งมีความแตกต่างกับผลการศึกษาของ เพ็ญจันทร์ อุปพงษ์ และศักดิ์ไทย สุรกิจบวร ได้ศึกษา การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนอนุบาลเอกชนสู่ความเป็นเลิศ พบว่า มี 7 องค์ประกอบ 60 ตัวบ่งชี้ และมังกรแก้ว ดรณศิลป์, ผ่องศรี วาณิชยกุลวงศ์ และ ขวลิต เกิดทิพย์ (2559) ได้ทำการวิจัยเรื่อง พัฒนาระบบตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษาของโรงเรียนคุณภาพในชุมชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษาของโรงเรียนคุณภาพในชุมชนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยแบบเดลฟาย (Delphi) มีวิธีดำเนินการพัฒนาคุณภาพ ตัวบ่งชี้ 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การร่างตัวบ่งชี้ ขั้นตอนที่ 2 การสร้างตัวบ่งชี้ และ ขั้นตอนที่ 3 การพัฒนา ตัวบ่งชี้โดยใช้ผู้เชี่ยวชาญในการสร้างตัวบ่งชี้ 5 คน ตรวจสอบเครื่องมือ จำนวน 1 รอบ และใช้ผู้เชี่ยวชาญในการ พัฒนาตัวบ่งชี้ 20 คน ตอบแบบสอบถามจำนวน 3 รอบ เครื่องมือการวิจัย คือ แบบสอบถามจำนวน 4 ชุด เก็บ ข้อมูลโดยการให้ผู้เชี่ยวชาญตอบแบบสอบถามในการสร้างตัวบ่งชี้ 1 ชุด และตอบแบบสอบถามในการพัฒนาตัวบ่งชี้ จำนวน 3 ชุด วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์หาค่าฐานนิยม (Mode) ค่ามัธยฐาน (Median) ค่าสัมบูรณ์ของผลต่างระหว่างฐานนิยมกับ มัธยฐาน [Mo-Mdn] และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquatile Rang) เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของตัวบ่งชี้ ผู้เขียนสังเคราะห์และนำเสนอกรอบความคิดของตัวบ่งชี้ ตาม

ทฤษฎีระบบ ผลการวิจัย พบว่า ตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษาของโรงเรียนคุณภาพในชุมชนประกอบด้วย 3 องค์ประกอบหลัก 7 องค์ประกอบย่อย และ 56 ตัวบ่งชี้ คือ ด้านปัจจัยมี 2 องค์ประกอบย่อย 12 ตัวบ่งชี้ ด้านกระบวนการ มี 2 องค์ประกอบย่อย 20 ตัวบ่งชี้ และด้านผลผลิตมี 3 องค์ประกอบย่อย 24 ตัวบ่งชี้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับบริบทของสถานศึกษาเป็นสำคัญ

2. ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบการจัดการศึกษาที่ท้องถิ่นและตัวบ่งชี้คุณภาพทางการศึกษาสู่ความเป็นเลิศกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสองตัวบ่งชี้การจัดการศึกษาที่ท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศ(EDPEX) พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดี ซึ่งพิจารณาจากค่าไค-สแควร์(χ^2) มีค่าเท่ากับ 881.99 ที่องศาอิสระ (df) เท่ากับ 519 ค่าความน่าจะเป็น (p.) เท่ากับ 0.00 ค่า GFI เท่ากับ .95 ค่า CFI เท่ากับ .99 และค่า RMSEA เท่ากับ 0.03 โดยมีน้ำหนักในแต่ละองค์ประกอบดังนี้ ด้านตัวบ่งชี้การนำองค์กร (ILEAD) มีจำนวน 7 ตัวบ่งชี้ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเป็นบวกมีค่าเท่ากับ 0.87 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์ (ISTRA) มีจำนวน 5 ตัวบ่งชี้ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเป็นบวกมีค่าเท่ากับ 0.92 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านการมุ่งผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (ICUST) มีจำนวน 5 ตัวบ่งชี้ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเป็นบวกมีค่าเท่ากับ 0.96 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านการวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ (IANAL) มีจำนวน 7 ตัวบ่งชี้ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเป็นบวกมีค่าเท่ากับ 0.97 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านการมุ่งเน้นครูและบุคลากร (IPEOP) มีจำนวน 4 ตัวบ่งชี้ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเป็นบวกมีค่าเท่ากับ 0.96 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกตัว ด้านการจัดการกระบวนการ (IPROC) มีจำนวน 4 ตัวบ่งชี้ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเป็นบวกมีค่าเท่ากับ 0.91 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และด้านผลลัพธ์ (IOUTP) มีจำนวน 7 ตัวบ่งชี้ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเป็นบวกมีค่าเท่ากับ 0.92 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกตัวแสดงให้เห็นว่าตัวบ่งชี้ทั้ง 39 ตัวเป็นตัวบ่งชี้การจัดการศึกษาที่ท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศ (EDPEX) เหมาะสมที่จะนำมาใช้เป็นตัวบ่งชี้คุณภาพการจัดการศึกษาที่ท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ เบญจนารถ อมรประสิทธิ์ (2556) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง รูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ พัฒนารูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด ที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักของการบริหารสู่ความเป็นเลิศ 2) คณะกรรมการบริหารสู่ความเป็นเลิศ 3) ขอบข่ายงานบริหารสู่ความเป็นเลิศ และ แนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศ โดยรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด มีความเหมาะสมและสามารถนำไปใช้ในโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดได้ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรสนับสนุนการนำรูปแบบและตัวบ่งชี้การจัดการศึกษาที่ท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศ ไปใช้ในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของท้องถิ่น เพื่อยกระดับคุณภาพ

สถานศึกษา สู่ความเป็นเลิศ และมีการปรับให้สอดคล้องกับบริบทที่เป็นจริงและสอดคล้องกับสถานศึกษา

2. การนำรูปแบบและตัวบ่งชี้การจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศ ไปใช้ ควรดำเนินการอย่างเป็นระบบและอย่างมีส่วนร่วมทั่วทั้งสถานศึกษา ตามกรอบการประกันคุณภาพเพื่อความเป็นเลิศ ที่ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างเป็นระบบ มีคณะกรรมการบริหารทำหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย กำกับติดตาม ดำเนินงานขับเคลื่อนการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศไปสู่การปฏิบัติ มีการวัดประเมินผล อย่างเป็นรูปธรรม ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับบริบทและความพร้อมของสถานศึกษา

3. ผู้บริหารสถานศึกษา และท้องถิ่น ต้องให้ความสำคัญกับการนำองค์กร และการสร้างภาคีเครือข่ายความร่วมมือ จึงจะทำให้การนำรูปแบบและตัวบ่งชี้การจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศ ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาได้อย่างประสบความสำเร็จ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. จากผลการวิจัยพบว่า ในการนำองค์กร ค่าคะแนน การกระจายอำนาจการตัดสินใจ และกระบวนการทำงานที่เน้นการมีส่วนร่วม ยังมีค่าเฉลี่ยที่น้อยที่สุดอยู่ จึงควรมีการศึกษากระบวนการใช้อำนาจ และการบริหารสถานศึกษาท้องถิ่น โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน

2. ควรมีการวิจัยกลยุทธ์การดำเนินงานสู่ความเป็นเลิศ และวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ ของการดำเนินตามรูปแบบและตัวบ่งชี้การจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศ ของสถานศึกษาในท้องถิ่น เพื่อจะได้นำข้อค้นพบเชิงประจักษ์ มาเป็นแนวทางในการปฏิบัติสำหรับสถานศึกษาในท้องถิ่น เพื่อความเป็นเลิศอย่างถูกต้องเหมาะสม

3. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศ เพื่อค้นหาปัจจัยความสำเร็จ และการพัฒนาปัจจัยต่างๆ เหล่านี้ขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2556). **8 นโยบายการศึกษา นายจาตุรนต์ ฉายแสง รัฐมนตรี กระทรวงศึกษาธิการ**. กรุงเทพมหานคร: สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์. สำนักงานปลัด กระทรวงศึกษาธิการ.
- คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงาน. (2554). **การใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อการเรียนการสอน ของศึกษานิเทศก์และครูผู้สอน**. กรุงเทพมหานคร: สกสศ.
- นพดลย์ เพชระ. (2557). **การจัดการศึกษาท้องถิ่น**. สืบค้นจาก: <https://www.gotoknow.org/posts/224817>
- ปิยะธิดา นาคะเกษียร. (2557). **การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นกับการพัฒนาศักยภาพ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสู่การเป็นศูนย์เด็กเล็กต้นแบบ**. (ม.ป.ท).
- มังกรแก้ว ดรอุณศิลป์, ผ่องศรี วาณิชย์ศุภวงศ์ และ ขวลิต เกิดทิพย์. (2559). **การพัฒนาตัวบ่งชี้คุณภาพ การศึกษาของโรงเรียนคุณภาพในชุมชน สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี*, 27(2), 114 – 127.
- พริ้มเพรา วราพันธุ์พิพิธ. (2556). **ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อความเป็นเลิศของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**. ปรินญาปรัชญาดุขภูิบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วรรณภา สมนึก. (2554). **ความต้องการในการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาตามบทบาทหน้าที่ของ คณะกรรมการบริหารของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านเขาดินชุ่มทอง จังหวัดระยอง**. (ม.ป.ท).
- วิจารณ์ พานิช. (2556). **การสร้างการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21**. กรุงเทพมหานคร: ส. เจริญการพิมพ์.
- วิจิตร ศรีสอ้าน. (2543). **แนวทางการบริหารและการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตาม แนว พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542**. กรุงเทพมหานคร สำนักงาน คณะกรรมการ การศึกษาแห่งชาติ. (เอกสารอัดสำเนา).
- เพ็ญจันทร์ อุปพงษ์ และศักดิ์ไทย สุรกิจบวร. (2560). **การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียน อนุบาลเอกชนสู่ความเป็นเลิศ**. *วารสารวิจัย มสค สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 13(2).
- วิชาการและมาตรฐานการศึกษา, สำนัก. (2551). **การจัดการศึกษาปฐมวัยตามหลักสูตร และการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับพัฒนาการทางสมอง**. กรุงเทพมหานคร: ชุมชน สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.
- สุนิสา สก๊อต, สฤชดีพงษ์ ลิ้มปิยะเชิธร และพัชรี ผลโยธิน. (2560). **การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการ การศึกษาปฐมวัยแบบ องค์กรรวมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในเขต พัฒนาอุตสาหกรรม ชายฝั่งทะเลตะวันออก**. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา*, 12(1), 179 – 191.

- ส่วนส่งเสริมการศึกษานอกระบบและพัฒนากิจกรรมเยาวชน สำนักประสานและพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น. (ม.ป.ป.). **มาตรฐานการศึกษา (ขั้นพัฒนา) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและแบบกรอกผลการประเมินมาตรฐานการศึกษา.** กรุงเทพมหานคร: กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย.
- สำนักประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2553). **รายงานการติดตามการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปี 2551.** กรุงเทพมหานคร: เพลิน สตูดิโอ
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). **คู่มือการบริหารจัดการระบบคุณภาพ.** กรุงเทพมหานคร: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2555). **การประกันคุณภาพการศึกษา.** กรุงเทพมหานคร: สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน).
- สุทัศน์ สังคะพันธ์. (2557). **ทำไมต้องทักษะในศตวรรษที่ 21 21st Century Skills: Why? “TEACH LESS, LEARN MORE”.** ในบทความทักษะแห่งศตวรรษที่ 21. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2555). **การประกันคุณภาพการศึกษา.** กรุงเทพมหานคร: สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน).
- ศิริพร งามแสง. (2555). **การพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม.** (ม.ป.ท).
- อนงค์ สิ้นธุศิริ. (2557). **การเรียนแนวใหม่สำหรับศตวรรษที่ 21.** สืบค้นจาก <http://anongswu502.blogspot.com>
- Caroline Bouchard. (2008). “Early childhood educator with demonstration school”. *Journal of Early Childhood Education.* (January), 91-95.
- Cassiday J. Sanders. (2008). “A university laboratory school for the 21 st Century”, *Journal of Evaluation and Research,* 5 .43 – 48.
- Keeve, J. P. (1988). *Educational research methodology and measurement: An international handbook.* Oxford: Pergaman Press.
- Roscoe, Johh T. (1975). *Fundamental Research Statistics for the Behavioral Sciences.* New York: Holt Rinehart and Winston, Inc.

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ใช้ในการสัมภาษณ์

1. นายวีระชาติ ทศรัตน์   ผู้อำนวยการส่วนส่งเสริมการศึกษา นอกระบบและพัฒนากิจการกรม
เยาวชน กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
2. ดร.ธีระพงษ์ สมเขานิษฐ์   คณะกรรมการสภาการศึกษาตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช
3. นายนพดล ทองนพเก้า   คณะกรรมการสภาการศึกษาตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
จากเทศบาลเมืองพนัสนิคม
4. ดร.กัตติกา ศรีมหาวโร   ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านบางบัว
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
5. ดร.กษมา ศรีสุวรรณ   ผู้อำนวยการโรงเรียนฉะเชิงเทราวิศิลป์
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน
6. นายสุชาติ วุฒิमानพ   ผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาลเมืองสิงหนคร 1 บ้านยางงาม
7. ดร.สุดา สุขอ่ำ   ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก
8. นางสาวทัศนีย์ วงศ์วัฒนา   ผู้อำนวยการสำนักการศึกษา เทศบาลเมืองบางกรวย
9. ผศ.อุไรวรรณ มีเพียร   มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
10. รศ.ดร.ปัญญา เลิศไกร   หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการนวัตกรรมการ
พัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
11. นางสาวชูลี ช่วยเอื้อ   ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลนครศรีธรรมราช
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
12. นางจรรยา เรือนเงิน   หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลป่าชะ
13. นางพึงพอน ยินติยม   หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโรงเรียนวัดโยธี
14. นางสมทรง ศรีสะอาด   หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดพิบูลแก้ว

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย รูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศ

แบบสอบถามเรื่อง
“รูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศ”

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามงานวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่เหมาะสมตามบริบทของท้องถิ่นและพัฒนาตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษาตามแนวการจัดการศึกษาสู่ความเป็นเลิศ เพื่อให้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของท่านของความรู้และประสบการณ์ที่โปรดตอบแบบสอบถามด้วยข้อคิดเห็นตามที่ท่านคิดว่าเหมาะสมมากที่สุด

2. แบบสอบถามมีทั้งหมด 2 ตอน ขอให้ท่านตอบแบบสอบถามให้ตรงกับความจริงหรือความคิดเห็นของท่านโดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าคำตอบที่ท่านเลือกและ /หรือกรอกข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่านในช่องว่างที่กำหนดให้

ตอนที่ 1 ลักษณะส่วนบุคคล

1. เพศ ชาย หญิง
2. ปัจจุบันอายุ.....ปี
3. การศึกษา ต่ำกว่าปริญญาตรี
 ปริญญาตรีด้านปฐมวัย
 ปริญญาตรีสาขาอื่นที่ไม่ใช่ปฐมวัย
 สูงกว่าปริญญาตรี
4. ประสบการณ์ในการทำงานในสถานศึกษาปัจจุบัน.....ปี
5. รายได้ต่อเดือนของครอบครัว
 ต่ำกว่า 10,000 บาท
 10,001 – 20,000 บาท
 มากกว่า 20,000 บาทขึ้นไป
6. จำนวนครูและบุคลากรทั้งหมดในสถานศึกษา.....คน
7. จำนวนนักเรียนทั้งหมดในท้องถิ่นที่ท่านรับผิดชอบ.....คน

ตอนที่ 2 องค์ประกอบรูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศ

คำชี้แจง โปรดพิจารณารายละเอียดของข้อความและทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

รายการ	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ผู้บริหารกำหนดวิสัยทัศน์ ค่านิยมและพันธกิจ ในการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา					
2. ผู้บริหารมีการสื่อสารวิสัยทัศน์ ทิศทางการพัฒนาสถานศึกษาสู่บุคลากรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย					
3. ผู้บริหารกำหนดผลที่คาดหวังจากการดำเนินงานที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา					
4. ผู้บริหารให้ข้อเสนอแนะ กระตุ้นและส่งเสริมให้เกิดการปรับปรุงผลการดำเนินงาน เพื่อบรรลุพันธกิจและเป้าหมายของสถานศึกษา					
5. ผู้บริหารมีกระบวนการในการตรวจสอบตนเองและปรับปรุงผลการบริหารงานอย่างสม่ำเสมอ					
6. ผู้บริหารมีการบริหารโดยเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของครูบุคลากรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย					
7. ผู้บริหารใช้อำนาจในการดำเนินงานและการตัดสินใจอย่างมีธรรมาภิบาล					
8. ผู้บริหารเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต และ อุดม					
9. ผู้บริหารงานโดยยึดหลักคุณธรรมมีความโปร่งใสและตรวจสอบได้					
10. ผู้บริหารมีการนำผลการประเมินการดำเนินงานไปปรับปรุงด้านการบริหารสถานศึกษา					
11. ผู้บริหารส่งเสริมและกำกับดูแลบุคลากร ให้ปฏิบัติตามระเบียบ ข้อบังคับ ของสถานศึกษา					
12. ผู้บริหารกำหนดการจัดกิจกรรมที่ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีและความผูกต่อชุมชน ท้องถิ่น					

รายการ	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
13. ผู้บริหารสนับสนุนให้บุคลากรมีการพัฒนาสมรรถนะของตนเองอย่างต่อเนื่อง					
14. ผู้บริหารสนับสนุนการสร้างทีมงานที่เข้มแข็งในการพัฒนาสถานศึกษา					
15. ผู้บริหารกระจายอำนาจให้แก่บุคลากรในระดับต่างๆอย่างเหมาะสม					
16. ผู้บริหารปรับปรุงคุณภาพการทำงาน โดยคำนึงถึงความรับผิดชอบต่อสังคมและท้องถิ่น					
17. มีกระบวนการในการกำหนดปรัชญา วิสัยทัศน์ และแผนเชิงกลยุทธ์ เพื่อพัฒนาสถานศึกษา					
18. แผนเชิงกลยุทธ์ มีความสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาชุมชน และท้องถิ่น					
19. แผนเชิงกลยุทธ์ มีความสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานทางวิชาการของการจัดการศึกษาท้องถิ่น					
20. มีการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน ของสถานศึกษาในการจัดทำแผนกลยุทธ์					
21. เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษา					
22. มีการประชุมแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นในการพัฒนาสถานศึกษาของครูและผู้บริหารอย่างสม่ำเสมอ					
23. มีการกำหนดแผนและกลไกการดำเนินงานของสถานศึกษาเป็นระยะ					
24. มีการดำเนินงาน/โครงการตามแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา					
25. มีระบบตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน/โครงการอย่างชัดเจน					
26. มีช่องทางในการรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสถานศึกษาจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย					
27. สถานศึกษากำหนดแผนแผนกลยุทธ์ตามอัตลักษณ์ของสถานศึกษาอย่างชัดเจน					

รายการ	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
28. เปิดโอกาสให้บุคลากรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงาน/โครงการของสถานศึกษา					
29. มีการศึกษาความต้องการในการจัดการศึกษาของผู้ปกครอง ชุมชน และท้องถิ่น					
30. จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะตามเกณฑ์มาตรฐานการจัดการศึกษาท้องถิ่น					
31. จัดกระบวนการเรียนรู้โดยมุ่งเน้นสมรรถนะของผู้เรียนเป็นสำคัญ					
32. มีช่องทางการติดต่อสื่อสารสำหรับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ผู้ปกครอง และชุมชนที่หลากหลาย สะดวก รวดเร็ว					
33. มีการรับฟังเรื่องร้องเรียน เสียงสะท้อน ความต้องการ และความคาดหวังของผู้ปกครอง และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย					
34. มีการจัดการแก้ไขเกี่ยวกับเรื่องร้องเรียนอย่างทันที่ ทั่วถึง เหมาะสมและตรงตามความต้องการ					
35. มีการสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง และชุมชน ท้องถิ่น					
36. มีการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการเรียนการสอนและพัฒนาผู้เรียน					
37. สร้างภาคีเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในชุมชนและท้องถิ่น					
38. มีกระบวนการและกลไก ในการจัดการข้อมูลและสารสนเทศของสถานศึกษาอย่างถูกต้อง					
39. มีการนำข้อมูลและสารสนเทศมาใช้ในการตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพ					
40. มีการจัดทำระบบและวิธีการทำให้การดูแลช่วยเหลือผู้เรียน					
41. จัดทำวิธีการและกลไกการประเมินผู้เรียนที่เน้นการประเมินตามสภาพจริง					
42. จัดทำแผนและกลไกในการพัฒนาบุคลากรอย่างเป็นระบบ					

รายการ	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
43. จัดหาทรัพยากรสารสนเทศอย่างเพียงพอและเหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้					
44. มีการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาช่วยในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แก่ผู้เรียนอย่างเหมาะสม					
45. นำเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษามาใช้ในการส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้แก่ผู้เรียนอย่างเหมาะสม					
46. มีการแก้ปัญหาพัฒนาการและส่งเสริมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัยในชั้นเรียน					
47. มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์สอนระหว่างเพื่อนครูทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา					
48. มีศูนย์บริการข้อมูล และสารสนเทศสำหรับผู้ปกครองและชุมชนและท้องถิ่น					
49. มีการประเมินและปรับปรุงผลการดำเนินงานของสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ					
50. มีข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้บริหาร ครู และบุคลากร เพื่อใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนและการบริหารสถานศึกษา					
51. มีการวิเคราะห์ความต้องการด้านบุคลากร จัดสรรอัตรากำลังของครูที่เหมาะสมกับจำนวนผู้เรียน					
52. มีระบบ วิธีการในการสรรหาและคัดเลือกครูในการสอนที่อยู่ในท้องถิ่น					
53. มีการพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถที่สอดคล้องกับความต้องการในการจัดการศึกษา					
54. ส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรให้มีสมรรถนะที่สอดคล้องกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้					
55. มีการกำหนดหน้าที่และภาระงานสำหรับครูอย่างเหมาะสม					
56. มีการปรับปรุงสภาพแวดล้อม และบรรยากาศในสถานศึกษาที่เอื้อต่อการปฏิบัติงานของครูและบุคลากร					
57. มีการสร้างขวัญและกำลังใจให้ครูและบุคลากรของสถานศึกษาอย่างเหมาะสม					

รายการ	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
58. การทำงานของบุคลากรคำนึงถึงความปลอดภัยและการดูแลสวัสดิการอย่างเหมาะสม					
59. ครูและบุคลากรมีเป้าหมายร่วมกันในการพัฒนาสถานศึกษา					
60. มีระบบและกลไกการประเมินผลการปฏิบัติงานครูและบุคลากรที่เหมาะสมและเป็นธรรม					
61. มีการจัดกิจกรรมสร้างความเข้าใจ ระหว่างสถานศึกษา และชุมชนและท้องถิ่น					
62. ส่งเสริมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แก่ผู้เรียนโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและแหล่งเรียนรู้ในชุมชน					
63. มีการจัดระบบการติดต่อสื่อสารเพื่อแลกเปลี่ยนสาระสนเทศระหว่างสถานศึกษากับชุมชน					
64. มีการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นแหล่งเรียนรู้เพื่อชุมชนและท้องถิ่น					
65. ผู้บริหารและครูมีความสัมพันธ์เสมือนคนในครอบครัว					
66. ผู้บริหารและครูสร้างบรรยากาศในการทำงานแบบประชาธิปไตย					
67. ผู้บริหาร ครูและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย กำหนดระเบียบและแนวปฏิบัติงานในของสถานศึกษาร่วมกัน					
68. ครูส่งเสริมให้ครูปฏิบัติตนแบบอย่างที่ดีต่อผู้เรียนและชุมชนและท้องถิ่น					
69. ส่งเสริมให้ครูมีแนวความคิดการปฏิบัติงานที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงาน					
70. มีการดำเนินการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศพื้นฐานที่ครอบคลุมและเป็นปัจจุบันเสมอ					
71. มีการวิเคราะห์ศักยภาพชุมชนและท้องถิ่นนำมาใช้ในการกำหนดแผนปฏิบัติงานของสถานศึกษา					
72. มีการจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงในการปฏิบัติงานของสถานศึกษา					

รายการ	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
73. มีการพัฒนาระบบประกันคุณภาพที่สอดคล้องกับเป้าหมายและบริบทของสถานศึกษา					
74. มีการกำหนดวัตถุประสงค์ วางแผนการบริหารสถานศึกษา กำหนดวิธีการดำเนินงานและการประเมินผลการดำเนินงานที่ชัดเจน					
75. มีการนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงกระบวนการทำงานและผลการดำเนินงานศึกษาตลอดเวลา					
76. มีการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานของครู บุคลากรและการบริหารสถานศึกษา					
77. ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามความต้องการของผู้ปกครอง ชุมชน และท้องถิ่น					
78. ผู้เรียนมีพัฒนาการที่เหมาะสมกับวัยตามเกณฑ์ของหลักสูตร					
79. ผู้ปกครองพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษา					
80. ผู้ปกครองและชุมชน มีความรู้สึกเป็นเจ้าของและเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาสถานศึกษา					
81. มีการดำเนินการใช้และการบริหารทรัพยากรในท้องถิ่นในการส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ					
82. ระดมทรัพยากรเพื่อสนับสนุนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้จากผู้ปกครองและชุมชน					
83. มีการรายงานผลการใช้งบประมาณอย่างเป็นระบบโปร่งใสและตรวจสอบได้					
84. ครูปฏิบัติงานอย่างอิสระ คล่องตัวภายใต้กระบวนการคุณภาพวงจรเดมมิ่ง PDCA					
85. ครูได้รับการพัฒนาและการส่งเสริมการเข้าสู่ตำแหน่งตามระยะเวลาที่เหมาะสม					
86. ครูและบุคลากรมีความพึงพอใจและความผูกพันในการปฏิบัติงานในสถานศึกษา					
87. การปรับปรุงพัฒนาสถานศึกษาโดยใช้ผลการประเมินที่ผ่านมา					

รายการ	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
88. สถานศึกษาจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพเป็นที่ยอมรับของชุมชนและท้องถิ่น					
89. ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และผู้เกี่ยวข้องมีความพึงพอใจในการดำเนินการของสถานศึกษา					
90. ผู้บริหารและครูเป็นที่ยอมรับ สร้างความเชื่อถือและศรัทธาในการปฏิบัติงาน เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน ผู้ปกครองชุมชน และท้องถิ่น					

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย ตัวบ่งชี้คุณภาพทางการศึกษาสู่ความเป็นเลิศ

แบบสอบถามเรื่อง
“ตัวบ่งชี้คุณภาพทางการศึกษาสู่ความเป็นเลิศ”

คำชี้แจง

1.แบบสอบถามงานวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่เหมาะสมตามบริบทของท้องถิ่นและพัฒนาตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษาตามแนวการจัดการศึกษาสู่ความเป็นเลิศ เพื่อให้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของท่านของความอนุเคราะห์โปรดตอบแบบสอบถามด้วยข้อคิดเห็นตามที่ท่านคิดว่าเหมาะสมมากที่สุด

2.แบบสอบถามมีทั้งหมด 2 ตอน ขอให้ท่านตอบแบบสอบถามให้ตรงกับความจริงหรือความคิดเห็นของท่านโดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าคำตอบที่ท่านเลือกและ /หรือกรอกข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่านในช่องว่างที่กำหนดให้

ตอนที่ 1 ลักษณะส่วนบุคคล

1. เพศ ชาย หญิง
2. ปัจจุบันอายุ.....ปี
3. การศึกษา ต่ำกว่าปริญญาตรี
 ปริญญาตรีด้านปฐมวัย
 ปริญญาตรีสาขาอื่นที่ไม่ใช่ปฐมวัย
 สูงกว่าปริญญาตรี
4. ประสบการณ์ในการทำงานในสถานศึกษาปัจจุบัน.....ปี
5. รายได้ต่อเดือนของครอบครัว
 ต่ำกว่า 10,000 บาท
 10,001 – 20,000 บาท
 มากกว่า 20,000 บาทขึ้นไป
6. จำนวนครูและบุคลากรทั้งหมดในสถานศึกษา.....คน
7. จำนวนนักเรียนทั้งหมดในห้องที่ท่านรับผิดชอบ.....คน

ตอนที่ 2 ตัวบ่งชี้คุณภาพทางการศึกษาสู่ความเป็นเลิศ

คำชี้แจง โปรดพิจารณารายละเอียดของข้อความและทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

รายการ	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ตัวชี้วัดด้านการนำองค์กร					
1.ผู้บริหารกำหนด และสื่อสารวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาและสื่อสารได้อย่างเหมาะสม					
2.ผู้บริหารมีกระบวนการทำงานที่เน้นการมีส่วนร่วมของบุคลากรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อให้บรรลุพันธกิจและเป้าหมายของสถานศึกษา					
3.ผู้บริหารใช้อำนาจและการตัดสินใจโดยใช้หลักธรรมาภิบาล					
4.ผู้บริหารมีการนำผลการประเมินการดำเนินงานมาใช้ในการปรับปรุงสถานศึกษา					
5.ผู้บริหารกำกับดูแลบุคลากรให้ปฏิบัติตามระเบียบ ข้อบังคับของสถานศึกษา					
6.ผู้บริหารมีกิจกรรมที่ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อชุมชนและท้องถิ่น					
7.ผู้บริหารกระจายอำนาจในการตัดสินใจ มีการสร้างทีมงานและพัฒนาสมรรถนะบุคลากรอย่างต่อเนื่อง					
ตัวชี้วัดด้านการวางแผนกลยุทธ์					
8.มีกระบวนการในการจัดทำแผนกลยุทธ์ที่สอดคล้องกับมาตรฐานทางวิชาการและความต้องการของชุมชนท้องถิ่น					
9.มีความวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อนของสถานศึกษาในการจัดทำแผนกลยุทธ์					
10.เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียร่วมจัดทำแผนงานและโครงการของสถานศึกษา					
11.มีการรับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะในการดำเนินการในสถานศึกษาในหลายช่องทาง					

รายการ	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ตัวชี้วัดด้านการวางแผนกลยุทธ์ (ต่อ)					
12.มีการจัดทำระบบ และกลไกในการทำงานและตรวจสอบผลการดำเนินงานของสถานศึกษา					
ตัวชี้วัดด้านการมุ่งลูกค้า					
13.มีการศึกษาความต้องการในการจัดการศึกษาของผู้ปกครอง ชุมชนและท้องถิ่น					
14.จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะและผลการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัย					
15.มีช่องทางรับเรื่องร้องเรียนและแก้ไขเรื่องร้องเรียนได้อย่างเหมาะสม					
16.มีการสร้างความร่วมมือให้ผู้ปกครอง ชุมชนและท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน					
17.สร้างภาคีเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา ชุมชนและท้องถิ่น					
ตัวชี้วัดด้านการวัด วิเคราะห์และการจัดการความรู้					
18. มีระบบ กลไกในการดูแล และประเมินผู้เรียนโดยเน้นการประเมินสภาพจริง สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ					
19.มีการจัดทำแผนพัฒนาบุคลากรอย่างเป็นระบบ					
20.มีการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษามาใช้ในการพัฒนาการเรียนรู้					
21.มีการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาช่วยในการส่งเสริมการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน					
22.มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์สอนและการแก้ปัญหาในชั้นเรียนระหว่างบุคลากรและบุคลากรภายนอก					
23.มีศูนย์บริการข้อมูลแก่ผู้ปกครอง บุคลากร ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนและการบริหารสถานศึกษา					

รายการ	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ตัวชี้วัดด้านบุคลากร					
24.มีการวางระบบ วิธีการในการคัดเลือกครูและบุคลากร					
25.มีการกำหนดหน้าที่ ภาระงานและกระบวนการทำงาน					
26.มีการสร้างขวัญกำลังใจ บรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการปฏิบัติงานของบุคลากร					
27.มีกระบวนการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างเหมาะสมและเป็นธรรม					
ตัวบ่งชี้ด้านระบบปฏิบัติการ					
28.มีคู่มือปฏิบัติงานของครู บุคลากรตามตำแหน่งที่ปฏิบัติในสถานศึกษา					
29.มีการจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงในการบริหารงานของสถานศึกษา					
30.มีระบบประกันคุณภาพที่สอดคล้องกับเป้าหมายและบริบทสถานศึกษา					
31.มีขั้นตอนการดำเนินงานที่สอดคล้องกับกระบวนการ PDCA					
ตัวชี้วัดด้านผลลัพธ์					
32.ปฏิบัติตามแผนที่กำหนดและมีการนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงกระบวนการทำงาน					
33.ผู้เรียนมีพัฒนาการและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร					
34.ผู้ปกครองและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีความพึงพอใจ					
35.มีการระดมการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นชุมชนมาช่วยในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้					
36.มีการใช้งบประมาณที่เหมาะสม โปร่งใสตรวจสอบได้					
37.ครูและบุคลากรมีความพึงพอใจและได้รับการพัฒนาในการเข้าตำแหน่งอย่างเหมาะสม					
38.ผู้บริหารและครูเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและท้องถิ่น					

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยยศ ชวาระนอง
วันเดือนปีเกิด	20 สิงหาคม 2517
สถานที่เกิด	123/8 หมู่ 8 ต.หัวโพธิ์ อ.สองพี่น้อง จ.สุพรรณบุรี
สถานที่อยู่	99/3187 หมู่ 1 ต.พรหมณี อ.เมือง จ. นครนายก 26001
ตำแหน่งปัจจุบัน	ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกที่ตั้งนครนายก มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
หน่วยงาน	มหาวิทยาลัยสวนดุสิต ศูนย์การศึกษานอกที่ตั้งนครนายก เลขที่ ข4-490 ถ.สุวรรณศร อ.เมือง จ.นครนายก 26000
ประวัติการศึกษา	กศ.บ.(การสอนวิทยาศาสตร์-ฟิสิกส์) ศษ.บ.(การวัดและประเมินผลทางการศึกษา) กศ.ม.(หลักสูตรและการสอน) ปร.ด.(วิจัย วัตถุประสงค์และสถิติการศึกษา)
งานวิจัย	1. ประสพการณ์ดูแลผู้ป่วยจิตเวช กรณีศึกษาตำบลคูบัว อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี ทุนอุดหนุนงานวิจัยมหาวิทยาลัยบูรพา ปีงบประมาณ 2550 2. ประสิทธิภาพของโมเดลการตรวจสอบการทำหน้าที่ต่างกันของข้อสอบ พหุมิติโดย วิธีวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันแฝงภายในพหุ แหล่งทุน บัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยบูรพา ปีงบประมาณ 2552 3. วิจัยประเมินโครงการโทรทัศน์ครูของผู้เข้าร่วมโครงการในเขตภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ แหล่งทุนคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ปีงบประมาณ 2553 3. การวิจัยและพัฒนานวัตกรรมการสร้างและการประสานกลุ่มเครือข่าย ครูศึกษา แห่งชาติ แหล่งทุนสำนักบริหารโครงการวิจัยในระดับอุดมศึกษาและพัฒนา มหาวิทยาลัยวิจัย ปีงบประมาณ 2555 4. การพัฒนามาตรวัดสมรรถนะสำหรับครูปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก: วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันพหุระดับแหล่งทุนสำนักบริหาร โครงการวิจัยในระดับอุดมศึกษาและพัฒนามหาวิทยาลัยวิจัย ปีงบประมาณ 2555 5. การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาของท้องถิ่นและตัวบ่งชี้คุณภาพสู่ ความเป็นเลิศ แหล่งทุนสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ปีงบประมาณ 2558